

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת מטות

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת מטות | גליון מס' 337 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

פתאום אני שומע פסיעות נמרצות, ורואה את הרבי שליט"א צועד לכיווני. הרבי שואל אותי אם אני יודע את הקוד לפתיחת ארון הקודש. ניגשתי לארון הקודש וניסיתי לפתוח, אבל ידי רטטו בפחד ואימה, הן מעצם העובדה שהרבי עמד על ידי וצפה במעשי, והן בגלל האירוע המוזר, מה פתאום הרבי רוצה לפתוח את ארון הקודש ביום ראשון אחר הצהריים?

סיפור מכלי ראשון כפי שחווה כותב השורות ושמע מפי המעורבים במעשה, של החלום שחלם סופר הסת"ם מבני ברק, הנקודות החסרות בספר התורה בבית שמש, ומצבו הרפואי של הנגיד המאושפז בקנדה

יעקב א. לוסטיגמן

לפני כשלושה שבועות געשה ורעשה הארץ, עם פרסומו של הסיפור המופלא על ספר התורה שנתרם לבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, לזכר אביו זצ"ל, ומעשה החלום שחלם הסופר שכתבו, ובו קיבל הוראה לתקן את הטעון תיקון ולהוסיף את הנקודות הנדרשות על גבי המילה 'ואהרן' שבפרשת במדבר, פסוק אחד לפני 'שישי'.

למען האמת, זכה כותב השורות להיות עד ראייה לתיקון שביצע הסופר, ועל אף שהבמה לרשותי עומדת ויכולתי לזכות ב'פרסום ראשון', של ה'סקופ' המיוחד, החזקתי בפלך השתיקה לאחר התיעצות עם מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א שביקש להמתין עם הפרסום עד להחלטתו של הנגיד שתרם את הספר.

וכעת, לאחר שהנגיד כבר החלים ב"ה ומצבו טוב, ולאחר שהסיפור התפרסם בכמה גרסאות שהתבססו על עדויות חלקיות, קיבלתי 'אור ירוק' לפרסם דברים כהווייתם, ופנית אל הגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין, מחשובי חסידי לעלוב ואיש אמונם של רבוה"ק מלעלוב זה שלושה דורות, ומאחר והוא עצמו היה מעורב בסיפור קיבלתי את השתלשלות הדברים מפיו, נוסף על מה שראיתי בעיני ועל מה ששמעתי מידידי הרה"ח ר' יעקב אשר גרין הי"ו, ראש חברות הבחורים בלעלוב, ומי שהיה עד לחלק אחר של הסיפור.

ועל אף שתחילתו של הסיפור הייתה בקנדה והמשכו בחלום הלילה שאירע במוצאי שבת קודש ורק לאחר מכן הגיעו הדברים לבית שמש עירי, אנו נפתח את סיפור הדברים דווקא בשלב של תיקון הטעות, שכן בדרך זו התוודע כותב השורות לשלבי ההתרחשות, כפי שנספר בשורות הבאות

ויהי בחצי הלילה

היה זה בלילה של יום ראשון לפרשת חוקת, מעט אחר חצות הלילה.

אמר לי רבי חיים, שהוא חושש שבלכתו הילד יבכה, ולכן הוא מעדיף להישאר בכיתה, שהילד יחוש תחושת ביטחון ולא יבכה, אם הדבר לא מפריע למחנך, אבוא לכיתה במשך כמה ימים עד שהילד יסתגל לכיתה החדשה... כמובן, הבעתי את הסכמתי, וכך היה, רבינו מגיע מדי יום לכיתה עם ערימת ספריו, מתיישב בקרן זווית ושוקע בלימודו. רבינו ברגישותו הגדולה, טרח לשהות בכיתה התלמוד תורה במשך חודש ימים!! כדי למנוע בכי של ילד

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א בפנינים מהליכותיו של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א

"נְחַנְנו נְעֵבֵר חֲלוּצִים לְפָנֵי ד'" (במדבר ל"ב, ל"ב)

רבי ברוך שיש, אשר כיהן כמחנך בתלמוד תורה תשב"ר, סיפר את הסיפור המאלף הבא: בראשית אחת השנים הגיע רבינו מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א, כדי להכניס את בנו לתלמוד תורה. כמו הורים אחרים, ביקש רבינו רשות לשבת בפנינת החדר בכיתה כדי לשהות מעט עם הילד ביזמו הראשון. הגשתי לו כסא, הוא התישב ושקע בלימודו. חלפה שעה קלה, ההורים כבר הלכו, אך רבי חיים עודנו יושב במקומו ותלמודו בידו.

חשבתי בלבי שרבי חיים שקוע בלימודו, לכן לא שת לבו שההורים כבר הלכו, ניגשתי אליו ואמרתי לו, שכמובן אנו מתכבדים בנוכחותו, אבל אני חס על זמנו, ומצדי הוא יכול ללכת ולהשאיר את הילד לבדו, כפי שנהגו שאר ההורים.

אמר לי רבי חיים, שהוא חושש שבלכתו הילד יבכה, ולכן הוא מעדיף להישאר בכיתה, שהילד יחוש תחושת ביטחון ולא יבכה. אמרתי לו שמנסיוני גם אם הילד יבכה, לאחר כמה דקות של ליטופי חיבה על הלחי וכמה סוכריות, הוא יתרצה ויפסיק את בכיו...

אמר לי רבי חיים: יש כאלו שמשנה להם היכן הם לומדים, אבל לי זה לא משנה, אני אלמד אותו דבר עם אותו ספר גם בכולל' חזון איש' וגם כאן בחדר... לכן אני מעדיף לחסוך מהילד גם את הבכי של כמה דקות. לכן, אם הדבר לא מפריע למחנך, אבוא לכיתה במשך כמה ימים עד שהילד יסתגל לכיתה החדשה... כמובן, הבעתי את הסכמתי, וכי מילתא זוטרתא היא שהילדים ילמדו במחיצת רבי חיים...

וכך היה רבינו מגיע מדי יום לכיתה עם ערימת ספריו, מתיישב בקרן זווית ושוקע בלימודו. הדבר נמשך כחודש ימים, עד שראה רבינו כי בנו היניק כבר התרגל והסתגל לכיתה ורק אז פסק מלהגיע. רבינו ברגישותו הגדולה, טרח לשהות בכיתה התלמוד תורה במשך

חודש ימים כדי למנוע בכי של ילד! כששים שנה לאחר מכן, ביקר רבי יעקב שיש במעונו של רבינו ושמע מפיו את המאורע שהתרחש בתלמוד תורה תשב"ר, בכיתתו של אביו, רבי ברוך. רבי חיים תיאר באזני רבי יעקב את האוירה הגועשת ששררה בכיתתו של אביו, שנהג למסור את שיעוריו בהתלהבות ולשיר ולרקוד עם תלמידיו. אולם השירה והריקודים לא הפריעו למרן שר התורה, שישב מדי יום מאחורי ערימת ספרים ושקד על תלמודו בריכוז מוחלט כאלו הוא נמצא בהיכל כולל חזון איש.

הבאת הילדים לת"ת אינה ביטול תורה

נשאל רבינו: משפחה גרה בקצה העיר בני ברק, אין שם בית חנוך לילדים. וצריכים הסעה לתלמוד תורה. הדבר גורם לטרח רבה ולבזבז זמן ומשבש את סדרי החיים. לאב נגרם ביטול תורה, יש מתח רב בבית בגלל ההשכמה המוקדמת בבוקר והמרוץ נגד הזמן.

והשיב, כי אין זה בטול תורה כי הוא עוסק במצוה, וכמה שטורחים יותר בשביל הילדים - כך יזכו לרווח מהם יותר נחת.

ילד המתאמץ בלימודו יתר על המדה

רבינו נשאל אודות נער המשקיע את עצמו בלימוד התורה ומתאמץ יתר על המידה, עד שהדבר משפיע לרעה על מצב בריאותו, אך קיים חשש שאם הוריו יעירו לו על כך, עלול הבן לחשוב שהם רוצים למנעו מלימוד תורה. כיצד יש לנהוג איתו, האם בכל זאת צריך להעיר לו על כך?

השיב רבינו, כי צריך להעיר לו על כך, שכן לפעמים על ידי התאמצות יתר עד כדי פגיעה בבריאות, עלול הוא להגיע למצב שיפסיק ללמוד לגמרי, רח"ל, וכבר היו דברים מעולם.

וסיפר, כי שמע מרבי אליהו דושניצר שה"חפץ חיים" היה נכנס לשיבה בשעה אחת עשרה בלילה והיה מכבה את האור, באמרו: "גם מחר זה יום!"

הוסיף רבינו, כי ככלל, בדברים האלו לא שייך כללים, צריך בהם הכרעה ושיקול הדעת, כל מקרה לגופו, ויש לדעת מה לומר ומה לא לומר... צריך לדבר עמו בתבונה ובשכל ישר, שיבין שהדבר הוא לטובתו ואינו נובע ח"ו מחמת זילות בחשיבות למוד התורה. אדרבה, אם ישמר על בריאותו ויכל לשוב לאיתנו ולהתאמץ בלמוד ולהגביר חילים לתורה.

כשבחור משתוקק להתקבל - איך אפשר לסרב?...

אחד מראשי הישיבות בא אל רבינו בעניינו של בחור שמשתוקק מאוד להתקבל לשיבה, אך הבעיה היא שהוא חלש מאד, ולא מתאים לרמה של הישיבה. אם יקבלו אותו, סביר מאד שהוא לא יסתדר בשיבה, וכעבור זמן יאלצו להוציא אותו. שאל ראש הישיבה את רבינו כיצד עליו לנהוג בבחור הזה.

רבינו סיפר לו את המעשה שהיה עם ה"חתם סופר":

פעם בא אל החתם סופר בחור שביקש להתקבל לשיבה. שאל אותו החתם סופר: "בן כמה אתה?" השיב: "בן שמונה עשרה".

אמר ה"חתם סופר": "אפשר לבחון אותך בלימוד?"

השיב הבחור: "מעולם לא למדתי גמרא, ואפילו חומש איני יודע..." אמר לו החתם סופר: "בן שמונה עשרה לחופה. תתחתן, בעזרת ה' יהיו לך ילדים, ואותם תשלח ללמוד בישיבה".

פרץ הבחור בבכי ואמר: "ומה אתי? אני אשאר עם הארץ?!"

סיים רבינו את הסיפור ופנה לראש הישיבה, כשדמעות של התרגשות זולגות מעיניו: "אם הבחור כל כך רוצה, איך אפשר לסרב לו?! לעולם אי אפשר לדעת מה יצא ממנו. תקבל אותו, ובעזרת ה' הוא יצליח!"

הדברים נגעו ללבו של ה"חתם סופר", הוא ראה עד כמה הבחור מתעקש ורוצה ללמוד, והסכים לקבלו לשיבה, הוא ביקש מבחורים בישיבה ללמוד איתו, אולם הבחור היה קשה הבנה, ולא קלט מאומה. באו הבחורים לחתם סופר והתאוננו: "בחינם אנו יגיעים". אמר להם: "אם תתמידו ללמוד איתו, לבסוף הוא יצליח לקלוט משהו, ואם כן אין זה בחינם". וכך היה. אט אט הבחור התחיל לקלוט - חומש, משנה, ואפילו גמרא...

לימים נשא הבחור ועבר להתגורר בעיר אחרת, והקשר עמו נותק. כעבור עשרות שנים קיבל ה"חתם סופר" מכתב. היה זה אחד מאותם מאות ואלפי מכתבים תורניים שגדולי תורה ורבנים מכל הערים והמדינות היו מריצים אל החתם סופר, גדול הדור. קרא החתם סופר לבנו ה"כתב סופר" וביקש ממנו לעיין במכתב ולחוות את דעתו על תכנו. הכתב סופר קרא את המכתב בעיון, הוא התפעל מתוכנו ואמר: "ניכר מן המכתב שכותבו הוא תלמיד חכם גדול".

אמר החתם סופר: "התזכור את אותו בחור עם-הארץ וקשה-הבנה שבא אלינו לשיבה לפני עשרות שנים? הוא כותב המכתב!" סיים רבינו את הסיפור ופנה לראש הישיבה, כשדמעות של התרגשות זולגות מעיניו: "אם הבחור כל כך רוצה, איך אפשר לסרב לו?! לעולם אי אפשר לדעת מה יצא ממנו. תקבל אותו, ובעזרת ה' הוא יצליח!"

(מתוך הספר 'ומתוק האור' פניני רבי חיים)

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הוא ישב בכולל וחישב את חשבונותיו לדעת מהיכן יוכל להשיג כמה פרוטות לקנות לחם וחלב ומעט ירקות, אבל לא מצא שום עצה... נשאר לו רק לפנות אל חמיו ולבקש את עזרתו, אבל הוא התבייש מאוד וחשש שיקבל 'פסק' והרצאה ארוכה כיצד צריך לנהוג באחריות עם הכסף כדי שלא להגיע לכזה מצב...

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על כוחה של התפילה הנזעקת מעומק הלב

מאת: ח. יודלביץ

ערכה של תפילה יותר מההשתדלות

וראוי לספר מעשה רב היכא הוי עובדא, פעם שאל בחור מבוגר את אחד מהצדיקים אולי כדאי לו להוריד זקנו שכך יהיה לו יותר קל למצוא שידוך, אמר לו - "ראה נא, הרי הזקן אינו שוקל הרבה ובזה שתורידו לא תגרום שלהקב"ה יהיה יותר קל למצוא את השידוך בשבילך, עליך רק להתפלל לה' מעומק הלב ותמתין בסבלנות ולא תהא דוחק את השעה. וכך רגיל אני לומר לבחורים מבוגרים - "אין לכם מה לדאוג שהרי 'קרוב ה' לנשברי לב". ובוודאי שמצפה לכם השידוך הטוב ביותר, כי מאת ה' הכל, הוא שעומד בצד החתן, ודעו נא ש"אלץ איז בורא עולם" ואסור לתלות את התוצאות בהשתדלות, כי ריבוי ההשתדלות אינו עוזר, ואין צריך האדם להתרוצץ משדכן פלוני למשנהו כי מה' אישה לאיש", אלא להמשיך להתפלל ולהתפלל עד שתבוא הישועה.

יותר מברכת צדיק

קולמוסים רבים נשתברו בעניין התפילה, שאותה מגדירים חכמינו זכרונם לברכה "עבודה שבלב", וידוע גודל מעלתה של התפילה, שהיא היא החוט המקשר בין האדם לקונו, ועל ידה יכול כל יהודי להידיבק בבוראו ולזכות להשפעות רוחניות וגשמיות עד אין קץ. ואכן, איכשר דרא, והסיפורים והעובדות מתגלגלים מהכא להתם, ואין לך אדם שלא

לפני שנים, בעת ששהיתי באחד הימים בלונדון הבירה, הוזמנתי למסור שיחת חיזוק לחבורת אברכים שנהגו להתכנס בכל ליל שישי, ואכן דיברתי את דברי. אחר כיליתי את דברי, סיפרו לי בני המקום, שיש להם מנהג שהם נוהגים בחבורה הזאת, שבכל ליל שישי כשהם מתוועדים יחדיו, אז כל מי שיש לו איזה סיפור על השגחה פרטית שהיה לו באותו השבוע, צריך לספר לכולם את דבר המעשה.

שאלו למי היה השבוע מעשה של השגחה פרטית, והנה נעמד אחד האברכים ומספר כי במהלך השבוע אירע שאזל הכסף מביתו, ולא היה בידו אפילו פרוטה לפרטה כדי לקנות לחם לפי הטף. ממש התקיים בהם הכתוב "כי אפס כסף". הוא ישב בכולל וחישב את חשבונותיו לדעת מהיכן יוכל להשיג כמה פרוטות לקנות לחם וחלב ומעט ירקות, אבל לא מצא שום עצה, ולהלוות מחברים לא רצה כי חשש שלא יהיה לו מהיכן להשיב. נשאר לו רק לפנות לחמיו ולבקש את עזרתו, אבל הוא התבייש מאוד וחשש שיקבל 'פסק' והרצאה ארוכה כיצד צריך לנהוג באחריות עם הכסף כדי שלא להגיע לכזה מצב...

אותו אברך סיפר שהוא לא הבין כיצד אירע שתם הכסף. הרי הוא מקבל בכל חודש את אותה הקצבה מהכולל וכדו', והכסף מספיק לו לכל החודש, ואילו החודש אזל הכסף ימים אחדים לפני סוף החודש למרות שהוא לא זוכר שהיו הוצאות מיוחדות באותו חודש שהצדיקו את זה. בעודו מהרהר בדבר, האירה בלבו ההבנה שאין זה כי אם יד ה' היתה בדבר, והקב"ה לקח מעמו את כספו הנותר, כדי לנסותו ולדעת האם יפנה אל הרינה ואל התפילה, אל הביטחון והאמונה, או שמא חלילה יפנה ליאוש ולפחד וחרדה. גמר אותו אברך אומר להתפלל מעמקי לבבו, ולאחר שזעק אל ה' היה סמוך ובטוח שישועתו תבוא, והסיר את הדאגה מלבו כאילו לא חסר לו דבר.

והנה באותו היום בא ראש הכולל לחלק לאברכים הזמנות לקראת חתונת בנו, ולכבוד השמחה המתקרבת הכניס לתוך המעטפה תוספת של עשרים 'פונט' יחד עם ההזמנה לחתונה. נו.. פנה אותו אברך אל חבריו ואמר: הרואים אתם כיצד בדיוק ביום זה שנגמר לי הכסף, הביא לי ה' כסף ממקום אחר...

מעצמי ומהשומעים ואספר את הסיפור הנפלא למען ידעו דורותינו כוחה של תפילה אמיתית וכו'. וכך היה המעשה ששמעתיו בעת שהגעת להשתתף בשמחת ברית:

סיפר לי היהודי שיש לו אח ולו בת יחידה. כמובן שההורים גידלו אותה בתנאים מיוחדים, והשקיעו את כל כוחותיהם בהתפתחותה ושגשוגה כדרך שאדם עושה כשהתברך בבת אחת יחידה. בהגיעה לפרקה, התקשה אביה עד מאוד למצוא לה שידוך. לא מפני שהתמעטו הקופצים, אלא מפני שהוא עצמו היה מלא חששות וחרדות, שמא יפקיד חס ושלום את בתו בידי אדם שאינו ראוי, והלה עלול למרר את חייה כידוע ליודעים... מאידך, להשאיר אותה עזובה בית אביה זה גם לא פתרון, וכך היה האב מלא בלבטים וחששות, ולא היה מסוגל להכריע לכאן ולכאן, וכל פעם שהציעו לו שידוך והיה מברר ושומע שירות ותשבחות על הבחור המדובר, בכל זאת היה לבו נוקפו, שמא רק מגזימים המשבחים כדרך העולם שמשתדלים לומר רק טובות בענייני שידוכים כידוע.

והנה הגיעה הבת לגיל מתקדם מעט, כל החברות שלה כבר התחתנו זה מכבר והיא עדיין עזובה בבית אביה, והימים ימי הרחמים והסליחות. בצום גדליה, היום הראשון של עשרת ימי תשובה, נקלע האב לבית מדרש כלשהו. בעודו מהרהר בגורלה של בתו, ובלבטים המטרידים את מנוחתו, והנה נפתח לבבו, והחל לשפוך שיח לפני יושב מרומים בדמעה ובתחנונים, עמד והתפלל מעמקי הלב כפי שלא התפלל מעודו. סיים האב את תפילתו, קינח את דמענותיו, התאושש מעט ופנה להמשיך בשגרת יומו. והנה אך נכנס האב למכוניתו והתכוון לצאת לנסיעה למחוז חפצו, נוקש בחור חמד על חלון המכונית בעדינות ושואל אותו אם הוא נוסע אולי לשכונה פלונית... השיב האיש בחיוב והבחור שאל אם הוא יכול להצטרף אליו. וכך מצא אבי הנערה את עצמו כשהוא מסיע במכוניתו בחור שנראה ירא שמים ונעים הליכות. ועל אף שבדרך כלל אין הוא מסוג האנשים שפותחים בשיחה עם הטרמפיסטים הנוסעים עמם, שתל הקב"ה שאלה בפיו: הוא פנה אל הבחור הנוסע עמו ושאל אותו: "מה אתה מחפש בשכונה פלונית?"

השיב לו הבחור, שהוא רוצה להכנס לאחד האדמו"רים המתגוררים בשכונה, ולתת לו 'קוויטל' עם 'פדיון' מכובד, לכבוד עשרת ימי תשובה והימים הנוראים. "האם אתה מחסידיו של אותו אדמו"ר?", שאל האב את הבחור, והלה השיב בשלילה. "לא ולא, יש לי רבי אחר, אבל האדמו"ר הזה, הוא יהודי יקר ועובד ה', אלא שההצלחה לא האירה לו פנים ואין לו חסידים בכלל, ולכן אני חושש שעכשיו בימים אלו כשכל האדמו"רים עסוקים עד למעלה מראשם בקבלת קהל, הוא יושב בדד ואין איש שם על לב ליהנות אותו ולהעניק לו 'פדיון', מתת כספית שתשמש אותו לצרכי החג הקרב ובא..."

שמע הנהג את דברי הבחור, והם עשו רושם חזק בלבו. כזה בחור עדין ורגיש, שמרחיק נדוד עד לשכונה אחרת, ומקדיש מדמי הכיס שלו סכום נכבד כדי לתת ליהודי אחר, מפני החשש שמא לא יהיו אחרים שיעשו זאת! הרי הבחור הזה, מידות טובות בוודאי יש לו, כפי שעניינו רואות בצורה ברורה! עכשיו נשאר רק לברר כיצד הוא לומד ומה מידת יראת השמים שלו... לא יצאו ימים מרובים, ובערב יום הכיפורים של

שמע כמה וכמה סיפורים מחזקים ומעוררים לעניין התפילה, שאירעו בידועיו ובמכיריו, או שהתפרסמו ברבים.. אבל למרות זאת, לא פעם עומד לו יהודי ועושה לעצמו חשבון שהוא התפלל כך וכך פעמים על עניין מסוים, אם זה על בריאות או פרנסה או שלום בית, או נחת מהילדים וכן על זה הדרך, ולמרות שתפילותיו היו בשברון לב כראוי, הוא מרגיש שהן לא פעלו דבר, וכמוהו כמי שכלל לא התפלל מימיו.

שומה עלינו לדעת ולהאמין בכל לב, שהקב"ה שומע תפילת כל לב, בלי שום פלפולים וחשבונות. אין שום תפילה בעולם שהולכת לאיבוד, וגם האדם השפל ביותר, אם יכוון לבו לשמים ויזעק מקירות לבו, תבוא תפילתו עד כסא הכבוד ותפעל פעולתה. לא זו אף זו, לא רק שהאדם המתפלל זוכה שתפילתו תגיע עד שמי מרום ותעפיל לגובהי מרומים, אלא שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, יושב על כסא כבודו ומצפה ומתגעגע לתפילתו של כל יהודי. וכל דיבור של תפילה חשוב בעיני בורא העולם עד בלי די. כלשון הזוה"ק [מצורע נח, א] "כל מילה ומילה דצלוחת דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא רקיעין", ע"כ. כלומר, כל דיבור ודיבור של תפילה שמוציא האדם מפיו עולה למעלה ובוקע רקיעים. זאת אומרת שחביבה התפילה לפני הקב"ה מאוד מאוד, והוא ממתין ומחכה שהאדם יפתח פיו ויבקש ממנו דבר. אין לנו שום יכולת להבין עד כמה גדול הוא הגעגוע שהקב"ה מתגעגע לתפילות בני ישראל, אין אנו יכולים לשער ולתאר כמה תענוג יש לו כאשר בנו מבקש ממנו בקשה, מצפה הוא ומייחל מכל אחד מבניו שישפוך את צקונו ליבו בתפילה ובתחינה שיהא עיניו נשואות כלפי מעלה שימלא משאלות ליבו לטובה ולברכה. **מסופר על הכהן הגדול מאחיו מרנא החפץ חיים הקדוש זי"ע, כשהיו באים אליו אנשים לבקש שיתפלל עליהם, ענה ואמר, "אבא מעדיף כשבנו בא בעצמו לבקש ממנו, ואינו שולח שליחים אחרים לעשות זאת."**

יכולים אנו ללמוד מה כוחה של דיבור תפילה כמה דאיתא בירושלמי [ברכות פ"ט ה"א] על הפסוק: 'פִּי מִי גֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹקִים קִרְבִּים אֵלָיו פֶּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו' [דברים ד, ז] שקרובים אליו בכל מיני קריבות, דאמר רבי לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ואדם נכנס לביהכנ"ס ומתפלל בלחש, והקב"ה מאזין לתפילתו ועושה כרצונו! ועל האדם להשים לב לעצה זו להשתמש בו להלכה ולמעשה, כי כל תפילה ותפילה של כל יחיד ויחיד המתפלל תועלתו מרובה ופועלת גדולות ונצורות והשפעתה רבה היא למאוד.

ומספרים שהיה בירושלים יהודי אחד שהיה לו בן תינוק שהיה מתעורר מדי לילה כמה וכמה פעמים בצרחות אימה ובבכיות נוראות, מחמת כאב או ביעותי לילה, והאב לא ידע לשיט עצות בנפשו עד שהחליט לגשת אל מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, ולבקש ברכה מפה קדשו. נענה רבי שלמה זלמן והשיב לאותו אב: "האם ניסית להתפלל על כך לקדוש ברוך הוא?", כי גדולה תפילתו של אדם יותר מכל הברכות שקבל מאחרים.

תפילה מעומק הלב פועלת מהרה

מעשה נפלא שמעתי מפי אחיו של בעל המעשה, ויש בו לימוד גדול מאוד בדרכיה הנפלאות של ההשגחה העליונה, ואמרת לא אמנע טוב

כאשר נכנסו לתחנת הרכבת, הבחור ר' אהרן לייב הבחין בכותרת מרעישה על המלחמה המתקרבת ובאה במזרח אירופה. הוא הזדעזע מעט ופנה לחבריו לדרך, ואמר: אני מעוניין לשוב על עקבותיי. הם ניסו לשכנע אותו, אבל היה קשה לו לשמוע להם. הוא החליט לשוב ולהשאר בינתיים בשווייץ. ידידו והחברותא שלו בשווייץ הבין לליבו, ריחם עליו והחליט גם הוא לפרק את המזוודות ולשוב עימו על עקבותיו

הסיפור שסיפר מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל מתקופת בחרותו שהכריעה את השידוך בבני ברק

"לא נָשׁוּב אֶל בְּתִינּוֹ" (במדבר ל"ב, י"ח)

שבועיים אחרי חג השבועות שנת תרצ"ז, יצא הבחור ר' אהרן לייב מבריסק, לכיוון וורשא. הוריו ליוו אותו עד וורשא שם נפרדו ממנו. בעודו בוורשא נודע לו, כי ראש הישיבה מזקני ישראל רבי שמעון שקופ, שוהה בוורשא, בחדר המתנה לרופא ד"ר פרישמן ע"ה. הוא ניגש למקום, נכנס והושיט לו יד לשלום. רבי שמעון זצ"ל החזיר לו שלום. עיניים בעיניים נגעו, בשתיקה.

והנה הוא יוצא מעולם הישיבות בפולין, עם לחיצת יד חמה של אבי בני הישיבות. בשעה 10 בלילה המשיך בנסיעתו לברלין, שם אמור היה להחליף רכבת, מרכבת הנוסעת למזרח, לרכבת הנוסעת למערב לנסיעת המשך, כעשר שעות.

זה היה עוד לפני ליל הבדולח, הנאצים כבר החלו לעשות צרות ליהודים. היה עליו להמתין כשש שעות בתחנת רכבת. הוא היה מפוחד. לבדו. התחנה שרצה חיילים נאציים ימ"ש.

בערוב ימיו, אמר פעם בכאב, כי חושש שהפסיד באותן שעות של פחד בתחנת הרכבת, חצי שעה של לימוד תורה. וכאב על אובדן חצי שעה של תורה בחייו!

משם נסע לבאזל, ואחר כך לעיירת ארוזה בשווייץ. משם הגיע אחרי הצהריים למונטריי, בשלהי חודש סיון תרצ"ז. הוא היה אפוף בבדידות ועטוף בגעגועים עזים להוריו ולמשפחתו. היה לו קשה מאד.

אין תמונות

ר' אהרן לייב למד ולימד בישיבה הנודעת עץ חיים במונטריי. אין ממנו תמונות, לא רואים אותו בשום תמונה שצולמה אז. היה מי ששאל אותו פעם מדוע אין שום תמונה ממנו יחד עם החברים והתלמידים. הוא התנצל, כביכול: "חסתי על זמני, ולא היה כדאי לוותר על דקותיים לצאת החוצה לחצר הישיבה ולהצטלם יחד עם שאר בני הישיבה". אין לתאר את ההתמדה שלו. הוא והתורה חד.

רוצים לחזור לבריסק / סיון תרצ"ט

האווירה בשווייץ הייתה זרה להם לחלוטין. לא התרגלו אליה. היה להם קשה מאד. הגלות הכפילה את עצמה בכל מוטציה שהיא. לכן בשלהי שנת תרצ"ט, אחרי שחלפו שנתיים של ניתוק מהבית, חשבו הוא וידידו הנאמן רבי משה סולובייצ'יק, כי אולי כדאי כבר לשוב על עקבותיהם. כי מבחינת גיוס לצבא (שמשום כך ברחו מפולין) לא היה כמעט סיכון, כי כבר חיפשו אחריהם ורשמו כי נעלמו עקבותיהם, ואין רישומים נוספים, ולא חיפושים. השמים האירופאים ובפרט מזרח אירופה התכסו בעננים שחורים, עדיין לא התחילה המלחמה העולמית בפועל, ואיש גם לא האמין כי היא תהיה קשה עד כדי כך. קבוצה של פליטים מפולין השוהה בשווייץ החליטה לנסות לשוב יחד לתוככי מזרח אירופה לבית הוריהם, לישיבותיהם ולבית מדרשם.

סיון תרצ"ט.

הם היו יחד קבוצה של חמשה בחורים, הוא ורבי משה סולובייצ'יק, ושלושה בחורים חסידי סלונים. יצאו יחד לתחנת הרכבת בבאזל עם מזוודותיהם. מי יכול היה לדעת את העתיד הנורא של פריצת מלחמת העולם בכל עוזה ואת השואה האיומה על יהדות אירופה.

וכי היה חסר ל'חכימא דיהודאי משהו בחייו, בגלל שלא קרא בעיתון?!

הוא היה תמים, ועוד איך. תמים תהיה עם ה' אלוקיך. עד כאן דברי הרב. מכאן ואילך דברי 'אחד התלמידים'.

ללכת למדברות

רַב אהרן-לִיב אמר פעם לבן תורה: הנה הרמב"ם כתב שדרך בן אדם להיות נמשך אחרי סביבותיו וממילא יש ללכת למדבריות. החזו"א הגדיר, כי כיום הישיבות הם המדבריות שעליהם התכוון הרמב"ם. "עיתון זה רחוב, והכי גרוע להביא את הרחוב למדבר".

א. כי עיתון זה הכפית שבכוס הקפה השחור.

הכפית מערבבת את הבוץ שבתחתית. בסיבוב אחד מתחוללת מהומה רבתי של רבבות גרגירי קפה, מהומה שאין כמותה. וללא טעם.

וכשהכפית יוצאת, לאט, לאט, הכל חוזר למקומו: המים למעלה, הבוץ למטה, הסוכר במקומו והמים מקבלים את טעמם. והכל על מקומו בא בשלום. כלום לא קרה.

ב. כי עיתון זה כמו 'תחזית מזג האויר'. שכל תחזית אכן צודקת, שהנה הולך להתרחש משהו מיוחד במינו: גשם שוטף ברקים ורעמים. התחזית נכונה, כי העננים באמת בדרך לארצנו, הרוחות כבר החלו לנשוב לכיוון. אבל, מה אפשר לעשות שסטייה קלה שינתה את האפיק, העננים סטו מעט, הגשם לא הגיע. הברקים לא הבריקו והכל יבש, לא היה כלום.

אל תאמר שהתחזית של 'סופר העיתון' לא הייתה אמת, אלא שכמו תמיד בכל עת - באלפי השנים האחרונות, מהלך אחד קטן ב'שחמט העולמי' משנה את המשחק, והכל היה נכון רק לרגע השינוי... יושב בשמים ישחק למו. אז בשביל מה הם הצליחו להסעיר אותנו עם רבבות השורות וריבי רבבות המילים שקראתי.

הקב"ה מעניק לעיתון כוח סערה עצום, זמני, אוורירי, ללא נטילת אחריות. עם תחזיות יום יומיות שמעסיקות מקיר לקיר ומרגע לרגע, אבל אין לזה כל קשר למציאות הסופית שתהיה מובאת באותו עיתון עצמו בסוף השבוע הקרוב. אתה סוער, נרגש, כי העיתון הכניס אותך לכאורה לעומק מחשבותיו של נשיא רוסיה ולחדרי מרתפיו של מלך מרוקו ונבכי משכיותיו של נשיא אירן, הופתעת, אתה כבר מנהל חצי עולם וחצי מדינה יחד עם העיתון. רק שבסך הכל בסופו של יום, שינוי קל דחה את כל הסערה לזמן אחר, פוגג את הבלון הנפוח, אבל אין לך זמן להצטער על מה שקראת אתמול, כי כבר מוכנה לך 'חדשה' מסעירה נוספת, שהנה הנה! הפרשיה העכשווית בממשלה הולכת בוודאי לשנות את פני חצי העולם בחודש הקרוב. ואתה קורא בהתרגשות ופחד על 'קרחון בקוטב הצפוני' שהחליט להפשיר, ומשם הוא עתיד להשפיע על רוסיה הקרה, ויגיע בסוף, לאחר תהליך ממושך לפאתי ים התיכון קרוב לבני ברק ולא רחוק מירושלים. ואם לא יגיע, אז לא, אבל איך אפשר לא להתרגש מכך שהקרחון ממש מתחיל להזדעזע, ואתה הקטן יושב במרכז

כאשר נכנסו לתחנת הרכבת. בפתח התחנה ישב לו מוכר עיתונים כבימים ימימה. הבחור ר' אהרן לייב הבחין בכותרת מרעישה על המלחמה המתקרבת ובאה במזרח אירופה. הוא הזדעזע מעט ופנה לחבריו לדרך, ואמר: תראו מה כתוב בעיתון שאנחנו נוסעים ל'מקום סכנה'. הם הגיבו ואמרו לו: כנראה שאתה לא מתעניין במצב. הרי בחודשים האחרונים הכותרת הזו אין בה חידוש גדול, אולי משהו, שהרי ישנן עליות ומורדות כל העת במתיחות שבין המעצמות. אם היית קורא את העיתונות בשנה האחרונה לא היית נרעש כל כך...".

"אבל כיון שעד היום לא ראיתי ולא קראתי עיתון, ודווקא כאן בפתח של תחנת הרכבת ראיתי את העיתון, והזדעזעתי, נראה לי כי יש לכך משמעות. אני מעוניין לשוב על עקבותיי"

הם ניסו לשכנע אותו, אבל היה קשה לו לשמוע להם. (ראיתו הייתה זכה וצלולה, כבר אז. כי זו 'דעת תורה' של בחור מבוגר שעד אותו יום לא קרא עיתון!) הוא החליט לשוב על עקבותיו ולהמתין ולהשאר בינתיים בשווייץ. ידידו והחברותא שלו בשווייץ הבין לליבו, ריחם עליו והחליט גם הוא לפרק את המזוודות ולשוב עמו על עקבותיו. חלפו מספר שבועות וכבר הכל ידעו כי המצב מחמיר מאד. היה לו לרבי משה בשווייץ בחור נוסף בן משפחה (רַב אהרן-לייב נקב בשמו) שהגיע גם הוא לשווייץ כמה חודשים קודם לכן, ולא היה מסוגל להישאר בגלות שווייץ ויצא לדרך בימים ההם, לבדו לכיוון בריסק. ר' אהרן לייב ור' משה חבריו - התחננו אליו שלא ישוב, כי כעת השמים שחורים והסכנה גדולה, אבל הוא הסביר להם כי השאיר הורים זקנים בבריסק שבזמן מלחמה יצטרכו עזרה וחייב לסייע להם, כמובן שאיש לא חזה ממש את התוצאות האיזמות של המלחמה, ולכן לא שמע להם. חזר לבריסק. הי"ד.

ההכרעה בעקבות העיתון הוא

סיון תשס"ז, שבעים שנה אחר כך.

אברך נכנס לחדרו של רב אהרן-לייב וסיפר כי בתו נפגשה עם בחור טוב, ו"הכל טוב, אלא שלפתע שמעתי כי הוא בחור 'תמים', מדוע? כי נודע לי שהוא לא קורא עיתון כלל, נראה לי שזו תמימות מסוימת ומוגזמת...".

לשמע ה'תמימות' חיך מרן לעומתן, וגילה מרחשי ליבו:

דווקא נראה לי כי אין בכך תמימות. אני, אמר לו הרב שטינמן בגילוי לב, ניצלתי ממוות במלחמת העולם השנייה, כיון שלא קראתי עיתונים בכלל. ומעשה שהיה כך היה - - - וסיפר לו את הסיפור שקראתם.

אבי הבת שהיה מופתע מעצם העובדה, וגם מכך שהרב שטינמן פותח מעט סגור ליבו ומספר על ימי עלומיו (מעטים שמעו ממנו דבר וחצי דבר מההיסטוריה האישית שלו) אמר בקול ובהשתוממות: 'הרי זו דרגה נוראה של שמירת העיניים'.

רַב אהרן-לייב ביטל את דבריו, ובהינף יד אמר לו: 'אח, פשוט לא היה לי זמן לקרוא עיתון, בשנים הללו הייתי במרוץ, שהרי יודעים אתם כמה אפשר להשיג בימי הנעורים! הם הימים הטובים ביותר של האדם! ואין זמן לשום דבר אחר לא היה לי פנאי לכך'.

כשבע מאות וחמישים שבתות, ברציפות. צעד ר' בן ציון מבני ברק לתל אביב במשך חמש עשרה שנה. מהלך של שעה ועשרים דקות כדי למסור שיעור תורני. וכי זה פלא שאפילו מן השמים הביטו על ההליכה הזו בזכות מגדלת. כפי שתקראו. מה קרה, מדוע התאמץ כל כך, והאם יש סיבה מיוחדת שבגינה יצא לדרכים ארוכות כל כך, מה סוד הליכה זו?

סיפורי המסירות בדרכים הארוכות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל לשיעורי תורה

"החלצו מאתכם אנשים" (במדבר ל"א, ג')

כבישי בני ברק רמת גן ותל אביב, הביטו בדומיה, על הרב מבני ברק הפוסע בשבת קודש, לכיוון תל אביב. מרחוב לסמטה, ומסמטה לרחוב צדדי ברמת גן, ומשם לטבורו של הרחוב הראשי, עד רחוב מאנה בתל אביב. הוא הקפיד לא לפסוע פסיעות גסות - לכבוד שבת קודש. וכך במשך חמש עשרה שנה. כשבע מאות וחמישים שבתות, ברציפות. צעד ר' בן ציון מבני ברק לתל אביב במשך חמש עשרה שנה. מהלך של שעה ועשרים דקות כדי למסור שיעור תורני.

וכי זה פלא שאפילו מן השמים הביטו על ההליכה הזו בזכות מגדלת. כפי שתקראו. מה קרה מדוע התאמץ כל כך, והאם יש סיבה מיוחדת שבגינה יצא לדרכים ארוכות כל כך, מה סוד הליכה זו? אביו הגאון רבי שמואל פלמן זצ"ל חלה (בעיקר בראיית עיניו), והתקשה לנהל ביד רמה את בית הכנסת הגדול 'היכל מאיר'. עיקר הקושי היה למסור שיעורים לציבור הרחב. ואז החלה תסיסה.

כי באותה תקופה, התרבו בבית הכנסת מתפללים צעירים - בוגרי תנועות... המתחדשת, והם מצאו עילה להתסיס את הוותיקים כנגד הרב. הפריע להם שהגאון רבי שמואל בעל הצביון הגלותי מאריך ימים על ממלכתו כבר יותר מארבעים שנה. ועדיין אינו מפנה את מקומו... טענתם הייתה "בבית כנסת תל אביבי גדול ומכובד. שמתפלליו רובם ככולם אינם שייכים לישוב הישן, לא מתאים שיכהן רב מהישוב הישן עם כל המשמעות שבכך. והנה כעת, אפשר לפטר אותו, כיון שמחמת ראייתו הלקויה הפסיק למסור שיעורים, יש עילה לפטרו, אולי אפילו בלי לתת לו פנסיה" - החציפו והתסיסו לכיוון של פיטורין.

כיון שלא נמצא פתרון לשיעורים, ובפרט לשיעור המרכזי שלו ביום השבת, כמה מהגבאים השתכנעו כי לא תהיה ברירה והם יאלצו להביא רב נוסף לצדו, או לפטרו לחלוטין.

הלחישות על ההחלטה הגיעו לבני ברק לאוזני הבן ר' בן ציון. הוא הזדעזע. והוא מיהר להודיע כי אין מה לחשוש ואין בכלל מה להסתפק: 'אני אמסור במקומו את השיעור השבתי - בנגמרא, בפרקי אבות ובפרשת השבוע' ראשי הקהל לא האמינו שיצליח להחזיק מעמד

במשימה. ואולי לכן הסכימו לרעיון שלו "וכי הבן ישתלב עם האווירה, וכי הכול יבינו ויהנו משיעוריו כפי שנהנו משיעורי אביו? וכי יגיע מבני ברק לתל אביב?!". - הרהרו בלגלוג סמוי, והסכימו. ומהרעיון, לביצוע. בנו של הרב הגיע.

בתחילה זה היה נראה לגבאים כמו חלום, לראות אותו פוסע ברחוב מכיוון בית אביו (לשם היה נכנס מיד עם בואו מבני ברק). אחר כך נכנס בשעה היעודה לבית הכנסת הגדול 'היכל מאיר', חייך לכולם, בירך את הנמצאים בברכת 'שבת שלום' - נעימה. ובבת אחת נכנס בנעליו של הרב - התחיל את השיעור, בניגון הגמרא הוותיק של אביו, השיעור נמסר ברנן, בסלסול, בשלוה, ובמרץ רב, וללא כל תופעות לוואי - המתלוות באופן טבעי לסיטואציה כזו של מי שמגיע ממרחקים. שבוע אחרי שבוע, חודש וחודשיים, והשומעים כבר התרגלו למציאות הלא טבעית, ובלי שראו בכך תופעה יוצאת דופן.

וכיון ש'ממלא המקום' נקלט ונעשה קבוע, אביו הגאון הצדיק, יכול היה להמשיך לפי כוחותיו להגיע לבית הכנסת ולנהל את הקהילה הגדולה, ללא העול של מסירת השיעור להמון העם. ובכך הרנין את ימי זקנותו של אביו. כיבוד אב!

השיעור בעיצומו

השיעור בשבת אחר הצהריים, נמשך כשעה וחצי. בחציו הראשון, למדו

הוא הביט עלי ובהינף יד ביטל את התמיה כמי שאומר: "מה אתה רוצה ממני? כאשר זו מצווה של כיבוד אב. אין חכמות".

והוא. יצא. לדרך.

ר' מרדכי לויץ עמד והסתכל אחריו. ליווה אותו מרחוק בעיניים פעורות. ר' בן ציון הלך לאיטו בדממה. פסיעה אחרי פסיעה במעלה רחוב הרב דסלר, לכיוון הרחובות היוצאים לרמת גן, ומשם בהמשך הדרך לתל אביב.

"אחרי כמה מאות מטרים דמותו החלה להיעלם מעיניי, כמעט פרצה מפי צעקה. לא האמנתי שהוא יצליח לצעוד יותר ממאה מטר עד שיחליט לשוב על עקבותיו, או שפשוט יתעלף". ו...הוא הגיע לתל אביב, למצוות כיבוד אב.

כיבוד אב! וכך. הגאון הצעיר פסע לכיוון תל אביב בשלווה שבתית. וכפי שעשה את דרכו בשקט, בפעם המאתיים, כך גם בפעם המאתיים ואחת. גם נזהר לא להגביה את עיניו. שלא לראות חילול שבת. לפעמים הצטרפו אליו ילדיו כטיול שבועי נעים כדי להשתעשע עם הסבא והסבתא בתל אביב.

בקיץ התפלל 'מנחה גדולה' בכולל פוניבז', אחרי מנחה אכל סעודה שלישית בבית ואחריה יצא לדרונו, ובשבתות החורף אחרי מנחה יצא מיד לתל אביב.

"אבא פסע ברוגע. ללא פסיעה גסה" - סיפר בנו.

"בדרך היה משנן איתנו משניות מסדר 'זרעים' בעל פה (כי באמצע השבוע ובכל עת. למד איתנו את המשניות הללו, באומרו, שכל אחד צריך לדעת מסכת משניות בעל פה בשביל שיוכל לחזור עליהן בדרך או בשאר זמנים שאין לך ספר ללמוד מתוכו) וכמו כן חזר איתנו על מה שלמדנו במשך ימי השבוע. לפעמים היה מפצה אותנו בחידושי תורה על הסוגיות. זכורני שבאחת ההליכות דיבר איתי על דברי ה'קצות החושן' שהמושג 'שלוחו של אדם כמותו' אינו תקף במצוות שבגופו כגון בהנחת תפילין בישיבת סוכה ועוד".

"כאשר התקרבונו כבר לתל אביב, היה מתכנס בתוך מחשבותיו בריכוז, וחוזר ומשנן לעצמו את מה שעתידי לומר בשיעור".

באחת השבתות כאשר היינו לפני צומת נמיר

באחת השבתות כאשר היינו לפני צומת נמיר, הבחנו בקיוסק פתוח בשבת, ושם בחלון הקיוסק נשמעו קולות. מה היה? בחור מחלל שבת קנה גלידה. הוא אכל בים ועוד בים ועוד, ואחר כך כאשר כבר התרחקנו משם כעשר מטר, שמענו אותו זורק לחלל האוויר צעקה מרירה: "אוכלים ואוכלים והכל זיפט, זיפט!". אבא אמר לנו אז: "אתם מבינים מה ששמענו כעת? את הפסוק 'וגם הנפש לא תמלא', היינו, שכל הגלידות וכיוצא בהן, לא ממלאות את הנפש. הבחור המסכן לא יודע מה חסר לו והוא מרגיש זיפט. רק תורה ויראת אלוקים יכולות למלא את נפש היהודי, וכאשר הוא מלא מהן אינו זקוק כמעט לגלידה, והחיים שלו יהיו שמחים ומאושרים גם בלעדיהן".

כמה פעמים כאשר הגיע סמוך ונראה למגדלים הגבוהים שהתחילו אז לצמוח בדרך לתל אביב, וחלקם כבר התנוססו לגובה, הוא הרים את עיניו - מתפעל מהבניינים - ומיד מהשמיים הפרוסים מעליהם, והיה

גמרא מסכת שבת ביצה ומסכתות אחרות, ובחצי השני בן הרב דיבר באגדה, בפרקי אבות ובפרשת השבוע.

הנוסח של השיעור היה מלא בניחוח ונמסר במתיקות, עם ניגון. היה מציג שאלות ותמיהות, עד שבעלי הבתים נסחפו יחד והשתתפו מתוך ריתחא דאורייתא בשאלות ותירוצים. בחלק השני שעסק בפרקי אבות ובפרשת השבוע, הוסיף וסיפר רבות מגדולי הדורות. והשומעים נהנו. ישבו פעורי פה.

כמאה איש השתתפו בשיעור. ביניהם היו גם אנשים שזה היה להם הלימוד היחידי בכל השבוע. הם נהנו והחשיבו את השיעור השבועי יותר מכל ההנאות שבעולם.

ברבות החודשים והשנים שחלפו על שומעי השיעור, לא אחד ולא שניים מהיושבים. שבתחילה לא חשבו לשלוח את בניהם לישיבות, כאשר טעמו את מתיקות ועריבות התורה, דבקו בה, ושלחו את הבנים לישיבות. ומחלקם הגדול יצאו בנים וחתנים תלמידי חכמים, מהם כיום ראשי ישיבות ומרביצי תורה.

שאלו פעם את ר' בן ציון מדוע הינך מתאמץ כל כך ללכת, בקיץ ובחורף בחום ובקור, והשיב, ראשית כל, בכל פסיעה יש לי מצוות כיבוד אב, כמו כן כיוון שיש חלק מהשומעים שזה הלימוד היחידי שלהם במשך כל השבוע, לא יתכן שאוותר מאיזו סיבה שתהיה על השיעור - ואמנע מיחודים את החיים שלהם - את הלימוד היחידי של השבוע. הנה החזון איש זצ"ל אמר פעם, כי בעל הבית שעוסק כל היום לפרנסתו. אם יושב גם ולומד כל יום דף גמרא, הוא נהפך לאדם אחר ולמציאות אחרת. בעל הבית עם דף גמרא ובעל הבית ללא דף גמרא, הם שני אנשים שונים בתכלית! - דברי ר' בן ציון.

הוסיף ואמר באותו שיח: "ה'חפץ חיים' היה אומר תמיד כי אם באים על האדם זמנים קשים שאינו יודע כיצד יעבור אותם, העצה היחידה להצליח ולעבור ללא נפילות, היא בכוח קדושת התורה. בכוח לימוד תורה האדם מתרומם לדרגות נעלות, ויש לו אפשרות לעבור את כל ניסיונות החיים - שלא ייבוש, לא יכלם ולא יכשל.

וכל יהודי באשר הוא, בכל מצב שהוא, ככל שמוסיף להתחזק בתורה, כך מגביה את עצמו, מתעלה ונהיה לאיש אחר.

היו תל אביבים תושבי המקום, שהביאו איתם את ילדיהם, אחד מהם סיפר: "בני היה אז ילד בן 7-8 הבאתי אותו מידי שבת לשיעור של הרב בן ציון פלמן בהיכל מאיר - כיון שהשיעור היה מתוק וברור, וגם ילד בן 8 יכול היה להבין את הדברים. הילדים שלי קיבלו מהשעות הללו אהבת תורה ואהבה רבה לקיום הלכה".

סיפורי הדרכים הארוכות - לכיוון תל אביב

היה זה באחת משבתות הקיץ החמים.

ר' בן ציון היה לבוש חליפה, סוודר, צעיף וכובע, ועמד מוכן לצאת לדרך כדי למסור את השיעור הקבוע בתל אביב. מדוע היה לבוש בסוודר ועטוף בצעיף בחום הקיצי? היה לו חום גבוה, שלושים ותשע וחצי מעלות חום. "הוא רעד מקור" - העיד ר' מרדכי לויץ שראה אותו כך.

ניסיתי למנוע אותו, תמהתי לאמר: ר' בן ציון, כיצד אתה מסוגל במצב כזה ללכת כשעה, ואחר כך עוד למסור שיעור הרי יש לך חום גבוה!?"

התעלם כמי שלא מבין מה שחיים אתו - על איזה גשם הם מדברים... והנס שב למקומו.

בחורף לא - אבל בקיץ היה רטוב

בקיץ היה רטוב. לא מגשמים...

עדות תושב תל אביב: "בימי הקיץ החמים הלוהטים, הרב פלמן הגיע לכאן אחרי דרך ארוכה, כשבגדיו ספוגים בזיעה מהדרך, עד כדי כך שממש נטפו מים מהחליפה שלו. כך ראיתי בעיני הרבה פעמים. שלא תחשבו שאני אומר דברים אלו מהשערה (כי נקל לשער, שאחרי שצועדים בשמש מבני ברק לתל אביב. החליפה רטובה מזיעה). אני ראיתי. ולראות כך מקרוב שבוע אחרי שבוע, זה מותר רושם אדיר. והכול בשביל מה? כדי שאבא שלו לא יאבד את משרת הרבנות".

הקרבן שהקריב למען 'כיבוד אב' עלה לרצון לפני אדון כל. והזיעה עלתה לניחוח לפני ה', לכפר על חטאים של עמך בית ישראל במצוות כיבוד אב.

וכי זה פלא שמן השמים הביטו על ההליכה הזו בזוכית מגדלת! והחליפו רטיבות של קיץ תחת רטיבות של חורף ובהשגחה פרטית ייחודית לא הפסיד שבת חורפית אחת מללכת מבני ברק לתל אביב. לא נתנו לו להירטב. "ועצר את השמים ולא יהיה מטר"... לטיבותא. כל פסיעה כזו בשבת היה בה מצוות כיבוד אב. היינו, רבבות של מצוות עשה וגם רבבות מצוות 'ולא תתורו' - בכך שנמנע מלראות דברים אסורים, ולהביט על חילול שבת שלא לצורך.

השריפה

בשבת כידוע, יש למעט בדיבור. רבי בן ציון פלמן שתמיד מיעט בדיבור, בשבת היה כאילו בעולם אחר. הוא הלך לתל אביב, אבל לקח את העולם שלו אתו. את הגמרא, את הרשב"א ואת ה'משנה ברורה'. והרגליים הצנומות נשאו את המשא כל הדרך הארוכה, שכן משא כזה, מותר לשאת בשבת ברשות הרבים - ברחובות ז'בוטינסקי נמיר ובשאר רחובות תל אביב. והעיניים, מה יש להן לחפש ברמת גן ובתל אביב. הן הסתכלו על הרגליים היו מושפלות לארץ, או הביטו למעלה "שאו מרום עיניכם".

שבת אחת הוא הגביה את העיניים ואבוי, הוא ראה מה שראה... והזדעזע.

באחד מבנייני המשרדים הגבוהים שנבנו בימים ההם. כאשר תל אביב ורמת גן החלו ל"התרומם לגבהים", גילה שהאורות דלוקים והמשרדים בפעילות באחת הקומות העליונות. זה היה חידוש מצער מאד בימים ההם.

ה'חידוש' זעזע אותו. אבל הוא לא היה מאלו שפולטים החוצה מליבם את כל שמזעזע אותם, וכל מה שרק עולה על ליבם, נפלט על לשונם. הוא כאב בתוך עצמו בפנים, את כאב השבת.

כך גם כשנודע בשעתו ברבים כי ב'תנובה' חיללו יום טוב, וגם זה היה חידוש באותם ימים, כמעט שנה שלימה נמנע מלאכול מוצרי 'תנובה'. הוא לא דיבר על כך עם איש, ולא הורה הוראות לבני המשפחה, אלא

אומר לילד בקול: 'השמים מספרים כבוד א-ל'. "אחר כך התחיל לשיר איתו יחד 'השמים מספרים כבוד א-ל ומעשה ידיו מגיד הרקיע' במשך כמה רגעים".

"בדקות אלו, הטעין בי הרבה אמונה, ורגשי קודש שבקעו מליבו" - סיפר בן משפחה, שהתלווה אליו כמה פעמים.

יש לי הסכם עם הגשם

הרבה פעמים בשבתות החורף בשעה שהתפלל 'מנחה גדולה' לקראת היציאה, היה יורד גשם שוטף, והילדים אמרו לו: "אבא כיצד תלך היום? תראה איזה גשם יורד". והיה משיב להם: "אל תדאגו עד שנלך הכל יהיה בסדר". וכך היה.

גם אמו של ר' בן ציון הרבנית ע"ה, דאגה תמיד בחורף על טרחתו ועל הסיכונים שבדרכים - גם מכלבים מסוכנים שהיו מסתובבים באחד המבואות שהלך שם בכניסה לתל אביב (והוא הקפיד לעבור ברחוב זה דווקא, מחמת הצורך בשמירת העיניים) והייתה אומרת לו בדאגה - מה יהיה אם ירד גשם שוטף?! תמיד הרגיע אותה ואמר לה בחיוך: "אמא, אל תדאגי, אגיע לשיעור בתל אביב בשעה היעודה ויבש לחלוטין, יש לי הסכם עם הגשם".

שבת אחת בבוקר אחרי תפילת מוסף, האברך (ר' נפתלי ברנשטיין) אמר לר' בן ציון כמסיח לפי תומו, כי עליו ללכת היום לבקר את אמו המאושפזת בבית החולים איכילוב, אך כל הזמן יורדים גשמים, ואינו יודע כיצד ילך. אמר לו ר' בן ציון: "תצטרף אלי אחרי מנחה גדולה, כי בשעה הזו אין גשם". ויהי היום.

רב"צ סיפר על כך לשלושה אברכים מלומדי הכולל שבראשותו - על הסיעתא דשמיא שהקב"ה שומר עליו שאף פעם לא יהיה גשם בדרך הארוכה בלכתו למסור את השיעור בשבת.

ויהי בשבת הקרובה שלאחר מכן, באמצע הליכתו, החל לרדת על הארץ גשם זלעפות חזק מאד. הוא לא נמנע מללכת, והגיע לתל אביב רטוב עד לשד עצמותיו. ביום ראשון שלאחר השבת חזר וסיפר לשלושת האברכים את מה שעבר עליו בשבת, ואמר להם כי זה אות משמים, שלא היה לו לספר ברבים את מה שסיפר להם.

אחד מהשלושה תמה: "מנין לרב שבגלל שפרסם, לכן קרה מה שקרה?". ראש הכולל, ר' בן ציון, השיב לו: "תעיין בדברי הספר 'בן יהודע' על בבא מציעא דף פ"ה, בתחילת עמוד ב".

האברך עיין ומצא שהגאון בעל ה'בן איש חי' כותב שם, על אודות שאמרו בגמרא כי רבי זירא היה בודק את עצמו כל שלושים יום האם לא שולטת בו אש של גיהנום. לשם כך היה נכנס לתוך תנור מבעיר בו את האש ויושב בתוכו, וכאשר לא שלטה בו האש כלל, ידע שאש של גיהנום אינה שולטת בו. יום אחד 'נתנו בו חכמים את עיניהם', ואז שוקו נשרפו. מבאר ה'בן יהודע' שכיון ששיבחו אותו הרבה בדבר, לכן הסט"א נתנה בו את עיניה וקרה מה שקרה, "ומכאן יש ללמוד שאין טוב לדבר בשבח האדם הרבה, כדי שלא תשלוט בו עינא בישא דסט"א" - דברי הבן איש חי צוק"ל.

ואכן מאז, שוב לא דיבר על העניין כלל, וכאשר שאלו אותו על כך,

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם:
יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתינו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

באחד הימים כאשר נכנסתי לחדרו, בו הייתה גם הספה שעליה היה שוכב, הבחנתי שהכר עליו הניח מרן את ראשו רטוב כולו. חשבתי שמן הסתם מי גשמים דולפים על מיטתו של מרן, והפניתי את מבטי לתקרת החדר. מרן שם לב לפליאתי ואמר לי: "דע לך, שהכר רטוב כולו מצד לצד מהדמעות שבכיתי כל הלילה על חילול קברי הקדושים"

הרב שלמה לורניץ על העמידה על המשמר של מרן הגרי"ז מבריסק צוק"ל

"שְׁמֵרֵי מְשִׁמְרֵת מְשִׁבֵן ד" (במדבר ל"א, ל')

התורה הקדושה מעניקה לאדם מנוחת הנפש ורגיעה. אדם המכוון את צעדיו על פי דרכי התורה ובוטח בבוראו - אין לו כל סיבה לאבד את שלוותו. אין בריה בעולם שיכולה לפגוע בו, הוא נמצא תחת השגחתו הפרטית של בורא העולם. אך מאידך, התורה דורשת מאתנו ערנות מתמדת, עד כדי פחד ממלאים את חובתנו ליוצרינו, שמא אנו ממעטים בקיום המצוות או שמא איננו נוהרים מאיסורי תורה. אצל מרן הגרי"ז מבריסק צוק"ל ניתן היה לראות בחוש את התגשמות הדברים הללו במלואם.

ידועה היא החרדה התמידית שליוותה את כל הליכותיו של מרן, חרדה שלעיתים הייתה בלתי נתפסת לבן דורנו. הוא חי במתח בלתי פוסק, כשהוא בוחן את עצמו בכל רגע אם באמת הוא ממלא את חובתו כראוי, ומתעמק ללא הרף בשאלה מה התורה דורשת ממנו ברגע זה. **אולם כל זאת - "בדברי תורה כתיב!"**

לא היה בו שמץ של מתח טבעי. כל החרדה הגדולה לא הייתה אלא בעניינים הקשורים לתורה ויראת שמים בלבד, אך בנוגע לעצמו, לממונו או לכבודו האישי - ובמידה מסויימת אף בנוגע לבריאותו - ראינו רק שלוה ושוויון נפש.

האוירה בביתו של מרן הייתה אוירה של שמחה תמידית, גם במצבים קשים. די לצטט כאן כמה משפטים מתוך מכתבו של הגרמ"ש שפירא, ראש ישיבת באר יעקב, קרוב משפחתו של מרן, שנכתב בשנת תש"א, כאשר מרן כבר היה בירושלים, ואשתו הרבנית יחד עם כמה מצאצאיו נשארו בגיא ההריגה:

"אני מתגעגע מאד לחיי ירושלים, ראשית, השפיע עלי מאד ביתו השמח של מרן הרב מבריסק... כי ראיתי שוב פעם דמותם של חיי שמחה, ובזה נתחזק בי שוב תשוקת חיי חדווה אשר בקרבי וטבעי, ונזכרתי בראותי ביתו של הרב ..., עד כמה שחיי משפחה יציבים מביאים שמחת הדעת. הפתעה נעימה הייתה לי, שיש אצלנו פינה משפחתית שמיחה ועליזה".

ננסה להדגים זאת על ידי עובדות אחדות, שהן בבחינת "פרט המלמד על הכלל". כאמור, אין המדובר באירועים בודדים, אלא במה שהיה לחם חוקם בחיי היום יום.

על ה'חרדה הגדולה עד מאד' אשר חרד מרן על קיום התורה, אין צורך להאריך. נזכיר כאן כמה דוגמאות בולטות לכך שהחרדה והרוגע שימשו אצלו בכפיפה אחת.

החרדה על ה'טיפ'

כששהה בשווייץ להבראה, ביקש לברר את גובה ה'טיפ' שעליו לשלם לנהג המונית. מלווי תמחה על המחזה, מדוע נושא זה כל כך חשוב לו, ומה לך לדקדק בתשלום המגיע לנהג מונית ערל? אך מרן היה סבור אחרת, והשיב: "כאשר אני ממעט ממה שראוי לתת, אני גורם לחילול ה', ואילו כשאני נותן יותר מדי, הרי אני עובר על הלאו של 'לא תחנם' - לא תיתן להם מתנת חנם, ולכן עלי לצמצם ולשלם בדיוק כמה שצריך, לא פחות ולא יותר!"

החפירות בקבר הרמב"ם

לא זו בלבד, שחרדתו על קיום התורה לא השפיעה לרעה על שלוות נפשו, אלא החרדה והרוגע שימשו אצלו בכפיפה אחת ממש. הוא היה נתון בשיא המתח והחרדה לגבי מילי דשמיא, כאשר באותו הרגע ממש, היה נתון בשיא השלוה לגבי מילי דעלמא.

ברצוני לתאר כאן מה שהתרחש במעונו בזמן שהתקיימו החפירות הארכיאולוגיות ליד קבר הרמב"ם בטבריה. החפירות בטבריה

הבעתי את פליאתי לפני מרן, מה הפירוש ש'בניו סיפרו לו', הלא הדבר אירע בנוכחותו, וכי הוא לא שמע את הגידופים שהוטחו כנגדו בקולי קולות? מרן השיב: "לאזני לא נכנסה שום מילה מדבריו. לא שמעתי ולא נקלטו דבריו"

החפירות ליד קבר הרמב"ם, ופעלנו ללא הרף בכל כיוון אפשרי. אבל
האם שפכנו אפילו דמעה אחת?! האם נדדה שנתנו בלילות?! ומרן
בכה כל הלילה!!! ואודה על האמת: אילו לא ראיתי בעצמי את הכר
הרטוב, לא הייתי מאמין.

לעומת זאת, כיצד היינו מגיבים לו היו פוגעים בנו בצורה בוטה כל כך?
הלא תחושת העלבון הצורב הייתה דוחקת הצידה את עצם המשימה,
וכל מחשבתנו הייתה נתונה לאופן התגובה ההולמת. ואילו אצל מרן
לא הייתה זו פגיעה אישית בלבד, אלא פגיעה בכבוד התורה, ואף
על פי כן - החרדה והכאב על חילול כבודם של הקדמונים היו כל כך
עמוקים ומוחשיים, עד שכלל לא הרגיש בפגיעה בכבודו הוא.
פרשה זו הייתה עבורי לימוד עמוק, לימוד שלא ניתן לרכוש אותו
על ידי עומק העיון, אלא רק על ידי שימוש תלמידי חכמים. הרגשתי
שכאן נתקיימו בי דברי חז"ל (ברכות ז:): "גדול שימושה של תורה יותר
מלימודה".

מי שענינו לא ראו את הכר ספוג כולו מדמענותיו הטהורות של מרן,
אינו יכול להבין כיצד זה יתכן... אמנם זו דרגה שאינה שייכת אלינו,
אך בכל זאת זה מוכרח לחדור ולהשפיע גם עלינו. מתוך הבנה זו
השתדלתי לנצל את ההזדמנות ולשהות במחיצתו כמה שאפשר, ומה
שראיתי וחוויתי במחיצתו, נתן לי את הכח הרוחני לפעול למען ביטול
הגזירה, ביודעי שאני פועל בשליחותו, ובהכירי את כאבו של מרן על
כל רגע ורגע שהדבר מתעכב.

כאשר כל רכושו נגזל ממנו

כיצד היינו אנחנו מגיבים, אילו היה נודע לנו שנוכל זייף את חתימתנו
ולהעביר לרשותו את כל רכושנו? לא היינו מסוגלים לישון בלילה, היינו
עוזבים את כל עיסוקנו כדי להציל את מה שניתן להציל, ורבים מאתנו
אף היו מגיעים להתמוטטות נפשית.

היו ראשית המערכה נגד הפגיעה בקברי הקדושים. עד אז נמנעו
הארכיאולוגים מפגיעה ישירה ומוצהרת בקברי ישראל. מרן עמד אז
בחוד החנית של המערכה כשהוא מעורב בכל פרט ופרט.
באותם ימים לא ידע מרן מנוחה לנפשו. הוא לא הסיח דעתו מן העניין
יומם ולילה, ועשה פעולות שונות כדי לבטל את הגזירה.

צערו של מרן באותם ימים אינו ניתן לתיאור. באחד הימים כאשר
נכנסתי לחדרו, בו הייתה גם הספה שעליה היה שוכב, הבחנתי שהכר
עליו הניח מרן את ראשו רטוב כולו. חשבתי שמן הסתם מי גשמים
דולפים על מיטתו של מרן, והפניתי את מבטי לתקרת החדר. מרן שם
לב לפליאתי ואמר לי: "דע לך, שהכר רטוב כולו מצד לצד מהדמעות
שבביתי כל הלילה על חילול קברי הקדושים".

בין היתר הזמין מרן לביתו את שר הדתות (ה'דתי'), מרן האשימו כי יש
לו יד במעל הזה. הלה הגיע אל מרן, ואחרי שמרן דיבר אליו קשות על
שנתן יד לחילול קברות התנאים, הבטיח השר כי יתן הוראה להפסיק
את העבודה במתחם הקברים.

מרן לא הסתפק בהבטחה גרידא, ואמר לשר, ששני בניו ילכו עימו
למשרד ועד השיבות, שהיה סמוך לביתו של מרן, כדי שמשם יתן
הוראה טלפונית להפסיק את החפירות. מרן הסביר לו, כי רק לאחר
שישמע מבניו שאכן ההבטחה קוימה, הוא יוכל להיות רגוע.

לאחר זמן מה סיפר לי מרן על הנ"ל, והוסיף כי כנראה שר הדתות כעס
מאד על הבעת אי אמון זו, ובניו סיפרו לו שהאיש יצא מגדרו וחרף
וגידף את מרן בקולי קולות...

הבעתי את פליאתי לפני מרן, מה הפירוש ש'בניו סיפרו לו', הלא
הדבר אירע בנוכחותו, וכי הוא לא שמע את הגידופים שהוטחו כנגדו
בקולי קולות?

מרן השיב: "לאזני לא נכנסה שום מילה מדבריו. לא שמעתי ולא
נקלטו דבריו".

הוספתי ושאלתי, איך תיתכן דרגה כזו, שמישהו יתקוף את מרן בצורה
כה קשה ובוטה, והוא לא ישמע את הדברים כלל וכלל!?

"אין בזה שום דרגה" - ענה מרן - "בימים אלה הייתי כל כך עסוק
ומרוגז על עצם ענין החפירות, שלא הייתי מסוגל לקלוט שום דבר
שלא היה שייך לעניין עצמו. קרה שאנשים דברו אלי בעניינים אחרים,
ולא שמעתי כלל את דבריהם. גידופיו של שר הדתות היו עניין אישי,
לא היה להם כל קשר לגוף העניין של בזיון הקברים, ולכן הם לא נקלטו
באוזניי... יכולתי לשמוע אותם רק מפי בניי, אשר מסרו לי על הדברים
לאחר ביטול הגזירה".

במשך לילה שלם בכה מרן על הפגיעה בקברי התנאים הקדושים,
שפך דמעות, עד שהכר כולו היה ספוג בדמעותיו. המתח בו היה נתון
לא ניתן לתיאור. ובאותו מצב - כאשר פגעו בכבודו - נשאר שליו ורגוע
גם לנוכח גידופים, עד שלא שמע אותם כלל, ואילו לא היו מספרים לו,
לא היה יודע עליהם כלל!

שימושה גדול מלימודה

צא ולמד מה רב המרחק בין מרן, האדם הגדול בענקים, ובנינו.
אנחנו, אמנם התמסרנו בכל מאוודנו למשימה הקדושה-למנוע את

בדרך, עלה אל האוטובוס בחור חילוני. הושיט סכום כסף לנהג וביקש כרטיס. אמר לו הנהג, "חסרים לך שני שקלים". אמר הבחור: "אין לי". אמר הנהג: "אם אין לך, תרד בבקשה". מבחינתו הוא צדק. הנהג אינו יכול להשלים לכל מי שחסר לו. ומצד שני, אם יעלה אדם בלי תשלום, עלול הוא להיקנס על כך בסכום גבוה. התחילו השניים להתווכח. זה אומר בכה וזה אומר בכה

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם מרגליות שליט"א על קידוש ה'

"שְׁמֵרֵי מְשֻׁמֶרֶת מְשֻׁבֵּן ד'" (במדבר ל"א, ל')

כמה יכול האדם להתעלות על ידי קידוש השם. אני רגיל לספר סיפור שאירע עם אבי ז"ל. הדבר היה לפני כעשרים וחמש שנה. אבי נסע להתארח אצלי בשבת. עלה בחיפה על אוטובוס הנוסע לכרמיאל, היות והאוטובוס היה מלא, התיישב מאחור, בירכתיים. בדרך, בקרית חיים, עלה אל האוטובוס בחור חילוני. הושיט סכום כסף לנהג וביקש כרטיס. אמר לו הנהג, "חסרים לך שני שקלים". אמר הבחור: "אין לי".

אמר הנהג: "אם אין לך, תרד בבקשה". מבחינתו הוא צדק. הנהג אינו יכול להשלים לכל מי שחסר לו. ומצד שני, אם יעלה אדם בלי תשלום, עלול הוא להיקנס על כך בסכום גבוה. התחילו השניים להתווכח. זה אומר בכה וזה אומר בכה.

כאמור, האוטובוס היה מלא והנוסעים נהנו מההצגה, הפולמוס המשיך, הטונים עלו ועלו, ומי יודע להיכן היו הדברים מגיעים.

לפתע קם בחור ישיבה, תלמיד ישיבת 'קרן אורה בשם 'גלין', שישב אף הוא מאחור, צעד בזריזות אל קידמת האוטובוס, הושיט לבחור המופתע שני שקלים ואמר, "הנה לך. שלם עכשו לנהג. אחר כך אמסור לך את כתובתי בצפת, תחזיר לי כשיסתדר לך".

'גלין' זה גרם לקידוש ה' עצום. כולם דיברו על המעשה הנאצל שעשה. ישבו שם עשרות אנשים, ולאיש לא היה אכפת... אף אחד לא העלה בדעתו לסייע לבחור המסכן. ודווקא תלמיד ישיבה זה, שיש בידו בקושי כמה שקלים דמי כיס, נתן את המעט שיש בידו כדי לגמול חסד עם הזולת.

הבחור 'בזבו' שני שקלים, שכן יש להניח שהם לא חזרו אליו. אבל קידוש השם שהרוויח שווה לאין שיעור, לא מאתיים ולא אלפיים. שכרו נצחי, לעד ולעולמי עולמים. אי אפשר לדעת מה תוצאות המעשה הפעוט שעשה. על מי השפיע, אצל מי חלחל...

זו ההזדמנות שלנו לצבור זכויות. ואין זה משנה אם מדובר במקום חילוני או חרדי. בכל מקום האדם יכול לגרום קידוש ה' או חלילה להפך.

בחור ישיבה מגיע לבית הכנסת ומדבר שיחה בטלה, כמה חילול ה' עלול לצאת מכך. מאז ומעולם אני תמה, כיצד אנשים מגיעים למקום כה קדוש ומדברים שיחות חולין, וכי זה המקום הראוי לכך? כמה טוב היה להנהיג שלא לדבר כלל בבית הכנסת, בוודאי שלא דברים אסורים.

נקודה נוספת. לפעמים יהודי מסיים תפילתו, אבל ישנם בבית הכנסת כאלו שעדיין עוסקים בתפילה. אם הוא עוסק בשיחה בטלה, הרי שהוא מפריע וטורד את כוונתם של אותם מתפללים. העונש על כך עצום. בית הכנסת איננו מועדון חברתי חלילה, סיימת, גם אם מותר לך לשוחח. אבל לא כאשר הדבר בא על חשבון הזולת. מדוע אינך מתחשב באחרים?

ידוע שאסור לעבור לפני המתפלל. המשנה ברורה כותב שכן גם לגבי הקורא קריאת שמע. אם כן, הסיבה אינה רק משום שהשכינה מצויה לפני המתפלל, אלא, פשוט, העובר טורד את כוונתו. מבלבל אותו. סברא זו שייכת גם בשאר חלקי התפילה. גם באשרי וגם במקומות אחרים.

סוף מעשה במחשבה תחילה. אתה מפריע לחברך בעבודתו הרוחנית, יתכן שהוא מצוי בשיא ה'ברען', ואתה קוטע את חוט מחשבותיו. כאמור, חוץ מעניין זה יש כאן חילול השם גדול. ישנם

בעלי בתים הבוחנים את בחורי הישיבה בשבע עיניים, ואם הם רואים פגם בהתנהגותם, מיד מקטרגים עליהם.

אי אפשר להסתיר מעשים...

על כל דבר, קטן כגדול, מביאים את האדם במשפט. אין דברים שנבלעים, נשמטים, הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות אדם ותחבולותיו, יודע את כל מעשיו, הגלויים והנסתרים.

לפני כמה שנים היה לי סיפור מעניין. התקשר אלי יהודי, יש לו בן שהינו אלרגי לחלב. הוא קנה לו גלידה שכתוב עליה 'פרווה', בכשרות מהודרת, הילד טעם מהגלידה, לא עברה חצי שעה - והנה כולו פורח אבעבעות. ברור מעל לכל ספק שבאותה גלידה פרווה יש מרכיבי חלב.

האיש התקשר אלי וסיפר לי את הסיפור, התקשרתי לבד"ץ. במקרה ענה לי יהודי שהכרתי, גר בשכונתי בצעירותי. הוא לא נבהל מהשאלה. הסביר כך: החברה המדוברת מייצרת גם מוצרים חלביים. כאשר ניגשים ליצר מוצרי פרווה, שוטפים את כל קו הייצור היטב. אבל, לא ימלט שנשארים עקבות חלב פה ושם. המוצר כשר למהדרין מן המהדרין, שכן מדובר בכמות מזערית הבטלה לא בשישים, אלא בשישים אלף ויותר.

למדתי מהסיפור מוסר השכל. חז"ל אומרים, כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעים ממנו בגלוי. אתה יכול לכתוב על המוצר פרווה, אפילו עם חותמת הכשר מהודרת. אבל, אם יש בקו הייצור גרגר חלב כלשהו, מישהו יפרח... אי אפשר להסתיר.

כל מעשה קטן שאנו עושים, נפגש עמו במהלך הדרך. או בעולם הזה או בעולם הבא. אדם חושב, מי רואה, מי יודע. והנה, הכל מתגלה. הכל עושה רושם מעבר לכך, אין דבר נעלם מהקדוש ברוך הוא ואין נסתר ממנו.

אדם שבאמת רוצה - מצליח

שמעתי סיפור עתיק יומין. אחד מנשיאי ארצות הברית בעבר היה טרומן. פעם, כאשר ישב עם שריו ויועציו, הציעו לו שפעם בשבוע יעביר שידור ישיר לאומה. יספר לבני עמו מה קורה מבחינה כלכלית, בטחונות, יחסים בין לאומיים. שהנשיא בקולו, בשיחה אישית, ישתף את הציבור.

ישבו וחשבו מהו הזמן המתאים ביותר לשידור זה, מתי תהיה האזנה רבה יותר.

לאחר מחשבה מעמיקה החליטו שליל שבת הוא הזמן. בימי שבת וראשון יש חופש בארצות הברית, ביום ראשון אנשים יוצאים לטייל ולנפוש, וכבר בערב עסוקים בכך. בליל שבת עיפים מעמל השבוע, אין כח לעשות דבר מה מהותי, לפיכך זהו הזמן המתאים לכל אחד לשבת ולהאזין בניחותא לדברי הנשיא. כך אמנם היה, הנשיא החל לשדר לאומה כל ליל שבת.

אשה יהודיה פשוטה אחת, שמעה על כך. אמרה, זה לא הוגן. גם אני אזרחית אמריקאית משלמת מיסים, גם אני רוצה לשמוע את דברי הנשיא, והדבר נמנע ממני מחמת קדושת השבת. אני אפנה לנשיא ואבקש ממנו לשנות את זמן השידור.

הבריות לעגו לדבריה, וכי יתחשבו בדעתך? הרי חכמיו ויועציו של הנשיא ישבו ושקלו בכובד ראש, והחליטו שזהו הזמן בו ה'רייטינג' יהיה הגבוה ביותר. הפניה שלך לא תעזור.

האשה התעקשה. החליטה שהיא כותבת מכתב לנשיא.

קראתי לפני זמן מה שנשיא ארצות הברית מקבל ארבעים אלף מכתבים ביום. גם אם נניח שזה לא ביום אלא בשנה, עדיין ודאי שאין הוא קורא את המכתבים, שאם יעשה כן, לא ימצא לו זמן לדברים החשובים שעליו לעשות בהנהגת המדינה. מלבד זאת ברוב רובם של הנושאים המועלים במכתבים יכולים לטפל אנשים זוטרים יותר, יש לו לנשיא סוללת אנשים ייעודיים לתפקיד זה. הם קוראים את המכתבים וממנעים כל אחד ליעדו.

וראו זה פלא, האישה שלחה את המכתב. הוא התקבל בלשכתו של הנשיא, הנשיא בכבודו ובעצמו החזיר לה תשובה. כן, הוא מבין את טענותיה. היא צודקת, גם לה מגיע לשמוע את דבריו. הוא ישקול את העניין בכובד ראש.

בשיחתו בליל השבת הקרובה הודיע הנשיא שיתכן שמסיבות אלו ואחרות השידור יועבר ליום אחר, וכבר בשבוע שלאחר מכן אכן כך היה, השידור עבר לאחד מימות השבוע.

ובזכות מי, בזכות אשה אלמונית. לא בעלת השפעה ולא בעלת ממון. אמרה, אני אעשה את שלי, עשתה - והצליחה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'מפיק מרגליות' - שבועות)

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

אמרתי לו שאני לא מבין על מה הוא מדבר... הרי הרכב שאנחנו נוסעים בו עכשיו הוא גם חדש, הוא נראה ממש משוכלל וחדש. אני לא מבין בדגמים ובסוגים של מכוניות, אבל זה נראה אוטו שיושב על הכביש אולי ארבע שנים, לא יותר. למה הוא צריך רכב חדש? הסביר לי הידיד שרואים שאני באמת לא מבין...

על ניצול הזמן לטוב ולמוטב, על הסגולה של הגמרא לנצח את יצר הרע, ועל האופן בו אנחנו מסיימים את מוסר ההשכל אל השכן שמעבר לכביש

הרב עמרם בינעט

"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן" (במדבר ל"ב, א')

צירוף מעניין של שני מקרים שקרו לי בשבוע שעבר, ובהשגחה פרטית נפלאה היו בסמיכות זה לזה, גרם לי להרבות במחשבה מאז ועד עכשיו, בנושא של ניצול הזמן שלנו כאן בעולם הזה.

המקרה הראשון אירע ביום שגרתי לחלוטין, מסרתי את השיעור הקבוע שלי ב'דף היומי', בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ בית שמש, ואחרי השיעור ניגש אלי אחד המשתתפים, ואומר לי שהוא מרגיש רע עם עצמו...

"אני כל היום עובד, בקושי מספיק ללמוד שעה ביום דף היומי בשיעור", הוא מספר, "אני משתדל פה ושם ללמוד קצת משניות, לחזור קצת על הגמרא, ללמוד שיעור הלכה כל יום, אבל רוב היום אני עסוק בעבודה.

"לא חבל?" כך הוא שואל אותי, "לא חבל על הזמן שלי ועל החיים שלי? כמה זמן עוד נישאר כאן? ימי חיינו שבעים שנה, בגבורות שמונים שנה, יש כאלו שמגיעים גם לתשעים, אבל אף אחד לא נשאר כאן לנצח, ואני, במקום לנצל את מעט הזמן שיש לי כאן בעולם הזה, אני מתעסק בשטויות ובקושי מצליח להשחיל כמה דקות של לימוד בין לבין..."

אמרתי לאותו יהודי, "אתה אכן צודק, אבל לא כולם זוכים לשבת באהלה של תורה כל ימי חייהם. יש לך תפקיד, לדאוג לפרנסת המשפחה שהקמת, אתה עושה את התפקיד שלך. למה אתה מרגיש לא בנוח? אם אתה מנצל כל רגע פנוי ללמוד, אז אתה עושה מה שצריך, בעזרת ה', יגיעו תקופות יותר רגועות, תוכל לקצץ בשעות העבודה וללמוד יותר, ובהמשך תשלים את החסר..."

אבל הוא לא קיבל את דברי התנחומים שלי. הוא המשיך לגנוח ולהיאנח על זה שהוא לא מנצל את הזמן. כך נפרדנו לשלום, ואני הרגשתי צביטה בלב. אחרי הכל הוא צודק, זה באמת חבל שאנחנו לא מספיקים כמעט כלום. צריכים להספיק יותר.

למחרת היום, הייתי צריך להגיע למקום כלשהו, ומצאתי איזה ידיד שגם הוא היה צריך להשתתף באותו אירוע וניאות לקחת אותי טרמפ.

תוך כדי נסיעה התעניינתי קצת בשלומי, והוא סיפר לי שהוא בדיוק עומד לקנות רכב חדש.

אמרתי לו שאני לא מבין על מה הוא מדבר... הרי הרכב שאנחנו נוסעים בו עכשיו הוא גם חדש. הוא נראה ממש משוכלל וחדש. אני לא מבין בדגמים ובסוגים של מכוניות, אבל זה נראה אוטו שיושב על הכביש אולי ארבע שנים. לא יותר. למה הוא צריך רכב חדש?

הסביר לי הידיד שרואים שאני באמת לא מבין... זה מודל 2018, רכב מיושן כבר. הגיע הזמן להתקדם לרכב חדש ומפואר יותר.

הוא עשה חשבון שבגלל שזה ממילא ב'ליסינג', אז ההחזר החודשי שלו גדול בסך הכל ב-200 שקל לחודש, שזה סכום שהוא כמעט לא ירגיש אותו, ובנוסף הוא צריך לשלם רק 40 אלף שקל 'הון עצמי', ובדיוק הציעו לו מהבנק הלוואה לכל מטרה בתנאים אטרקטיביים, אז הוא מנצל את ההזדמנות ומשדרג את הרכב...

שאלתי אותו: אמור לי ידידי, אתה לא חושב שזה צעד פזיז מדי? אולי כדאי שקודם תצבור את הכסף הנדרש ואז תפנה לשדרג את הרכב? למה להיכנס לחובות מרכישת רכב, כשבעצם כבר יש לך רכב מצוין שמשרת אותך היטב???

הוא פרץ בצחוק... "חיים רק פעם אחת" הוא אמר לי, "צריך

לכן, צריכים קודם להתגבר על היצר הרע, צריכים לעסוק בתורה, לקרוא קריאת שמע ולקבל עול מלכות שמים, ורק אז, אחרי שהשאיפות שלנו כבר מכוונות לכיוון הנכון, אלא שהיצר הרע עדיין מתגבר וקשה לנו לנצח אותו, עכשיו בא השלב של 'זיכור לו יום המיתה'. עכשיו אנחנו צריכים להיזכר שהזמן קצר והמלאכה מרובה ובעל הבית דוחק, ואם לא נספיק עכשיו, לא נספיק לעולם. האברך הראשון שאמר לי שהזמן קצר, בא משיעור 'דף היומי', כשהוא דיבר על יום המיתה, הוא רצה להספיק הרבה הרבה דפי גמרא כל עוד הוא כאן בעולם הזה. אבל האברך השני בא מעיסוק ממושך בבחירת הרכב הבא שלו, כשהוא מדבר על זה שצריכים לנצל את הזמן, זה לוקח אותו לכיוון אחר לגמרי...

תשמעו סיפור

אני לא זוכר אם זה היה בסוף חודש ניסן או בתחילת חודש אייר, באתי יום אחד לבית הכנסת, וראיתי את בן הדוד שלי, לומד בריכוז מאוד מאוד גדול. הוא לא שם לב שנכנסתי, וראיתי שהוא מתכוון למבחן גדול...

חשבתי לגשת אליו ולשאול אותו מה הסיפור, אבל הבנתי שעכשיו זה לא הזמן. הוא שקוע כל כולו בגמרא ועובר במהירות על דפי גמרא, מסכם אותם בראש בקצרה וממשיך הלאה.

למחרת פגשתי אותו שוב ושאלתי אותו, תגידי, מה זה היה אתמול שישיבת ככה ולמדת בקצב מהיר במיוחד?

הוא חיך ואמר לי שאתמול אחה"צ היה המבחן של 'קנין ש"ס' ב'דרשו'. במסגרת התוכנית הוא נבחן אתמול על 840 דפי גמרא. מדהים! הוא אמר לי שכשאני רואית אותו, זה היה בשעה שהוא היה בחזרה האחרונה ממש לפני שניגש לעשות את המבחן.

אמרתי לו, תסלח לי ר' משה, אבל אני חושב שהלחץ שיבש אותך קצת. איך אפשר לחזור על 840 דפי גמרא בתוך כמה שעות? זה בלתי הגיוני בעליל!!!

התשובה שלו הייתה מאוד פשוטה: "נכון. באמת אי אפשר. אבל אני לא חזרתי על 840 דף בתוך כמה שעות. ממש לא. אני כבר חצי שנה חוזר על 840 הדפים האלו. רגע אחרי שסיימתי את המבחן הקודם שהיה בסוף בין הזמנים של תשרי, כבר התחלתי לחזור לקראת המבחן של סוף בין הזמנים של חודש ניסן. במשך החודשים האלו למדתי את הדפים האלו עוד פעם ועוד פעם, חזרתי עליהן בקצרה, ובשבוע האחרון עברתי על כל 840 הדפים האלו פעם נוספת במהירות ובסיכום קצרצר. אתמול עשיתי השלמה ולמדתי 'רק' 180 דפי גמרא אחרונים".

אז ככה מנצלים את הזמן כיאות.

להספיק כמה שיותר. עוד מעט אני אהיה זקן וכפוף עם מיליון בעיות רפואיות, לא יהיה לי פנאי ליהנות מכלום. עכשיו אני צעיר ויש לי כסף ויכולת, אז אני רוצה ליהנות מהחיים כל זמן שאני עוד יכול..."

הייתי בהלם כבד. ברגע אחד התחוורה אצלי תובנה מאוד מאוד מעניינת...

אנחנו כולנו רוצים להספיק כמה שיותר. כולנו מבינים שהזמן קצר והמלאכה מרובה, השאלה היא רק מה אנחנו רוצים להספיק. יש מי שרוצה להספיק ולהתמלא ברוחניות, ויש מי שמעוניין להשתדרג בגשמיות, ולהספיק לקנות רכב יותר חדש ויוקרתי, כי באמת הזמן קצר ולא נשארו לו עוד הרבה שנים ליהנות מהעולם הזה...

תשובה לשאלה הידועה

באותו ערב, סיפרתי את שני הסיפורים האלו לידידי הרה"ח רבי אפרים וולדרסקי, המנהל הרוחני של תלמוד התורה 'קדושת לוי בבית שמש'.

הוא הרהר בסיפורים הללו ואמר לי שהם מתרצים לו שאלה מאוד ידועה...

הגמרא במסכת ברכות, דף ה' ע"א אומרת: "אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר 'רגזו ואל תחטאו'. אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר 'אמרו בלבבכם'. אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר 'על משכבכם'. אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ו'דומו סלה'.

ישנה שאלה ידועה מאוד ששואלים, אם אנחנו רואים ש'זיכור לו יום המיתה' זה הפיתרון היעיל ביותר שמתגבר על היצר גם בזמן שהוא כל כך חזק עד שהפתרונות האחרים כבר לא יעילים, למה צריך את כל הדרך הארוכה הזאת? שהגמרא תגידי שאם בא יצר הרע לאדם ומתגבר עליו, שיזכיר האדם את יום המיתה וינצח אותו. למה צריך את כל ההשתלשלות של הניסיונות הקודמים עד שמגיעים ל'זיכור לו'???

את השאלה הזאת מתרצים גדולי הדורות בדרכים שונות. אבל הרב וולדרסקי אמר לי ששני האנשים האלו, שצריכים להספיק הרבה כל עוד הם חיים, מסבירים כאן הסבר חדש.

כשאדם מזכיר לעצמו את יום המיתה, מה זה אומר? שאין לנו עוד הרבה זמן כאן בעולם הזה, צריכים להספיק הרבה.

אבל מה צריכים להספיק? יש אחד שגידי שצריכים להספיק לגנוב ולשדוד הרבה כסף, כי כשהוא יהיה מבוגר כבר לא יהיה כוחו במותניו והוא לא יוכל לשדוד מאחרים. אחרי שהוא ימות בוודאי שלא יוכל להרוויח עוד כסף.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, מסופר אודות הצדיק, רבי ישראל אבוהצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור. הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום!

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שניתן לו, ועל ידי כך הובדל לרמה גבוהה יותר מהחיות והבהמות. לאור זאת לימדונו רבותינו, כי קדושה יתירה נטועה בפיו ובשפתיו של האדם, המעניקים לו את כח הדיבור שמציין את יתרוננו על יתר בעלי החיים.

שמעתי פעם סיפור; על קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחרפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' יהנה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!" השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו.

פרשת מטות עוסקת בעניין דיבורו של האדם, ומלמדת אותנו את ערכו, חשיבותו, והתוקף שהוא מסוגל להחיל. יהודי רק מוציא הברה מפיו, ואומר מילה אחת - והוא מחיל חלות של נדר או שבועה, שאיסורם חמור וענשם רב. דיבורו של אדם יוצר מציאות ואינו סתם מילים בעלמא!

אמנם בהלכה יש חילוקים בין מחשבה, דיבור, ומעשה. אך חילוקים אלו אינם משנים את עצם החשיבות העצומה שמייחסת התורה לפעולת הדיבור, הנראית בעיני פשוטי העם כשולית לכאורה, וכלא חשובה.

לעיתים מזומנות יכול האדם להגיד לעצמו: "מה כבר עשיתי? רק אמרתי כמה מילים, רק דיברתי..." אולם בפרשה שלנו - אנו למידים כי הדיבור אינו הפקר.

רש"י מפרש את מילות הפסוק 'לא יחל דברו' כך: "לא יחל דברו - לא יעשה דבריו חולין". דיבורו של האדם קדוש הוא, ונצטוונו שלא לעשותו חול.

שורש הענין, מבאר ספר החינוך, נעוץ בראשית יצירתו של האדם: "וַיִּצְרֶה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשֻׁמַת חַיִּים, וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה". תרגם האונקלוס "לנפש חיה - לרוח ממללא".

גופו של אדם אמנם בא מן האדמה, אך הדיבור הוא חלק אלוהי ממעל הניתן בגופו של האדם. זה לשון החינוך (מצוה שנ): "לפי שהאדם לא ישתתף בעליונים זולתי בדיבור, והוא כל החלק הנכבד שבו. וזה יקרא באדם נפש חיה, כדמתרגם אונקלוס 'והות באדם לרוח ממללא', כי שאר חלקי הגוף מתים הם, ואם יפסיד האדם זה החלק הטוב - ישאר הגוף מת וככלי אין חפץ בו. על כן נתחייב לקיים דיבורו במה שהוא משתמש בו בדברי שמים מכל מקום, כגון בהקדשות ובכל דברי הצדקות. וביתר כל ענייני העולם, אף על פי שלא נתייחדו בהן עשה ולא, ציוו חכמים והזהירו כמה אזהרות שלא ישנה אדם בדיבורו".

מתחילת בריאתו זכה האדם, בחיר הבריאה, למעלה אחת עיקרית על פני כל היצורים החיים - היא כוח הדיבור. הוא הכוח האלוקי

כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפך את הגזירה עלו בתוהו. החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם.

אמר להם רבי מאטלע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת, "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר. הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גליקלאך איז דער מענטש", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לא כן הרשעים כי אם פמץ אשך תדפנו רוח" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פלעווע". "אשר תדפנו הרוח" - וואס די וינט וועט אָעם גלייך פּפליאָן אין די לופט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פלעווע', בדיוק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הפלעווע למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכוון את השעה..." והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פלעווע הרשע שיחק עם ידידיו בערבו של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק... כן יאבדו כל אויביך השם".

היה זה באותם רגעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מאטלע אושמינער. כמובן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש...

אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

הכלבים העזים שהבעיתו את הרכלן בשעותיו האחרונות

עניין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי יצחק שרייבר שליט"א, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב.

לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול - כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בעניין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא".

המשך בעמוד 29

קבוצה כה גדולה של אנשים הולכים כך ביחד ברחובה של עיר הייתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום. הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ!

אצל גדולי וצדיקי הדורות ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של ווילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחיוך, "שתחיה עד מאה ועשרים - אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?" ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיוק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, המכונה ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים - זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו!

ואספר עוד:

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי מרדכי רוזנבלט זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי מאטלע אושמינער. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כדיין בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסויימת בליטא למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם. אודות מושל המחוז בעירם גוי רשע מרושע בשם 'פלעווע', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבוע.

האמת שבכלל לא האמנתי בעצמי שאני יכול להיות מאלו, אך החלטתי שאני מתחיל. יש מבחן חודשי ראשון על הלימוד החודשי, אני ניגש. וזה בעצם הנס האישי שלי. השקעתי הרבה זכיתי לקבל ציון גבוה במבחן, מה שנתן לי בהחלט הרבה דרבון

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח אהרן כהן

הרה"ג שלום סלמון שליט"א

'קניין ש"ס' באשדוד שע"י רשת 'תורה ועבודת השם' וקרן 'משנת אלעזר' בו יושבים עשרות אברכים ששאיפת ומשימת החיים הוא אכן לזכות לקניין ש"ס כפשוטו. מנהלים את הכולל הרה"ג דוד דרינפלד והרה"ג חיים שאול לוריא שזכה כבר להיבחן במסגרת המיוחדת, כך שאנו נהנים מסיוע ועזר רב כשהם מכינים לנו תכניות מסודרות לשינון וחזרות. מכאן עובר רבי שלום לשרטט את סדרי הלימוד המבוססים על סדרי החזרות הנ"ל;

בראש, אנו מתחילים בלימוד הגמרא, כאשר היות והחברותא גר די רחוק, על כן בכל יום אני לומד עם החברותא דף וחצי, וביום חמישי דף. כשבכל יום אנו לומדים הייטב את הלימוד היומי וחוזרים על הלימוד של אתמול.

בסוף השבוע דהיינו בימי ששי ושבת אני חוזר על כל הלימוד השבועי כאחד, כבדרך כלל הייתי חוזר רק דברי הגמרא עצמה, אך כעת במסכת 'במות השקעתי באופן מיוחד בלימוד דברי רש"י בפנים לתועלת ההבנה כראוי.

וכך אתה בעצם מוכן למבחן החודשי? מבקשים אנו לוודא.
עדיין לא. מצייין הוא ומוסיף; בעשרה ימים שלפני המבחן, אני חוזר בכל יום על 3 דפי גמרא, וכך אני זוכה לדעת את החומר ואף לעמוד עליה בכור המבחן המלא בס'פוק שרק מי שהרגיש זאת על-עצמו מבין את הטעם והמתיקות.

ואיך מתכוננים למבחן המסכם?

אנחנו עדיין במבחן החודשי. נשמע הוא מחויף. כשהוא מבאר; אחד

הקניין הולך ומתחמם כשלעומתו חברי מסגרת 'קניין ש"ס' הולכים ומוסיפים בשקידתם ועמלם בלימוד ושינון מאות דפי הגמרא לקראת המבחן הרביעי במסגרת הייחודית 'קניין ש"ס' בו יזכו ברוב סייעתא דשמיא בחודש תשרי תשפ"ג הבעל"ט לעמוד בכור המבחן על 1020 דפי גמרא; מ'מאימת' בתחילת הש"ס במסכת ברכות עובר לסדר מועד על כל המסכתות ותחילת סדר נשים עם כל מסכת 'במות עד דף --- במסכת כתובות.

השבוע זכיתי ושוחחתי עם הרה"ג שלום סלמון שליט"א מאשדוד, בשיחה המרתקת נהניתי לשמוע מבעל-המעשה עצמו איך זכה להגיע למקומו העכשווי שהוא משקיע ומתכוון לעמוד במבחן על יותר מאלף דפי גמרא בבת אחת.

מתי התחלת ולמה? החזרתי אותו לתחילת הדרך.

זה היה בסיום והתחלת הש"ס, שמחת התורה אפפה וחפפה את כל הציבור החרדי לגונו, מעמדי סיומי והתחלת הש"ס נראו ונשמעו מכל פינה. במרכזי האירועים צדו את ליבי מראות תמונות נבחני 'קניין ש"ס' במסגרת 'דרשו' שזכו והצליחו להשלים שאיפת כל יהודי; להיבחן ובעיקר לדעת את כל הש"ס. כחסידי בעלזא אציין שנדלקתי גם מאוד, כאשר נוכחנו כולנו לראות בשיא ההערכה שקבלו חמשת נבחני 'קניין ש"ס' שקבלו כהוקרת הקודש סידור מפואר חתום בדברי הערכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

וכך החלטת להצטרף למסגרת 'קניין ש"ס'?

לא. מה פתאום. נשמע הוא מחויף דרך הטלפון. האמת שבכלל לא האמנתי בעצמי שאני יכול להיות מאלו. אך מה שכן. משחזר הוא בקול. החלטתי שאני מתחיל. יש מבחן חודשי ראשון על הלימוד החודשי. אני ניגש. וזה בעצם הנס האישי שלי. משתף הוא ברגש; ברוך השם השקעתי הרבה זכיתי לקבל ציון גבוה במבחן, מה שנתן לי בהחלט הרבה דרבון להמשיך חודש אחרי חודש, עד למבחן המסכם הראשון על 120 הדפים הראשונים, ומאז החלטתי לנסות ולהיבחן במבחן הראשון ב'קניין ש"ס' על 270 הדפים הראשונים, וכעת הודו להשם אני באמצע הדרך...

איך עושים את זה? בקשנו לשמוע את סדרי השינון והחזרות.

ראשית. מקדים רבי שלום ואומר. מטבע הדברים לוקח הזמן עד שכל אחד מוצא את הדרך המתאימה עבורו בסדרי השינון והחזרות. לצד זה הוא מצייין; ברוך השם אני זוכה כבר כשנתיים ללמוד בכלל

אל תישארו מאחור. ברוך השם יש כיום המון סוגי תכניות ומסגרות לימוד ומבחנים, בדקו איזה סוג לימוד או מסגרת מתאימה עבורכם. הצטרפו ועשו חיל!

למסגרת הייחודית 'קניין ש"ס' שבזכותה זכית כבר להשקיע אלפי שעות-על-גבי-שעות בשינון וחזרת הדפים בידיעת מאות-מאות דפי גמרא ברמה שלא האמנתי או חלמתי שאני יכול. כך, שאני רוצה. מצהיר הוא בקול רוגש ולוהט שאי אפשר להעבירם על-דף; להציע ולקרוא בחיבה לכל מכר וכל קורא בגיליון מכובד זו; אל תישארו מאחור. ברוך השם יש כיום המון סוגי תכניות ומסגרות לימוד ומבחנים, בדקו איזה סוג לימוד או מסגרת מתאימה עבורכם. הצטרפו ועשו חיל!

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

מהדברים המהווים אתגר לכל אלו החוזרים על לימודם במסגרת מבחנים, הוא המציאות שהמוח כאילו מתרגם את השינון והחזרות שיעמדו לזיכרון רק עד המבחן. כפי שנראה במציאות שלפעמים אחרי המבחן, המוח כבר לא זוכר בבידור את הלימוד. כה, שבחמשה עשר יום אחרי כל מבחן חודשי, יש סדר חזרה של שני דפים ליום על הלימוד שהיה עליה המבחן. כשהרעיון הוא אכן לחזור על הלימוד, לא לשם או כהכנה למבחן מיוחד, אלא על דעת שהלימוד יעמוד לזיכרון לאורך ימים ושנים.

לגבי המבחן המסכם, משיב הוא על השאלה; בכל ארבע חודשים ב 12 יום לפני המבחן הכולל 120 דף, הרי אני מוסיף בסדר חזרה מיוחד בהם אני עובר ומשנן בכל יום 10 דפי גמרא.

כמה זמן אורך לחזור בה'חזרה מסכמת' על דף גמרא? לא מתאפקים אנו מלשאול.

רגע של היסוס נשמע ברקע. אך לאחריה הוא ממשיך כשהוא מקדים; ללימוד בכזה קצב בפעם הראשונה זה אולי כמו להגיד תהילים, אך ודאי כשמדובר בחזרה השנית בחודשים האחרונים ממש, כשהחומר כבר מובן ובהיר כל העניינים, אזי הלימוד נעשה ממש מהר. כשזה יכול לקחת דף רגיל, עם חברותא בכעשר דקות לדף, ובלי החברותא יותר מהר עד כדי חמש דקות לדף גמרא.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות למסגרת מבחנים וכדומה?

הרגע של השקט מעבר לקו לא הכין אותי לתשובה הישירה שנשפכה בשטף; אני רוצה לשתף במשהו אישי, פותח רבי שלום ואומר, ברוך השם למדתי די-טוב בשנותי בישיבה, אך בפירוש לא הייתי מהמצינים שבחבורה. אחרי החתונה, זה ארך לי קצת זמן, אך בהמשך קלטתי והפנמתי, שכל אחד צריך למצוא מהו הלימוד המתאים עבורו.

זכיתי אכן ואחר הרבה התלבטויות הצטרפתי להשקיע בלימוד ה'דף היומי' מלווה במסגרת המבחנים החודשית של 'דרשו' ובהמשך גם

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

הגביר שמע זאת, והגיש לו מיד מעטפה חתומה. 'אני רוצה לדבר איתך בקשר לתרומה כספית' - אמר האברך במבוכה, ואילו הגביר השיבו: 'למה אנחנו צריכים לדבר? נתתי לך את כל מה שאתה צריך, הכל במעטפה, סע לשלום!' - סיים, וסגר את הדלת אחריו. האברך יוצא מהגביר, פותח את המעטפה, ומגלה בתוכה המחאה חתומה, עליה מתנוסס הסכום: \$100,000!...

מה 'שיבש' את מסלולם של מאה אלף דולרים, ומדוע?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

העולם הכלכלי בכל רחבי תבל טרם התאושש מהשנתיים האחרונות, התייקרות המחירים במשק מחרידה, והיוקר יאמיר... כל מי שעניו בראשו, מבין מיד שהמצב בעולם תובע, יש בזה הרבה יותר מרמז, סוג של תמורוד בוהק מאבא שבשמים. מה הוא מבקש מאתנו? מה הוא תובע שנבצע?!

קשה לדעת דרכי בורא עולם, ובכל זאת, ניתנת לנו הזכות להתבונן בהיסטוריה של עם ישראל, ולדלות פנינים ממה שגילו לנו חכמינו ומאורינו, מהם נלמד כיצד לפעול בעת הזאת. אחת הפרשיות הכאובות שחוו בני ישראל במדבר, הינה ה'נחשים' השרפים שהסתובבו בעם, נושכים ומדביקים ארס, ויוצרים מהומה גדולה במחנה. בורא עולם מבקש ממשו רבינו להציב נחש נחושת על עץ גבוה, וכל הנשך - כל מי שנדבק במגפת הנחשים המשתוללת, ירים עיניו אל נחש הנחושת ויחיה.

את משמעות 'סדר הרפואה' הפלאי הזה, חושף בעל ה'אור החיים' הקדוש ז"ע בביאורו בפרשת חוקת, פרק כ"א פסוק ח', ודבריו עומדים ומוזהרים, עד שנצטט אותם בלשונו המתוקה מדבש: 'כי השם חפץ שעניניהם יהיו תלויות לאביהם שבשמים, למחיתם ולכל צרכיהם וללא מבטח זולתו... כדי שיהיה ליבם תמיד באין הפסק קרוב להשם, כבן המצפה לשולחן אביו ערב ובוקר בכל עת וזמן!'

כלומר: הסיבה לכך שבורא עולם הביא קשיים על עם ישראל במדבר, היתה כדי שישאו אליו עיניהם. כדי שיתפללו אליו, יתחברו אתו, יבקשו ממנו - ויחושו שהם סמוכים רק על שולחנו. בני ישראל התרעמו והתלוננו על הקשיים, ולכן שלח להם ה' עוד קושי, גדול מקודמיו, למען יידעו כי זו ורק זו הדרך: להרים עיניהם ולצפות לבורא עולם, לבקש ממנו ולהתחנן לפניו. ולכן, גם רפואתם היא רק בנשיאת עיניהם השמימה, כי זו מטרת הקשיים מלכתחילה!

הנה התשובה: הקב"ה מצפה שנרים אליו עיניהם. שנתפלל אליו, מתוך המתח והדאגה, מתוך חוסר הוודאות נשוב ונישא אליו עיניים, נתחבר אליו מחדש ונדבר אתו על הקשיים שלנו!

אשרינו שזכינו לחיות בתקופה, שלמרות הדאגה השוררת בה ולמרות יוקר המחיה המחריד, יש בה כזו מעלה ייחודית. כל אדם, בכל רחבי תבל, יודע שאין לו שליטה על המחר. העולם כולו

מבולבל ונבוך, ובני האנוש בתוכו - מודאגים ותוהים. זה כמו פנס בוהק בעוצמה: יהודי, פתח את העיניים ושא אותן לאבא, תדבר אתו ורק אתו, רק לו יש שליטה על המצב, רק הוא יכול לעזור!

פרשת השבוע מספרת על בני ישראל שהרגו את בלעם בחרב. רש"י מגלה שנהרג בחרב בדווקא, כיוון שהוא ביקש לפעול בחרב שלנו - היא הפה בו אנו מתפללים, ולפיכך גזלנו ממנו את חרבו שלו, והרגנו אותו בעזרתה. כי הנשק היהודי הוא הפה - החרב שלנו. אנו מתפללים לבורא עולם, מבקשים ממנו, פורשים את קשיינו בפניו ומתחננים לעזרתו - זה ורק זה הנשק שלנו, בעזרתו ננצח כל צרה וצוקה, אויב ומועקה, בעיה וקושי!

זה הזמן להבין את האיתות האלוקי, לשאת עיניים לבורא עולם. לו יש שליטה על המצב, כן, גם עכשיו. עכשיו אנו גם רואים זאת בעיניים, חשים את זה בכל יום. אחים יקרים, יש לנו נשק חזק, מנצח וירוסים ומדביר נגיפים, מביטיח נחת יהודית ומעמיס חשבונות בנק, פותר בעיות ושובר מחסומים, ולנשק הזה קוראים: תפילה.

הבה נשתמש בנשק הזה, עכשיו הזמן לנצל אותו. לבוא לבורא עולם שלוש פעמים ביום, לבקש ולהתחנן לפניו. להתפלל כראוי, בכוונה, בהתלהבות, ביישוב הדעת, להגיע בזמן לתפילה ולכבות את הסלולרי מתחילת התפילה ועד סופה. זה הזמן לחדד ולאמץ את נשק

התפילה שלנו, כי בורא עולם הטיל עלינו את הקושי כדי שנשתמש בכח התפילה ונישא אליו עיניים, אז נעשה זאת בשמחה ונתחבר אליו באהבה, והוא רחום שומע תפילת כל פה ויושיענו בקרוב מאוד!

מהו יעד הדולרים?

כשנקלע ר' משה, יהודי יקר וירא שמים מבני ברק, לניו יורק ההומה, חש היטב מהי תחושת זרות. הוא הסתובב בעיר שלא בטובתו, הגיע שלא מרצונו. בנו הקט נולד עם בעיה רפואית, וכל הבדיקות והבירורים העלו כי עליו לעבור טיפול הנערך רק במרכז רפואי נודע בניו יורק. כך נקלע לעיר זרה ומנוכרת, נושא את בנו בעגלה בדרכו לבית החולים.

הטיפול נקבע מראש, וגם שולם מראש, ולא בזול... \$ 100,000 דרשו הרופאים, ועוד בשבתו בארץ דאג ר' משה לארגן את הכסף. גייס מחסכונותיו, ביקש מחבריו, לווה סכומי עתק, ושלח את הכסף בהעברה בנקאית לבית החולים המפורסם. עתה הגיעו ר' משה ורעייתו לבצע את הטיפול, שאורכו הצפוי היה שש שעות.

לאורך כל השעות האלה ישבו ר' משה ורעייתו מחוץ לחדר, כשלבם משתפך בתפילה ותחנונים לבורא עולם. שעה קלה לפני המועד המתוכנן לסיום, יצאו מהחדר שני רופאים, פנו להורי הפעוט ואמרו: 'האמת היא, שבמהלך הטיפול התברר כי ישנם בעיות נוספות נוספים הדורשות טיפול. זה אומר שהטיפול יתארך עוד שש שעות, ולא זו בלבד, אלא שנדרש בגינוי שלום נוסף, בסך \$ 100,000 נוספים.

אתם רוצים להמשיך במתכונת הזו?'

ר' משה ורעייתו היו המומים. לגייס מאה אלף דולר נוספים? רבנו של עולם, מניין?! - הרי עבור מאה אלף הדולרים הראשונים התאמצו מעל ומעבר. לגייס כאן ועכשיו מאה אלף דולר נוספים, בעודם בארץ זרה ומנותקים מהקהילה?!

ובכל זאת, חיי בנם שווים כל הון. הם החליטו להמשיך בטיפול, וכמובן - המשיכו להתפלל, כשהם מוסיפים בקשה שבורא עולם יהיה בעזרם, ומאה אלף הדולרים הדרושים 'פלו' עליהם משמים, שכן אין להם קצה חוט מנין לגייס סכום כזה...

בעודם מתפללים בדמעות, עבר שם יהודי מקומי. הוא ניגש אליהם ושוחח עימם בנעימות, ביקש להבין על מה ולמה הם כה מתוחים ומודאגים, מתפללים ומתחננים. כשהסבירו לו את מצוקתם, יעץ להם לפנות ליהודי עשיר הגר בקרבת מקום, לנקוש בדלתו, להסביר לו את המצוקה, ולבקש את עזרתו - אולי יחוס וירחם על בנם הפעוט ויציל נפש מישראל...

ר' משה, נבוך וחסר אונים, החליט לנסות. נכון, אין לו היכרות מוקדמת אתו, ונכון גם שקשה להאמין שיוכל להגיע אליו בלי לקבוע פגישה, לשוחח עמו, להסביר את המורכבות, ולצאת עם סכום שיש בו כדי לכסות את ההוצאות. ובכל זאת, החליט לעשות את ההשתדלות, ופנה לביתו של הגביר.

כשנקש בדלת, היא נפתחה מיד בידי הגביר בעצמו. הוא הזדהה בשם 'יונגרמן מבני ברק', שכן הוא אברך, והמילה אברך מתורגמת באידיש למילה 'יונגרמן'. הוא ידע שהגביר לא מכירו, ולכן הזדהה

בסתמיות כאברך בני ברק, 'יונגרמן מבני ברק'.

הגביר שמע זאת, והגיש לו מיד מעטפה חתומה. 'אני רוצה לדבר איתך בקשר לתרומה כספית' - אמר האברך במבוכה, ואילו הגביר השיבו: 'למה אנחנו צריכים לדבר? נתתי לך את כל מה שאתה צריך, הכל במעטפה, סע לשלום!' - סיים, וסגר את הדלת אחריו. האברך יוצא מהגביר, פותח את המעטפה, ומגלה בתוכה המחאה חתומה, עליה מתנוסס הסכום:

\$ 100,000

כן, אכן כן! נס ופלא! ר' משה הסיק כי אין לדעת איך וכיצד, מן הסתם הגביר דגן כבר שמע על מצוקתו, והכין עבורו שיק. כך או כך, הרי הוא עתה שמח וטוב לב, רץ לבית החולים בצעדי ריקוד, מעביר את השיק למזכירות החותמות כי גם השלב השני - שולם, ושב להמתין מחוץ לחדר

הטיפול הסתיים בהצלחה. כשהורי הפעוט מהללים את בורא עולם על הנס ופלא שגרם עימם. אלא שביום המחרת, קיבל ר' משה שיחת טלפון מוזרה, שהבהירה כי אולי מדובר בטעות בכתובת...

על הקו, היה הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, ראש ישיבת 'זכרון יעקב'. הוא שאל כמה שאלות, ואז התבהרה הטעות: הרב יונגרמן, ראש הישיבה, הוצרך לסכום של מאה אלף דולר. הוא הפעיל מאמצים ושתדלנים שונים שידברו על לבו של הגביר, וסיכם עם הגביר כי יבוא לקחת את השיק ביום פלוני בשעה 4:00 אחה"צ.

הוא באמת הגיע באיחור קל, אלא שר' משה הגיע לביתו של הגביר בדיוק באותו יום ובדיוק בשעה 4:00, וכשהזדהה כ'יונגרמן' - אברך, קיבל את השיק מידי של הגביר... דקות אחר כך נקש הרב יונגרמן בדלת, אלא שהעשיר טען שכבר העביר את השיק ל'יונגרמן' אחר שנקש בדלתו בשעה היעודה!

ר' משה התנצל מעומק לבו, אלא שלא היה יכול להשיב את הגלגל לאחור. הוא כבר העניק את השיק לבית החולים, שילם בעזרתו. כשהתחווה לעשיר הטעות שקרתה, הבין כי יד'ה' כיוונה את העניין להציל את בנו הפעוט של ר' משה, ונעתר להעניק להרב יונגרמן שיק נוסף, בנוסף לשיק שכבר העניק לאברך 'יונגרמן'

כשחזר הרב יונגרמן לארץ, סיפר את הסיפור המפעים למורו ורבו, הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל, שהתפעל מאוד מיד ההשגחה העליונה. כיצד קרה שבדיוק הפעם הרב יונגרמן איחר לפגישה, ובדיוק הגיע אברך שהזדהה באידיש כ'יונגרמן', ובדיוק היה מדובר באותו סכום... - הרי זה לא יאומן כי יסופר!

נענה רבי חיים גריינימן והשיב: 'האמת, שאין בכך כל פלא. כאשר זוג יהודים בוכים ומתחננים לבורא עולם מלב נשבר, ומבקשים ממנו מאה אלף דולר, תולים עיניים רק בו ומייחלים בתפילתם רק אליו - אין ספק כי בכוחם לשנות מערכות שמים, להסיט \$ 100,000 ממסלולם המקורי לטובתם. הרי זה בדיוק הכח של תפילה!'

סיפור מופלא זה, אותו סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, מעורר את הלב: הנה כי כן, כמה גדול כח התפילה. יהודי אחד מתאמץ ומשתדל לקבל תרומה של \$ 100,000, ויהודי אחר, בתפילה מעומק הלב ומעמקי הנפש, בתחנונים אמיתיים ובדמעות שלישי, פשוט זוכה

לרכוש מוצרים בעיר זרה, יחפש כתובת עבורם, ויעניק אותם בדיוק לבית הנכון!

אחים יקרים, כח התפילה הזה הוא של כולנו, של כל יהודי. אבא שבשמים לא מנסה להקשות עלינו, הוא יוצר לנו קשיים כדי שנפתח את הלב ונדבר אתו, נבקש ממנו והוא יחוש לעזרתנו. הוא העניק לנו קושי בתקופה זו כדי שנחזק את הקשר עמו ונתפלל אליו מעומק ליבנו, הבה נעשה זאת בכל הלב, ונזכה שהוא יקבל ברחמים וברצון את תפילותינו!

חשבון חשמל בשולם בדמי דירה...

אם כולנו יודעים שחשבון החשמל מגיע אחת לחודשיים ומרוקן את חשבון הבנק באבחה אחת, הרי שיהודי אחד ניצול מגזירה זו. מסיבה טכנית לא ברורה, שמו נשטט ממערכות המחשוב של חברת החשמל. ארבע שנים תמימות חלפו בלי שקיבל ולו חשבון חשמל אחד, והוא כבר הרהר אולי פטרו אותו מתשלום לנצח...

אלא שביום מן הימים, מערכות הבקרה חשפו את העניין, והוא קיבל חשבון חשמל על ארבע שנים בבת אחת. 50,000 ₪ תבעו ממנו לשלם, והוא חש אבוד במערכה. חמישים אלף ₪? - מנין לו סכום כזה בעיצומו של יום? מהיכן ישיג הון עתק שכזה ביום בהיר אחד?! אלא שחברת החשמל לא אבתה לשמוע על פריסת תשלומים או פתרון אחר. אחת היא לה - התברר שמדובר בטעות, הוא צרך חשמל בסכום של 50,000 ₪, ועליו לשלם הכל, באופן מיד. הוא ידע שאין לו מהיכן לשלם, ופנה לאבא שבשמים במילים שלו, כשהוא מבקש: 'אבא, מי כמוך יודע שאין לי מהיכן לגייס סכום כזה. אנא אבא, עזור לי לעמוד בזה!'

בינתיים הימים חולפים. הוא מוסיף להתפלל מעומק לבו, מצפה לישועה. אלא שביום בהיר נקשו בדלתו שני חשמלאים המורי סבר, והודיעוהו כי יש לו רבע שעה עד שהוא מנתקים את זרם החשמל, וזו התראה אחרונה בהחלט!...

האברך חש אובד עצות, התפלל שוב לבורא עולם והחליט להתקשר לאמו, לשואלה אם יש לה רעיון מנין ללוות סכום כזה. בשומעה את דבריו, קפצה האם המבוגרת ממקומה ואמרה: 'בדיוק עכשיו, ממש עכשיו, חתמתי חוזה למכירת דירת ירושה שלי. שנה וחצי אני מנסה למכור, ובדיוק הרגע נחתם החוזה וקיבלתי 50,000 ₪ כתשלום ראשון בחתימת החוזה. הכסף מוכן לך!'

האברך נדהם מיד ההשגחה, כיצד בורא עולם עמד לצדו עד הרגע האחרון. הוא שילם את חובו והציל את המשך זרימת החשמל בביתו, וסיפר את סיפורו למען נדע כולנו: כן, יש לנו כתובת. אם יש לנו שעת צרה או מצוקה, זה נועד לחבר את זרם החשמל בינינו לבין אבא שבשמים, להדק אותו. הבה נפנה אליו ונדבר אתו, נתפלל אליו כראוי ובכוונה, ונזכה שהוא ישיענו ויגאלנו תמיד!

אחים יקרים, אין לנו אלא את כח הפה, את כח התפילה. בכל זמן ועת ובפרט עכשיו, הבה נתפוס את כח התפילה בשתי ידינו, נאמץ אותה אל ליבנו. עתה הזמן להתחזק בתפילה בכוונה, בהתלהבות, בהגעה הזמן וביישוב הדעת - בלי הפרעות ובלי צלצולי טלפון טורדניים. כעת הזמן לחזק את התפילה ולשאת עיניים מייחלות לשומע תפילות עמו ישראל, והוא ישמע את תפילותינו ויחיש את ישועתנו!

נהג אוטובוס או מחלק לחמים?

את הסיפור הבא שמעתי מבעל המעשה בעצמו, ומעשה שהיה כך היה: בעל המעשה הוא נהג אוטובוס, המשרת בקו 415 בבית שמש. באחד הימים הקדים לבוא לעבודה לפני זמן צאת האוטובוס, והחליט כי בזמן שנותר לו יחפש לעשות מעשה טוב. על אתר ירד מהאוטובוס ופנה למכולת סמוכה, רכש בה 2 ככרות לחם ו-2 תבניות ביצים, וביקש להעניקן לנזקק.

רק לאחר שהמוצרים היו בדיו, נזכר שבעצם הוא לא מכיר כאן איש. הוא עצמו אינו מקומי, רק משמש כנהג אוטובוס. עכשיו יש בידו שקית ובה לחמים ותבניות ביצים, אבל הוא לא באמת יודע מה לעשות בשקית שבידיו... הוא חוכך בדעתו, ולפתע נזכר: כן, יש לו ידיד נעורים שלמד אתו בחברותא בישיבה לפני כמה שנים טובות. אם אינו טועה - הלה גר כאן בסביבה...

חיש קל הוא מברר את כתובתו של חברו מהעבר, ומגלה כי הוא מתגורר בבניין סמוך ממש, 3 דקות הליכה. 'נו, אותו ידיד נעורים הוא לבטח אברך שהפרוטה לא מצויה בכיסו', מהרהר נהג האוטובוס, 'אין ספק כי זו כתובת ראויה'. הוא מאיץ את פסיעותיו בדרכו לביתו של ידיד נעוריו, נוקש בדלת בשעת בוקר מוקדמת, ו...!

כשהדלת נפתחת, חברו מקבל אותו בהפתעה מהולה בהתרגשות גדולה, הוא מביט פנימה ומגלה כי על השיש במטבח שקיות אוכל ריקות, אין בהן דבר. על כסא במטבח יושבת רעייתו של חברו ותהלים בידיה, מתפללת בדמעות. כשהוא מסביר לחברו כי 'בדיוק' נקלע הנה, 'בדיוק' רכש לחמים וביצים, ו'בדיוק' העלה בדעתו להעניק לו אותם, החבר מזנק בהתלהבות:

'הרי זה לא יאומן ממש! קמנו הבוקר, וגילינו שהלחם והביצים נגמרו אמש. הילדים שלנו מבקשים סנדוויץ' הכולל לחם וחביתה, אולם לא היתה בידי כל פרוטה. רעייתי החליטה שבמצב כזה יהודי מתיישב ומתפלל בכל לבו לבורא עולם, וזה מה שעשתה. ועיניך הרואות - היא יושבת ותהלים בידיה, והלחמים והביצים הגיעו אלינו עד הדלת, בידי חבר טוב ודואג שנזכר בי לאחר שנות ניתוק ארוכות, והביא לי בדיוק את מה שהתפללתי עליו!'

את הסיפור הזה שמעתי מבעל המעשה בעצמו, והוא מטלטל את הלב: ברגע אבוד, כשאין מה לתת בסנדוויץ' של הילד, התיישבה האשה הזו והתפללה. היא הבינה שהיא בשעת מצוקה, אין לה למי לפנות, רק אבא שבשמים יכול לעזור. והוא באמת יכול - כי רק הוא יכול היה לסובב את העולם כך שהנהג יבוא מוקדם לעבודה, יחליט

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

שבת אחת אחר תפילת מנחה, עלה ה'חפץ חיים' לבימה בבית הכנסת והכריז: "מורי ורבותי! מחר אעלה לארץ ישראל, וברצוני להיפרד מכם בברכת שלום..."

מדוע התבטלה עליית מרנא ה'חפץ חיים' לארץ ישראל?

מהאוטובוס הראשון שכחה לשם מה באה לתל אביב, ונאלצה לשוב
על עקבותיה... רק כשנכנסה לביתה נזכרה לשם מה נסעה לתל אביב...

נכדו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל מספר: באחד מביקורי
האחרונים אצל סבי הג"ר איסר זלמן, סיפרה לי הסבתא הרבנית
בילא הינדא מאורע מעניין על מרן ה'חפץ חיים' זי"ע:
שבת אחת אחר תפילת מנחה, עלה ה'חפץ חיים' לבימה בבית
הכנסת והכריז: "מורי ורבותי! מחר אעלה לארץ ישראל, וברצוני
להיפרד מכם בברכת שלום..."

עצם ההכרה לא היתה תמוהה באזני השומעים, הם ידעו על רצונו
העז של ה'חפץ חיים' לעלות לארץ ישראל, אך הם תמחו על כך
שהחפץ חיים לא הזכיר 'בעזרת ה'..."

במוצאי שבת, חלתה הרבנית רעייתו של ה'חפץ חיים' זי"ע ונאלצו
לדחות את הנסיעה. זמן רב לא היתה הרבנית בקו הבריאות, וכשהיא
הבריאה נחלש מאוד ה'חפץ חיים' וזקנותו המופלגת לא אפשרה לו
לעמוד בטלטולי הדרך הארוכה, ולמרות רצונו העז לעלות לארץ
ישראל, לא יצאה התכנית אל הפועל.

הסבא רבי איסר זלמן ישב בחדר הסמוך ושמע את הסיפור מפי
רעייתו, כאשר יצא מהחדר נכנס אלינו ואמר: "את העיקר שכחת
להדגיש... שהחפץ חיים נהג תמיד לומר 'בעזרת ה'' ואפילו כאשר
הלך לחדר השני היה מקפיד לומר 'בעזרת ה'' אני הולך לחדר השני'
וכנראה מן השמים לא רצו שהתכנית תצא אל הפועל ועל כן סובבו
שלא יאמר 'בעזרת ה'..."

הרב ישראל ליוש

"וַיַּעֲנֵנוּ בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל עֲבָדֶיךָ בְּן
נְעֻשָׁה" (במדבר ל"ב, ל"א)

מדוע חזרו בני גד ובני ראובן ואמרו למשה רבינו 'את אשר דיבר
ה' אל עבדיך נעשה' - מעיר מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים
קניבסקי זצ"ל - הרי כבר אמרו לו כן מיד כאשר הציב להם את
התנאי להיחלץ למלחמה לפני ה', עוד לפני שכפל את תנאו, כפי
שנאמר בפסוק כ"ה 'וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ
יַעֲשׂוּ פֶּאֶשֶׁר אֲדֹנָי מִצְוָה'. אם כן, מדוע חזרו שוב על הסכמתם?
רבי חיים למד מכך שבני גד ובני ראובן חזרו על הסכמתם והוסיפו
שם ה' 'את אשר דיבר ה' אל עבדיך בן נעשה', כי משה רבינו אמר
להם שלא כך אומרים, אלא צריך להזכיר שם ה', ולכן חזרו שוב על
הסכמתם עם הזכרת ה'.

מצאתי סמך נאה לדברי מרן הגר"ח מדברי הרמב"ן, וזה לשונו עה"פ
וַיַּעֲנֵנוּ בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל עֲבָדֶיךָ בְּן נְעֻשָׁה:
'אמרו לו אין אדוננו צריך לצוות עלינו בתנאי כפול, חלילה לעבדיך
מעבור על מה שאדוני מצוה' כי הם דברי ה' ולא נעבור על מצוותו,
וזה טעם 'את אשר דבר ה'' כי מתחלה אמרו 'כאשר אדוני מצוה'.
למדנו מדברי הרמב"ן שבהכפלת התנאי, התכוון משה לומר להם
שהיה עליהם להזכיר את ה' מתחילה, ואולי אם היו עושים כך ומיד
אומרים 'את אשר דיבר ה' נעשה', היה סומך עליהם יותר ולא היה
נזקק כלל לכפול את תנאו.

בפתיחה לספר 'דרך שיחה' מספר הגאון רבי אליהו מן שליטי"א:
בתו של מרן בעל ה'קהילות יעקב' זי"ע סיפרה שפעם אחת
נתקלקלה לה מכונת הכביסה והזמינה טכנאי מתל אביב, עברו
שבועיים והטכנאי עדיין לא בא, על כן נאלצה ליסוע בעצמה לתל
אביב לקרוא לטכנאי.

כשעמדה לצאת, פגשה באביה זצ"ל והוא שאל אותה להיכן היא
הולכת? היא סיפרה לו שכבר שבועיים ימים שמכונת הכביסה
מקולקלת והיא נוסעת לתל אביב לקרוא לטכנאי. העיר לה אביה:
"מדוע אינך אומרת 'אם ירצה ה'..."

היא אכן נסעה והגיעה לתחנה המרכזית בתל אביב, ומשם היתה צריכה
לעלות על אוטובוס נוסף כדי להגיע אל הטכנאי, אלא שכאשר ירדה

וכך מספר לי הרב גרין: "אתמול אחר הצהריים, בשעה חמש וחצי בערך, ישבתי כאן בבית המדרש ועיינתי בספר. בבית הכנסת היו אז עוד ארבעה אנשים כמדומני, שני אחים חסידי רחמסטריווקא שלמדו יחד, אברך ליטאי שישב פה, ועוד בחור אחד שישב ליד השולחן ההוא..."

"פתאום אני שומע פסיעות נמרצות, מפנה ראשי לאחור ורואה את הרבי שליט"א צועד לכיווני בצעדים מהירים, כשבידו חומש פתוח. הרבי ניגש אלי ושאל אותי אם אני יודע את הקוד לפתיחת ארון הקודש. השבתי לו שאת המספרים אני יודע, אבל לסובב את הידית זה קצת מסובך ואני לא בטוח שאצליח לפתוח.

"ניגשתי לארון הקודש וניסיתי לפתוח, אבל ידי רטטו בפחד ואימה, הן מעצם העובדה שהרבי עמד על ידי וצפה במעשיי שזה בפני עצמו דבר מלחיץ מאוד כידוע ליודעים, והן בגלל האירוע המוזר, מה פתאום הרבי רוצה לפתוח את ארון הקודש ביום ראשון אחר הצהריים? האם הוא קיבל איזה 'קוויטל' על חולה מסוכן שזקוק לרחמי שמים מרובים ורוצה לפתוח את ארון הקודש ולהתפלל? אני לא יודע שום דבר..."

"כמובן שעם ידיים רוטטות ורועדות לא הצלחתי לפתוח את ארון הקודש, ועל כן התקשרתי לגבאי הרב שמעון גלבשטיין, שיסביר לי איך לפתוח, אך ללא הצלחה. בהמשך הרבי לקח בעצמו את הטלפון וניסה לפתוח את ארון הקודש בכוחות עצמו על פי הדרכתו של הגבאי, ואילו אני ניצלתי את ההזדמנות ומיהרתי להזעיק את הרה"ח רבי פנחס אליעזר פקשר, שיודע לפתוח את ארון הקודש, ושנמצא תמיד בקומה התחתונה של הבניין, והוא כששמע שהרבי מעורב בעניין הבין את הדחיפות, אץ רץ, ניגש לארון הקודש ופתח אותו לרווחה.

"הרבי ביקש שנוציא את ספר התורה ונניח אותו על ה'בימה', וכך עשינו. עכשיו הוא ביקש שנגלול לפרשת במדבר, פסוק אחד לפני שישי. עשינו כדבריו והגענו אל הפסוק: 'כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן' (וכו') (במדבר ג' לט).

"בשלב זה עיין הרבי במילה 'ואהרן'. המילה הזאת היא באחת מעשרת התיבות שיש בספר התורה שצריכות להיות נקודות מלמעלה. אמורות להיות נקודות על התיבה ואהרן, ובספר התורה הזה הן לא מופיעות.

"עכשיו הרבי עיין בחומש לוודא שזה אותו פסוק, ושוב בספר התורה, הוא ביקש מאתנו שנבדוק גם, "זאת אותה תיבה, נכון? כאן נקוד ובספר התורה לא נקוד, נכון?"

"כמובן שכל הנוכחים אישרו את הדברים, ובשלב זה התלבט הרבי לרגע כי הרי מחר בבוקר צריכים לקרוא קריאת התורה, והרי הספר חסר נקודות, לבסוף הוא הורה לנו לגלול אותו בחזרה לפרשת חוקת, ולהחזיר לארון הקודש. הרב פנחס אליעזר פקשר ניסה לשאול מהיכן ידע הרבי שהמילה 'ואהרן' אינה נקודה, אבל הרבי לא השיב תשובה ברורה, רק פטר אותנו בתנועת יד ושב לביתו שבקומה מעל בית המדרש..."

הרב גרין הוסיף שהיום בבוקר, כלומר ביום שני של פרשת חוקת,

ישבתי בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א בבית שמש, יחד עם החברותא שלי, ידידי הרב יחיאל יהושע גולדברג, המוכר לקוראי 'לקראת שבת' משיחות שקיימנו עמו על המוקד הטלפוני של 'דרשו', שבו הוא משמש כאחראי משמרת.

בבית המדרש הופיע לפתע הסופר הוותיק וזריז במלאכתו, הרה"צ רבי יוסף קאפ, בנו חביבו של כ"ק אדמו"ר מבראנוביץ לעלוב זצ"ל, נכד כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א.

הרב קאפ מתגורר בבני ברק, והופעתו בבית המדרש בבית שמש הייתה חריגה למדי. קידמנו את פניו בברכת 'שלום עליכם' ותהינו לפשר בואו לבית שמש בחצי הלילה, אבל הרב קאפ לא התלהב לשתף אותנו במטרת בואו, ובמקום זאת ביקש שיפתחו לו את ארון הקודש.

הוא הוציא את ספר התורה המהודר שהוא עצמו כתב לפני למעלה מעשור, לזכרו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצוק"ל.

ספר תורה זה, נכתב בשיא ההידור והשלמות, בכתב נאה במיוחד העומד בכל דקדוקי ההלכה, על גבי קלף יקר ומהודר, וכל רואיו יעידו יגידו שזהו ספר תורה מיוחד במינו.

את הספר תרם הנגיד הרב יעקב ביסטריצער, שזכה לקרבה וחביבות יתירה אצל הרבי מלעלוב זצ"ל, שהיה מכנה אותו דרך קבע בכינוי 'יעקב יוסף בן גיטל'.

הספר הוכנס לבית המדרש לקראת מלאת שנתיים ימים להסתלקותו לשמי רום של רבינו זצ"ל, ומאחר ויום ההילולא של הרבי הינו ביום הכיפורים, הוכנס הספר ברוב פאר והדר קודם לכן, ומאז מוציאים אותו וקוראים בו בקביעות הן בשבת והן בימות החול.

כשהוציא הרב קאפ את הספר מארון הקודש, התפללנו מאוד, אבל סברנו שאולי התגלתה חלילה איזושהי טעות שיש לתקנה ולכן מיהר הסופר להגיע בחצי הלילה לתקן את הספר, כדי שיוכלו לקרוא בו למחרת היום, יום שני בבוקר, את הקריאה של פרשת חוקת.

להפתעתנו החל הסופר לגלול את הספר לאחור, דבר שהיה תמוה מאוד בעינינו כי בדרך כלל כשמוציאים טעות חלילה בספר תורה, מוציאים אותה תוך כדי קריאה ואין צורך לגלול לאחור מכן כדי לחפשה.

ניסינו לגשת ולהתבונן במעשיו של הסופר, אבל הבנו שהדבר מפריע לו במלאכתו, ועל כן שבנו לעסוק בסוגיא בה עסקנו, בניסיון להדביק את קצב הלימוד של 'הדף היומי' במסכת יבמות.

הסופר תיקן מה שתיקן, המתין מעט שהדיו יתייבש, ולאחר מכן סגר את ספר התורה, והחזירו לארון הקודש...

ותיהום כל העיר

בבוקרו של יום שני, הגעתי לבית הכנסת להתפלל שחרית, והנה אני מבחין בהתגודדות של כמה מבאי בית הכנסת סביב ידידי הרב יעקב אשר גרין. הוא סיפר סיפור בהתלהבות, והמאזינים נראו נרעשים. לא הצלחתי לכלוא את סקרנותי, ועל אף שהיה זה טרם כיליתי לדבר את דברי ולהתפלל שחרית, ביקשתי לשמוע במה דברים אמורים.

"בני המשפחה אכן נענו לבקשתו, ובחסדי שמים שבה רוחו של הרב ביסטריצער אליו עוד לפני כניסת השבת בקנדה. במוצאי השבת, כשהרב נחמן רוטנר-וייס ביקש להתעדכן, הוא שמח לגלות שאכן יש שיפור גדול, על אף שהרב ביסטריצער עדיין לא יצא מכלל סכנה. "הוא עדכן אותי בכך ושמחתי מאוד לשמע הבשורה, ומיד מיהרתי להתקשר לרבי מלעלוב ולבשר לו על כך", מספר הרב גלבשטיין.

"באותו הלילה התחולל החלק החשוב והמפעים ביותר בסיפור. הסופר הרה"צ רבי יוסף קאפ עלה על יצועו והנה הוא רואה בחלומו את דודו-זקנו, כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, שפותח עמו בשיחה... "האם אתה משוחח מדי פעם עם יעקב יוסף בן גיטל?". שואל אותו הרבי. ואכן כשבועיים קודם לכן התעדכן הרב קאפ במספרו המועדכן של הרב ביסטריצער.

אחרי שהשיב בחיוב אמר לו הרבי על יעקב יוסף בן גיטל: "אני לא שוכח אותך... וסימן יהא לך שהחלום הזה הוא אמת, שתבדוק בספר התורה שהוא תרם על שמי, ותמצא שהושטו הנקודות שצריכות להיות כתובות על המילה 'ואהרן' בפסוק 'אשר פקד משה ואהרן'". הרב קאפ התעורר בבהלה, ותיפעם רוחו. החלום היה מאוד מוחשי ונראה אמת, אבל הרי 'חלומות שווא ידברון'... הוא החליט שלא לעשות מזה עניין והמשיך בשגרת חייו כאילו לא אירע דבר, אבל ככל שעברו השעות החל לבו נוקפו, והוא הרגיש שהוא לא יכול להיות רגוע כשייתכן שבבית המדרש בבית שמש מונח ספר תורה בארון הקודש, כשהוא מחוסר ניקוד...

"הרב קאפ שביקש מאוד להצניע את ענין החלום ניצל את יחסי הקרבה שלו עם בן דודו הרבי מלעלוב, והחליט להתקשר אליו ולבקש ממנו... אם יואיל הרבי לשלוח ולבדוק אם חסרות נקודות על המילה 'ואהרן'..."

"הרבי שמע את הבקשה החרגה והתפלא מאוד: "הרי כתבת למעלה מעשרה ספרי תורה", אמר לו הרבי, "בכל ספר יש עשר תיבות שצריכות להיות נקודות למעלה, אולי תסביר לי למה אתה חושש דווקא למילה הספציפית הזאת בספר התורה הזה?"

ביקש הרבי מהגה"ח רבי משה בצלאל אלתר, המשמש כגבאי המחלק את העליות במניין בו הוא מתפלל, שלא יכבד אותו בעלייה, אבל מצד שני הרבי לא אמר דבר לגבי אחרים, ואפשר להוציא את הספר מהארון.

כאן עדכנתי את הרב גרין שהחסר כבר הושלם והטעות תוקנה, ספר התורה אינו חסר דבר ברוך ה', ואפשר לקרוא בו ללא חשש. מאוחר יותר התברר לנו שהרבי לא רצה לעלות לתורה מאחר והסופר לא עדכן אותו שהוא תיקן את הטעון תיקון, בשל השעה המאוחרת שבה ביצע את התיקון.

הסיפור נשאר תלוי באוויר. מהיכן ידע האדמו"ר שיש לבדוק את הספר. איך זה שהוא ירד מהבית עם חומש פתוח בפסוק הנכון, עם 'מראה מקום' ברור וגלוי, וידע מראש שיש טעות בספר התורה? האם היה זה גילוי של רוח הקודש? אולי איזה חלום מעניין? ואולי אנחנו סתם 'חסידים שוטים' שמחפשים מופתים, ובסך הכל מישוהו סיפור לרבי שהוא קיבל עלייה ב'חמישי' בפרשת 'במדבר', ורק עכשיו הוא נזכר שבעצם הוא שם לב שחסרות הנקודות על 'ואהרן', והרבי נבהל ומיהר לבדוק את העניין???

שאלה בלתי פתורה...

ותיפעם רוחו

"כעבור שעות אחדות, כבר התגלה הסוד... אבל מאחר והדברים עברו מפה לאוזן, הם השתבשו בדרך לפרסומם, ועל כן פניתי אל הגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין שליט"א, מייסד ומנהל תלמוד התורה 'בני משה' לעלוב בבני ברק, ואיש אמונם של אדמו"רי בית לעלוב זה שלושה דורות, שסיפר לי את החלק החסר, כפי ששמע בעצמו מכל הנוגעים בדבר, הן מהרבי שליט"א בעצמו, הן מהסופר הרה"צ רבי יוסף קאפ והן מהנגיד הרב יעקב ביסטריצער וכן מרב קהילת ברעזיף בבני ברק הרה"צ רבי נחמן רוטנר-וייס.

"ביום חמישי בלילה לפי שעון קנדה", מספר הרב גלבשטיין, "בשעות הבוקר של יום שישי פרשת 'קרח' לפי שעון ישראל, התמוטט הנגיד הרבני הרב יעקב ביסטריצער, שתרם את ספר התורה המדובר. הוא לקה בליבו והובהל לבית החולים כשמצבו בכי רע. הרופאים נאלצו להרדים ולהנשים אותו, והידיעה על כך הגיע במהירות לאוזניו של הרה"צ רבי נחמן רוטנר-וייס, רב קהילת ברעזיף בבני ברק, שהרב ביסטריצער מקורב אליו מאוד. הרב רוטנר-וייס מיהר לעדכן בכך את כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, כדי שיעתיר בתפילה עבור הנגיד טוב הלב, שתתם את ספר התורה המדובר, נוסף על ספר תורה אחר שתתם שנים קודם לכן עוד בחיי חיותו של כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל.

"הרב רוטנר-וייס ביקש מבני משפחת ביסטריצער שיעדכנו אותו באופן מיידי על כל התפתחות במצבו של אביהם הנגיד, ואם תהיה הטבה לאחר שתיכנס השבת בארץ הקודש, כשבקנדה עדיין לא נכנסה השבת, הוא מבקש בכל פה שישלחו הודעה באימייל, על מנת שיוכל להתעדכן בבשורה המשמחת מיד עם צאת השבת בארץ ולא יצטרך להמתין שעות מורטות עצבים עד לצאת השבת גם בקנדה..."

לא קלה, וההודעה המיוחדת שקיבל משמי מרום נוסכת בו כח וחיזוק גדול מאוד.

"לאחר מכן סיפר הרב ביסטריצער את הסיפור לילדיו, ומיהר לעדכן את הרב נחמן רוטנר ו-וייס, והוא סיפר לי, כך שאני ידעתי על המקרה זמן קצר אחרי שהסופר סיפר זאת לנגיד.

"תיארת לי לעצמי שהרבי שליט"א עדיין לא עודכן בפרטים, מיהרתי להתקשר אליו לספר לו ופתחתי בשיחה על הניקוד החסר על המילה 'ואהרן'. הרבי השיב לי שהוא מנוע מלדבר על זה משום שהוא ב'בל תאמר', כי הרב קאפ ביקש ממנו שלא יספר על כך... אמרתי לרבי, שאני איני ב'בל תאמר', מי שסיפר לי את הסיפור לא ביקש ממני שלא לספר הלאה ולכן אני יכול לומר לו שהיה כאן גם חלום בו התגלה הרבי זצ"ל לסופר הרב קאפ, וכל פרטי המעשה.

"אמר לי הרבי: 'תמיד הערכת את הרב יוסף קאפ, ועכשיו אני מעריך אותו עוד יותר, אם הוא זכה לכזה חלום'."

"במקביל החל הסיפור להתפרסם מאוד, הרבי התקשר תוך כדי לסופר הרב קאפ, וחקר אותו על כל פרטי הסיפור לאורך ולרוחב, ושאל אותו מדוע אינו רוצה לספר את פרטי הסיפור, הרי יש כאן לימוד גדול של אמונת צדיקים, וחשוב שהציבור יידע מזה. אבל הרב קאפ הוא איש צנוע ועניו, והדבר האחרון שהוא רוצה זה להיות מפורסם, המשיך להסס בעניין, עד שממילא יצא הסיפור משליטה והתפרסם ברבים בקול רעש גדול.

"בהמשך שוחחתי בעצמי עם הרב קאפ שסיפר לי שוב את כל פרטי החלום ואמר לי שהוא הרגיש בחוש את המשמעות של 'צדיקים במיתתם קרויים חיים', כי הוא הרגיש שהוא מדבר עם אדם חי שנמצא לפניו ומדבר עמו כאחד האדם ולא כאורח מעולם האמת.

"בתוך כך המשיך מצבו של הנגיד הרב ביסטריצער להשתפר, ובחסדי שמים הוא כבר יצא מכלל סכנה ושחרר מהאשפוז לביתו, שם הוא משתקם מהאירוע הטראומתי, כשהוא מחוזק עד מאוד מהמסר המיוחד שקיבל מהרבי זצ"ל שחיבב אותו כל כך, ושבנו היה דבוק בכל נימי נפשו".

והחי יתן אל לבו

לסיכום הדברים, מבקש הרב גלבשטיין לחדד כמה נקודות חשובות שעולות מהסיפור המופלא, מעבר לכך שהוא מחזק את אמונת הצדיקים כמובן.

"אמר לי יהודי מבוגר, מיוחס מאוד, שאנחנו חיים בדור של הסתרה אבל מדי פעם הקב"ה מעניק לנו רגע של גילוי מיוחד שמעבר להסתרה, יש עוד עולם, ואפשר לראות אותו בחוש ברגעים מזומנים. הסיפור הזה העניק לנו את אחד מאותם רגעים נדירים, ולכן אנחנו חייבים לעצור וללמוד ממנו משהו.

"אז קודם כל ידוע לי על כך שבעקבות הסיפור הזה, במקומות רבים התעוררו לבדוק את ספרי התורה, במיוחד לנושא הזה של הנקודות, כי המחשבים בעבר לא ידעו לזהות את חסרונן של הנקודות. היום יש כבר תוכנות יותר משוכללות, אבל רוב ספרי התורה הקיימים

"הרב קאפ לא רצה לומר מהיכן התעורר החשש, האפשרות שמדובר בחלום שווא עדיין סבירה מאוד, והוא אינו רוצה להפוך את עצמו ללעג וקלס. הוא גם ביקש מהרבי בכל פה שלא יספר לאיש, אבל לא רצה לגלות לרבי מדוע הוא מבקש את הבקשה החריגה.

"הרבי לא התייחס בתחילה, אבל הרב קאפ התקשר שוב ושוב, והרבי שמכיר אותו ומעריך אותו הבין שיש דברים בגו. הוא דפדף בחומש, איתר את הפסוק המדובר, וירד עם החומש לבית המדרש בבקשה שיפתחו את ארון הקודש, בדק ומצא שאכן נכונים דברי הסופר, עלה הביתה והתקשר להודיע לו שצדקו דבריו ושצריך לתקן את ספר התורה.

"הרבי ביקש לדעת מהיכן ידע הרב קאפ על חסרונן של הנקודות, והרב קאפ השיב בקצרה שהיה לו חלום, סתם ולא פירש, והרבי שראה שהנושא מאוד רגיש אצלו לא המשיך לחקור, כשגם אצלו נותר הדבר בגדר תעלומה.

"במקביל, פנה הרבי לעיון מהיר ומעמיק בדבר ההלכה שבא לידיו, כיצד יש לנהוג במקרה כזה. הוא החל לעיין בשולחן ערוך ובנושאי כליו ומצא שכתוב בט"ז שאין זה מעכב את כשרותו של ספר התורה, מאחר וזאת לא הלכה למשה מסיני אלא תקנת עזרא, ולכן כל הקריאות שקראו בספר הזה היו כשרות ומהודרות, אבל בפוסקים מובא שאם חסר ניקוד בספר תורה, ויש במקום ספר אחר כשר, עדיף להוציא את הספר שבו לא חסרות ניקוד לקריאה, עד שיתקנו את הספר הנקוד.

"עם זאת, הרבי חשש שאם למחרת הוא יורה להוציא את ספר התורה הישן, יגרום הדבר להוצאת לעז על ספר התורה שנכתב על ידי הרב קאפ, ויחשבו שנפל בו פסול חלילה, דבר שיגרום חלישות הדעת לסופר עצמו שבכלל מבקש מאוד שאיש לא ידע מכך...

"בדק הרבי עם אחד הפוסקים שהכריע שבכזה מקרה יש להוציא את הספר של הרב קאפ, למרות שהוא אינו נקוד ועל אף שבארון הקודש יש ספר אחר שכן נקוד. במקביל ביקש הרבי מהסופר הרב קאפ שיזדרז עם תיקון הספר, מה שהוא אכן עשה".

צדיקים קרויים חיים

"הסופר הרב קאפ, כשראה שאכן אמת נכון היה חלומו, פנה להתקשר ל'יעקב יוסף בן גיטל', ולספר לו את אשר אירע, כדי שידע שהרבי מלעלוב זכר צדיק לברכה אמר שהוא לא שכח אותו..."

"מאחר והרב קאפ לא סיפר לרבי מלעלוב שליט"א מה היו פרטי החלום ובשיחתו עם הרבי לא עלה בכלל שמו של הרב ביסטריצער, לא ראה הרבי צורך לשתף אותו במה שהוא עצמו ידע, על כך שמצבו הרפואי של הרב ביסטריצער בכי רע, ועד לרגע זה הרב קאפ לא ידע על כך דבר וחצי דבר.

"הוא התקשר לרב ביסטריצער שלא ענה לטלפון כי היה בעיצומו של טיפול רפואי, לאחר מכן התקשר שוב ושוב, עד שהרב ביסטריצער ענה לו, וכששמע את הדבר נפעם עד מאוד ואמר לו שהוא היה בסכנה גדולה, וגם כעת הוא עוד זקוק לעבור ניתוח וצפויה לו החלמה

David Cohen/FLASH90

מלחמה נגד התופעה הזאת ואכן ראה ברכה רבה בעמלו ובמקומות רבים מקפידים מאוד בעניין בזכותו. עד עצם היום הזה מגיעים כל הזמן סיפורי מופת וישועה שראו אנשים שהגיעו לציונו הקדוש בהר הזיתים, וקיבלו על עצמם שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה, ואכן זכו לישועות למעלה מדרך הטבע, כפי שהבטיח בחייו לכל מי שיקבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, שימלא ה' משאלותיו. "אני רק אציין לסיום, ששמעתי משני אברכים תובנה מעניינת שהם למדו מהסיפור המופלא הזה, שממנו אנחנו יכולים ללמוד שוב את העניין שספר תורה שחסרה בו אפילו נקודה אחת קטנה, הוא כבר לא ספר תורה מושלם, עד שצדיק מעולם האמת טורח לבוא לעולם הזה ולדאוג לתיקונו. וכן כל אחד, צריך לשאוף לשלמות ולא לוותר אפילו על נקודה אחת קטנה בהנהגתו ובתורתו".

נבדקו קודם לכן. מה גם, שהמגיחים עסוקים כל כך בצורת האותיות ובמרווחים בין המילים וכדו', שלא פעם הם שוכחים לשים לב לנקודות.

"אני באופן אישי יודע על כמה וכמה ספרי תורה שבהם מצאו שחסרות נקודות בעקבות המקרה הזה, ברובם היו חסרות נקודות ביותר מתיבה אחת, ובסך הכל ידוע לי על כ-50 מקומות שהיו צריכים להיות מנוקדים בכל הספרים האלו יחד ולא נוקדו. באחד המקומות מצאו שכן היה מנוקד, אבל לא היה מספר הנקודות הנכון, והן לא הוצבו על האותיות הנכונות. את כל המקרים האלו שמעתי וביררתי מכילי ראשון שוחחתי עם גבאים של בתי מדרש ואנשים שבדקו בעצמם.

"בנוסף, אין זה דבר של מה בכך שהסיפור אירע דווקא עם ספר תורה, כי כל מי שקצת הסתופף בצילו של הרבי זצ"ל ידע והרגיש באיזו חרדת קודש הוא היה מתייחס לספרי תורה. כל העמידה שלו ליד ספר תורה הייתה אחרת לגמרי, והוא מאוד מאוד דקדק בהלכות ספר תורה.

"לרבי זצ"ל גם היה ספר תורה קטן, שהיה מיוחס לזקנו הרה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א, בתקופות שבהן לא היה לו בית כנסת מסודר בצפת, הוא היה מתפלל בבית כנסת ספרדי, ובשבתות היו באים בחורים מבני ברק וירושלים להשלים לו מניין, ולכן הרבי היה נוסע לצפת עם ספר התורה ומחזיר אותו איתו כשבא לבני ברק. הוא ביקש שיבנו לו ארון קודש מיוחד, כדי שבזמן הנסיעה הוא יוכל להניח את הספר בעמידה ולא בשכיבה, ושיהיה בדרך של כבוד כראוי לספר תורה.

"כמוכן ידוע ומפורסם מה שהיה מקפיד מאוד בעניין של הדיבור בבית הכנסת בשעת התפילה וקריאת התורה, הרבי זצ"ל קידש

המשך מעמוד 7 | מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל

ובני הבית לא מבינים מה כל זה קשור לארוחת הבוקר שכבר מוכנה לך על השולחן, מה כל הבלגן במרחקים מעניין אותך?! וגם אם קרה משהו כאן קרוב, בחדרי עיריית ירושלים או בעיריית דימונה, מה כל זה מטריד את מנוחתך בשעות הבוקר הראשונות?! והחברותא לפתע מצלצל: מדוע אתה מאחר היום...?

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

ירושלים והעיתון בידך קורא במתח רב, ולפתע צועק לעבר בני הבית: שמעתם? בתאילנד רכבת עם אלף נוסעים נתקלה ברכבת עם שש מאות נוסעים, וכוחות ההצלה לא יודעים כיצד לסייע ל-50 תאילנדים שנפלו אתמול לנהר, מדוע אין להם שם בתאילנד שכל בקדקודם לסלול כבישים רחבים יותר ליד פסי הרכבות?! איך הם נתנו לתאונה כזו לקרות - אהה אלוקים!

המשך מעמוד 19 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

את איש שיחו. הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה'חפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו - ומי יודע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!"

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!"...

אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הביתה ונטלו את החפץ בקניין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור - מישהו בא ולקח" - תיקן

זאת מידו אלא הוא מעצמו בא והציע. ומכאן רואים גם, שהישועה הבאה על ידי תפילה אינה מפסקת לעולם, וכי יש לזה המשך...

תפילה בצער

כעין זה שמעתי מעשה על יהודי אחד שהיה מתפרנס מייצור יין ביקב קטן שהקים, ויהי היום הוצע שידוך מצוין עבור אחד מילדיו, והתרוצו הצדדים וכבר היה הכל מוכן לקראת לחיצת היד בין המחוטנים ושתיית הלחיים, אבל רק בעיה אחת נותרה, כשהמחותן שכנגד רצה ששני הצדדים יתחייבו על סכום גבוה יותר, ואותו יהודי שעסק בייצור יין חשש להתחייב על סכומים שאין בידו, והיה ליבו נישבר מאוד בקרבו, על כן החליט לגשת לקברי הצדיקים ולהתפלל לפני היושב במרומים, ואכן הלך לכמה קברי צדיקים והתפלל, ובהגיע לקברו של צדיק אחד התעורר בתפילה עצומה מעמקי הלב, ובאותו היום הגיע יהודי אחד אליו, ואמר לו שהוא מקים עסק חדש לממכר משקאות, ושמע שהיין שהוא מייצר הינו משובח מאוד, על כן הוא רוצה לקנות אצלו יין בכמות גדולה לשנה הבאה, ונתן לו באותו המעמד מקדמה של 36 אלף דולרים, ועוד התחייבות לתשלום של סכום גדול עוד יותר לכשיספק לו את הסחורה.

עשה אותו יהודי חשבון והגיע למסקנה שאכן שמע ה' את תפילתו וכעת הוא יכול לסגור את השידוך בשעה טובה ומוצלחת, וגם להתחייב בלי נדר על סכום גדול יותר ממה שחשב שיוכל להתחייב. לתומו תלה את הזכות בזכותו של אותו צדיק שעל ציונו התפלל מעמקי הלב, ולימים כשעמד לשדך ילד נוסף מילדיו, החליט לגשת לאותו המקום ולהתפלל, וקיווה שבזכות אותו צדיק יזכה שוב לאיזו עסקה מכובדת שתרפד את כיסו בסכומים הגונים ותאפשר לו להתחייב על סכום גדול יותר להשאת בנו. אלא שהפעם לא פעלה תפילתו כמצופה, ואיש לא הגיע אליו כדי להציע לו עסקה או להעניק לו מקדמה כספית על עסקאות עתידיות.

וכי תשש כוחו של אותו צדיק חס ושלום? וכי הסגולה עובדת רק פעם אחת? חלילה וחלילה. אלא שבפעם הראשונה הוא היה זקוק לכסף עד מאוד, וכל השידוך היה תלוי בזה, ועל כן התפלל מקירות ליבו וגם נענה לאלתר. לעומת זאת בפעם השנייה לא הייתה התפילה מתוך זעקה פנימית עמוקה כל כך, ועל כן לא הוחשה ישועתו כפי שקיווה. ולכן, עצה טובה למי שרוצה שתתקבל תפילתו, לחשוב הדיבור קודם שיוציאו מפיו, להכין את הלב ולהעמיק קודם במחשבה מה אני צריך, מה חסר לי, עד כמה זה חסר לי, לחזק את הרצון ותחושת הצורך והחסר, ואז לפתוח את פיו בתפילה ובתחנונים, והתפילה שתבוא מעומק הלב תפעל ישועות בסייעתא דשמיא, כמו ששמעתי אומרים שתפילה היא כמו חץ הנורה מקשת, שככל שמותח את החץ לאחור בעת שהוא דורך את קשתו, כך יגיע החץ רחוק יותר לכשישתחרר, כך גם בתפילה ככל שהיא באה ממקום עמוק יותר בליבו של האדם, כך היא מפלחת את כל הרקיעים ובוקעת לה דרך לשמי גבוהים ומגיע למקום גבוה יותר.

(מעובד מתוך שיחה מיוחדת של כ"ק האדמו"ר שליט"א)

אותה שנה, כבר נסגר השידוך בשעה טובה ומוצלחת. הרי לנו כוחה של תפילה אמינית מעמקי הלב. האבא שפך את ליבו וזעק אל ה' בכל כוח כוונתו, ומיד זכה להארה נפלאה משמים, כשהבחור המיועד לבתו רץ אחריו ונקש על חלון מכוניתו!

מטרה בפני עצמה

וזאת יש לשים על לב, שהתפילה אינה רק אמצעי להשגת המטרות ולמילוי הצרכים והשאפות של האדם, ומי שאינו צריך דבר, אינו צריך להתפלל כי הוא 'מסודר' וכביכול לא חסר לו כלום. חלילה מלומר זאת, אדרבה, ההיפך הוא הנכון, הסיבה שהקב"ה מחסיר מאתנו דברים, היא בגלל שהוא מתאוה לשמוע את תפילותינו כמו שאמרנו חז"ל מפני מה היו האימהות עקרות? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים ולכן החסיר מהן את הדבר שהן רצו יותר מכל, ילדים, וכך היו מתפללות מעומק הלב.

מצינו אם כן שהתפילה מעומק הלב, גם שלא בעת ההצטרכות והרצון למלא את החסר, היא כסגולה נפלאה שלא יחסר לנו דבר, כי אם הקב"ה יראה שאנו משתפכים בתפילה לפניו בכל עת, לא יהיה לו צורך כביכול לקחת מאתנו את ההצטרכויות שלנו, ולגרום לנו להתפלל אליו בכל כוחנו. אמנם עבודה קשה עד מאוד היא, להתפלל מקירות הלב בשעה שאין שום צורך מיוחד המונח על הכף, כי טבע האדם שהוא אינו מגיע לסערת הנפש ולהמיית הלב אלא אם חסר לו דבר מה. וכבר אמר אחד מהצדיקים: "מעולם לא קינאתי באיש, פרט לאדם אחד שהיה מוריד דמעות בתפילת מנחה רגילה של ימות החול".

ובידי הווא עובדא, שפעם בא אלי סוחר עשיר אחד בבקשה שאתפלל עבורו, שיצליח באיזה עסק, והתחייב שאם תהיה לו הצלחה באותו עסק, הוא יפקיד בידי סכום גדול מאוד מרווחיו, לצורכי ציבור ולענייני צדקה. ואכן קיבלתי על עצמי להתפלל עבורו כפי שביקש, אבל כאשר התחלתי להרבות בתפילה הרגשתי שליבי בל עימי, ואין תפילתי שגורה בפי, כי באותה עת לא חסר לי דבר ולא היה זה בערב יום טוב וכדו' שאז יש לחלק סכומים גדולים וצריכים לגייס כספים, והגם שכל כסף לצדקה אינו הולך ריקם ותמיד אפשר לעשות עמו גדולות ונצורות, אבל לא הייתה לי בזאת הפעם ההרגשה שאני זקוק לו מעמקי הלב, ומאחר וראיתי שאיני מצליח לעמוד בהסכם פניתי לאותו סוחר וביקשתי לבטל את התנאי שעשינו בינינו. סופו של המעשה היה שמיהר האיש לתת את הסכום שהתחייב עוד לפני שהצליח בעסקיו, ובזכות אותה צדקה זכה להצלחה מעל המשוער ב"ה.

לעומת זה, אספר מעשה אחר שאירע עמי שפעם לפני החגים, הייתה בביתי דחקות גדולה מאוד, והתפללתי אל ה' בכל לב שיפתח לנו שערי פרנסה טובה, ובאותה עת שהתפללתי מתוך הרגשת חיסרון וצורך, אכן הייתה התפילה מקירות הלב ובאותו היום, בדרך לא דרך, ראה מישהו את אחד מבניי באיזה מקום, ושאלו: בחור, האם למדת כבר הסוגיא של תקפו כהן? ובלי אומר ודברים נתן לו שלוש מאות דולר... ומאז אותו יהודי עוזר לנו רבות בכל העניינים בלי שביקשנו

כשנוהגים לפי ההלכה - לא מפסידים

סיפר לי בנו הגרמ"ד: "כשעזבנו את ווילנה בדרכנו לאודסה, הגיע יהודי לביתנו ולקח את המזוודות, על מנת להטעינן על הרכבת. המזוודות הרבות עוררו את חשדה של המשטרה הרוסית, והשוטרים עצרו אותי בחשד שהוא סוחר בשוק השחור. הוא סיפר להם כי המטען שייך לרב מבריסק, וביקש שאבא יבוא מיד לתחנת המשטרה כדי לאמת את דבריו. על אף שנשאר רק זמן מועט עד למועד צאת הרכבת, מיהר אבא לתחנת המשטרה כדי להציל את היהודי מהחשדות נגדו. אנחנו הלכנו בינתיים לתחנת הרכבת, וחיכינו לבואו של אבא. היינו שרויים בפחד. לא ידענו מה קרה לאבא - האם במשטרה הרוסית החליטו להכניסו למאסר? וגם אם לא, היה חשש שמא נפסיד את הרכבת, ואז תתבטל כל תכנית הנסיעה לארץ ישראל. הדקות עברו כשאנחנו במתח עצום, נותרו 15 דקות בלבד, 10 דקות, 5 דקות - ואבא עדיין לא הגיע..."

ברגע האחרון הגיע אבא בריצה, שלא כדרכו, כשהוא סוחב עמו גם את המזוודות, דבר שהיה מעל לכוחותיו. לאחר שהתיישב על מקומו ברכבת אמר לנו: "על פי ההלכה הייתי חייב להציל את היהודי שעשה לנו טובה. ואם עושים על פי ההלכה, לא מפסידים. לא זו בלבד שלא איחרנו לרכבת - גם את המזוודות לא הפסדנו".

רגיעה מופלאה זו נעלמה בהמשך הנסיעה, כאשר מרן שם לב שהרכבת מפגרת מעט מקצב הנסיעה המתוכנן, והיה חשש שעקב פיגור זה תגיע לאודסה לאחר כניסת השבת. מני אז, היה מרן נתון בחרדה עצומה משך כל זמן הנסיעה, עד שבדרך נס הגיעה הרכבת ליעדה דקות ספורות לפני כניסת השבת. כאן המקום לציין שוב את המיזוג הנדיר של רגיעה ושלווה במילי דעלמא, יחד עם החרדה הגדולה במילי דשמיא.

(מתוך הספר 'במחיצתם')

כיצד נהג מרן, כאשר נקלע למצב זה? איש בלייעל זיף את חתימתו של מרן, והעביר לרשותו בית דירות גדול בעיר וורשא שהיה שייך למרן, ובכך נישל אותו מכל הרכוש שקיבל מחותנו. אך מרן נשאר רגוע ושליו. לאחר ששקל את העניין בדעתו, העדיף מרן את השתיקה, ולא תבע את בעל דינו, משום שלא רצה למסור אותו למשטרה. האם ניתן לתאר שלוות נפש גדולה מזו?

במנוסת הרב

בזמן המלחמה ברח מרן עם משפחתו מוורשא לוילנה, ובמשך שלושה ימים היו בסכנה גדולה, מרן קיבל על עצמו אז לעשות כדברי הגר"ח מוולוז'ין בנפש החיים (שער ג' פי"ב) שכתב שמי שאינו מסיח דעתו מהמחשבה ש"אין עוד מלבדו", אין לשום בריה בעולם יכולת להרע לו. למרות המצב המסוכן והפחד התמידי בו היו נתונים, היה מרן דבוק במחשבה זו במשך כל זמן הנסיעה, כפי שאספר בהמשך.

בהגיע זמן התפילה, ביקש מרן שיעצרו את העגלות, כדי שיוכל לרדת ולהתפלל בעמידה כדת וכדין, כיוון שקשה לו לכוון כראוי בנסיעה. מרן ירד והתפלל, בעוד ששאר הנוסעים בעגלות השמיעו טרוניות על הרב שמעכב את הנסיעה בשעת הסכנה... מרן אמר, כי מצדו אפשר להמשיך, והוא ייסע אחריהם, אך כמובן חיכו לו מפני כבודו.

כאשר הגיעו לעיר, מצאו אותה ריקה מיהודים. חיילים גרמניים שטפו את החובות העיר, ורק בדרך נס לא השגיחו בעגלה בה נסע מרן. גויה שהבחינה בעגלת הנוסעים היהודים, צעקה להם לברוח במהירות מן העיר, כי הגרמנים כבר אספו את כל יהודי העיר ולקחו אותם.

כל הנוסעים הביעו את התפעלותם מה'רוח הקודש' של מרן, אך מרן אמר: "אין כאן מופת, אלא הגיון פשוט: חשבת, מה יש לנו למהר, כאן אנו בסכנה וגם שם אנו בסכנה, ואם כן אין סיבה שלא אתפלל כראוי... מי שמתנהג על פי ההלכה, מתקיימים בו דברי חז"ל (דברים רבה ד, ה): 'אין אדם שומע לי ומפסיד'".

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל

הוא בינו לבין עצמו התנזר ממוצרי תנובה. היה קשה לו. עד שהרבנית הבחינה בכך. וכך גם במקרה זה ראה מה שראה את הקומה במגדל המחללת שבת, וכאב בתוכו.

והנה, בימי חמישי מידי שבוע היה לר' בן ציון שיעור קבוע נוסף בתל אביב ברחוב בריד'צ'בסקי.

באחת הנסיעות הוא אמר לפתע לנהג שהסיעו: אתה רואה את 'מגדל המשרדים' הזה (לא רחוק מבית החולים איכילוב)? אני חולף כאן כל שבת בדרך לשיעור, וכבר כמה שבתות שאני מבחין שהם עובדים למעלה בשבת. אינני מבין כיצד הם מעיזים לעבוד בשבת, הרי כתוב בגמרא בשבת דף קי"ט ע"ב שבמקום שמחללים שבת האור שולטת, וכי אינם מפחדים!?

"המשכנו בנסיעה" סיפר בעל המעשה, הרב הגאון ר' יהודה לרר,

"ואז הוא הקריא נרגשות בעל פה את הלשון של ה'מדרש הגדול' על הפסוק 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת': 'אמר הקב"ה אל תגרמו להדלקת אש במושבותיכם. שאם אין אתם משמרים את השבת כראוי, אני מדליק בכם את האש. כדאמר רב חונה אמר רב אין הדליקה מצויה בשבת, אלא בחצר שמחללין בה שבת'. - סיים הגרב"צ את דבריו.

"לא עברו אלא כמה ימים בודדים, ופרצה במגדל שריפת ענק ובנס הצליחו למלט את האנשים שהיו בבניין, האש כילתה כמה משרדים", כה סיפר רבי יהודה לרר וסיפר בנו של רבי יהודה: "בכל פעם כאשר נסענו סמוך לאותו מגדל, אבא זצ"ל היה עוצר את רכבו, ומספר לנו את הסיפור הזה, בהתרגשות".

(מתוך הספר 'ללא שם')

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם צריך לצבוע צידן הפנימי של רצועות התפילין?

◆ מה דינם של 'פְּתִי' תפילין שנוצר בהם נקב?

◆ מה הן 'תפילין של רש"י' ו'תפילין של רבנו תם'?

מְהִלְכוֹת רצועות התפילין

- את רצועות התפילין יש לעשות מעורות של בעלי חיים טהורים. ואף בנוגע לצבע השחור שבו צובעים את הרצועות, יש להחמיר שיהיה עשוי מדבר המותר באכילה.
- בנוגע לעיבוד העור ל'פְּתִי' התפילין, נחלקו הראשונים אם הוא חובה; אבל בנוגע לרצועות התפילין - לכל הדעות חובה לעשותן דווקא מעור מעובד, הלכה למשה מסיני.
- הלכה למשה מסיני, שרצועות התפילין תהיינה צבועות בשחור. ולכתחילה יש לצובען במספר שכבות, כדי שתהיינה "שחורות כעורב". אך בדעיבד, די בצבע שחור שאינו כה כהה.
- לדעת הרמב"ם, יש לצבוע גם את צידן הפנימי של רצועות התפילין, ואין הלכה כן. ולענין שני הצדדים של עובי הרצועה - יש שכתב שצריך להשחירם, ויש חולקים.
- בנוגע לאורך הנדרש לכשרות רצועת התפילין של ראש, נחלקו הפוסקים: לדעת השולחן ערוך ואחרונים רבים - די בהיקף הראש והקשר בלבד, וכן עיקר ההלכה. ויש מוסיפים, אורך טפח בכל אחד משני צידי הקשר. ויש מוסיפים, בצד ימין עד למול הטבור, ובצד שמאל עד למול החזה. וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לאורך הנדרש לכשרות הרצועה של יד: לדעת השולחן ערוך - צריך שיהיה ניתן להקיף בה את הזרוע לקשירת הַפִּיִת, למותחה עד לאצבעות, ולכורכה על האצבע האמצעית כנהוג. אך לדעת אחרונים רבים, מעיקר הדין, די בהיקף הזרוע במקום הקשירה.

דין תפילין שנוצר קרע ב'פְּתִי' או בתפרים

- תפילין שנוצר קרע באחת מדפנותיהן החיצוניות - פסולות. ותפילין של ראש, שיש בהן דפנות פנימיות - בין ארבעת ה'תאים' - פעמים שהן נפסלות על ידי קרעים אלו, מחשש

שהקרע יתרחב עד לדופן החיצונית. דינים אלו אמורים בנוגע לקרע שנוצר מאליו, אך יש להחמיר גם בקרע שנוצר בידי אדם. ולענין נקב - נחלקו הפוסקים אם דינו כקרע, ויש מפוסקי זמננו שכתבו על פי דברי ראשונים להחמיר בכך. אולם, בנקב זעיר שאינו נראה אלא בהתבוננות כנגד מקור אור - יש שהוכיחו מדברי המשנה ברורה שניתן להקל.

- אם נקרעו פְּתִי' התפילין שני תפרים הצמודים זה לזה - אין להניחן ללא תיקון התפרים. ואם נקרעו שלושה תפרים, אף שאינם צמודים זה לזה - אין לתקן את התפרים, אלא יש לתפור את כל הבית מחדש.

- את ייצור פְּתִי' התפילין על כל חלקיהם: ה'קציצה', ה'תְּתִירָא', ה'מעברתא', ואותיות ה'ש' בשל ראש; וכן את תפירת הבתים וקשריהם - יש לעשות בידי ישראל גדול, לשם קדושת תפילין.

תפילין של רש"י ורבנו תם

- סדר הפרשיות בתפילין של ראש: פרשת קדש משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה כי יביאך, ולאחריהן פרשיות שמע והיה אם שמוע. לדעת רש"י, פרשת שמע היא השלישית משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה אם שמוע. ולדעת רבנו תם, פרשת והיה אם שמוע היא השלישית, ואחריה פרשת שמע. עיקר ההלכה כדעת רש"י, אולם, רבים נוהגים להניח גם תפילין של רבנו תם.

- לדעת האריז"ל, יש להניח את תפילין של רש"י ושל רבנו תם יחד, כאשר בתפילין של יד, יש להניח את של רש"י בצד הפונה לכתף, ואת של רבנו תם, בצד הפונה למרפק. ובתפילין של ראש - את של רש"י יש להניח בתחתית שיפוע הקודקוד, ומעליהן, את של רבנו תם.

גליון 532
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רבי אלעזר ורבי אבא, היו בביתו של רבי יוסי בן ר' שמעון בן לקוניא חמיו של רבי אלעזר. בחצות הלילה קמו הצדיקים ללמוד תורה, אמר רבי אלעזר, עתה הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. שאל רבי אבא, וכיצד הוא משתעשע שם אתם? ענה לו רבי אלעזר, סוד הוא הדבר ואין איש מלבדי יודע אותו, אמר לו רבי אבא, וכי רצונך להגיד שכל צדיקי עולם בדורות הקודמים לא ידעו סוד זה? אין ספק שהם השתדלו לגלות סוד זה והצליחו, ולכן גלה אותו גם לנו, כדי שנדע. הסכים רבי אלעזר ואמר לפניהם סודות עליונים, ואחר כך שאל רבי אלעזר, בלעם הרשע איך נהרג ומי הרג אותו? אמר רבי שמעון, כל עניני בלעם הם סודות גדולים, וביאר להם זאת באריכות, ולבסוף אמר, ודברים הסתומים האלו לא היו צריכים לגלות אותנו, רק הפעם גלית אותם לפני החברים, שעל ידי כך ידעו דרכים הנסתרים של העולם, שישנם הרבה דברים נסתרים ונפלאים בעולם, ואנשים אינם יודעים, והם פלאים נסתרים גדולים ועליונים, ועל בלעם ועל הדומים לו נאמר (משלי י"ד) 'זשם רשעים ירקב' ואשרי צדיקי האמת שעליהם כתוב (תהלים ק"מ י"ד) 'אך צדיקים יודו לשמך'.

(וזהו ח"ג קצג קצד)

פרשת השבוע

איסר זלמן, והעניקו לו כל אשר יכלו לפי מצבם הכלכלי, הגיעה השבת שבה עלה איסר זלמן לתורה בהיותו בר מצוה, הזמין אביו את רבי יום טוב ליפמאן וכן את רבי חיים לייב טיקטינסקי ראש ישיבת מיר ועוד. הקידוש היה דל ביותר וכלל רק קצת יי"ש ומעט עוגיות מפאת עניותם הגדולה. ואז קם רבי ברוך פרץ ואמר, מורי ורבותי, לא חשבתי לעשות קידוש לרגל הבר מצוה, הואיל ומצבי כה קשה אסור לי להוציא הוצאות לקידוש, אבל בשעת הכנסתו של איסר זלמן בביתו של אברהם אבינו ע"ה, ברכו אותי כבוד המרא דאתרא בעל 'מלבושי יום טוב' ושאר הנוכחים בבית, שאזכה להכניס את הרך הנולד למצוות, ולעשות קידוש וסעודת מצוה, ואני עניתי אמן. לכן חושש אני שזוהי קבלה בנדר אשר עלי לקיימו, ומסיבה זו החלטתי שחובה עלי לעשות קידוש, ותוך כדי דבריו בפני הרב והאורחים ולגו עיניו דמעות.

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א שנולד להורים עניים מרודים. אחיו שנולדו לפניו מתו רח"ל כולם בצעירותם ל"ע, מלבד אחות אחת, והוריו הרבו בתפילה להשם יתברך שיושיע אותם ויוולד להם בן שיזכה לאריכות ימים. הבכור, הדמעות והתפילות נתקבלו, וביום ה' באדר בשנת תר"ל נולד להם בן.

בברית השתתף הגאון הכהן הגדול רבה של קהילת מיר רבי יום טוב ליפמאן זיע"א, הוא בירך את רבי ברוך פרץ ורעייתו ואת הרך הנולד בברכת כהנים, ואיחל להם שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים, ושיזכו הנוכחים והוא בכללם להשתתף בסעודת המצוה שיעשה רבי ברוך פרץ כאשר הרך הנימול איסר זלמן יגיע למצוות.

בני הזוג ובתם שהיתה מבוגרת מאחיה בשמונה עשרה שנה, שמרו מכל משמר על התינוק

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:23 ת"א: 8:25 ר"ת: 8:57

מטות

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:07 ת"א: 7:22

מחר בלילה בשעה זו תבוא לי ער שמאחורי העיירה

היה פעם יהודי עשיר ושמו ראובן, בעיירה קטנה שבה הוא חי היה ראובן האדם האמיד ביותר, בנוסף לעושרו, הוא היה גם תלמיד חכם ואחד הלמדנים הגדולים של הקהילה, מטבע הדברים, היה אדם עשיר ויודע ספר כמו ראובן, צריך להיות אחד האנשים הנכבדים בקהילה, אדם שיש לו ידידים רבים וזוכה לכבוד והערכה. אך לא כן היה המצב עם ראובן: הוא היה מאד לא מקובל בעיירה, ובני הקהילה ממש לא אהבו אותו, הסיבה לכך היתה נעוצה בתכונה לא סימפטית שהיתה אחד מקווי האופי הבולטים של ראובן, הוא היה קמצן בצורה קיצונית, מה ערכו של עושר ולמדנות אצל קמצן שכזה? נהגו הבריות לשאול ונדו לראובן בראשם ברחמים רבים.

ואכן, עם כל למדנותו דבר אחד לא הצליח ראובן ללמוד, כיצד להלך עם הבריות ואיך להנות את העניים מרכושו הגדול. בלבן פנימה ידע אל נכון כי ה' חנן אותו ברכוש גדול, כדי שהוא יחלק אותו עם אלה שמזלם לא האיר להם פנים, אולם הוא לא הצליח להתגבר על טבעו הקמצן ולתת לעניים יותר מאשר נדבה עלובה, להזמין אליו עני הביתה ולתת לו ארוחה חמה – דבר כזה לא בא בחשבון כלל, בהיותו העשיר היחידי בעיירה חשש ראובן, כי ביתו יהפוך לוועד לקבצנים ופושטי יד, אם יודע שאצלו אפשר לקבל ארוחה חמה, הוא לא היה מעוניין בכך ועל כן נתן הוראות חמורות לבני ביתו וכן למשרתים, שלעולם לא להכניס עני לתוך הבית.

פעם אחת הגיע לעיירה אדם זר שבא מרחוק, ממבט ראשון ניכר היה כי ההלך הינו עני, כי בגדיו היו מרופטים ונעליו קרועות, אולם ככול שהיה עני, לא היה פושט יד וכל מראהו, למרות היותו עלוב, אמר כבוד. הוא נכנס לבית המדרש, נטל גמרא וישב ללמוד, קשה היה לו להתרכז בלמוד, לאחר שזה שלושה ימים לא בא אוכל לפיו, לא עבר זמן רב, עד שלבית המדרש נכנס אדם לבוש הדר, גם הוא נטל גמרא וישב ללמוד ליד ההלך, האיש עשה עצמו לומד ומוזווית עיניו הביט על הזר והאזין ללימודו, לפתע הוא קם, ניגש אל היהודי העני, בירך אותו לשלום ואמר לו: שמי ראובן, אני רואה שאתה יודע ללמוד, אשמח מאד אם תבוא אל ביתי אחרי התפילה ונלמד יחד.

האיש הודה לו מקרב לב כשהוא שמח שהנה מישוה הזמין אותו הביתה. בנתיים נכנסו לבית המדרש יהודים נוספים ואחדים ניגשו אליו והזמינו אותו לבתיהם, תודה רבה, אך כבר הזמנתי, השיב האיש אסיר תודה על כך שמתעניינים בגורלו. כולם היו מופתעים למדי בראותם כי הזר מתלווה אל ראובן והולך לביתו בתום התפילה, הם שמחו לראות כי סוף סוף מצא ראובן אפשרות לסטות ממנהגו ולהזמין עני לביתו. מה שהם לא ידעו היה, כי ראובן כלל לא ההכוון לכבד את אורחו בארוחה, כל רצונו היה לחטוף איתו שיחה בעניני לימוד ולהפגין בפניו את ידענותו. וכך היה, בעוד שראובן היסב ליד השולחן לארוחה דשנה. הוא הושיב את אורחו בחדר אחר והציג בפניו שאלות שונות שהתעוררו אצלו תוך כדי הלימוד, כאשר האורח משיב על שאלותיו בטוב טעם ובקיבה ריקה, כשסיים ראובן את ארוחתו איחל לאורחו לילה טוב וליווה אותו אל הדלת. היהודי גרר את עצמו בקושי חזרה לבית המדרש ושכב לישון על אחד הספסלים רעב ומותש.

למחרת בבוקר שוב הזמין ראובן את ההלך לביתו, היהודי המסכן הסכים ללכת עמו וחשב לתומו שאולי לא ידע אתמול שאני רעב והיום בטח יתן לו אוכל, אולם המחזה של אתמול חזר על עצמו בדייקנות: דיבורים רבים כן – ארוחת בוקר לא. בצעדים כושלים עוב את ביתו של העשיר ובהגיע לכיכר השוק נפל מאפיסת כוחות והשיב את נשמתו לבוראו, הוא הובא לקבורה באותו היום, וסוף סוף מצא מנוחה לנפשו, אך האומנם מצא?

בלילה הבא, כאשר ראובן ישן על מיטתו הרכה, הרגיש לפתע, כאילו יד נעלמת מטלטלת אותו טלטלה עזה ומאלצת אותו להתעורר משנתו, הוא התעורר בבהלה והתיישב במיטה, לפתע ראה לפניו דמות מבהילה לבושה בתרכיכים לבנים ועל ראשו ברדס שחום. פניו של האיש נהרו באור מזוהר ולפתע הבין ראובן שזהו אותו תלמיד חכם עני שהזמין אותו לביתו פעמיים. "מה אתה רוצה ממני? לך לשלום ותעזוב אותי בשלום!" – קרא ראובן בפחד גדול. "הלוואי ויכולתי לעזוב אותך בשלום" – השיב האיש – "אולם אינני יכול לעזוב אותך בשלום, כל זמן שאני בעצמי אינני מוצא מרגוע לנפשי", והוסיף: "אתה רואה, כאשר נפטרתי אתמול והגעתי לבית דין של מעלה, נאמר לי כי אין הם יכולים לדון במקרה שלי, כל זמן שהאיש האחראי למותי לא יופיע יחד איתי". "אולם אינני רוצה למות! אינני מוכן להופיע עדיין לפני ב"ד של מעלה!" קרא ראובן בבהלה גוברת והולכת. השיב היהודי: "יש מוצא מן הסבך, אולם זה תלוי בך. הרי אתה גרמת לכך שאני נתון בצרה זו". אינני מבין ענה ראובן, "ובכן המצב הוא כזה" אמר היהודי: "נאמר לי בב"ד של מעלה, שמצאו אותי זכאי ויכולתי ללכת ישר לגן עדן, אלמלא עוון אחד שמצאו בי: אני אחראי לכך שבגללי יהיה מישוה צפוי לעונש בגללי, והכוונה אליך שיכולת בקלות להציל את חיי, זה הכלל למעלה: אם יהודי אחד גרם סבל לשני, הרי באופן בלתי אמצעי אחראי לכך גם הקורבן במידת מה.

"אוי ואבוי לנפשי!" – פרץ ראובן בכבי – "גדול עונוי מנשוא ובוודאי מגיע לי עונש גדול, אולם אני מבקש שתרחם עלי". "הדבר תלוי רק בך" השיב האיש, "אם אתה מוכן לעשות תשובה בצורה כזאת שעוונך יכופר, ייטיב הדבר לשנינו, אתה תינצל מעונש מוות, ואני אוכל להיכנס לגן עדן". "אעשה כל מה שתאמר לי", צעק ראובן. ובכן טוב, "מחר בלילה בשעה זו תבוא לי ער שמאחורי העיירה, אני אחכה לך שם ואומר לך מה שעליך לעשות". אמר האיש ונעלם.

למחרת בשעה שהעיירה היתה שרויה באפילה, יצא ראובן את ביתו בחשאי, בלי לומר דבר לבני ביתו, ליבו היה מלא פחד והוא תהה מה מצפה לו עתה. האיש בתרכיכים הלבנים כבר חיכה לו ביער, "פשוט את בגדיך ולבש את אלה" אמר לו האיש, בהצביעו על בגדים מרופטים ומטולאים, באין אומר עשה ראובן כפי שנצטווה. והמשיך האיש ואמר: עתה לא תלך יותר הביתה, אלא תלך לבית המדרש, ותשב שם כדי להתפלל וללמוד תורה, איש לא יכיר אותך ויתייחסו אליך כמו אל עובד אורח עני, אל תבקש נדבות או מזון מאיש וגם אם יציעו אל תיקח, כך תהיה רעב עד מאד ותגיע עד סף המוות, כדי שתדע מה הרגשתי אני. כאשר תרגיש שאתה הולך למות, תלך אל ביתך ותבקש אוכל, גם שם לא יכירו אותך וקרוב לוודאי שסירבו להאכיל אותך, לפי ההוראות שאתה נתת להם. אולם בשום פנים אסור לך לגלות את זהותך לאיש וגם לא לבקש מזון ממקום אחר, אחרי שתשבור את רעבונוך בדרך כל שהיא, תחזור לבית המדרש, עד ששוב תרגיש שנשמתך פורחת אם לא תאכל, ושוב תלך לביתך וכו'. כך תמשיך לחיות במשך שנה תמימה, אם תמות במשך השנה תהיה מיתתך כפרתך, ואם תישאר בחיים, תחזור לכאן בדיוק בעוד שנה בחצות הלילה ואני אומר לך מה עליך לעשות. בסיימו את דבריו נעלם האיש והיה כלא היה.

כשהוא שבור ורצוץ ולבו מר עליו עשה ראובן את דרכו לבית המדרש שעדיין היה נעול, עם עלות השחר בא השמש ופתח את הדלת וראובן נכנס והתיישב בפניה והחל לומר תהילים כשעיניו זולגות דמעות. עד מהרה התמלא בית המדרש במתפללים וראובן הצטרף למנין הראשון, אנשים הלכו ובאו ורק ראובן נשאר יושב בבית המדרש, השמש הזמין אותו לארוחת בוקר, ראובן אמר תודה וסירב, גם לארוחת הצהריים סירב ראובן להזמנת השמש, והשמש הסיק שאין הזר זקוק לעזרה והרשה לו לעשות את הלילה בבית המדרש.

משל ונמשל

מתנת חינוך

משל ליהודי ששהה פעם מחוץ לעיר מגוריו ואולו כל כספו ומזונו, ימים אחדים עברו על האיש מבלי שבאו אל פיו מאכל ומשקה, עד אשר נקלע לעיירה יהודית, בכניסה לעיירה פגש אחד מבני המקום ושאלו האם יש בעיירתכם יהודי מכניס אורחים שיואיל לארחני בביתו? השיב הנשאל בחיוב, בהצביעו לעבר אחד הבתים, צעד האורח לעבר המקום שעליו החווה האיש, אך כיוון שבאותו עבר היו שני בתים טעה האיש ונכנס לא אל הבית שעליו הורה לו בן שיחו, אלא לבית הסמוך שלא היה אלא ביתו של קמזן העיירה. כשנכנס האורח אל בית הקמזן, נשאל על ידי בעל הבית לסיבתו, בואו זה ימים אחדים מטלטל אני בדרכים וכל מזון או משקה לא באו אל פי, סיפר האורח, אנא תן לי דבר מאכל להשקט את רעבוני, עניו של בעל הבית נפערו בתמיהה לשמע משאלתו המוזרה של האיש, וכי חינוך אין כסף אתן לך מזון? שאל בקול קשה, אם תסכים לעשות בעבורי עבודה כלשהי, תקבל מנת אוכל בתמורה לעבודה, הנה בוא בעקבותי והוא הוביל את האיש אל חצר הבית שם מונח היה בול עץ גדול, אם תנסר את בול העץ לגזרי עץ קטנים, אתן לך מזון, לא היתה לו ברירה לאורח המסכן, ובשארית כוחותיו נטל לידי את המשור והחל בעבודה המפרכת, וכשכילה סוף סוף עבודתו, פנה אל בעל הבית וביקשו לקיים את הבטחתו ולהעניק לו מזון, יצא בעל הבית אל החצר, וכשנוכח שהעבודה בוצעה כראוי, ניגש אל האורח אחז בחיבה בורעו ואמר לו: רואה אתה את הבית הזה והוא הצביע על בית שכנו, הבית שעליו גם הורה האיש שפגש האורח בבואו לעיירה, היכנס נא לבית זה ושם יתנו לך ארוחה משובחת תמורת עבודתך, עשה האיש כדבריו פנה אל הבית הסמוך, ונתקבל שם בסבר פנים יפות, בעל הבית ערך לפניו את השולחן והגיש לו מטעמים ומעדנים לרוב, האורח הרעב והגיע אבל בשמחה את המזון המשובח, וכשכילה את סעודתו פנה ואמר לבעל הבית, בעבור סעודה דשנה שכזאת כדאית היתה העבודה שעשיתי, על איזו עבודה אתה סחז? התפלא בעל הבית, כשסיפר לו האורח את כל המעשה, נתחייך בעל הבית ואמר: דע לך שהאוכל שאכלת על שולחני, הינו מתנת חינוך, ואילו את העבודה עשית לא למעני אלא למען אדם אחר.

והנמשל כל מזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו מן השמיים כמתנת חינוך, ואילו עבודתו ומלאכתו אינם אלא בגלל עוונותיו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

היום השני עבר עליו כמו היום הראשון, וביום השלישי כאשר הרגיש כי לא יוכל להחזיק מעמד יום נוסף ללא אוכל, הלך אל ביתו ודפק בדלת, העוזרת יצאה אליו ואמרה בקול נרגז: בעל הבית שלנו נעלם, כל המשפחה מחפשת אחריו זה שלושה ימים ואתה בא לבלבל את המוח, וטרקה את הדלת. בלית ברירה דפק שוב בדלת והעוזרת שוב טרקה בפניו, רק עכשיו הבין ראובן כמה אכזרי היה מצידו שלא הכניס עניים אל ביתו, בלית ברירה שוב דפק בדלת וצעק שאם לא יתנו לו לאכול עלול הוא ימות מרעב, אז שמע את אשתו אומרת למשרתת להכניס את הקבצן למטבח ולתת לו משהו לאכול.

בלב מלא הכרת הטוב ישב ראובן במטבח המפואר של ביתו, אכל משאריות המזון ששמו לפניו ושב לבית המדרש. כך נהג במשך השבועות והחדשים הבאים, רק כאשר הרגיש שאינו יכול ליותר, הלך רק אל ביתו לבקש אוכל. מי יודע מה קרה לראובן? אמרו האנשים, אולם דבר אחד ברור, אילו הוא היה בית, לא היה הקבצן המזור זוכה לארוחה בביתו.

סוף סוף נגמרה השנה וראובן הלך ליער לקראת חצות הליל לפגוש את האיש בתרכיכים הלבנים, בהגיעו למקום המפגש לא מצא את האיש, ראובן חיכה וחיכה, עד שהגיע למסקנה המעציבה שכל סבלו היה כנראה לשווא ותשובתו לא נתקבלה, הוא שב לבית המדרש ונשכב על הספסל כשהוא פורץ בבכי מר, עד שנרדם, בחלומו הופיע האיש שאמר לו: "באתי להזכיר לך על הפגישה שיש לנו מחר בערב". כשהתעורר התברר לו שטעה בתאריך והשנה מסתיימת רק מחר בלילה. ולבו היה מלא תקווה כי תשובתו נתקבלה. למחרת בלילה עשה את דרכו ליער, האיש חיכה לו שם, ועל פניו הייתה שפוכה נהרה שלא מן העולם הזה. "תפשוט בבקשה את הבגדים ותלבש את הבגדים שלך" צויה האיש והושיט לו חבילה בו היו ארוזים בגדיו המקוריים, ראובן מיהר למלא את הפקודה. והאיש אמר לו: אני יכול לומר לך שתשובתך נתקבלה ועכשיו אני יכול לנוח בשלום על משכבי, שוב לביתך ולמשפחתך וד' יהיה בעורך, ועם סיום דבריו נעלם כלא היה. ראובן נטל את הבגדים בלויי הסחבות והלך לביתו.

שמחת המשפחה היתה גדולה כאשר ראובן הופיע פתאום בביתו, כולם שמחו לראותו בריא ושלם, ושאלתם מה קרה ואיפה היה? הבטיח כי מחר הוא יעשה מסיבה ויסביר להם הכל. למחרת נערכה בביתו מסיבה גדולה אליה הוזמנו כל אנשי העיר, ובמיוחד העניים, כולם היו מלאים סקרנות לשמוע את סיפורו. באמצע הסעודה כאשר כולם סיימו לאכול, נעלם שוב ראובן, חיפשו אותו בכל הבית ולא מצאו אותו, במהומה שקמה הופיע לפתע הקבצן המוכר שכבר הפך חלק בלתי נפרד מביתו, ניגש לראש השולחן וביקש שקט, ואז אמר: "ידידי היקרים הסתכלו עלי מקרוב, אני ראובן!" צחוק אדיר ליווה את דבריו, אולם כאשר נדם הצחוק, נשמע שוב קולו הברור של הקבצן: כן אני ראובן ותסלחו לי לרגע, אלך שוב להחליף את בגדי, ואחזור לספר לכם את סיפורי. כאשר חזר לבוש שוב בבגדיו סיפר להם את סיפורו ואמר: מכאן ואילך יהיה ביתו פתוח לכל ובמיוחד לעניים ולנצרכים, ובהצביעו על בגדי הקבצן המטולאים אמר: בלויי הסחבות אלה, יהיו בעניי מעתה כרכוש בעל ערך רב, הם יזכירו לי תמיד את חובתו של האדם להיות מכניס אורחים ולהשתתף בצערם וסיבולתם של הרעבים ללחם. והם יזכירו לי תמיד להיות אסיר תודה לה' על שקיבל את תשובתי והעניק לי חיים עשירים יותר ובעלי משמעות מלאה יותר משידעתי קודם לכן.

צ'ין אדם לחברו

לעבוד על המידות

מסופר על הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א, שעלה פעם על יצועו כדי לחטוף תנומה קלה, לאחר שעות רבות של עבודת ה' ובטרם עצם את עיניו העייפות, חש רצון עז להריח מעט מאבקת הטבק הריחנית שבביתו. אולם קופסת הטבק היתה מונחת על שולחן הספרים, שבקצה החדר הסמוך. החל רבי שמחה בונים מהרהר בלבו וכה אמר: אם אקום ממיטתי ואלך לחדר השני כדי ליטול את קופסת הטבק שלי להרחח, היא בכך משום כניעה לפיתויי היצר הרע והליכה אחר תאוות הגוף. ואם לא אמוש ממיטתי בשעה זו, שמא היא הדבר לגבי משום עצלות, שאף זו מידה מגונה לאדם. מה עשה הרבי? קם בוריוות ממיטתו ונכנס לחדר הסמוך, וניגש אל השולחן שעליו היתה מונחת קופסת הטבק, שכה ביקש להריח באותה שעה, ובסופו של דבר הציץ ולא נגע כלל בקופסת הנכספת וחזר למיטתו.

לכסף כשר יש קיום

מסופר על הרה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, שכינס אסיפה בביתו לרדן בענייני הישיבה, באמצע הדיון נפלה המפה מעל השולחן, וכל הכוסות שהיו מזוככות נפלו על הרצפה בקול רעש גדול. הרב הרגיע את הנאספים ואמר להם שהכוסות לא נשברו, תמהו הנאספים ובדקו וראו שכל הכוסות שלימים. שאלו את הרב איך זה יכול להיות? אמר להם, את הכוסות הללו, קניתי בכסף "כשר" שאין בו נידנוד של גול, ולכן

מה שנקנה בו לא נשבר, ללמדנו כי כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום.

לחם של צאן קדשים

מידת הסתפקותו במועט של הרה"ק רבי שלמה מזווייהעל זיע"א ידועה והיתה מדהימה. נוהג היה לארח בביתו ילדי עניים שבביתם לא היה מזון ומשקה אותם היה מאכיל עד ששבעו. בעצמו היה אוכל את שיירי הלחם שהותירו ילדים אלה. פעם אחת ביקר באחד ממוסדות החינוך שהחזיק תחת חסותו, היתה זו שעת צהרים ומנהלי המוסד הזמינו את הרבי לאכול, נענה הרבי לבקשתם והסכים. חרדו ראשי המוסד להכין לרבי ארוחה כיד המלך, אולם הרבי ניגש אל השולחנות בהם סיימו זה עתה הילדים את ארוחתם, ליקט לעצמו מעט שיירי לחם יבש, נטל את ידיו בירך המוציא בכוונה והחל לאכול. רבי! נבהלו ראשי המוסד - הרי זה לחם יבש? לחם יבש אתם אומרים? - השיב הרבי - ואני אומר שזהו לחם של צאן קדושים.

ניצחני בני

סיפר הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א: יהודי אחד נצחני, זה היה פעם כשנכנסתי לחדרי, והנה יהודי ניגש אלי ומוסר לי פתקא (קוויטעל), מרוב טרדותי אמרתי לו: "תאמין לי שאין פנאי אף רגע אחד". ענה היהודי המיוסר ואמר: "לי יש זמן למעלה מעשרים שנים לטפל בביתי החולנית שהעניק לי הקב"ה, ואילו לרבי אין בשבילה אף רגע אחד?", אמרתי לו: "ניצחני בני.

תילולא דצדקיא

יום ראשון כ"ה תמוז

רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה - תקס"ה)

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל (אור לשמים - תקצ"א)

יום שני כ"ו תמוז

הגה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף (קיצור שו"ע - תרמ"ו)

יום שלישי כ"ז תמוז

הרה"ק רבי משה חיים טויב ב"ר יצחק אייזיק מקאלוב (תקצ"א)

יום רביעי כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה מאוהעל - תר"א)

יום חמישי כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש - ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון (משפט צדק על תהלים - תקצ"א)

יום שישי א' מנ"א

אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)

אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (ב"א תקט"ז)

הרה"ק רבי נתן נטע מאורייטש ב"ר יוסף (נטע שעשועים - חותן הבת עין - תקמ"ה)

זכותם תגו עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסיק התורה על המצוות.

תלמוד תורה (ז')

(א) כל הצרות הבאות לציבור וליחיד הם משום עוון ביטול תורה. (עבודת הקודש להחיד"א, בחלק סנסן ליאיר, בשם אליהו הנביא זכור לטוב)

(ב) מי שמתרשל מלימוד מפני שטוען דאין לו בינה ודעת להבין, אמור לו, מי שנתן לו בינה ודעת לעשות מלאכתו, הוא יתן לו דעת ללמוד תורה. (תנא דבי אליהו - זוטא פרק י"ד ס"ק א')

(ג) סגולת התורה בעסוק האדם בה היא מחכימת הפתי, אשר לא היה גופו ושכלו לזה, ואין לאדם תירוץ בהתבטלו מחכמת התורה, באמור חכמה ודעת לא נתנו לו מן השמים. (בני יששכר, מאמרי כסלו - טבת, מאמר ג, אות ט', וע"ע במדרש שמואל אבות פרק ד', שכתב, דאף אם נגור עליו בעת יצירתו שיהיה טיפש, אם יגע בתורה, ולומד מכל אדם, יהיה חכם, כי יגעת ולא מצאת אל תאמין)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

התקבלה תרומה
מאת הר"ר יוסף אוביץ הי"ו
לע"נ זקנתו מרת מרים ב"ר יוסף ע"ה
נלב"ע ב' מנ"א תנצב"ה

מברכים את החודש
המולד לבילי שישי
שעה 7:32 ד' חלקים
ר"ח יהיה ביום שישי בשבת

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת מְטוֹת – רְפוּאָה לַמָּכָה

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאִשֵׁי הַמְּטוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר" (במדבר ל, ב)

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
 עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

על כך שגדל במדין. לכן משה בעצמו לא יצא למלחמה אלא מינה לוחמים צדיקים שיצאו למלחמה.

שלמה המלך הזהיר: "טוב אֲשֶׁר לֹא תִדְרַ מִשְׁתַּדָּר וְלֹא תִשְׁלַם" (קהלת ה, ד). ראוי לאדם להרחיק את עצמו מנדרים שמא לא ישלם אותם ויהיה העוון תלוי בצווארו. רז"ל אמרו במסכת שבת (דף ל"ב עמוד ב'): "בעוון נדרים מתה אשתו של אדם... בנינים מתים כשהם קטנים".

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
 דרוור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
 שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
 שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

משה ניצל מהמצריים שלא הרגו אותו על ידי שברח למדין. שם היה רועה צאן אצל יתרו חמיו ארבעים שנה וי"א שישים שנה חכמינו ז"ל אמרו בגמרא (שבת): "בור ששתית ממנו מים אל תשליך לתוכו אבן", לכן לא הלך ולהרוג אותם.

ע"ן שם היטב והרמז משתדור ולא תשלם ר"ת מות.

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרר בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
 אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה
 מיטל בת שושנה

מאחר ופינחס הרג את זמרי ואת כזבי הוא היה צריך להמשיך במלחמה, כעין מה שאמרו חז"ל: "המתחיל במצווה אומרים לו גמור". פירוש נוסף של 'האור החיים' הקדוש שהיה פינחס לוחם מהטובים ולכן יצא למלחמה. בכל מקרה אנחנו רואים עד כמה צריך להכיר טובה, אפילו לאנשים רשעים כמדין, שהרי משה רבינו לא הלך בעצמו להרוג אותם.

לכן רבי מאיר סובר (חולין דף ב' ע"א) שאדם שלא נודר הוא יותר טוב אפילו מאדם שנודר ומשלם. עניין זה רמוז בתיבת מטות הכתובה בפסוק בראש פרשת נדרים. בתיבה זו יש אותיות מות נוטריקון משתידור ולא תשלם, והאות טי"ת רומזת לתחילת הפסוק: "טוב אֲשֶׁר לֹא תִדְרַ" (קהלת ה, ד), שהיא העצה להציל ממות נפשו. לכן מפרידה בין אותיות מות.

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה
 סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 משה בן נדימה ענית בת רחל ברכה
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רותית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל בנימין בן ברכה
 אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה
 יהודה לייב בן אסתר מלכה
 נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מכאן נלמד עוד שמשה רבינו מיד התחיל למנות צדיקים למלחמה נגדם, כמו שנאמר: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הִחְלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים" (במדבר לא, ג) כדי לקיים את ציווי הקב"ה בלי להתמהמה אפילו לרגע אחד.

זה ביאור הכתוב: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאִשֵׁי הַמְּטוֹת" (במדבר ל, ב), להורות שגם זה כלול בדיבור של משה רבינו אל הנשיאים שלימד אותם את ראשי התיבות של מטות שהוא העניין הנ"ל אשר טוב אשר לא תידור משתידור ולא תשלם.

משה רבינו קיים בשמחה עצומה את רצון ה' ולא איחר למרות שידע כי יפטר מן העולם אחר כך ויסיים את תיקונו בעולם.

בפרשה מובא שהקב"ה נתן למשה לנקום את נקמת בני ישראל ולהרוג את המדיינים ולא את המואבים. צריך להבין מדוע, הרי גם בנות מואב החטיאו את עם ישראל?

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

בברכת שבת שלום
 הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
 חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"א	כנסת לכת 19:08	צאת לכת 20:19	ריבון תם 21:12
ת"א	19:25	20:17	21:10
מיסב	19:28	20:20	21:13
ב"ל	19:25	20:17	21:09

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – שבת- שיעון שבת - חלק א'

האם מותר להוציא את העור שעל גבי העוף? מה הדין של נוצות שנשארו על גבי העור?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

טוב שלא להוציא את העור שעל גבי העוף אלא בסמוך לאכילה.

נוצות שנשארו על גבי העור, מותר להסירן ואין בזה משום איסור 'גוזז'. **מקורות:** הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ה (חאו"ח סימן לד) ובספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד רלה) מכיוון שהעוף מבושל, לא שייך בו איסור גוזז. כן פסק בשו"ת אור לציון ח"ב (פל"א אות יג). אולם בשו"ת קול אליהו - טופיק ח"א (סימן יח) החמיר בזה. ל"כ בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג הל"ה בהערה) שיש חשש איסור גוזז מדרבנן.

מותר להוציא את עצמות הדגים, אפילו אם עושה כן זמן רב קודם האכילה. אולם, נכון להחמיר ולהוציאן כשכוונתו לאכול לאלתר. **מקורות:** ביאור הלכה (סימן שיט ס"ד), בן איש חי (בשלח אות י), ושו"ת לב חיים להגר"ח פלאג' ח"ב (סימן מח). בספר שביתת השבת (סימן שיט אות ז סק"כ) הביא שישה טעמים להקל, ע"ש. ע"ע שו"ת דברי בנייהו ח"ד (עמוד קמח).

בסיום הסעודה מותר לטלטל את העצמות לפח האשפה, כל שהן ראויות לכלבים שנמצאים בעיר, אפילו הם רחוקים מביתו. **מקורות:** הראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ג (עמוד רי) בשו"ת יביע אומר ח"ט (עמוד רסא). בשו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רטז) החמיר בדבר כאשר הכלבים מצויים בקצה העיר.

כָּכָל הַיֵּצֵא מִפִּי- יַעֲשֶׂה

רבותינו מבארים את הפסוק: "כָּכָל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל, ג) באופנים שונים. אחד הביאורים הוא שכאשר הצדיק מוציא דבר מה מפיו, דבר זה יעשה על ידי בורא עולם. להלן סיפור מופלא על כך:

לאחר שהאדמו"ר הרה"ק רבי ברוך ממז'בוז' זיע"א (נכד של הבעל שם טוב הקדוש) נפטר, תושבי מז'בוז' החליטו לקבל עליהם לרב את האדמו"ר הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל זיע"א (ה'אוהב ישראל'), ששימש בעברו כאב"ד אפטא (האדמו"ר מאפטא). האדמו"ר כיהן כרב בעיר יאס. בעת ההיא הם שלחו לכבודו עגלות, שבהן יסע לקהילתם ויקבע בה את דירתו.

כאשר ה'אוהב ישראל' הגיע למז'בוז', בעלי הבתים יצאו לקראתו לקבל את פני קודשו. הרב מאפטא ראה בפניהם שאינם שבעי רצון. הוא הבין שזה בגלל גילו המבוגר. הוא היה בן שישים ושלוש שנה באותו הזמן. הרב מאפטא פנה אליהם ושאל: "כמה שנים הרבנים שלפני כיהנו בתפקידם?"

בני הקהילה השיבו: "רבינו ה'בעל שם טוב' הקדוש זיע"א ישב בקהילתנו שלוש עשרה שנה. נכדו הרב הקדוש הרב משה חיים אפרים זיע"א (ה'דגל מחנה אפרים'), כיהן גם הוא במשך שלוש עשרה שנה. גם אחיו הרה"ק רבי ברוך ממז'בוז' כיהן במשך שלוש עשרה שנה.

הרב הקדוש מאפטא אמר: "אם כך הם פני הדברים, גם אני אהיה כאן בעז"ה שלוש עשרה שנה בעזרת ה' יתברך". כששמעו זאת מפיו הקדוש, הכל שמחו על הבשורה הטובה. הם ערכו סעודה גדולה לכבוד רבם החדש, וכטוב ליבם ביין רקדו בשמחה שעות רבות.

כעבור מספר שנים הרב הקדוש מאפטא חלה ונפל למשכב. הרב פתח ואמר: "ריבונו של עולם, הבטחתי לקהל פה שאשמך כרב שלוש עשרה שנה. אבקש שהבטחתי לא תשוב ריקם". תפילתו התקבלה וכך היה. הרב הקדוש מאפטא חזר לבריאותו, וישב גם הוא שלוש עשרה שנה על כיסא הרבנות במז'בוז'. (אהלי צדיקים)

הַחֲשֵׁשׁ מִפְּנֵי הַבְּטָחָה

יום אחד דיני קהילת בלוסטק בפולין שלחו שאלה אל הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א. הגאון רבי עקיבא איגר כתב בתשובתו שהוא אינו כדאי, שממרחקים יפנו אליו בשאלות, וכי לא אלמן ישראל מגדולי התורה היושבים בפולין, אשר קוטנם עבה ממותנו. אולם, הפעם הוא יוצא מגדרו ומשיב להם תשובה לשאלתם, מכיוון שהוא שוחח עם מכר אחד, שביקש ממנו שישב לקהילת בלוסטק. רבינו שתק, והוא חושש אולי נענע בראשו קצת כדרך הבטחה. לכן הוא מוכרח לצאת מגדרו ולהשיב הפעם.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב מארי שלום יצחק הלוי זצ"ל

הרב מארי שלום (סאלם) יצחק הלוי זצ"ל- נולד בשנת ה'תרנ"א (1890) בצנעא שבתימן כבן בכור. עוד בצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. רבינו למד מאביו את תורתו והוסמך על ידו לרבנות ודיינות (אביו שימש כרב הראשי של תימן).

למרות זאת, רבינו התפרנס יחד עם חמיו מהכנת בגדים לבית המלוכה. בשנת ה'תרפ"ג (1923) עלה לבדו לארץ והתיישב בירושלים. לאחר כשנתיים אשתו וילדיו הצטרפו אליו. בהמשך רבינו נקרא לשמש כרב של יהודי תימן בתל-אביב. רבינו עד מהרה הפך למנהיג בקהילה. בזכות הליכותיו וייחודיותו, טוב ליבו וצניעותו, נחשב למנהיג של כל רבני תימן בארץ ישראל.

שימש כנשיא המועצה הדתית ליהודי תימן בארץ ישראל וכדיין בבית הדין הרבני בתל אביב. פעל למען חינוך הילדים והנוער על פי מסורת אבות. הקים (יחד עם עוד מספר אנשים) את חברת 'תורה אור' אשר מטרתיה היו הקמת מוסדות לימוד לילדים ונוער על פי מסורת יהדות תימן.

סייע בהקמת מוסד לחולים ויולדות ובמציאת מסגרות לימוד לקשישים. ארגן כינוסים של רבני תימן כדי לקדם את ענייני העדה ולשמר את המסורת התימנית. בשנת ה'תשט"ז (1956) מונה לכהן כחבר מועצת הרבנות הראשית. בשנת ה'תשכ"א (1961) חזר לגור עם משפחתו בירושלים. מלומד בניסים. ענותן. עזר לכל אדם. השיב רבים לאביהם שבשמיים. נפטר ב-כ"ו תמוז ה'תשל"ג (1973). חי כ-83 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יחיא יצחק הלוי (הרב הראשי של תימן). **אימו:** מרת סעדה לבית כמרי. **אשתו:** מרת זהרה (בת חכם ר' אברהם הכהן). **מרבותיו:** אביו, ר' יחיא, ר' אברהם אלנדאף. **ילדיו:** נולדו לרב עשרה ילדים. **מספריו:** ידברי חכמים- שו"ת ידברי שלום- פירוש על חלק הדקדוק למהר"ץ. ניקד את שישה סדרי משנה על פי מסורת יהודי תימן. פרסם מאמרים בעניין מנהגי תימן ובחיזוק מסורת ההגיה שבפי יהודי תימן.

עלייתו של רבינו לארץ ישראל הייתה כרוכה ומשופעת בניסים רבים. כבר כשהיה בתימן חלה במחלת כליות קשה והיה שותת דם. הוא ידע כי בעיר עדן נמצאים רופאים אנגלים וניסיונם רב. הם עשוים בעז"ה למצוא תרופה למחלתו הקשה. לכן הוא שם את פעמיו לעיר עדן.

בדרכים קשות ומתוך ייסורים קשים ותלאות רבות כשהוא סובל ממחלתו, הגיע לעיר עדן. רבינו נכנס שם לבית הרפואה ואושפז. הרופאים בדקו אותו למרות העובדה שהיו שם רופאים מומחים. באותם הימים לא מצאו תרופה למחלתו. הם הכינו אותו לגרוע מכל ואמרו שלא נותר לו עוד זמן רב, עד שייפטר מן העולם.

במכתב ששלח לאביו, הגאון רבי יחיא זצ"ל, רבינו כותב, כי הוא משלים עם מצבו וכך גזרה חוכמתו יתברך. מכיוון שלא מצא רפואה לחוליו - הוא עולה לארץ ישראל, כדי שיזכה להיטמן בעפרה. למרות חוליו הקשה, הוא הפליג באוניה מהעיר עדן למצרים, ומשם במסע לא קצר עד שהגיע לנמל יפו.

כשהגיע לארץ, רבינו שכר חמור עם ערבי, אשר הביא אותו לירושלים עיר הקודש. רבינו מיד פנה לכותל המערבי, שריד בית מקדשנו. שם נשא תפילה לפני בורא העולם על שזיכה אותו לחונן את עפרה של הארץ. גם כאן יעצו לו לפנות לבית הרפואה האנגלי שבירושלים, שמה יוכלו לסייע לו ולמצוא תרופה למחלתו הקשה.

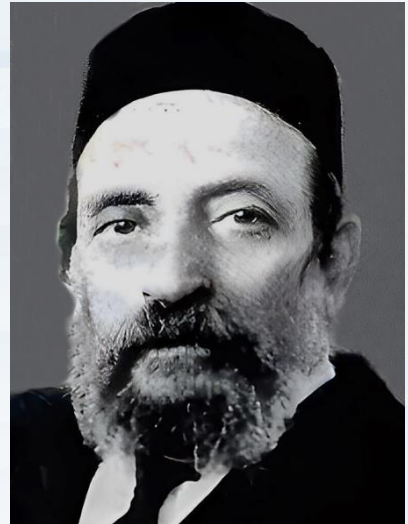
רבינו עשה זאת ונכנס לבית-הרפואה. המעשה חזר על עצמו. הרופאים הודיעו לו שאין שום תרופה למחלתו. רבינו התפלל את תפילתו בכותל המערבי. יום אחד, כשהוא נושא תפילה ועיניו זולגות דמעות, זקנה אחת מבאות הכותל ניגשה אליו. היא שאלה לשלומו וביקשה לדעת מדוע הוא ממרר בכי.

רבינו סיפר לה על מחלתו הקשה. כששמעה את הדברים, היא הגישה לו בקבוק משקה וביקשה ממנו לשתות מן המשקה כוסית אחת בכל יום. הוא נטל את הבקבוק והיא נעלמה מעיניו. הוא עשה כפי שאמרה לו. הוא התמיד לשתות כוסית אחת מן הבקבוק בכל יום. למרבה הפלא, כעבור כמה ימים רוחו שבה אליו והוא נרפא מחוליו. מאז חי בארץ ישראל כחמישים שנה, בלי להרגיש שום כאב או צער בכליותיו.

עשרות שנים לאחר מכן, בשנתו האחרונה התחיל להרגיש שוב בכאבים. רבינו הלך לצילומים בבית הרפואה. אחרי מספר בדיקות הרופא כתב חוות דעת כי בצילומים לא נמצא דבר. הוא שוחרר לביתו, כשהוא עדיין סובל מכאבים חזקים. כעבור זמן מה כאביו התעצמו בגלל דלקת חריפה.

רבינו שוב נכנס להתאשפז בבית הרפואה אצל פרופסור ידוע שהיה גדול הרופאים בארץ. בבדיקות שעשו ובצילומים בפעם הזאת, נמצא כי כליותיו כלל לא פועלות! הפרופסור אמר: "אינני מבין איך הוא חי כל השנים. מצב הכליות מעיד כי הן אכולות ויצאו מכלל פעולה כבר לפני שנים רבות!".

בנו של רבינו סיפר לפרופסור על מחלתו ועל מה שאירע עימו לפני כחמישים שנה. הפרופסור אמר בפליאה לבן: "דע לך, אביך חי בניסים גלויים מאוד!". הבן ביקש לקחת איתו את הצילומים, אבל הפרופסור ביקש ממנו להשאיר אותם, כדי להציגם בפני הרופאים והתלמידים ולהראות להם כי יש אנשים החיים מעבר לגדר הטבע. אלו היו מאורעות חיוני, נס בתוך נס, כאיש קדוש ומורם מעם שמלאכי ה' מלווים אותו בכל עת ובכל שעה. (מעובד מתוך 'מכון המאורות').

בְּרָכָה וּרְפוּאָה

ימי רביעי וחמישי עברו. ביום שישי, כשחזרתי מעבודתי בבית הספר, בעלי המתין לי נרגש. "חיכיתי לך", אמר ואני ידעתי שמשהו לא רגיל קרה. "אלכס צלצל", קולו רעד בהתרגשות וכך הוא סיפר לי:

"הרב הבר, אגיד לך את האמת. כשאשתך הרבנית היתה כאן לא ממש חשבת להתייחס למתנה שלה. מה לי ולברכת 'אשר יצר'? הקשבתי בנימוס, ומיד אחרי שהיא יצאה הטמנתי את הברכה במגירה שליד מיטת האשפוז והמשכתי הלאה.

ביום רביעי בבוקר הפרופסור נכנס לחדר שלי. הפנים שלו היו חמורות סבר. ידעתי שאין בפיו בשורות טובות עבורי. "אתה בנסיגה, אלכס. יש סימני דחיה", אמר קצר וברור.

"הרב הבר, אינני צריך לספר לך שנסיגה היא חלום הבלהות של כל מושג. אני חיכיתי 19 שנים לתרומה. לא יכולתי אפילו לחשוב על זה. יתכן שהגוף שלי דוחה את הכליה! יתכן שכל מה שעברתי היה לחינם!"

"הרופא אמר שמחר בצהריים נעשה ביופסיה, אבל ביקש מראש שלא אתלה בה הרבה תקוות. לא נראה לו שיהיו בשורות טובות".

"כשהוא יצא, פניתי לנוגה. הפנים שלי היו חיוורות כמו הקיר, אבל לא היססתי. 'הכל בגלל שלא החלטנו לומר את הברכה – אני ואת', אמרתי לה. 'בורא עולם נתן לנו מתנה ואנחנו לא הסכמנו לומר תודה. הגיוני שזה מה שקרה'. נוגה הסכימה איתי. באותו רגע החלטנו שמהיום שנינו נגיד את הברכה, ככה לאט ובסדר ובכוונה, כמו שהרבנית הסבירה".

"נכנסנו לרוטינה קבועה של לקיחת דמים ובדיקת מצב כל כמה שעות. חלמנו על טוב אבל לא באמת האמנו שהוא יקרה. מה שכן, הקפדנו מאוד על הברכה ועל הכוונה במילים המיוחדות שלה".

"ביום שישי בבוקר צוות של רופאים נכנס לחדר שלי ושמחה על פניהם. 'אלכס, אנחנו מוותרים על הביופסיה. הבדיקות שלך מתייצבות והכליה חזרה לתפקד כמו שצריך. תגיד לנו אלכס, מה עשית? איך קרה הנס הזה?'

"נס, הם אמרו. נס ולא פחות! זהו, הרב הבר הבדיקות שלי משתפרות והולכות והצוות חושב לשחרר אותי כבר בראשון. אני מצלצל אליך כדי שתדע מה כוחה של ברכת 'אשר יצר' אפילו בהצלחת חיים".

בעלי השתתק. דמעות זלגו מעיניו וגם מעיניי. ברכת 'אשר יצר', מי יכול להבין את גדולתה. הרבנית הבר מבקשת, שהחיזוק העולה מן הסיפור המצמרר יהיה לע"נ של בעלה, הרב אברהם ישעיה בן הרב צבי זצ"ל.

אלכס הוא יהודי שחיכה במשך למעלה מתשע-עשרה שנה לתרומת כליה. כאשר הכליה נמצאה, ההשתלה התבצעה בבית הרפואה 'איכילוב'. הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל ואשתו הרבנית הגיעו לבקרו, כדרכם לבקר את כל תורמי הכליה והנתרמים.

הרבנית הבר סיפרה בטורה הקבוע ב'קטיפה': תכננו לחבר את הביקור אצל אלכס עם חתונת אחיין שנערכה באותו יום באזור המרכז. יצאנו מוקדם, עלינו לקומה השביעית והסתובבנו במסדרונות עד שהגענו לחדר.

אלכס ישב במיטת בית הרפואה חלש אבל מאושר. "הרב הבר!", צהל, כשראה את הרב. התיישבנו. אני שוחחתי עם נוגה, בתו שסעדה אותו לאחר הניתוח ובעלי שוחח עם אלכס. השעה התאחרה, ואנחנו קמנו לצאת לדרך. נפרדנו מאלכס ומנוגה וירדנו לרכב.

רק כשישבנו בפנים, מוכנים לנסיעה, נזכרתי: "לא הבאנו להם את המגנט של ברכת 'אשר יצר' ולא דיברנו איתם על זה!" אמרתי לבעלי בבהלה. בעלי העיף מבט קצר בשעון ונאנח. השעה היתה מאוחרת. היה ברור שאם לא נצא מיד לא נספיק להגיע לחופה.

"אנחנו לא מסדרי הקידושין", אמר בעלי לבסוף. אני הוספתי: "אף אחד לא יבטל את החופה אם לא נהיה שם". ההחלטה התקבלה. אעלה שוב אל אלכס ונוגה. אם נגיע אחרי החופה לא יקרה כלום. ההזדמנות לזיכוי הרבים אשר נמצאת לפנינו חשובה יותר.

לקחתי את מגנט הברכה ומיהרתי לעלות אל חדרו של אלכס. "שכחתם משהו?", נוגה שאלה מופתעת. "לא", אמרתי, "באתי לתת לכם מתנה". "מתנה?", שניהם פתחו עיניים תמהות. "כבר קיבלנו ממכם מתנת חיים – כליה. איזו מתנה נוספת אנחנו צריכים?"

"את הכליה לא קיבלתם מאיתנו אלא מבורא עולם. הוא זה שסידר לכם מתנה מופלאה. אני חזרתי כדי לתת לכם את ה'עטיפה', שתשמור על המתנה לאורך זמן. יש לי כאן סגולה לאריכות ימים ולשמירה על הבריאות', אמרתי והתיישבתי על הכיסא, מסבירה לאט ובמתינות את ברכת 'אשר יצר', כוונתה וסגולותיה. אלכס ונוגה הקשיבו בשקט מנומס, אבל אני לא הרגשתי שדברי חודרים לליבם.

הצטערתי, אבל לא הפצרתי. בעלי ואני קיבלנו על עצמינו בלי נדר להכיר לאנשים את הברכה הזאת. מה יעשו איתה הלאה, זו החלטה שלהם.

"תודה הרבנית", אמרה נוגה כשסיימתי להסביר. נפרדתי מהם לשלום וחזרתי לרכב. כשהגעתי יצאנו לדרך במהירות. כפי שציפינו לא הספקנו את החופה, אבל הגענו לחתונה והשתתפנו בה.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	דב בן יצחק ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	סלים בן פרוחה ז"ל
לטיף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
מרים בן שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
אביבה נויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	נעימה בת גורג'ה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	מישא אסתר בת זרהר ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מטות

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת מטות

- החלצו מאתכם אנשים - שוא תשועת אדם ובה' נעשה חיל..... ב
- ככל היוצא מפיו - כוחה של כל תפילה..... ו
- לזכרון לפני ה' - מעלת שמירת הקדושה ובפרט שמירת העיניים..... ז
- ראשי המטות לבני ישראל - לשמור על תקנות גדולי וחכמי הדור..... י
- לא יחל דברו - כוחו של דיבור בסור מרע ובעשה טוב..... יב
- הוי זהיר בכבוד חברך - שלא לבייש אדם מישראל..... יד
- שלא אכעוס - בגנות הכעס..... טו

פרשת מטות

החלצו מאתכם אנשים - שוא תשועת אדם ובה' נעשה חיל בפרשתן (לא ג), 'החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין', ביאר בזה הרה"ק ה'נועם מגדים' זי"ע בזה"ל, דהכלל הוא, דישראל עם קדוש צריך להיות רק בה' מבטחם בצאת ישראל למלחמה, ולא בחרב וחנית וסוס מוכן למלחמה, ושום דבר גשמי וטבעי, בלתי אל ה' לברו עיניהם. וזהו שזרום להזהירם החלצו רוצה לומר התפשטו והסירו לבבכם מזה שיש אתכם אנשי חיל ואנשים לצבא, התפשטו ממחשבה זו לגמרי רק ויהיו על מדין בבטחון בה' לברו', וזהו לתת נקמת ה' במדין - או תוכלו להם בודאי'. ומסיים 'זהבן היטב ויכנסו הדברים בלבך,

א. בפרשתן (ל ב), 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציווה ה'', וביאר הרה"ק מחמעלניק זי"ע (הובא בארץ החיים להגר"ח ליבערזהאן מערכת אות א) כאן למדנו, שבשעה שרואה אדם מישראל שדרך הצלחתו נוטה למטה ('מטות' מל' נוטה, וגם רומז למי שיורד 'מטה מטה') לא יזעף לבו ולא יאבד אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, ויאמר זה הדבר אשר ציווה ה' - כך גזרה חכמתו יתב"ש, וידע נאמנה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה. ומסיים הרה"ק מחמעלניק זי"ע וכאשר יעשה כן אני מבטיחו שיעלה על במתי ההצלחה אי"ה.

שמעו נא רבותי למעשה שאירע כאן בארה"ק לפני כמה שנים, נער אחד מבני העבריים חש זמן רב שלא בטוב, וישאווהו אביו ואמו אל 'בית הרופא', שם נבדק הנער ב'שבע חקירות ובדיקות', עד שנודע שהוא לוקה ל"ע בלוקמיה (Leukemia), ואין רפואתו אלא בהשתלת 'מח עצם'. התייעצו ההורים עם אחד מעסקני הרפואה הנודעים בב"ב (ומצודתו פרושה על פני כל העולם), והוא הורה להם שיסעו למדינה פלונית באיי הים המרוחקים, שם שוכן רופא מפורסם וממוחה גדול בעניינים אלו, ובעזה"ש"ת לאחר טיפולו כהוגן יתרפא הנער וישוב לאיתנו הראשון.

משדיברו הורי הנער עם הרופא כמעט שלא פרחו נשמתם כי הלה דרש מהם בעד טיפולו סך מאתיים אלף דולר טבין ותקילין... אך מכיוון ש'כל אשר לו יתן האדם בעד נפשו', החלו ההורים אוספים מהיכן וממי שרק עלה על דעתם שיסכים להעניק או להלוות להם סכומים הגונים, וכך מפרוטה קטנה ופרוטה גדולה נצטרף לחשבון גדול ובס"ד עלה בידם לאסוף את הסכום הנדרש, ויעלו על ספינת האוויר (מטוס), ולאחר טלטולי דרכים הגיעו בעזה"ש"ת למחוז חפצם לבית החולים אשר באותה מדינה רחוקה ונידחת.

מיד החישו פעמיהם ל'בית החולים' ונדברו עם אותו רופא גדול, והלה דחה אותם וקבע את מועד הניתוח בעוד עשרה ימים, באמרו שאין תחת ידו סכין ראויה לשמה לבצע בו את הניתוח, ואין ברירה אלא להמתין לסכין טובה (ועד עצם היום הזה אינו ידוע להם כמה 'אמת' היה בזה התירוץ). הורי הנער חישובו שליבם מתפלץ בקרבם, הגע בעצמך כמה קושי וחשש יש בהמתנה זו, אחרי כל 'מסירות הנפש' בהשקעת ממון ודמים תרתי משמע, וכי אפשר להם לשבת ולהפסיד זמן בהמתנה על איזה סכין... אבל, מיד השלימו באמונה פשוטה שהרי הקב"ה הוא אדון הכל, הוא בעל הבירה ומנהיג את עולמו בחסד וברחמים, ולא הרופא דחה את הניתוח אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו דחה, ומה להם כי ילינו על הנהגתו של אב הרחמים. אך בני המשפחה (הרחבה) לא הסכימו לשתוק לאותו רופא ולדחייתו, והרעישו עולם ומלואו, ולחצו מאד על הרופא ומקורביו ברך ובקשה... עד שהוקבע מועד הניתוח למחרת... ב'תירוץ' שהובא סכין טובה במהירות מ'דייטשלאנד' (גרמני). ואכן, בעזה"ש"ת הניתוח נערך למחרת היום בהצלחה מרובה.

אלא שלאחר מעשה הוברר שמרמה הייתה כאן, לא הרופא המהולל בתשבחות ערך את הניתוח, אלא המשנה לרופא (סגנו)... וירגזו כל בני המשפחה על ה'עוולה' שנעשתה - וכי ניתן לחזור ל'סדר היום', על שבאו בני בליעל לעשוק דלים ואביונים במאתיים אלף דאלער - סכום שמעודם לא ראו אפי' בצירוף כל ימיהם ושנותם יחדיו, וכ"ז בעבור ניתוח שנעשה ע"י רופא המצוי בכל מקום. אכן, כמעשיהם בראשונה כך מעשיהם עתה, ההורים העבירו על מידתם - מתוך הכרת אמונה כי ממילא הכל בידי הקב"ה, והוא שלח את הסגן במקומו של הרופא הגדול, ומדוע

באר הפרשה - פרשת מטות

ג

כי בכל דברי צריך להיות כן, ובכל דרכי משביל בדרך זה ביאר ה'שואל ומשיב' זי"ע (דברי שאול) הא יחשוב כן ויאמר כן בלבו, ועל ידי זה יושע בה' תשועת עולמים'.
במדון 'שלא הקדים אחד מהן תפילין של ראש לתפילין דאיתא במדרש (שהש"ר ד ג) על אותם שנלחמו במדון 'שלא הקדים אחד מהן תפילין של ראש לתפילין

יניעו אמות הסיפים על לא דבר... בדומייה הודו ל'רופא' משהחלים הנער, ארזו מטלטליהם ועלו לארץ הקודש לביתם, והכל בא על מקומו בשלום.

ויהי מקץ חמש שנים, שוב החל הנער לחוש שלא בטוב, לאחר בדיקות נתברר ש... המחלה חזרה במלוא עוזה ותוקפה. שוב נתייעצו עם אותו העסקן, והלה ייעצם לחזור לאותו מקום מרפא הנודע במומחיותו בתחום זה. אבי הבן ואמו שאך בקושי הצליחו להחזיר את כל החובות שנטלו ע"ע בניתוח הראשון ועדיין לא שבו לאיתנם הכספי, קיבלו גזירת שמים באהבה, ומיהרו לקבל מתנת בשר ודם ואף גם הלוואתם מכל אשר השיגה ידם, ויסעו מביתם ויחנו באותה עיר נידחת... משהגיעו שמה נודע להם שכבר הזקין אותו רופא המהולל שלשמו באו הנה לפני כחמש שנים, ואת מקומו ירש הסגן שערך בפועל את הניתוח בהצלחה בס"ד. משנפגשו ההורים והבן עם הרופא, עיין בתיק הרפואה שלו, לאחמ"כ נענה ואמר, הנה לפי הנכתב כאן הנני רואה שתחת ידי עבר הנער לפני כחמש שנים, על כן לא אקח מכם בזו העת אפי' פרוטה אחת עבור עריכת הניתוח בשנית, כי עלי לקחת 'אחריות' על מעשי ידי למשך כל ימי חייו של הנער [ואכן רופא זה ערך את הניתוח במסירות ונאמנות והצליח הקב"ה בפועל ידיו]. שמחת ההורים לא ידעה גבול כי ברגע אחד נפטרו מכל החובות החדשים, וזכו להארת פנים מן שמיא, וראו הכל מה רב טוב הצפון למי שמאמין בבוראו, ומתוך אמונתו בא להעביר על מידותיו. כי אילו היו הופכים עולם ומלואו לפני חמש שנים - שישבו מטמון כספם בידם, היו פוגעים באותו ה'סגן', ומי יודע אם כספם היה מושב לידם. ולא עוד, כי בוודאי לא היה מוותר להם עתה אף על 'שוה פרוטה' והיו פורעים בממונם בכפליים. אך משקיבלו עליהם מתוך אמונה איתנה באהבה את הנהגת השגחת ה' זכו בכל העושר הגדול הלו.

ב. נאמר בפרשתן (לא ד) 'אלף למטה אלף למטה', ונתבאר במדרש (כב ג) שמכל שבט נשלחו ב' אלפים, אחד לעמוד במלחמה, ועוד אלף להתפלל עליהם. ותמה הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל (אור יחזקאל ח"ד - אמונה, עמוד קפ, מוצש"ק מט"ו מ'תשכ"ג) כמה תמיהות בדבר. א. מדוע נשלחו אלף המתפללים למקום המערכה, וכי לא עדיף להעמידם בתפילה בביהכ"נ"ס. ב. מדוע שלח 'אלף' מתפללים מכל שבט, ולא היה סיפק ב'מניין' מתפללים, ומה גם שהיו יכולין לסמוך על תפילות כל בני ישראל, ומדוע הוצרך לייחד את האלף שמכל שבט ושבט. ג. על כולנה יש לתמוה, הרי מלחמה זו מלחמת מצוה הייתה - שציווה הקב"ה למשה 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים', ומה מקום לתפילה ותחנונים על נצחון המלחמה.

וביאר הגר"י, שאכן, הקב"ה בעצמו ניהל את מערכת המלחמה, אלא שהאדם בטבעו נוטה לחשוב כי כוחו ועוצם ידו עושה לו את החיל, ומחשבות אלו הם תחילת הכשלון והפסד המלחמה, וברצותו להצילם ממחשבות אלו שלח משה אלף מתפללים, כמספרם המדויק של עורכי המלחמה בפועל, שיתפללו בסמוך להם, וכך ידע כל אחד מהם כי 'מתפלל פרטי' יש לו, וכאשר יראה בעיניו את המתפלל לא ייחס את הנצחון לעצמו אלא לאדון הכל השומע תפילות המתפלל שיחדו עבורו (כי האדם קרוב למראה עיניו - ולא מספיק שידע שבתוך המחנה מתפללים עליו, כי אז עדיין מסוכן הוא לחשוב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל).

ג. נפלאות מצינו בפירושו הרד"ק על מה שנאמר (תהילים קמז ט) 'נותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו', ומבאר, כי הנה העורבים המה שחורים במראיתם, אכן כשהם קטנים אזי מראיהם לבנים, ועל כן אין העורב מכיר בבניו הגוזלים אלא חושב שהם מין אחר ואינו מספק להם מזונותיהם, והקב"ה מזמין להם יתושים ואוכלים אותם, 'והנה הוא עוזר החלשים שאין בהם יכולת מעצמם', ואין הכוונה ל'חלושים' דייקא אלא למי שמשים עצמו כחלש... שיודע שאין בו שום כח משלו אלא סומך רק על הקב"ה...

וביסוד הדברים ממשיך המלבי"ם לפרש את האמור שם מיד 'לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה, רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו', וז"ל, בני עורב אלה יקראו ויכריזו לאמר, שה' לא חפץ בגבורת הסוס, ר"ל שאין צריך להשגת הטרף גבורה והשתדלות כי הוא מה', כי הלא מפרנס גם בע"ח החלשים כבני עורב, ויש ששיג טרפו ע"י מלחמה שבזז שלל מאויב, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ג:) שאמרו לו לדוד עמך ישראל צריכים פרנסה, אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד, ולמלחמה צריך סוס מוכן ליום מלחמה, ויש ששיג טרפו ע"י שילך בדרכים רחוקות,

באר הפרשה - פרשת מטות

של יד, שאלו הקדים אחד מהן תש"ר לתש"י לא היה משה משבחן ולא היו עולין משם בשלום, הרי אומר שהיו צדיקים ביותר', וצריך ביאור מה שייכות הא להא, ומהו 'הקפידא' הגדולה ביותר על שינוי סדר הנחת התפילין. ומבאר בהקדם מה שנאמר (תהלים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני, ר"ל, אם אמרתי כי מצד עצמי מטה רגלי, שאין בידי עשות מאומה בלתי עזרת ה' אז זוכה שחסדך ה' יסעדני, אבל התולה בבטחונו בכוחו ועוצם ידו מועד הוא ליפול. והנה תפילין של ראש מורה על גודל השגחתו של הקב"ה על ישראל, וכמו שדרשו חז"ל (ברכות ו.) הא דכתיב (דברים כח י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אלו תפילין שבראש', ואימתו זוכים לשמירה עליונה זו

כמו שנאמר ממרחק תביא לחמה, וצריך שוקים ורגלים ללכת ממקום למקום, וע"ז יקראו הבני עורב ויפרסמו שה' לא יחפוץ בזה, כי כל המיחל לו ימצא טרפו בביתו, ובלא סוס ורכב ומלחמה, כמו שמציא מזון בני עורב. רק ה' רוצה את יראיו, שאין משתדלים מאומה, רק הם מיחלים לחסדו שהוא ממציא להם טרפם מצד חסדו הגדול. עכ"ל. ד. הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע היה אומר משם ה'גר"א זי"ע על דברי התנא באבות (א יד) 'אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני', כי הנה מדרך העולם כשרואה אדם בעל חי, ואינו יודע איזה מין הוא הרי הוא שואל מה זה ומה טיבו של הבעל חי. ואילו כשיבוא לתהות על קנקנו של בר אנוש ישאל השואל מי הוא אותו האיש. ולזה כיוונו חכמי המשנה אם אין אני לי אם אין האדם מחזיק טיבותא לנפשיה והרי הוא אומר אין אני כלום - הרי הוא נחשב כ'אדם' ושואלים עליו מי לי, כלומר מי האיש. אך כשאני לעצמי כשאני מחזיק את עצמי לאיזה 'מאן דאמר' - בגאווה, הרי אז מה אני, הרי אני כבעל חי, ששואלים עליו מה הוא... ה. כתיב (תהלים צא ט) 'כי אתה ה' מחסי, ופירש"י שם 'כי אתה' אמרת 'ה' מחסי, וכלומר שכל ה'שמירה' ששומר הקב"ה על האדם, וכאמור שם בארוכה 'כי הוא יצילך מפח יקוש וגו', באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה וגו', לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם' וכו', הכל בגלל שאומר ומדבר שאתה ה' מחסי.

והנה רש"י מסיים שם פירושו בלשון זה 'והרי זה מקרא קצר' [ש'חסר' בפסוק שכך אומר האדם כי אתה ה' מחסי], ובדרך צחות יתפרש, שאין הקב"ה מבקש מהאדם הרבה אלא רק 'מקרא קצר' - שיאמר כי אתה ה' מחסי ותו לא, ומיד יושיעו וישמרהו מכל רע... ו. ורמז לה הרה"ק ה'צמח צדיק' מויז'ניץ זי"ע בלישנא דקרא בריש פרשתן (ל א) 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה', כי הנה 'יחל' הוא כאותיות 'חיל', והכי קאמר, זה האיש היודע כי דברו לא עושה חיל, אלא הכל בידי שמים, וכמו שנאמר (שמות ד יא) 'מי שם פה לאדם או מי ישום אלם וכו' הלא אנכי ה', אזי מובטח לו שכל היוצא מפיו יעשה, שצדיק גוזר והקב"ה מקיים וכל היוצא מפיו יעשה הקב"ה. והדבר נורא למתבונן שהאיש המאמין שהקב"ה הוא העושה לכל המעשים, ואין כח לשום בר אנוש לעשות מאומה כבר נחשב ל'צדיק' שיכול לשדד מערכות העולם ו'גזירותיו' עושים פירות...

ז. בדרך זה ביארו במאמר הידוע 'תשועת ה' כהרף עין' - 'הרף עין' היינו עצימת העיניים, כלומר, כשהוא מבין ומכיר שבכוחות עצמו אינו יכול להשיג כלום וכל מעשה ידיו אינם אלא כגרזן ביד החוצב, ולכן הוא סוגר עיניו, ומוסר עצמו ומצבו, הצלחתו ועתידו לידי הנהגת שמים והשגחת הבורא ית' - מיד תבוא אליו 'ישועת ה'".

כתיב (תהלים קכז ב) 'יגיע כפך כי תאכל אשריך וטוב לך', ושמעתי לבאר הטעם שנאמר 'יגיע כפך' ולא נקט 'יגיע ידך', כי הדבר ידוע שמי שיש לו רק כף יד בלא אצבעות ל"ע שהרי הוא מוגבל במעשיו, ולזה דימה את היגיעה והעבודה, שאין האדם אלא כדוגמת ה'כף' - שאינו יכול לעשות בעצמו, אלא כל עבודתו אינה אלא השתדלות בעלמא ואינה מביאה כלל את הפרנסה, ואם אכן האדם חי בהרגשה זו הרי 'אשריך וטוב לך'...

ז. בדרך זה ביארו במאמר הידוע 'תשועת ה' כהרף עין' - 'הרף עין' היינו עצימת העיניים, כלומר, כשהוא מבין ומכיר שבכוחות עצמו אינו יכול להשיג כלום וכל מעשה ידיו אינם אלא כגרזן ביד החוצב, ולכן הוא סוגר עיניו, ומוסר עצמו ומצבו, הצלחתו ועתידו לידי הנהגת שמים והשגחת הבורא ית' - מיד תבוא אליו 'ישועת ה'".

כתיב (תהלים קכז ב) 'יגיע כפך כי תאכל אשריך וטוב לך', ושמעתי לבאר הטעם שנאמר 'יגיע כפך' ולא נקט 'יגיע ידך', כי הדבר ידוע שמי שיש לו רק כף יד בלא אצבעות ל"ע שהרי הוא מוגבל במעשיו, ולזה דימה את היגיעה והעבודה, שאין האדם אלא כדוגמת ה'כף' - שאינו יכול לעשות בעצמו, אלא כל עבודתו אינה אלא השתדלות בעלמא ואינה מביאה כלל את הפרנסה, ואם אכן האדם חי בהרגשה זו הרי 'אשריך וטוב לך'...

פרץ בארץ' - 'אמר רבי יוסי בר חנינא מקנהו של איוב פרצו גדרו של עולם, מנהגו של עולם זאבים הורגים העזים מקנהו של איוב עזים הורגים את הזאבים', ויש לומר שגם המקנה של בני גד היו 'גבורי חיל', וזהו שאמר הכתוב ומקנה רב - במספר היה לבני ראובן, ולבני גד עצום מאד - בחיל ובכח, והמה בטחו בגבורת המקנה, על כן אמרו גדרות צאן נבנה למקנינו סמוך לגבול, ואין אנו חוששים שמא יפלו עליהם זאבים, ואחר כך בתוך הארץ נבנה ערים לטפנו. ומסיים הכלי יקר בזה"ל, ומ"מ הוכיחם משה ואמר, אם כן אין אתם בוטחים בתשועת ה' אלא כך תעשו, בנו לכם ערים לטפכם תחילה סמוך לספר וגדרות לצאנכם תוך הארץ, ואחיהם כל בית ישראל יראו כי אתם בוטחים בתשועת ה', ובוזה תתנו אומץ בלב אחיהם שיבטחו בולם בתשועת ה'. עכ"ל (ואף שבוודאי מחובת האדם לעשות השתדלות^ט, מ"מ הדברים נאמרו לבני בני גד ובני ראובן שהיו מדור דעה, שלפי מדרגתם היו צריכים לבטוח יותר בה', אך עכ"פ נלמד מכאן לדורות שלא לסמוך על ההשתדלות אלא רק על ה' שהוא מבטחנו ומעונו). והיינו משום שרק על ידי שיבטחו בולם בתשועת ה' יזכו לנחול את הארץ ולנצח במלחמה.

ויסוד הדברים מבואר להדיא בדברי חז"ל (דב"ר ה ט) 'רבנן אמרי, כל מי שנשען בבשר ודם עובר (דהיינו, בבשר ודם שסופו לחלוף ולעבור מן העולם) אף פְּרוֹסְטִיא [ה-'מחסה' וההגנה] שלו עוברת, שנאמר (תהילים קמו ג) אל תבטחו בגדיבים בבן אדם שאין לו תשועה, מה כתיב אחריו (פסוק ד) תצא רוחו ישוב לאדמתו', ומתבאר

אמרו למשה, אף שיציאתנו למלחמה היא עם כלי זיין אשר בדינו, אך יודעים אנו כי לא בכוחנו ובגבורת ידינו נצחנו את המדיינים אלא רק כי ה' איש מלחמה הוא ההולך לפנינו^ח, וזהו לא נפקד ממנו 'איש' - היינו הקב"ה שהיה עמנו בעורנו.

גדולה מואת מצינו בדברי ה'כלי יקר' (לג א) המבאר בעניין ה'דין ודברים' שהיה לבני גד ולבני ראובן עם משה רבינו, שהם אמרו בתחילה (לג טז) 'גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו', אכן משה רעיא מהימנא אמר להם 'בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצאנכם' (פסוק כד), וביאר רש"י (פסוק טז) בשם ה'תנחומא' (י) 'חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם, אמר להם משה לא כן עשו, העיקר עיקר והטפל טפל, בנו לכם תחלה ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם', ולכאורה צריך ביאור מה באמת הייתה כוונתם של בני גד ובני ראובן, וכי יש בר דעת ששומר על ממונו יותר מעל בניו.

ומבאר הכלי יקר בכדי 'ללמד עליהם קצת זכות' כשהוא מקדים לדייק בלשון הכתוב בריש העניין 'ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד', שלכאורה היה צריך לומר 'ומקנה רב ועצום מאד' וכו', ואילו מלשון הכתוב נראה שלבני ראובן היה 'מקנה רב', ואילו לבני גד היה מקנה 'עצום מאד' - מה בין זה לזה, אלא ביאור הכתוב הוא על דרך שפירשו חז"ל (ב"ב טז:) מה שנאמר באיוב (א י) 'ומקנהו

ח. הנה איתא בילקוט שמעוני על הפסוק (לא ז) 'ויצבאו על מדין - הקיפוה משלוש רוחותיה, רבי נתן אומר נתנו להם רוח רביעית כדי שיברחו', ולכאורה תמוה כי אדרבה היה להם להקיפם מכל צד כדי שלא יוכלו לברוח אלא יהרגו את כולם לתת נקמת ה' במדיינים, ומבאר הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זי"ע בעל ה'שואל ומשיב' (דברי שאול ד"ה ויצבאו), שהקב"ה רצה להורות בזה, הנה הדרך פתוחה בפניכם לברוח ואף על פי כן לא תוכלו להימלט 'כי אין מידי מציל'...

ט. דורשי רשומות אמרו לרמז בנוסח ברכת 'אהבת עולם' (שקודם ק"ש של שחרית) 'וליחדך באהבה', כי אהבה ר"ת אמונה התחזקות בטחון השתדלות... וזה כלל הדברים אמונה שייכת ל'אתמול', כלומר ל'עבר', ור"ל שהאדם צריך להאמין שכל מה שעבר עליו אינו תלוי כלל במעשה בני אדם אלא הוא רק מהבורא ית"ש, ועל ה'הווה' ו'היום' ירבה ב'התחזקות' ועליו לעשות 'השתדלות', ולא ידאג מכל הבא עליו בעתיד אלא יתאזר ב'בטחון'...

י. באחד הימים הגיעו שלושה נגידים לבקר בארץ הקודש מ'בוכרה' (מדינה בארצות המזרח), ניגש אליהם עני אחד וביקש לזכותם במצוות צדקה 'למהדרין מן המהדרין' לו ולחברו, אך הם דחוהו ואמרו שיבוא לפניהם ביום המחרת ואז יתנו לו ביד נדיבה כהנה וכהנה. אותו עני הלך מייד לבית חברו העני כמותו, ובשמחה סיפר לו על הממון הרב אשר יקבלו ליום המחרת, ויהי ממחרת, וילך העני לתור אחרי אותם שלשה נגידים, ומצא שאחד מהם נדם לבו באישון ליל והשיב את נשמתו ליוצרה, השני חזר לארץ מולדתו, ואילו השלישי חזר בו מהבטחתו. חזר היהודי אל

באר הפרשה - פרשת מטות

והיה ה' מבטחו'. והק' בתוס' אנשי שם (שם) דעדיין לא גילתה המשנה מהיכן נלמד שיזכה לפרנס אחרים משלו. אלא ביאורו, עפ"י דברי המדרש דלעיל שהבטח בה' נעשה כיוצא בו, וזה העני שלא לקח מן התמחוי הינו מורה בזה על בטחונו החזק בבוראו שלא יעזבו ואף אם לא יטול מן הצדקה ברור לו שהקב"ה ישלח לו את מזונו מידו הרחבה והמלאה, על כן יזכה להיות כביכול כיוצא בו, מה הקב"ה זן ומפרנס לכל אף הוא יזכה להיות זן לאחרים".

ככל היוצא מפיו - כוחה של כל תפילה

בפרשתן (מטות ל ג), 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה', וכתב הרה"ק מקמארנא זי"ע (בחומש היכל הברכה) כי 'יחל' מלשון 'מיחל' ומקווה, ואמר הכתוב 'לא יחל דברו' - היינו דיבורי תפילה, שלא יהיה מקווה שתפילתו תפעל פעולתה, אלא יגש אל התפילה בדרך וודאות, בלומר, שבוודאי² ככל היוצא מפיו (בתפילתו)

במפרשים בכוונת דברי המדרש, שחז"ל דרשו מה שנאמר 'תצא רוחו ישוב לאדמתו' כלפי זה הבטח בנדיבים, שמאחר שבטח בכן אדם שאין לו תשועה על כן תוחלתו נכזבת והוא עצמו ישוב לאדמתו ל"ע. עוד מצינו שם הפלגות גדולות במעלת הבטחון, וכדברי רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי 'בל מי שבטח בהקב"ה זוכה להיות כיוצא בו [ונתבאר במפרשים שהכוונה היא שזוכה שמתקיים בו 'ותגזור אומר ויתן לך', ויש שפירשו שהקב"ה משגיח עליו ביותר להצילו מכל רע], שנאמר (ירמיה יז ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו'.

והנה איתא במשנה (פאה ה ט) 'וכל מי שאינו צריך ליטול ונוטל (מן המעשר ושאר מתנות עניים) אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות. וכל מי שצריך ליטול ואינו נוטל, אינו מת מן הזקנה עד שיפרנס אחרים משלו, ועליו הכתוב אומר ברוך הגבר אשר יבטח בה'

חברו העני ואמר לו, הנה התקיים בנו מקרא שכתוב 'תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו', כי הנה העשיר הראשון תצא רוחו - נפח את נשמתו בעוד לילה, השני ישוב לאדמתו - חזר לאדמת ניכר, ואילו השלישי בו תלינו את התקווה האחרונה אזי ביום ההוא אבדו עשתונותיו שאיבד למחרת היום את רצונו לתת ברוח נדיבה, מעתה עלינו לקיים את המשך הקרא 'אשרי שא-ל יעקב בעזרו שברו על ה' אלוקיו', שאז וודאי נשכיל ונצלח. יא. עוד מצינו בדברי ה'תוס' יום טוב' (סוף מס' פאה) העומד על דקדוק לשון המשנה 'וכל מי שאינו צריך ליטול ונוטל אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות, וכל מי שצריך ליטול ואינו נוטל אינו מת מן הזקנה עד שיפרנס אחרים משלו', וצריך ביאור מדוע שינה התנא בלשונו ולא אמר גם בסיפא 'אינו נפטר עד שיפרנס אחרים משלו', ומבאר התו"ט, כי הנוטל במקום שאין צריך ליטול משום שחושש על מיעוט פרנסתו נענש שנפטר מן העולם - 'כי שנים רבות לא יחיה', וגם כי ימות אינו נפטר בלא שיצטרך לבריות, אכן מי שצריך ליטול ואינו נוטל כי 'בטחונו בקונו' מקבל שכרו משלם שיזקין וגם שלא ימות עד שיפרנס אחרים.

יב. וכה זעק הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע (בתוך כדי אמירת פרק צ"א שבתהלים 'יושב בסתר' וכו' לאחר הדלקת נר חנוכה), 'יקראני ואענהו', דוד המלך מגלה את אוזונו, שהקב"ה עומד ומכריז, 'יקראני ואענהו', רופט מיר און איך וועל אייך ענטפרען, און פארוואס ענטפערט ער נישט, וייל מ'רופט איהם נישט'... (בתרגום -) בני אהובי, קראו אלי ואענה אתכם, אמלא כל רצונכם לטובה, ומדוע נראה לפעמים שאינו 'עונה', כי אכן אינו קורא אל ה'. ואין הכוונה שאינו 'מתפלל' כלל... אלא אף אם מתפלל אך אין זה מתוך ההכרה וההרגשה כי רק על ידי התפילה תגיע אליו הישועה, דוגמת המבקש טובה מחברו באופן שרק בידי חבר זה היכולת לעזור.

פעם נסע הגה"צ רבי יהודה לייב קאסטלניץ זצוק"ל (אביו של הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע) מטבריה לחו"ל אל בית רבו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע והייתה הנסיעה קשה ומשברת עצמות, תחילה היו נוסעים ביבשה מטבריה ועד חיפה, משם הייתה הנסיעה בדרך אניה בלב ים עד לאודסה, ומשם שוב ביבשה ברכבת הקיטור עד לגרודנא, ומשם לבית הרבי. אחר כל טלטולי הדרכים הגיע רי"ל בשעתו מ"צ לחצר הקודש והסתופף בצילא דמהימנותא תקופת זמן כשהוא נהנה מזיו השכינה... בדרכו חזרה על הרכבת מגרונדא לאודסה והוא זקן וחלוש, ומתייסר ביסורי חולי מעיים הרגיש רי"ל כי גברו יסוריו למעלה ראש ואי אפשר לו לסבול, והיה גונח ונאנח מרוב ייסוריו, נתישב לצידו יהודי נשוא פנים שניסה לשאלו מיהו ומה מעשיו, ומדוע הינו גונח כ"כ, משראה היהודי כי יסוריו קשים ומרים פסק מלשאלו שאלות מיותרות, ורק אמר לו 'ווארט' מצדיקי אמת, הנה כתיב (תהלים פט כז) 'הוא יקראני אבי אתה, א-לי וצור

ותי' האוה"ח, עפ"י דברי חז"ל (שהש"ר על הפסוק שה"ש ד ב שינך כעדר הקצובות) שבמלחמה זו היו טחין רפש וטיט על פניהם כדי שלא יסתכלו בעבירה, לכן סמך מאמר 'לפני ה' למאמרו 'לבני ישראל'. כי בני ישראל אלו ראויים להיות לפני ה'. כמאמר ר' אחאי בר יאשיה (מסכת בלה פ"ב) 'כל המפנה עצמו מן העבירה ולא עשאה, אפילו הוא ישראל ראוי להעלות עולה ככהן גדול על גבי המזבח', והיה הדבר לזכרון - היינו שעצם המניעה מהעבירה^{טו} תעמוד לזכרון לפני ה'.

יעשה הקב"ה", ואפילו היוצא מפיו בסתמא - ללא דביקות אלא אמירה בעלמא" גם זאת יעשה הקב"ה. לזכרון לפני ה' - מעלת שמירת הקדושה ובפרט שמירת העיניים בפרשתן (לא נד), 'ויביאו אותו אל אהל מועד וזכרון לבני ישראל לפני ה'', הקשה ה'אור החיים' הק', מדוע הפסיק והכניס זכרון לבני ישראל בין תיבות אהל מועד לתיבות לפני ה', ונראה מלשון הפסוק שבנ"י הם לפני ה', ובאמת ה'אהל מועד' הוא אשר לפני ה'.

ישועתי, כי הנה בכל מצב שיהודי נמצא בו, אם יעורר בקרבו לדעת כי הקב"ה הוא אביו אוהבו ומתוך כך יבוא לקרוא - הוא יקראני אבי אתה - בזעקת 'טאטעניו העלף' (אבי אבי עוזר לי והושיעני), אזי קלי וצור ישועתי - יחיש לו הקב"ה ישועה שלימה במהרה (ותתהפך מידת אלוקים - הדין לרחמים וישועות).

הדברים נכנסו בלבו של רי"ל והחל זועק מקירות לבבו טאטעניו העלף, ומיד שכחו כאביו וכל יסוריו נמוגו כלא היו... וכן נמשך כל זמן נסיעתו ברכבת - במשך 'מעת לעת' שלם. ואף עלייתו על האניה היתה בדרך פלא, שלא ידע איך ישא בעצמו את כל חבילותיו ומטלטליו מהרכבת לאניה, והנה צץ לנגדו נער שסייע בעדו להעביר את כל החפצים ללא בקשת תמורת ממון, אף על האניה חזר כל עת הנסיעה טאטעניו העלף... טאטעניו העלף... והיה רי"ל מספר כי מעולם לא עברה עליו נסיעה בלב ים בנקל כל כך כאותה נסיעה, הים היה רגוע מבלי רוחות סערה, ומשהגיע לחיפה וירד מהאניה על היבשה מצא מיד נער ישמעאלי שלקחו בפרדו לביתו בטבריה, וכל אותה העת ישב רי"ל וחזר בעצמו 'הוא יקראני אבי אתה - טאטעניו העלף שתהיה הנסיעה כראוי ובנקל'... וכל הטובות הללו עבור קריאתו 'טאטעניו העלף' שוב ושוב, ומשבאו קרא הערבי לעומת 'מקבלי הפנים' הבאתי לכם את ה'טאטעניו' שלכם..

יג. אין לך תפילה שאינה עושה רושם בשמי מרום ומעוררת רחמים, הנה איתא בגמ' (יומא ס"ט), שחז"ל ביקשו מהקב"ה להעביר מן העולם את 'יצרא דעבודה זרה', שהוא הוא שהחריב את בית המקדש הראשון והרג את הצדיקים והגלה את ישראל מארצם ועדיין מרקד בינינו, ישבו בתענית שלושה ימים ושלושה לילות ונמסר בידם כשהוא יוצא אש בדמות אריה מבית קדשי הקדשים, אמר להם הנביא לישראל היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר (זכריה ה ח) 'ויאמר זאת הרשעה'. וכשתפסוהו נשמת ממנו שער אחד והרים את קולו וצעק, אמרו היכי נעביד דילמא חס ושלוש מרחמי עליה מן שמיא, אמר להם הנביא הטילוהו בדוד העשוי מעופרת וסתמו את פי הדוד בעופרת שלא יישמע קולו חוצה (כטבע העופרת 'לשאוב' ולבלוע את הקול). ומתבאר בדברי הגמרא שאפילו יצר הרע דע"ז שללא כל ספק דינו ל... מ"מ, אם יצעק על יסוריו ישמעוהו בשמים וירחמו עליו אף אם מחמת כן ימשיך להחטיא ולקלקל את העולם, מעתה קל וחומר בן בנו של קל וחומר, איש יהודי הצועק אל אביו שבשמים כמה רחמים יעורר בזעקתו, ובפרט אם יבקש ויתחנן להינצל מאותו יצר...

יד. כה אמר הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע בשם הגר"א זי"ע (הובא ב'כתר ראש' אות כב) על המאמר הידוע (חזה"ל שער חשבה"נ ט) תפילה בלי כוונה כגוף בלי נשמה, שלא בא לומר שאינה נחשבת 'תפילה' אלא, כי יש קרבן 'בהמה' שיש בו חיות, וקרבת 'מנחה' שאין בו חיות, ותפילה בלא כוונה הרי היא כ'מנחה' שאין בה נשמה.

טו. וכנגד כל אותם דמיונות שוא ומדוחים שמנסה היצר הרע לפתות, להסית ולהדיח נביא מעשה נפלא המלמד דעת ובינה, הגאון הרב שלום אהרן יונגערמאן (ר"מ זכרון יעקב) היה נוסע לחו"ל לצורך אסיפת מעות עבור המוסדות, שם נסע ממדינה למדינה ומעיר לעיר, בדרך קבע עמד לרשותו 'בייסמענט' ששכר בבארא פארק בעל שני חדרים, חדר הראשון היה מיועד לצורכי סידור המעות והפגישות, והחדר השני לצרכי הרב באש"ל, ולעסוק בתורה. באחת הלילות משהכין עצמו לצאת לדרך, וכבר קרב ובא זמן יציאת הרכבת לעיר מרוחקת קיים הרב בעצמו 'חטוף ואכול' ונתיישב ללמוד עד יבוא זמן יציאת הרכבת. לפתע שמע הרב קול חבטה עזה בחצר שלפני הבייסמענט, נבהל הרב ויצא לראות מה אירע, ומצא... נבילת כלב מבני הענקים, כי באותם הימים חוקקו חוק חדש המחמיר מאד בענין נבילות בעלי החיים, שאין להשליכם בבזיון... ומן הנראה כי בעלי הכלב רצה להפטר מינבלתו

באר הפרשה - פרשת מטות

ובתרגום יונתן (פסוק ג) איתא, 'ובכל דא חס לן למתלי עינן בן, ולא אסתכלון בחדא מנהון, דלא למחייבא בחדא מנהון ולא נמות במיתותא דמייתון בה רשיעיא לעלמא דאתי, ודא יידכר לן ליום דינא רבא למכפרא על נפשתן קדם ה'. פירוש שנוהרו מלהביט בהם אפילו בהבטה בעלמא, בכדי שלא יתחייבו מיתה, וזהירות זאת תעמוד להם לזכרון ולזכות ביום הדין הגדול והנורא, לכפר להם על כל עוונותיהם^{טז}.

מצא עצה להשליכה לאחת החצירות באין רואים, וחסת פרשת הקבורה וכו'. באותה שעה עמד הרב כעומד על קוצים (אויף שפילקסט) כי הדרך אצה לו והרכבת כבר עומדת לצאת, והנה הוא נוסע מכאן למשך כמה ימים, אם ישאיר את הנבלה בחצר הבית הרי יבואו אנשי השלטון ויקנסוהו, ואם יזרוק לאשפה בוודאי יקנסוהו, ואלא מאי, יחפש לו איזה חצר נדחת לזרוק שמה הנבילה מאין רואים, והרי 'חיפוש' כזה יארך לו זמן יקר שאין לו כעת מיותר ממין זה. מה עשה, בלית ברירה נטל את המזוודה הגדולה ביותר שהייתה עמו - עם כל הגועל אשר געלה את נפשו מנבילה סרוחה, הכניס לתוכה הנבילה, ואת שאר מטלטליו צרר בחבילה קטנה ומיהר לדרכו, כשאך בקושי הוא נושא את ה'משא' הכבד - נבילה ענקית עטופה בתוככי המזוודה. ויהי בהיותו בדרך תרו עיניו בכל עת לכתו אחר מקום מסתור להשליך מעל ידיו את המזוודה ולא מצא, כי היו 'רבים מהלכים' בצידי הדרכים. וירא בצר לו, נשא עיניו השמימה, וכה זעק לפני בורא כל עולמים, אנא, אבי שבשמים, ראה נא בענייני, להיכן נקלעתי כאן, איזה מצב ביש הנני שרוי, מה אעשה ונבילה זו נקשרה בי, איני מוצא כל דרך להפטר ממנה, באשר אלך תלך עמי ובאשר אלון תלון עמי, ואני אנה אני בא, רחם עלי ואל תשחיתני, המצא לי הצלה שאפטר מנבילה זו במהירות הכי קרובה, ובנקל ללא כל עגמת נפש, יסורים וכיו"ב.

והנה, באותם השנים הייתה הרכבת מקום משיכה לפושעים וגנבים, כי הרכבת זמן מדויק וקצוב יש לה, לכל תחנה ולכל מסע, בין חניה לחניה (תחנה לתחנה) היא נעמדת לזמן קצוב, וממשיכה בדרכה אחר ג' צפצופים, וכך הייתה דרך מלאכת הגנבים, היו נצמדים בסמוך לבעלי ממון ורכוש, ממתנינים לצפצוף השני - אז היו חוטפים את החפץ אשר חמדו מידי בעליו ובמהירות עצומה יורדים מהרכבת כשנגנב ההמום נשאר עומד ברכבת הממשיכה בדרכה ומרחקתו מגנביו מרוששיו... אף כאן הבחין לפתע הרב איך ששני ערלים שחורים מתקרבים אליו ופניהם חורשות רשע, כי היה נראה להם שהרב הוא בעל ממון אחר שהיתה לו 'הדרת פנים' ולצידו מזוודה גדולה מאד, לאיטם התקרבו אליו, ואכן, בהגיע התחנה הבאה 'חטפו' מאתו את המזוודה וברחו כל עוד נפשם באפם, כששללם עמם, הרב פרץ בצחוק אדיר בתארו לעצמו איזה 'פנים' יעמידו הללו כשיגלו את ה'אוצר' שלקחו לעצמם, כל ימיו היה הרב מספר מעשה זה, בהוסיפו שסובביו חשבו שמא נשתבשה דעתו מרוב צער והלם, אך הוא אשר ידע איזה 'רכוש' היה לו לא היה יכול להתאפק.

לדין יאמר, היצר מעמיד לאדם 'נסיון', נראה לו לאדם שיש ליצר להציע לו מזוודה מלאה בכל טוב, וחושיו כבר נתקחים, רירו נודף מפיו לנוכח ה'דמיון' של ההנאה אם אך ילך אחר יצרו, בראיה שמיעה דיבור וכו' וכו', ולמעשה אין לו בצרורו כי אם נבילת כלב ל"ע, ומתי יגלה זאת, אחר שתבוא לידו וישמע לקול יצרו, היא תישאר עמו כמו שאמרו בגמרא (ע"ז ה.) קשורה בו ככלב - וכאותו רב, לא ידע איך וכיצד אפשר להפטר מזה... על כן, מעיקרא ידע שיש לו פנים כאותם 'שחורים' שוטים, שגילו את הבראך אחרי ש'חטפו' את המזוודה ופתחו אותה אז מצאו את ה'שלל' שלקחו לעצמם ברוב טפשותם. וידע שבאותה שעה שהוא נוהה אחר יצרו, אזי אותו היצר שעשה שליחותו עומד מן הצד ומתפוצץ מצחוק על טפשותו שהוא נוהה אחריו - אחרי נבלת כלב מת.

ולא עוד, אלא שטפשותו גדולה פי כמה וכמה מאותם שחורים, כי המה צדקו במחשבתם, שהרי בדרך כלל במזוודה גדולה יש אבנים טובות או שאר דברי ערך, אבל היצר אינו מוכר לעולם שום דברי ערך - ומותר היה לאדם לדעת זאת מה'נסיון' המר, מפעמים הקודמות של"ע הלך אחריו ונפל בפח יוקשים.

ועוד לימוד נורא יש בזה, למי שכבר נפל ונכשל, וכבר מרגיש ש'קשורה בו ככלב', ואינו מוצא לעצמו עצה לצאת מן הסבך, יראה נא, אותו רב התפלל לפני אביו שבשמים ופעל שנפטר מהנבילה באופן של חוץ מדרך הטבע, אף אתה תוכל להנצל מחוץ לדרך הטבע. אם תפנה אליו ותתפלל לפניו מקירות הלב.

טז. והזהירות מחטא הצילה אותם אף בגשמיות - שלא נהרג אחד מהם במלחמה, וכמו שכתב 'רבינו בחיי' (ד"ה עבדיך) וז"ל. זה היה פלא עצום, ומהניסים הגדולים שאירעו להם לישראל אירע להם כאן במלחמת מדין, שהיו (המדיינים) עם רב כחול אשר על שפת הים, והרגו ישראל מהם, ושבנו מהם אלפים ורבעות, והכתוב מעיד שלא חסר

והיינו אדם כי יקריב 'מכם' באם האדם מקריב מעצמו ומרצונותיו להקב"ה, הרי הוא 'קרבן לה', אך 'מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן' - אותם קרבנות שאדם מקריב מבהמותיו עליהם נאמר תקריבו את קרבנכם - קרבן זה נקרא על שם האדם שזהו קרבנו שלו. והכי נמי, כיוון שבני ישראל שמרו עצמם מלחטוא א"כ נחשב כאילו הקריבו את יצרם בקרבן תודה (ולא הוצרכו אלא קרבן על הרהור העבירה, ותו לא מיד), וזהו אומרו 'ונקרב את קרבן ה' שהקריבו את עצמם כקרבן לפני ה' בשמירת עצמם מן היצר".

מוסיף הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע (ד"ה עבדיך נשאו) לבאר כי כ"כ גדלה מעלתם של שבי המלחמה, כאילו הקריבו עצמן קרבן לשם ה'. וז"ל. לא היו צריכים להקריב קרבן תודה על חסדו ונפלאותיו עמהם שהצילם במלחמה מידי חרב, כי אין לך קרבן תודה יותר מהקרבן האיש את עצמו לה', כמו שדרשו על הפסוק (תהלים נ כג) 'זובח תודה יכבדנני' - ודרשו בגמרא (סנהדרין מג: דקאי על הזובח את יצרו ומתוודה עליו. והנה כתוב (ויקרא א ב) 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה" מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם'

מישראל אחד במלחמה, זהו שאמר (פסוק מט) 'ולא נפקד ממנו איש', והנס הגדול הזה (אירע להם) לפי שהיו שלמים בזכות, והוא שדרשו חז"ל (שבת סד.) 'ולא נפקד ממנו איש - לדבר עבירה'.

הט אזנך למה שאמר הרה"ק 'השרף' מסטרעליסק ז"ע 'השומר עיניו יחיו בניו, ויגדלם בלא צער, ויציל אותם על ידי זה ממקרי הזמן' (אמרי קדוש עמ' קא), ומי אינו נזקק ל'סגולה' כזו לשמירה על בניו ולהצילם מכל צרה וצוקה... וכבר ביאר ה'אבן עזרא' ע"ה על הפסוק (תהלים קיט לו) 'העבר עיני מראות שווא בדרכיך חייני', שלכן כתב הפסוק אחר 'העבר עיני - בדרכיך חייני' כי חיי האדם יארכו אם לא ילך אחר עיניו.

וכן כתב בספר 'חסידי' (תצה) ועוד זכות ושכר גדול יש לו (לשומר עיניו)... כל דבר צער שהאדם סובל באותו ענין עושים טובה לזרעו שנא' יראה זרע יאריך ימים וכתוב אשרי בניו אחריו.

כתב הגה"ק החיד"א (יוסף תהלות), על הפסוק (תהלים קא ד) גבה עיניים ורחב לבב אותו לא אוכל, כי הנה ידוע המאמר על הקרא ובחנוני נא בזאת, שהקב"ה אומר שניתן לבחנו כביכול - כי כל הנותן צדקה ומעשר מתעשר, והרי יש כאלו שנותנים צדקה ומעשר, והיכן הממון הרב (המליונים) שהם אמורים לקבל... אלא ביאורו, שאכן מן השמים נתנו להם המליונים אלא שיש להם חורים בכיסם, וכל מה שנכנס נופל ונאבד, ומה הם החורים - מה שאינם משמרים עצמם בקדושה וטהרה, כי פגם העיניים וכו' מאבד מהאדם את השפע...

וכזאת מסביר החיד"א, אם האדם הוא 'גבה עיניים' - שאינו משמר את עיניו, אזי אף אם הוא 'רחב לבב' - שמחלק כהוגן צדקה ומעשר, אותו לא אוכל' - אי אפשר ששאר בידו שפע טוב.

יז. וכבר פירשו בלשון הכתוב (ויקרא א ב) 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה, תדע, מתי נחשב ה'קרבן' כקרבן לה' כשמקריב 'מן הבהמה', מהחלק הבהמי שבו... שזהו עיקר הנחת רוח לפניו ית' כשאדם מקריב מעצמו ומתגבר על עצמו בתאוות בהמיות בדברים שהוא מתאוה אליהם. כע"ז ביארו את הפסוק שבפרשת קרבן התמיד (כח ב) 'את קרבני לחמי', מהו ה'קרבן' שמעלה נחת רוח לפני הבורא עד שנקרא 'קרבני' - הוא 'הלחם' הרומז לכל ענייני הארציות, וכלשון הברכה 'המוציא לחם מן הארץ'.

יח. והנה נאמר (לא נ) 'ונקרב את קרבן ה'... לכפר על נפשותינו לפני ה'', ובגמ' (שבת סד.) 'אמרו אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור עבירה לא יצאנו', הקשה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע אם אכן נכשלו בהרהורים מדוע המתנינו עד עתה, ולא אמרו זאת מיד בשובם מן המלחמה. אלא, בתחילה היה נדמה להם שאין זה חטא כלל, כי מה בכך שהרהרו בליבם הרי לא בא הדבר לידי מעשה, אך לאחר שנאמרה פרשת הגעלת כלים - לטהרם מידי בליעת איסור, הבינו בעצמם שבליעה נחשבת כ'בעין', א"כ, אף עליהם לשוב ולבער מקרבם את הרהורי העבירה, ולטהר עצמם מבליעת האיסור בנפשם (ליקוטי הרי"ם בפרשתן ד"ה עבדך).

והנה נפסק בשו"ע (או"ח סי' פה ס"ב) שאסור להרהר בדברי תורה בבית הכסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת, וכתב הבאר היטב 'אם נכנס בלבו הרהור עבירה מותר להרהר שם בדברי תורה דהוי לאפרושי מאיסורא, ולכאורה צריך ביאור מדוע הותר לעבור על איסור הרהור בד"ת שם מפני האיסור שלא יהרהר, ומדוע נדחה איסור מפני איסור, אלא יש מקום לומר, שאם יהרהר בעבירה הוא עצמו נהיה מקום מטונף, עד שכל הדברי-תורה שיהרהר בהם לאחמ"כ ייחשבו לו כמהרהר בד"ת במקום ה...'

לא נאמר אלא 'בתוכם', בתוך כל אחד ואחד י, ועי"ז נזכה לבניין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו.

ראשי המטות לבני ישראל - לשמור על תקנות גדולי וחכמי הדור

בפרשתן (ל ב), 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה', ולכאורה יש להקשות מפני מה לא נאמר כאן 'וידבר ה' אל משה לאמור' כפי שנכתב בכל התורה, ומבאר בספר 'החיים' (לאחי המהר"ל ז"ע, ספר זכויות ח"א פ"ב) וז"ל, להגיד שאף התקנות שיעשו ראשי בני ישראל דרך סיוג לפי צורך השעה הרי הוא בכלל הדבר אשר צוה ה', עכ"ל, וכלומר, שמשה אמר שמה שיאמרו ראשי המטות לבני ישראל בכל הדורות הבאים הרי זה כציווי מפי השי"ת בעצמו, וצריך לשמור עליהם ולקיימם כאלו נצטוונו עליהם מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו.

בפרשתן (לב א), 'ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד'... ובסוף הענין כתיב (שם לב) 'ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף את ממלכת וכו'', וכל הרואה יתמה תמיהה רבתי, מדוע נתן משה רבינו את ממלכת האמורי ועוג מלך הבשן גם ל'חצי שבט המנשה', והרי רק בני גד וראובן באו לבקש שברצונם להישאר בחו"ל ואילו שבט מנשה לא באו לבקש מאומה, ומבאר ה'צרור המור' (בפרשתן) כי אין לבני ישראל קיום והעמדה רק ע"י שמירת הקדושה מידת 'יוסף' צדיק יסוד העולם, ולכן לא יתכן להשאיר את בני גד וראובן לבדם ללא שישבו אתם יחד לכה"פ חלק מצאצאי יוסף הצדיק הלא המה חצי שבט המנשה.

והנה, עומדים אנו בימי 'בין המצרים', ימי האבלות על חורבן הבית שאירע בימים אלו, והזמן גרמא לבנות 'בית מדור לשכינה' בקרבנו, וכמו שנאמר (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודרשו 'בתוכו'

כתב הגה"ק החיד"א זי"ע (דבש לפי, מערכת ה אות ד) שלימוד מסכת מכות מועיל להינצל מהרהורים רעים, וסימן לדבר כי 'מכות' בגימטריא 'הרהורים' (466). ואילו הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע היה אומר שסגולה למחשבות רעות ללמוד פרשת 'הגעלת כלים'.

מעשה בבחור שנכנס אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע וקבל בפניו על מחשבות הטורדות אותו, אמר לו הרה"ק שסגולה כנגד מחשבות ללמוד בכל יום ב' דיבורים של המהרש"א. אחר זמן אמר הבחור שעצה זו צחצחה לו את מוחו (בדרך אגב נוסף, שבכדי ללמוד מהרש"א יש ללמוד תחילה את דברי הגמרא... ואין סגולה כתורה ואין שמירה כתורה). יט. וכך יש להעמיס בלשון הזמר 'י-ה רבון' למקדשך תוב ולקודש קודשין, שכפי פשוטו, הבקשה היא שישבו הקב"ה ויבנה בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו כי מחכים אנחנו לך. אך ניתן להעמיס בכונתו שהקב"ה עומד ומבקש מאת כל יהודי באשר הוא - למקדשך תוב ולקודש קודשין - אנא, שוב תשוב למקדשך, זכור נא ימים מקדם, עת נשמתך היתה זכה ומצוחצחת, וכביכול היית מקום 'משכן' לשכינה הקדושה, וכמו שכתב ה'אור החיים' הק' על הפסוק (ויקרא כו יא) 'ונתתי משכני בתוכם', וז"ל, ע"ד אומרו (תהילים עו ט) 'אהל שכן באדם', שעיקר משכנו יתברך הוא תוך נשמות עם קדושו.

כיו"ב איתא ב'מסילת ישרים' (פכ"ו) על האיש המתקדש ביותר ש'הוא עצמו נחשב כמשכן כמקדש וכמזבח, ומעתה המאכל שהם אוכלים הוא כקרבן שעולה על גבי האישים'. עתה אנא, שוב למקדשך, הפוך את לבך ל'קודש קדשים' ותזכה להשראת הקב"ה בקרבך.

כ. בדרך הרמז פירשו בלשון הכתוב (ירמיה לא טו-טז) 'כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה וגו' ושבנו בנינו לגבולם', ולכאורה נראה משמעות הלשון 'ושבו בנינו' שהם ישובו מעצמם, והרי אי אפשר לומר כן, כי א"א להם להשיב את עצמם אם לא שהקב"ה ישיבם, ואם כן היה צריך לומר 'והשבתי בנינו', ומדוע נקט לשון 'ושבו', גם יש לדקדק מדוע אמר 'לגבולם' ולא 'למקומם', אלא רמז יש בדבר, כי כה אמר הקב"ה 'מנעי קולך מבכי', אין צורך בבכי ובדמעה להשיב שבות עמי כבראשונה ולבניין בית מקדשנו, אלא הדבר תלוי ב'ושבו בנינו לגבולם' אם הבנינו ישובו ל'גבולות' השומרים אותם בתוככי הקדושה, אז תשוב השכינה הק' לשרות בישראל, ויתחדשו ימינו כקדם. שמעתי מחכם אחד לרמז כזאת בדרך רמז ומליצה, דהנה 'ציון' בגי' 'יוסף' כידוע, ובהתחנן האדם לבוראו - ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך כי מחכים אנחנו לך, משיבו השי"ת, 'מתי תמלוך בציון' - היינו מתי תשלוט על מידת יוסף הצדיק, כי אז תחזינה עיניך בקרוב ממש בשוב ה' לציון ברחמים.

כא. אחד מחשובי הרבנים בחו"ל נשא מדברותיו בדרך ציור נפלא כנגד אותם ה'אויבער חכמים' שמבינים יותר מכל הרבנים, וכה אמר, הבה נתאר לעצמנו, נכנס יהודי לביהמ"ד ומוצא מודעה גדולה ובה 'קול קורא' המכריז כי

וכן פירש הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע, וז"ל, כי משה דבר לבני ישראל על ראשי המטות שירגילו בני ישראל עצמם לאמור על דברת ראשי המטות זה הדבר אשר צוה ה', ר"ל כי כל היוצא מפי השופט יהיה בעיני עם ה' כאלו ה' ציווהו לעשות בן, כי מסתמא רוח ה' נוססה ברועה צאן קדשים, עכ"ל.

וכך פירש רבינו האור החיים' הק' זי"ע במה שנאמר (דברים יב כח) 'שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצווך למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם', ולכאורה היה לו להקדים 'שמעת' ל'שמור', שאם לא 'שמע' עדיין אינו יודע מה הם החוקים והמשפטים שעליו 'לשמור', עוד קשה מה מרבה הכתוב באומרו 'את' ו'כל' (ששני תיבות אלו הם לשון ריבוי). אלא ביאורו שבא לצוות על ב' עניינים. א. שמירת התורה והמצוות שנאמרו למושה בסני. ב. כל הגדרים והסייגים שיוסיפו לגזור חכמי ישראל בכל משך הדורות. והו ביאור הכתוב, שמור את כל המצוות שכבר נאמרו ע"י משה, ועוד זאת ושמעת - 'שצריך לקבל כל גזירת רבותינו ז"ל וסייגיהם', לכן נקט את, שבא לרבות 'כל גזירות ושמירות וגדרים שיחדשו רבותינו'. והוסיף לומר 'כל

וכן פירש הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע, וז"ל, כי משה דבר לבני ישראל על ראשי המטות שירגילו בני ישראל עצמם לאמור על דברת ראשי המטות זה הדבר אשר צוה ה', ר"ל כי כל היוצא מפי השופט יהיה בעיני עם ה' כאלו ה' ציווהו לעשות בן, כי מסתמא רוח ה' נוססה ברועה צאן קדשים, עכ"ל.

וכה כתב רבינו יונה (שערי תשובה שער השלישי ז) וז"ל, ידוע תדע כי יראת ה' יסוד המצות, שנאמר (דברים יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך'. ובוה ירצה ה' את ברואי כמו שנאמר (תהלים קמו יא) 'רוצה ה' את יריאיו'. ותקנות חכמים וגדריהם יסוד לדרך היראה^ג, כי יעשה גדר והרחקה פן תגע יד אדם באיסור התורה, כבעל השדה אשר יעשה גדר לשדהו מאשר יקר בעיניו כי ירא פן יכנסו בו בני אדם והיה למשלח שור ולמרמס שה, כענין שנאמר (ויקרא יח ל) 'ושמרתם את משמרתי, ועשו משמרת למשמרתני (יבמות כא), ורב הזהירות והגדר והרחקה מן האיסור הלא זה מעיקרי המורא, והמרבה להזהר יגיע אל השכר הגדול^ג, כענין שנאמר (תהלים

מהיום והלאה אסור לאכול בשר עוף עם חלב מחשש שמא יחליפוהו בבשר בהמה, עומד לו 'בעל הבית' (מגושם) ומכריזי קבל קהל ועדה, השמעתם מה הם אומרים כאן, במה הרב מבין איני יודע, אבל בבשר בוודאי אינו מבין... הרי אני כבן שבעים שנה, ומיום עמדי על דעתי לא החסרתי אפילו יום אחד מעריכת 'גריל' - צליית בשר על האש (ואף בתשעת הימים חזרתי אחר 'סיום', ביום התענית השלמתי במוצאי התענית), ולא קרב זה אל זה - אין בשר עוף דומה לבשר בהמה לא במראה ולא בטעם ולא בשום דבר אחר, מה רוצים הרבנים והגאונים... והנה כל השומע 'סיפור' זה אומר לעצמו אוי לו ל'בעל הבית' הלזה, מה מבינות יש לו לומר בתקנות חז"ל, וכי 'בר פלוגתא' שלהם הוא... הם הבינו ברוחב בינתם וראייתם למרחוק שיבואו להחליף זה בזה, והלה חולק עליהם... מצא לו על מי לחלוק... לא פחות ולא יותר... ומכאן תדון לעצמך, מדוע בגזירות של 'עיני העדה' שבדורנו הנך מחזיק עצמך מבין יותר מהם...

כב. כתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (במכתב, הובא בסוף ספרו - מועדים) וז"ל. ובטח זכור תזכור מה שכבר שמעת ממני הרבה פעמים, שעיקר היהדות להיות האדם בטל לדעת התורה וחכמיה, ואפילו שיאמרו לך על שמאל שהוא ימין. וזה שאדם מבטל דעתו לדעת התורה וכופף אזנו לשמוע לדברי חכמים, הוא שוה יותר מהכל. כג. הפליג הרה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע (בפרשתו) במעלת 'גודרי גדר', כשהוא מפרש את האמור בפרשתן (לב כד) 'בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם', שנרמז כאן ש'על ידי הגדרים והסייגים שעושים להן בני ישראל נקראים צאני - צאן מרעיתי'.

כד. ומדרכי היראה הוא השמירה על טוהר הנפש על ידי בריחה מחברים שאינם מהוגנים, וכדאיתא בשל"ה הקדוש זי"ע (של"ה יומא, דרך חיים נז), ש'חבר' נקרא בשינוי אותיות ג"כ, וזהו סדרו אם הוא חבר, כלומר אדם 'נבחר' וטוב, אזי חבר, היה חבר עמו, אך באם הוא חרב והוא הולך בדרכי עקלקלות אזי ברח ממנו בכל כוחך. נוראות כתב בש"ך עה"ת (מטות, ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היו מטה ראובן ומטה שמעון), ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים' - כי חששו שמא אף בארץ ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להשאיר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

שייצא מכך מכשול, וכמו רבי ישמעאל בן אלישע שחשב שיכול לסמוך על עצמו שיקרא ולא יטה, לכן סתמו חכמים ולא פירשו טעם הדבר לומר לך שבכל מצב שהוא לא יקרא לאור הנר. וללמד על הכלל כולו יצא, שאין לזוז ימין ושמאל מכל תקנות חז"ל אף בשנדמה לו שטעם התקנה והגזירה אינה שייכת אצלו לפי עניינו או לפי השעה, אלא צריך לשמור על כל הגדרים והסייגים שתיקנו חכמי הדור בלי שום 'התחכמויות' והיתרים שונים ומשונים¹²...

לא יחל דברו - כוחו של דיבור בסור מרע ובעשה טוב
בפרשתן (ל ג), 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה'
מבאר בזה הגה"ק האלוקי רבי חיים וויטאל זי"ע (ליקוטי תורה פר' עקב) בשם החכם מהר"ש שורק זללה"ה בענין שמירת הדיבור¹³, שזוהר האדם שלא יעשה את דבריו חולין - שלא יזלזל בדיבורי פיו לחשוב

הדברים האלה, כי רק ע"י העמידה באותם גדרים יוכל לקיים את המצוות בשלמות. והוסיף האוה"ח לבאר מה שסיים הפסוק באומרו 'למען ייטב לך ולבניך', וז"ל, כי גדרים וסייגים שעשו רבותינו ז"ל הוא דבר המעמיד דורות עם בני ישראל לעולם להבדילם מכל ביעור והדומה לז"ה. עכ"ל.

איתא בגמ' (שבת יב:) 'לא יקרא (בשבת) לאור הנר שמא יטה, אמר רבי ישמעאל בן אלישע אני אקרא ולא אטה, פעם אחת קרא ובקש להטות אמר כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר'. ונודע ביאורו של הגר"א זי"ע בדקדוק לשון הגמרא 'אמר כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר' - שלא אמרו לא יקרא לאור הנר שמא יטה, אלא אמרו כסתמא לא יקרא לאור הנר מבלי נתנת טעם, כי אם היו אומרים הטעם אזי היה אפשר

כה. וכבר הסביר הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע את סיבת הדבר מדוע מצאנו שבדברי חכמים החמירו יותר מבדברי תורה עד שאמרו שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה מה שלא אמרו על דברי התורה, ומסביר את העניין במשל לאחד אשר הצליח להגיע עד המלך ברשות השומרים, אך ברוב חוצפתו ירק למלך בפניו, שבוודאי אין אותו האיש נהרג על אתר רק אחרי ששופטים אותו כראוי וכהוגן, אבל אותו אדם הנכנס ללא רשות לחצר גינת ביתן המלך ועוד רוצה להוסיף להיכנס אל חצר בית המלך הפנימית וקופץ ומדלג על כל הגדרים הסובבים את ארמון המלוכה, עליו יורים והורגים אותו על אתר כי הוא מסוכן ומאד וסוף מעשיו מי ישורם, כמן כן הם פני הדברים באדם העובר על דברי סופרים שהוא מסוכן ביותר כי הוא יכול להתדרדר בנקל עד עמקי שאול, ובימינו הרי הדברים מובנים ביותר.

כו. מעשה היה אצל הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בעל ה'אור שמח', אשר היה לו שמש מסור ששרתו באמונה, ומעולם לא העז להמרות את פי הרב ולסור מדבריו ימין ושמאל. פעם אחת ביקש ממנו רבי מאיר שמחה שיעשה דבר מסוים אשר היה נראה מוזר ותמוה בעיניו, ומחמת כן לא שמע בקול רבו ולא עשה ככל אשר נצטווה. למחרת שאלו ה'אור שמח' האם ביצע את ההוראה שנתן לו ביום אמש, הודה השמש על האמת שלא עשה זאת כי לא הוטב בעיניו. מיד החל לגעור בו רבי מאיר שמחה ואמר, מעולם לא היית נאמן אלי, ומעודך לא שמעת לקולי... ויתמה השמש בעיניו, רבי קדוש, על מה יצא הקצף ומה חרי האף הגדול הזה, הרי שנים רבות שאני ממלא אחר רצון הרב מבלי לזוז אפילו כמלא נימה מדבריו, ורק בזו הפעם שלא שמעתי בקולו כאשר הייתה באמנה עמי, וכי על פעם אחת מגיע לי קיתון של רותחין כזה... נענה לו רבי מאיר שמחה, אם אכן לא עשית את בקשתי כי בדעתך לא הבנת אותי, נמצא שכל עשיותיך עד עתה לא היו כי כך ציויתי אותך, אלא כי כך הבנת בשכלך שצדקו דבריי, נמצא שמעולם לא שמעת לקולי אלא הלכת אחר שכלך...

כיו"ב ייאמר על אותם 'חכמים' בעיניהם, אם אינם מבטלים דעתם מפני דעת גדולי הדור כרצון ה', נמצא שכל מה שהם מקיימים שאר מצוות הוא רק מפני שמבינים זאת ב'דעתם הרחבה', ועובדים את עצמם ולא את קונם, וכדי בזיון וקצף...

כז. נוראות מצינו במשנת הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (החדש, ריש פר' קרח), שכל קדושת האדם תלוי ב'שמירת הפה', דהנה איתא במדרש (רבה יח ג) שקרח שאל את משה 'בית מלא ספרים' מהו שיהא חייב במזוזה, וענה משה רבינו 'הן, ומבאר החת"ס ז"ל. כי גם אם תוכו של אדם יקדש כולו כמלאך (כבית המלא ספרים) לא יועיל אם לא יקדש פתחי פיו, וכן להיפך - גדול שמירת הפה אף אם לא יהיה בית מלא ספרים - פירוש, שלא יהיה מלא תורה ויראה,

באר הפרשה - פרשת מטות

ג

שאינן בהם ממש, כי ככל היוצא מפיו - של אדם, יעשה רושם אם לרע אם לטוב - בורא סניגורים או קטיגורים ח"ו. על כן ישמור מאד פתחי פיו...^כ

זכה ביאר הרה"ק מרוז'ין זי"ע בלשון הכתוב (עמוס ד ג) 'כי הנה יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שחוו', שהנה ידוע בסדר העולמות ש'עולם הבריאה' גבוה ונעלה יותר מ'עולם היצירה', וממה שנאמר יוצר הרים ובורא רוח יש ללמוד שה'רוח' חשובה יותר מה'הרים' שהרי ברוח נאמר לשון בריאה ואילו בהרים נכתב לשון יצירה. וממילא 'מגיד לאדם מה שחוו', שמכאן ילמד מה גדול כח שיחת פיו, ואל יאמר

אם רק פתחי פיו שמורים קדוש יאמר לו - אך יזהר שלא יהיה בית העצים והתבן 'מעשי בהמה' שהם רשעים גמורים, אבל זולת זה עיקר הכל תלוי בפתחי פיו, ולכן בית מלא ספרים בעי מזוזה בפתח דווקא לרמז כנ"ל. שמעתי מצדיק אחד לומר בדרך הרמז, כי הנה 'סולת' מרמזת בכל מקום על ענין נקיות וחשיבות, אמנם אם נצרף תיבת 'פה' לסולת יעלה בידך תיבת 'פסולת', ללמד שאפילו אם חשוב האדם כסולת נקייה, אך אם לא ישמור על ה'פה' הרי הוא כ'פסולת' ל"ע...

כח. וכבר הוכיח כן הרה"ק מרוז'ין זי"ע - שכל הגה ודיבור של קדושה היוצא מפיו של האדם חשוב הוא לאין ערוך, וכל 'דיבור' של תורה ותפילה מעלה אותו, וראיה, שהמקדש את האשה באמירת 'הרי את מקודשת' - מעתה כל מי שישאנה יתחייב בנפשו, וכל זה למה, מאחר שנעשתה 'אשת איש' בדיבורו בפיו 'הרי את מקודשת'. ואם בכוח הדיבור להחריב ולפגום בכל העולמות, כ"ש וק"ו שכל דיבור של תורה ותפילה, שפועל ומתקן את כל העולמות עליונים ותחתונים גם יחד (כנסת ישראל עמו' פד).

ושמא תאמר, מה עשיתי, לא דברתי אלא ביני לבין חברי... שמע נא לדברי הגה"ק החיד"א זי"ע ב'חומת אנך' בפרשתו, וז"ל. והרב עיר וקדיש רבינו מהר"ר חיים ויטאל ז"ל פירש משם הרב מהר"ר שמעון טירנו ז"ל, 'לא יחל דברו' - לא יעשה דבריו חולין, הלא תראה ככל היוצא מפיו יעשה, כי כל אשר ידבר הוא פועל למעלה, אם לטוב אם למוטב, שאם ידבר דברי תורה ודברי קדושה מעורר ברוחניות ובקדושה למעלה, ואם ח"ו מדבר לה"ר ודברים האסורים הוא פועל בסט"א ח"ו, וזה שאמר, ככל היוצא מפיו יעשה למעלה אם טוב אם לאו, עכ"ד, (וממשיך החיד"א) ואפשר לרמוז בהקדמה ששמעתי דלא יפלא האדם, איך מדבר בעוה"ז השפל למטה ודיבורו עושה רושם למעלה, הלא תראה, היין שהוא במרתף ומונח בחבית סתומה בעת שדורכים הענבים אף שהוא רחוק מאד, היין שבחבית מתנועע והוא פלא, ומזה נקח ראיה על הדיבור שהוא פועל למעלה. ולרמז זה 'לא יחל דברו ככל היוצא ראשי התיבות בגמטריא יין עם הכולל, דמן היין נלמד ענין זה, עכ"ל ה'חומת אנך'.

וכן כתב ב'חומת אנך' על שה"ש (א ב ישקני מנשיקות פיהו. בן יהודע מנחות פז). שעליו ללמוד מטבע היין שבעת דריכת הענבים יתנועעו מאליהם כל היינות שבחביות - אפילו היין הסתום וחתום במרתף היין במרחק גדול ממקום הדריכה. וזהו אומרו ישקני מנשיקות פיהו - ושמא תאמר היאך דבריו משפיעים הן לטב הן למוטב, קח לך ראיה מכי טובים דודיך מיין, כמו שמתנועע היין בגת בהשפעת דריכת הענבים ממרחק, כך דיבור האדם גורם ומשפיע למרחק רב. והביא ע"ז בספר הנפלא 'אוצר פלאות התורה' (בפרשתו, עיי"ש עוד) כתב בספר 'מכתם לדוד' להגה"צ רבי דוד שפרבר זצ"ל (בפרשתו) ובספר מדבר קדמות ראיתי בשם האריז"ל דכל אדם יש לו שעה אחת בכל יום שכל דבור היוצא מפיו מתקיים ורמזתי זה בענ"ד באמרם ז"ל שאין לך אדם שאין לו שעה (אבות ד ג), עפי"ז יש לפרש דברי המדרש שהביא הנחל קדומים כאן, 'ככל היוצא מפיו יעשה הדא הוא דכתיב כל לא ידע האדם את עיתו', לומר שיזהר האדם בדיבורו, כי לא ידע את השעה שלו שכל היוצא מפיו יעשה... (אולי זה הרמז בדברי חז"ל 'הלואי שיפלל אדם כל היום כולו' - כי בזה בוודאי יכוון לאותו זמן, ויפעל בתפלתו).

הביא את דבריו ב'בן יהודע' (מנחות פז:), והוסיף דלכן אמרו בגמרא 'כשם שהדיבור יפה לבשמים כך הדיבור רע ליין', וז"ל, 'נ"ל בס"ד הטעם שהדיבור פועל ביין והדיבור רע לו (כמו שהבאנו שהוא משפיע על היינות שמרחוק לדריכה ג"כ) כדי שהאדם יקח מזה מוסר לענין הדיבור, עד כמה משפיע כל דיבור הן לטוב הן למוטב.

איתא מר' צדוק הכהן (פרי צדיק פר' מסעי יא) שהפטרות ג' דפורענותא שסימנם דש"ח - 'דברי' 'שמעו' 'חזון' מרמזים על תיקון ג' עניינים אלו דיבור שמיעה וראיה, שבשבע הראשון מימי בין המצרים יעבוד לתקן את 'דברי' דהיינו קדושת הדיבור, ובשבע ב' על 'שמיעה' ובשבע ג' על 'ראיית העין'.

באר הפרשה - פרשת מטות

זאת אהרן עצמו היה נגרם חלישות הדעת יתירה לאותם חמישים ומאתיים מקטירי הקמורת, מאחר שהוא היה ה'בעל דבר' ועליו נחלקו, על כן חס המקום על כבודם וציוה זאת לאלעזר, ו'ללמד דרך ארץ בכך' שאף אם צריך להעביר נכבד ממשרתו אל יתנוה למי שבעבורו אירע הדבר [וכבאותו מעשה שהעבירו את רבן גמליאל מהנשיאות כי ציערו לרבי יהושע, ולא מינו את רבי יהושע תחתיו]. ותמה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, מדוע היו צריכים להיזהר שלא לגרום להם צער וחלישות הדעת, והרי העידה התורה עליהם שחטאו בנפשותם, ומה לנו ולכבודם. אלא מכאן ראינו - אף אם חטא רעך ובדין הוא שיבוזהו כפי הראוי לו, אבל מכל מקום היזהר והישמר מלהענישו או לבזותו אפילו כפי הוא זה יותר ממה שמוניעו, שמכאן ואילך יש להיזהר בכבודו.

בא וראה עד כמה קשה היא צער הבושה, שהנה נאמר בתורה (דברים כב יג-יט) פרשת 'מוציא שם רע' - באחד שנשא בת ישראל, ולאחר הנישואין הוציא עליה שם רע שקלקלה תחתיו, ומבואר בגמ' (כתובות מו.) שלדעת רבי יהודה פרשה זו נאמרה דווקא במקום ששכר עדי שקר להעליל עליה שחטאה, ובאו לחייבה מיתה, ולבסוף נתברר שהיה בפיו עלילות דברים ודברי שקר, ועל כן 'ענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה

שהדיבור אין בו ממש וע"כ לא נחשב למאומה, שהרי גם ברוח אין ממשות ואעפ"כ יתירה היא במעלתה על ההרים הגבוהים והרמים.

הוי זהיר בכבוד חברך - שלא לבייש אדם מישראל

בפרשתן (לא ד), וישלח משה אלף למטה אלף למטה, וכתב ה'בעל הטורים' (פסוק ו) 'והנשיאים לא שלח עמהם כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיא משבטו' במעשה הזמרי (ואין לו 'נשיא' לשלוח למלחמה), וללמדנו 'פרק נכבד' בהלכות 'כבוד הבריות', שאף שמצד הסברא היה נראה יותר לשלוח את גדולי הדור למלחמת מצוה זו, מכל מקום נמנע משה מלעשות כן כדי שלא לגרום צער ובושה לאחרים, והגם ששבט שמעון לא היו 'נקיים' לגמרי באותו מעשה (עי' סנהדרין פב. וברש"י כו יג). וישמע חכם ויוסף לקח עד כמה יש להיזהר ביותר שלא לבייש שום אדם מישראל ואפילו אם הצדק עמו^{כט}... ולא לגרום עגמת נפש לשום בריה בעולם^ל.

נוראות מצינו בדברי רבינו המאירי (ברכות כו:) המבאר במה שנאמר (לעיל יז ב) 'אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות', ולא רצה הקב"ה לומר כן לאהרן שהוא ירים את המחנות, כי אם היה עושה

כט. פעם ישב הגאון רבי ברוך בער מקאמעניץ צוק"ל בביהמ"ד, בשעה שאחד המגידים נשא את דרשתו, באמצע הדרשה הרגיש שצריך לצאת, אך מפני כבודו של הדרשן נשאר לשבת על מקומו, ישיבה זו עלתה לו בקושי רב עד שפניו האדימו מרוב התאמצות, כראות הדרשן את פני רבי ברוך בער אמר בלבו שבוודאי האדמימות באה מרוב התרגשותו מהדרשה, על כן הפליג בדברים והאריך יתר על המידה. לאחר זמן כאשר בשעטומ"צ כילה הדרשן לדבר דבריו, נעמד רבי ברוך בער ממקומו, ומיד נפל והתעלף, לאחר שהשיבו את רוחו שאלו הרב הרמן ז"ל - אחד ממקורביו, האם צריך לקרוא לרופא, השיב לו רבי ברוך בער שאינו צריך לעזרה, וגילה לו מדוע נחלש כל כך. תמה עליו הרב הרמן מדוע לא יצא והלא מקרא מלא דיבר הכתוב 'בל תשקצו את נפשותיכם', ענהו רבי ברוך בער, יודע אנכי כי איסור תורה יש בדבר, אלא שאם הייתי יוצא באמצע הדרשה הרי הייתי מבייש בזה את הדרשן, ולא עוד אלא שכל הקהל היו סבורים שאין דעתי נוחה מדבריו, וכדי בזיון וקצף, על כן עשיתי מה שעשיתי במסירות גוף ונפש, כדי לא לבייש יהודי חלילה.

ל. מעניין לעניין באותו עניין, חידוש נפלא מצינו בדברי ה'ספורנו' המדקדק בלשונות הכתובים בסוף פרשתו בעניין בני גד ובני ראובן דכתיב (לכ כט) 'ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני ה' ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את ארץ הגלעד לאחוזת', והרי שמשנה רבינו אמר שרק לאחר כיבוש הארץ או אז יביאו לבני גד ולבני ראובן את ארץ הגלעד לאחוזת, אכן מה כתיב בהמשך 'ויענו בני גד ובני ראובן לאמור וגו', נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן', כלומר שהם טענו כנגדו שינתן להם את ארץ הגלעד עוד בטרם יעברו את הירדן, וכמו שאמרו ואתנו דהיינו 'ברשותנו' אחוזת נחלתנו, מה כתיב לבסוף 'ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן' וגו', ולכאורה קשה מדוע כבר נתן להם את נחלתם, והרי הוא אמר בתחילה שלא יזכו אלא לאחר כיבוש הארץ, ומבאר הספורנו 'כדי שלא להכנס במחלוקת הסכים משה לדבריהם'...

באיש ישראל חלילה בין בדיבור ובין במעשה, הריהו שקול כנגד שישים ריבוא מישראל שבזכותם נבקע הים, וראוי לו שיעשו עמו את הנס הגדול מן השמים.

שלא אכעס - בגנות הכעס

בפרשתן (מטות לא יד-טז), 'ויקצוף משה על פקודי החיל וגו', ויאמר אליהם משה, וצריך ביאור מדוע חזר לומר 'ויאמר משה', הרי ממנו אנו מדברים, והיה לו לומר - 'ויקצוף משה ויאמר', אלא לומר לנו, שמשה רבינו בעצמו שתק בעת הקצף, ורק לאחר זמן שב לדבר עמו, ומדוע, כי הדיבורים הבאים בשעת הכעס הם באופן של וידבר - לשון קשה, לכן המתין מעט, עד שנשקט קצפו, ואז ויאמר משה - אמירה לשון רבה, כי טוב לכועס להמתין מעט עד שיעבור כעסו, ורק אז יפתח פיו לדבר דבריו (הגאון רבי זלמן סרוצקין זצוק"ל בספרו אונים לתורה).

ידועים דברי הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע במכתב לנכדו (לקראת נשואיו, הובא בספר הצדיק ר' יוסף זונדל מסלנט דף קט"ז, ועוד) שלא להכניס שום קפידא בלבך על שום אדם לב, ואצ"ל שלא להשיב בקפדנות לשום אדם, וע"י מדת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר ויותר מעל ידי כל תקיפות שבעולם עב"ל לג.

כי הוציא שם רע' וגו', ולכאורה תמוה, שהרי אותו רשע רצה להביא אותה לידי מיתה, ומדוע נזכר טעם עונשו 'כי הוציא שם רע' ותו לא, ומוכיח מכאן רבינו יונה (שערי תשובה השער השלישי אות קיב) וז"ל, והזכיר עון הוצאת שם רע, כי הוא העון הגדול יותר מן המבקש נפש לספותה, כי צער הכלימה מר ממות...

והזמן גרמא להתחזק ביותר בעניין כבוד הבריות, שהרי כל חורבן בית המקדש נתגלגל על ידי שביישו את בר קמצא לא, וכדאיתא בגמרא (ניטין נז.), 'תניא, אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה גדולה כחה של בושה, שהרי סייע הקב"ה את בר קמצא, והחריב את ביתו ושרף את היכלו'.

לאידך, איתא בתלמוד ירושלמי (דמאי פ"א ה"ב) על רבי פנחס בן יאיר שהיה צריך לעבור בנהר גינאי, עמד וציווה למים שיפנו לו את דרכו, ואכן המים נערמו כמו בקריעת ים סוף, ורפב"י עבר את הנהר ביבשה בתוך הים, שאלוהו תלמידיו האם גם הם ראויים שיתרחש להם אותו הנס והמים יהפכו עבורם לחומה, ענה להם רבי פנחס מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מישראל מן יומי יעבור - שכל מי שיכול להעיד בנפשו שלא פגע ביהודי מימיו הרי ראוי הוא שיבקע הנהר בזכותו. ומכאן שהשומר פיו ולשונו, ונזהר שלא לפגוע

לא. והנה לכאורה ה'צדק' היה עם קמצא, שהרי בר קמצא הפר את כל שמחתו כאשר הגיע לסעודתו, ולא היה מסוגל לשמוח בראותו את אויבו, ואף היה מוכן להפסיד את כל דמי הסעודה העיקר שילך בר קמצא, והיינו משום שכל הסעודה אין בה טעם במצב כזה... ואף על פי כן אקמצא ובר קמצא חרב ירושלים, כי גם אם אתה 'צודק' מכל מקום אסור לבייש את השני שאינו צודק ולשפוך דמו ברבים...

לב. כלימוד למעשה היה אומר הגאון רבי אברהם גניחובסקי ז"ל שאפילו אם נזדמן לו לאדם פעם אחת בחייו לדבר עם השר הגדול בענין החשוב לו ביותר מכל ענייניו, ולשם כך קנה בגדים חשובים (רעקיל) ביותר והנה ברגע האחרון בא פלוני ושפך עליו כוס קאווע (קפה) ובכך איבד הלה אותה ההזדמנות... ג"כ לא יקפיד בידעו כי הכל מה' (הובא באגן הסהר).

לג. והדברים אמורים ביותר לענין חינוך הילדים, שאי אפשר להשפיע עליהם על ידי כעס, ובכך ביארו בלשון הכתוב (ויקרא כא א) 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, ונכפל ונשתלש לשון אמירה ג' פעמים, וצריך ביאור טעם הדבר, וביותר הקשה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) מדוע לא נכתב 'וידבר ה' וכפי שמצינו ברוב מצוות התורה [וכמבואר בגמ' (מכות יא.) שפרשת ערי מקלט שביהושע נאמרה בלשון דיבור 'מפני שהן של תורה'], אלא כי בפסוק זה נאמר הלכות החינוך, וכמו שהביא רש"י מדברי חז"ל 'להזהיר גדולים על הקטנים', וזה כלל גדול ביסוד החינוך, שאין תועלת ב'דיבור' לשון קשה אלא ב'אמירה' לשון רכה...

העולם מספרים בדרך הלצה, שפעם הילכו אב ובנו ברחובה של עיר, והנה רואה אחד מעוברי אורח שהנהגות הבן איננה כשורה והאב גוער בו בקול גדול 'יעקב תִּירָגַע, יעקב תִּירָגַע'. אך משהתקרב אליהם הבחין שאין זה 'בן' אלא 'בת', וגברה פליאתו מדוע קורא לה האב בשם 'יעקב' שאינו שם של בת, נענה האב והשיב בחכמה לא שמה יעקב אלא שמי הוא, וגערתי הייתה על עצמי... כי כשארגיע את עצמי ואשלוט בעצמי לחנכה מתוך יישוב הדעת מבלי להתפרץ בכעס על התנהגותה שאינה כהוגן, יהיו דברי נשמעים, ותקבל מוסר אביה.

משה שמיתתו תלויה במלחמה זו מסר נפשו לעשות רצון קונו ולא התעכב מלהוציאם תיכף למלחמה, והנה לכאורה כאשר חזרו פקודי החיל ובשגנה לא הרגו את הנקבות הוצרך משה להתמלא שמחה וצהלה, שהרי מצינו עשה כציווי הבורא, אלא שהלוחמים גרמו בשגנתם להאריך עוד את ימיו, כי כל זמן שלא הרגו גם הנקיבות נחשב כמו שעדיין לא גמרו את המלחמה והנקמה במדין, ועדיין לא יקויים בו 'אחר תיאסף אל עמך' (ונמצא 'מרויח' כמה ימים לחיות בעולם הזה, לעבוד את בוראו ברחימו ורחילו). ואעפ"כ... 'ויקצוף משה - החייתם כל נקבה' כי לא הביט על צרכי עצמו כלל ועיקר. א"כ בעסו שכעס על 'פקודי החיל' שלא מילאו לעשות רצון השי"ת - בוודאי לשם שמים היה, בלתי לה' לברו, ואעפ"כ דקדקו עמו כחוט השערה ונשתכחה ממנו הלכה (פסחים 101:), עאכ"כ בכעס (שלנו) הבא מחמת תאוה וקנאה שאין בו שום ריח של קדושה בוודאי חמור הוא ביותר לה'.

ובבלל אמרו, שהחכם מבין שלא תבוא לו כל טובה מתוך הכעס, ועדיף לו לתפוס במידת הסבלנות, שהרי 'לאחר מעשה' כשיעבור זעמו יתחרט עשרת מונים על המעשים שעשה מתוך כעסו, וד"ל.

ומצינו בחז"ל (פסחים 101:) בחומר גנות מידת הכעס, וכמו שאמרו 'כל אדם שכוועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו', ולמדו זאת מהאמור בעניין (פסוק כא) 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו', ולא נאמרו הלכות 'הגעלת כלים' על ידי משה אלא על ידי אלעזר, מאחר שנשתכחו הימנו על ידי כעסו. והרבה יש להתבונן בכעסו זה של משה רבינו, וכפי שהעמיק בזה ה'אלטער' (הסבא) מנובהרדוק זצ"ל (הובא בכמה מקומות בשמו), דבתחילת הפרשה כתיב (שם א-ב) 'וידבר ה' אל משה לאמר, נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך', ואע"פ שהבין

לד. מובא בשו"ת מאיר נתיבים (רמזי תורה, מקץ) וז"ל, קבלתי ממורי הבעש"ט שסגולה נפלאה לבטל הכעס לומר הפסוק (תהלים קיט ט) 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריו', היינו לכוון השם הקדוש היוצא מראשי תיבותיו, וינצל מן הכעס. ואילו השל"ה הק' כתב (מס' יומא, דרך חיים תוכחת מוסר) 'טוב שיעשה פעולה המבטלו מהכעס, דהיינו שיאחז בכנף בגדו עם הציצית שתלויים בכנף, כי כנף כמנין כעס (150), והכועס נכנס אל זר בלבו (עי' שבת קה:): וציצית גורם להשראת השכינה'.

עוד 'סגולה' אמר הרה"ק ה'ינוקא' מקארלין זי"ע, למלאות פיו מים ולהשאירם שם בלא לבלוע לכמה רגעים, וטעמו ונימוקו, כי מן המציאות היא שזרם המים שיצאו מפיו בקילוח יביאנו לידי שמחה... ובפשוטו, אם רגע אחד לא יוכל לדבר מחמת המים שבפיו החוסמים אותו מלהשמיע קול - כבר תשקוט ה'אש' הגדולה, ותשכך מעט חמתו... לה. כאשר ידע האדם כי נכונים לו נסיונות, אזי בידיעה זו גרידא - כבר יקל עליו לעמוד בנסיון, וכמסופר על אחד מצדיקי הדורות שאחד מחסידיו התאונן בפניו שלקוי הוא מאד במידת הכעס, ומכל דבר - קטן כגדול היתה חמתו בוערת בו, עד כדי סכנה לסובביו, אמר לו הרבי, המתן נא מחוץ לחדרי, ובעוד שעה קלה איעצך עצה ההוגנת להפטר מן הכעס, כצאת החסיד מחדר הרבי נכנס אחריו יהודי נוסף, נענה אליו הרבי בקול גדול (בכדי שהראשון ישמע את דבריו תוך כדי שהותו מחוץ לחדר), אבקשך, שביציאתך מחדרי תנסה בכל דרך שהיא להביא את העומד בחוץ לכלל כעס. החסיד 'השני' יצא מהרבי, ומיד נפנה 'לעשות רצון צדיק' - בתחילה שפך 'בטעות' משקה רותחין על רעהו (הראשון) ועל בגדיו, ובראותו שכל המשקה נשפך על חברו החל לפייסו בדברים, ולהתנצל בפניו 'לא הבחנתי בך' וכדו', אנא ימחל לי מר על אשר עוללתי לו, וראה זה פלא, 'כעסן' גדול זה לא די שלא רתח מזעם, אלא אף הוסיף לדבר בדברי פיוסין אל 'השופך', לאמר לו, לא אתה עשית זאת, כי אם האלוקים אשר שלחך. כך ניסהו בכה וכה, והעלה חרס בידו - 'הכעסן' לא קצף ולא רגז, ועל כל דבר נענה אל המנקה, 'שהכל נהיה בדברו' - בדבר ה'. לאחר זמן נקרא לשוב אל הקודש פנימה, ויאמר לו הרבי, שמעתי מאחורי הפרגוד היאך שהנך עומד בנסיון הכעס ממש 'הפלא ופלא', ואף כשחברך ניסה אותך ב'עשרה נסיונות' של כעס לא העלית רוגז אף לא בלב, ואם כן מה תתאונן על ה'כעס' שאין בך, ענהו החסיד בבת שחוק, אם היה הרבי מדבר מעט יותר בלחש היה זה 'נסיון', אך מאחר ושמעתי את דברי הרבי אל הנכנס אחרי, וידעתי בשעת מעשה שמנסים אותי, בזה נתבטלה ממני כל הבחירה. אחר הדברים האלה אמר לו הרבי, בכל עת זכור נא ש'מנסים' אותך מן השמים, וממילא יקל מעליך כל קושי הנסיון, ולא רק לענין 'כעס' הדברים אמורים, אלא בכל ענין שמרגיש בו רפיון, יתחזק על ידי שידע שכל הנעשה עמו, בא על פי חושבנא דלעילא, עם תכלית וטעם, ובזה יקבל את כל הבא עליו בטובה.

לכעוס' - שאינו ממהר לכעוס אלא הוא מנסה להתגבר על עצמו עדיין נקרא בשם 'חסיד'. ואדרבה מי שלא יכעוס כלל נקרא מלאך, ואין להקב"ה חפץ בעוה"ז במלאכים כי אם בבני אדם המתנסים בניסיונות ועומדים בגבורה (ומוסיף שם, מי שהוא 'קשה לרצות' - אף אם מתרצה לבסוף אבל נצרכים לעבור עמו 'קריעת ים סוף' עד שהוא מתרצה גם בזה נחשב כרשע, כי האדם צריך להיות 'רך וטוב').

אחינו כל בית ישראל יצאו במהרה מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא בעגלא ובזמן קריב.

ומכל מקום לא יפול ברוחו אם נכשל ובא לכלל כעס, כי כל רגע ורגע שהאדם מתאפק מלכעוס חשוב הוא עד מאד אצל הקב"ה, ומצינו בדברי הגה"ק ה'חסד לאברהם' ז"ע (וקנו של החיד"א ז"ע) שכתב (אהבה בתענוגים עמ"ס אבות) על המשנה (שם ה יד) 'קשה לכעוס ונח לרצות חסיד, נח לכעוס וקשה לרצות רשע'. ולכאורה צריך ביאור מדוע לא כתב 'מי שאינו כועס לעולם נקרא חסיד', אלא, שאדרבה מי שיצרו מנסהו, אף אם ח"ו כועס לפעמים, מכל מקום בזה גופא שהוא 'קשה

מעשה בבחור ירא שמים שניגש פעם אל ה'משגיח' והתלונן בפניו על ה'כעס' השולט עליו בכל עת ושעה, ובכה בפניו, רבי הושיעני, כי אינני מהלך ד' אמות מבלי לכעוס ולקצוף בריב ומדנים על כל אשר ייקרה לפני. א"ל המשגיח, הסכת ושמע למעשה אשר בפי, אולי ירווח לך, פעם עלו קבוצת גנבים על אניית נוסעים שהפליגה בהשקט ובבטח, הללו עלו כנוסעים תמימים, מתוך מחשבה לפרוץ באמצע הנסיעה לחדרו של 'רב החובל' ולהכריחו להוביל את האניה כפי רצונם... על אם הדרך שמעו מחוץ לחדרו של רב החובל שבפנים מתנהל וויכוח גדול בין מנהיגי הספינה האם לעצור באיזה 'אי בלב ים' שעתידים הם תוך כמה דקות לעבור בסמוך אליו, או למהר בנסיעה ולא להפסיק באמצע כי אחד ממנהיגי הספינה מיהר מאד בדרכו... הגנבים ניצלו שעת הכושר זאת - שיש מריבה בתוככי החדר, פרצו לחדר וכפתו את כל מנהיגי הספינה בידיהם וברגליהם, ומעתה עשו בספינה ויושביה ככל העולה על רוחם. והנה, אין צריך לומר שמשנכנסו הגנבים ושלטו על הנהגת הספינה פסק הויכוח בין מנהיגי הספינה... עתה פנה המשגיח לבחור, אמור נא האם נמשך כעסם של המנהיגים זה על זה, ענה הבחור שלא, ומדוע, כי נכנסו עתה למצב סכנה, והאיך יחשבו על דברי הבל כוויכוח שהיה ביניהם, א"ל המשגיח והרי לא נכנסו בזה לכלל סכנת חיים (שלא רצו אלו החוטפים להרגם רק לשדוד ממונם)... חשב הבחור היטב עד שהגיע למסקנא, שעד עתה חשבו את עצמם כ'מנהיגי הספינה' ולכן כעסו זה על זה - מה לך כי תחווה דעת ותתערב בעניינים אשר אני שולט עליהם... אך ברגע שבאה חבורת גנבים וכפתו אותם ביד וברגל נוכחו לדעת שאינם מנהיגים כלל, ואין הספינה ויושביה תלויים לא בהם ולא בהחלטותיהם, ואדרבה הרי הם כפותים וכבולים בידי אחרים, מעתה סר מהם כל כעס וכל דין ודברים, וינוחו בשלום על מקומם, כאן סיים המשגיח את דבריו, בחור יקר, הנך כועס ומריב עם כל הנקרה בדרכך, כי נראה לך שבידך לנהל ולהנהיג את העולם ומצבך מטוב עד רע, כל זה עד שתכיר ותדע כי הבורא מנהיג את העולם והכל תלוי בידו ואתה כבול בידי הבורא יתב"ש, אז תבוא מנוחה ומרגוע לנפשך וכל סביבתך תתנהל על מי מנוחות בשלום ושלווה.

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מהי מטרתנו?

פרשת מטות

בס"ד | גיליון מס' 389

למה לוותר על כבוד ועושר מופלג?

נבנה למקננו פה (ל"ב, ט"ז)

העדיפויות, וברור ונהיר שזו המטרה וזו התכלית, ומעתה לא נתבלבל ונטעה. והיה אם נתבלבל - תמיד הכוונון המדוייק ליעד והגדרתו החדה והברורה יובילו אותנו לחשב את המסלול מחדש, ולשוב ולכוון את פנינו לעבר היעד הנשאף.

אך אם היעד לא מספיק ברור, סולם העדיפויות אינו בהיר, סולם הערכים רופף ונתון לשינויים - כמעט בלתי אפשרי להגיע ליעד, תמיד תהיה את הטעות הלא נכונה, הפניה שאינה במקום, הדרך שתוביל אותנו לתוצאה שונה מהרצויה... כי קודם כל יש להגדיר את היעד ולהציבו בראש סולם העדיפויות - ורק אחר כך ניתן להגיע אליו, להתמקד בעשיה לכיוונו, וגם להצליח להשיגו.

הסוד הזה נחשף בפרשה זו, כאשר רש"י מגלה שמשנה רבנו אמר לבני גד ובני ראובן כי אין ראוי לדאוג לרכושם תחילה לפני ילדיהם, בעוד הילדים הם העיקר והרכוש הוא הטפל. משה רבנו מבהיר להם את הסדר הנכון, את הגדרת סולם העדיפויות הראוי: ראשית יש לדאוג לילדים כי הם העיקר, רק אחר כך יש לדאוג לטפל - למקנה ולרכוש. תחילה יש לדאוג לחינוך נכון ומיטבי, ורק אחר כך לדאוג הפרנסה...

כשמדובר על חינוך הילדים, אשרינו שאנו יודעים שהם בראש הפירמידה, שאיננו מתבלבלים ואנו מכירים בערך הנעלה והקריטי לשמור על חינוכם האיות, לשמור על גידולם בטהרה. הבה נתבונן בכך עוד ועוד, נפנים אל לבנו את המסר, כי במקום שיש שמץ של סכנה ליעד הנשאף ביותר - לנפש הילדים, אין מקום לפשרות, אין מקום לסיכונים!

את היעד הזה נציב בראש, אליו נתמסר ולמענו נקריב. בכל צומת שאנו עומדים בפניו, נמדוד מה תהא השפעת הצעד הבא על היעד מספר אחד, על השאיפה הכמוסה ביותר, על המטרה האחת והיחידה, הממוקמת הכי גבוה בסולם הערכים שלנו. רק כך נוכל להבטיח גידול נכון ויאומ, והצלחה חינוכית שתביא בכנפיה מלאו חופניים נהת!

התלבטות גורלית...

בין נכבדי הקהילה הלומז'אית לפני כ-150 שנה, נמנה רבי משה אהרן לוי זצ"ל, שהיה בין נכדי לגדולי עולם, וגם תלמיד חכם מופלג בזכות עצמו. לצד זאת זכה הרב לוי להתברך בעושר ונכסים, והתפרסם בהיותו איש של 'תורה וגדולה במקום אחד'. לימים, ירד הרב לוי מנכסיו ולא מצא דרך לפרנס את בני משפחתו, ולפיכך, שם פעמיו לביתו של רב העיר, המהר"ל דיסקין, ליטול עצה מן החכמים כדת מה לעשות.

'רבי ומורי', אמר הרב לוי בהכנעה, 'נקלעתי לצומת דרכים ואינני יודע מה לעשות. אתייעץ ברבנו הנערץ כיצד להמשיך מכאן...' בדקות הבאות, פרש את מסכת התלבטותיו, הסביר בצער כי ירד מנכסיו, ואיננו רואה מוצא. האפשרות היחידה העומדת לרשותו לכאורה - היא לנסוע לארץ הזהב, לארצות הברית שבאמריקה הגדולה

התכונה ההורית הנפוצה והמשתפת ביותר, היא הרצון הכנה לראות את הילד מצליח, והנכונות להקריב למטרה זו ככל האפשר. אנו נשמח לקחת חופשה מהעבודה כדי לשבת בפנים זורחות ובחיוך רחב במעמד 'סיום' של מי מילדי התשב"ר המתוקים שלנו, ואם נצטרך - נישאר ערים בלילות טרוטי שינה ובעיניים עצומות למחצה, כדי לדון בסבלנות בבעיה חינוכית שצפה ועלתה.

זו אולי התכונה הבסיסית ביותר בלבו של כל הורה, ולכן - אין מי מאיתנו שלא משקיע כל מאמץ ומוכן להקריב ככל יכולתו, כדי להצליח להגיע לנחת, לראות את בני משפחתו מצליחים ופורחים, מחונכים וגדלים לתפארת. לכן אנו משתדלים להעניק להם את מיטב הכוחות והמשאבים, ועושים הכל כדי לאפשר להם לגדול ולהתפתח בדרכם, באופן משיביע רצון ומרווה נחת יהודית זכה וטהורה.

כולנו מחפשים את הדרכים והכלים, לשפר את החינוך שלנו ולהעניק לילדינו את המעטפת התומכת ביותר להצלחתם. כולנו מחפשים את סוד ההצלחה החינוכית, שתביא בכנפיה ילדים מחונכים לתפארת כשאיפתנו. הבטחה היא שיש סוד כזה, יש דרך שמובילה להשגת השאיפה הנכספת, וכדי לחשוף אותה, נפתח בתיאור קצר:

הבה נביט בשני רכבים היוצאים לדרכם בשמונה בבוקר מירושלים לטיול לצפון הארץ. הרכב הראשון - מתקדם וטכנולוגי, מצויד במנוע טורבו מתקדם וחדשני, ואילו הרכב השני - גרוטאה מיושנת וחלודה, מצוידת במנוע חלוש, זקן ונאנח... הם יצאו יחדיו, פניהם מועדות לצפון הרחוק, אך בשעת ערב הם מגלים כי הפער ביניהם עצום - נהג הרכב המתקדם עודו משוטט אי שם באיזור המרכז, בעוד נהג הרכב המיושן כבר עומד למרגלות החרמון...

כל בר דעת מביט בתמיהה: היתכן? הרי הרכב המתקדם מהיר וזריז בהרבה, כיצד נותר מאחור כשהרכב הישן כבר גמע את כל הדרך והתייצב ביעד? אך מי שביט אל תוך הרכב בעת הנסיעה לא יישא דבר, הן הרכב המיושן יצא לדרך רק אחרי שהגדיר מראש את יעדו במכשיר הג' פי אס, והיה צמוד להנחיות. אם טעה, אם הסתובב במסלול הלא נכון - תמיד המכשיר שהוגדר מראש ליעד הרצוי, הוביל אותו בחזרה לדרך המלך, לקח אותו את כל הדרך בואכה היעד הרצוי.

לעומתו, כמה חבל, נהג הרכב המתקדם יצא לדרך בלי להגדיר מראש את היעד, בלי לקבוע מראש למכשיר לאן פניו מועדות. כמה טעה בדרכים, כמה פעמים עצר להתרעננות, כמה פעמים התבלבל בכבישים - והוא עדיין בדרך, החרמון עוד רחוק...

אמור מעתה, מה שיקבע אם נגיע ליעד, הוא לא הכלי, גם לא היכולות. מה שקובע ומכריע אם נגיע לכל יעד נשאף, הוא עד כמה היעד הזה ברור, מוגדר מראש, ממוקם בראש סדר

מה עדיף מהון עתק?

אל מורי ורבי, כ"ק האדמו"ר מנדבורנה ז"ע, נכנס יהודי עשיר, גביר אמיד שהגיע מארצות הברית, ובקשתו בפיו. 'אני זקוק לטובה גדולה מאוד מהרבי', אמר האיש, ופירט את בקשתו. זו הייתה אכן טובה ייחודית שדרשה מהרבי מאמץ לא מבוטל, והרבי החל להרהר אם וכיצד להיענות.

לפתע, ניעור הרבי משרעפיו ושאל: 'מה תתן לי בתמורה?' הגביר היה מופתע, הן הרבי הוא לא אחד המבקש תמורה, הן את כל נפשו הוא מוסר לסייע לכל יהודי... בתוך רגע התאושש, שלף את פנקס השיקים מארנק העור היוקרתי ואת העט המזוהב מכיס חולצתו הממוגנת, ואמר לרבי בפשטות: 'מה שהרבי יאמר, כמה שצריך אני רושם בשיק...'

הרבי הצטחק. 'אמנם? אתה מוכן לתת לי כל מה שאבקש?' 'בוודאי', השיב הגביר, וכבר פתח את העט והחל לרשום...

'לא לא לזה התכוונתי', חייך הרבי, 'תן לי הבטחה שמזהים ואילך, אתה לומד שעה דף היומי, כל יום, אבל כל יום! זה מה שאני מבקש!'

הגביר היה מופתע, אך הלא הבטיח כי יעשה את כל מה שהרבי יבקש, ומה יעשה כי הרבי לא ביקש כל הון שבעולם, אלא התמסרות לשיעור הדף היומי? הוא מיהר לקבל את עצמו את בקשתו של הרבי, והרבי עשה כאשר התבקש...

את הסיפור יספר לי מורי ורבי ז"ע בעצמו, והוסיף משפט נוקב חדרי לב: 'האמן לי, יכולתי לבקש ממנו כל הון שבעולם... אך כשהודי ניצב לפניי ומוכן לעשות כל אשר אבקש - אנצל זאת למטרות החשובות באמת. הן הכסף הוא חשוב - אבל אמצעי בעלמא ולא מטרה, ולהוסיף שיעור תורה - זה היעד, זו המטרה!'

כי כשברור שהמטרה שלנו בחיים היא להגדיל תורה ולהאדירה, גם גביר נוצץ, איל הון, שיק פתוח ועט מזהב, לא מבלבלים את המחשבה, לא מאבדים את המיקוד במטרה. הבה נתמקד גם אנו במטרה להוסיף ולחזק את עמוד התורה, הבה נזכור כי השיעור היומי שלנו, סדר הלימוד, החזקת התורה - אלו עיקרי העיקרים וראשונים ברמת הדחיפות עבורנו, ונפעל על פי הערך שבראש סולם הערכים שלנו!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

הונצח ע"י המשפחה לעילוי נשמת
ה"ר משה ז"ל ב"ר אפרים ז"ל שווארץ
מזקני וחשובי חסידי סטאמאר, נלב"ע כ" תמוז תשפ"ב

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשטי (א"ר א"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

והעשירה, אלא שהשמועות אודות מצב היהדות שם באותן שנים - אינן מבשרות טובות ללבו היהודי הבורע באש של יראת שמים...

המהרי"ל הקשיב להתלבטות, הרהר ארוכות בשאלה הסבוכה, ולבסוף הכריע: 'אין לך ברירה, עול הפרנסה כבד ולא תוכל להסתדר כאן, ומאיךך - אתה יהודי שיראת שמים בוערת בו כיקוד אש, חושבני שנוכל להסתמך על יראתך וחכמתך... קח את מקל הגנודים וסע לאמריקה, תחפש שם פרנסה כרב או כשוחט וכיוצא באלה, והשם יהיה בעזרך שתוכל לשלוח לבני משפחתך את מזונם די מחסורם!'

הרב לוי שמח על שהתייעץ עם גדול הדור ורבו פשט את הספק והחכימו בדרכו, ויצא לאמריקה, מותיר את בני משפחתו מוגנים בעיר היהודית למוז'ה. כשבא לאמריקה גילה כי אכן כישוריו התורניים ומידותיו התרומיות חשובים מאוד לביסוס וחיזוק היהדות בארץ המתפתחת, והוא התגייס במלוא העוצמה להפיץ את אור היהדות כהלכתה.

בתוך מספר חודשים, התחבב מאוד על בני הקהילה היהודית בברוקלין, אשר נהנו ליהנות מחכמתו ותושייתו ולהיעזר בעצותיו המחכימות, כאשר הם דואגים למחיתו ופרנסתו ברוח לב. כעבור כמה שנים, כשהתבסס בברוקלין בתי חינוך לבנים ובנות על טהרת החינוך התורני - הזמין את בני משפחתו לבוא בעקבותיו, ולהתגורר עמו בביתו היפה והחדש...

בתוך תקופה קצרה, זכה הרב לוי ושמך הלך לפניו. רבים נעזרו בו, הוא זכה לכבוד רב ולמעמד גבוה במיוחד, וגם פרנסתו היתה בשפע וברוח לב. שוב זכה הרב לוי ל'תורה וגדולה במקום אחד' - אלא שבמושגי אמריקה, היתה הגדולה פי כמה וכמה... עד שהתעשר הרב לוי בעושר מופלג בלי לסטות כמלוא נימה מיהדותו ומצדקותו.

היה זה ביום שבת בהיר אחד, כשהרב לוי שהה סמוך למטבח ביתו, ושמע שתיים מבנותיו הבוגרות מושוחחות ביניהן. 'הרי אנחנו כבר צריכות להינשא' - אמרה הגדולה לצעירה, 'והרי כאן באמריקה, אבא לא יצליח למצוא לנו חתן בן תורה, בחור העוסק בתורה במסירות ובהתמדה. לא תהיה לו ברירה אלא להשיאנו לבחורים סותרים מצליחים, ולבטח יצליח לשים ידו על סוחרים מובחרים במיוחד - כך שנזכה לחיי עושר ורווחה עוד שנים רבות!'

הרב לוי שמע את הדברים, ולבו צנח בקרבו, כל מילה היתה כמזקרת חרב, כמו פצצת אטום נופלת על ראשו. היתכן? הרי חינוך את בנותיו כל הימים להתמסר לתורה, להבין מה ערכה של תורה, לרצות להתחבר ולהתקשר עם התורה, להעריך ולהוקיר את עוסקי התורה - והנה מילים שכאלה? היתכן כי אכן יוכרחו להינשא לסוחר העוסק ברווח גשמי, ולא ברווח רוחני טהור וזך?

כל אותה שבת, הסתובב הרב לוי כסהרורי ולבו בל עמו. הוא לא הסגיר את מחשבותיו לאיש, אך ניכר היה כי הוא טרוד ומבולבל, מתוח ומודאג. הן את כל חייו הקדיש להנחיל לבני משפחתו את חשיבות התורה, כמה יגע והתמסר והקריב כדי שייבנו כי אין מעלה כמו התורה ואין יתרון כמו להיות עוסק בתורה - והנה כל עבודתו ופרי יגיעתו עומדים לרדת לטמיון... איך יוכל לראות בחינוכו הטהור והזך שוקע במצולות, איך יוכל לבחור לבנותיו חתנים שאינם עמלי תורה?

נדודים אל הלא נודע...

במוצאי שבת, מיד אחרי הבדלה, התיישב עם רעייתו הרבנית מרים לשיחת התייעצות דחופה. כל הדאגות והטרדות הונחו בצד, סדר היום נמחק באחת. סוגיא מטרידה מאוד עלתה על השולחן, הרת גורל עד מאוד...

דקות ארוכות נמשכה ההתייעצות, בסיומה התקבלה ההחלטה הגורלית, במסירות והקרבה יוצאות דופן: שוב תיטול המשפחה את מקל הגנודים, תתנתק מהסביבה המוכרת, מתנאי החיים הנוחים, מהעושר המופלג ומהמעמד הגבוה - ותעלה לירושלים, שהיתה בזמנו עיר מיושנת וחסרת תנאים, אך עיר שמעיין התורה פיקה בה בכל עוז. 'איננו יכולים להישאר כאן!' קבע הרב לוי, 'עלינו לברוח ממקום בו החינוך שלנו משתבש, ואין בו הערכה מספקת ללומדי תורה!'

כשנודע הדבר בקרב בני הקהילה, החלו הלחצים למנוע את עליית יידיהם הנערץ לארץ. אך הרב לוי לא שעה אליהם, וגם לא לפיתויי ההעלאה במשכורת והטבות נוספות בתנאי החיים. 'לכון שאני יכול להישאר לחיות באמריקה כשר וטוב, הסביר, אך מנין אקח חתנים בני תורה לבנותיי? כיצד אחזיר גם בדור הבא שיש להעריך לומדי תורה?'

בתוך ימים ספורים, מכר הרב לוי את ביתו ועסקיו, רוקן את חשבונות הבנק, הפך את כל רכושו למטבעות זהב שערך נודד ממדינה למדינה. הוא לא הביט על ההפסד הממוני הכרוך בכך, וגם לא על אי הוודאות בעליה לארץ לא מוכרת - היה ברור לו שיש לברוח מארצות הברית כאן ועכשיו. ואכן, כעבור מספר שבועות כבר עמדו רגליו בשערי ירושלים...

הוא התיישב בירושלים, ומיהר למטרתו הנשאפת - להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים מופלגים. הן כמה הקריב וכמה יגע, כמה ויתר וכמה התמסר למען היעד הזה,

כדי להגשים את השאיפה הזו. את כל ההון שהביא עמו ייחד כדי לזכות בחתנים עמלי תורה, שיהיו סמוכים על שולחנו והוא פרנסם בכבוד מלכיו.

לימים, זכה הרב לוי לחתן ייחודי, עילוי ששמו הלך לפניו, שנודע כאחד מגדולי אותו דור, הוא הגאון רבי אליהו ראם זצ"ל שהתפרסם כגאון מופלג וגם כיהן כחבר הבד"ץ בירושלים. אף שכל תושבי ירושלים חפצו בגאון הנערץ כחתן, אך רב העיר - הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, המליץ לגאון הצעיר להיכנס כחתן בבית משפחת לוי, משפחה שמעריכה תורה ולא הסתנוורה מאמריקה הנוצצת, שבראשה עומד אב שהעדיף להקריב שפע, ממון ומעמד למען חינוך יהודי טהור ושורשי, למען הערכה לעמלי התורה!

הרב לוי לא נדד עוד, וזכה להקים דור ישרים מבורך בירושלים. וכל ימיו היה אומר: 'אשריי זכיתי בחתנים עמלי תורה, אשריי שזכרתי כי העיקר בחיים הוא להגיע ליעד הנשאף - לבית של תורה ודור ישרים שמעריך את לימוד התורה. היה כדאי להפסיד כל הון ומעמד שבעולם כדי להמשיך את החינוך הטהור לדורות הבאים!'

הסיפור המסעיר הזה, הנוטל את קוראיו במסע לאורך שני עשורים ושלוש יבשות ומתואר בפרוטרוט בספר 'אדרת אליהו' מתולדותיו של הגאון רבי אליהו ראם זצ"ל, מאיר לעברנו, קורא וזועק, מלמד ומורה: ראו נא מה מידת ההקרבה הנדרשת, ראו נא כמה חשוב להיות ברור וחד משמעי, להבין מהו היעד הנשאף שלנו וכמה צריך להשקיע בו ולהקריב למענו, כי זהו היעד מספר אחד, זוהי הפסגה שעל כיבושה אנו עמלים!

הפרנסה חשובה מאוד, צריך להתאמץ למענה, היא חובה המוטלת עלינו, אבל ניזחר ונישמר לבל תפגע בחינוך ילדנו, לבל תגרום להידרדרות מהערכים עליהם חוננו ואותם נבקש להעביר לדורותינו הבאים. חשוב מאוד לחיות חיי רווחה ורוגע, חשוב מאוד לנהוג בסדר יום נכון ומוקפד, חשוב מאוד להשיג אינספור מטרות ומטלות, אבל שלא נתבלבל במה שחשוב הרבה יותר, במה שחשוב באמת, והוא חינוך הילדים!

אם יש לנו שאלה איזה כלי טכנולוגיה להכניס הביתה או לכיס, הרבה לפני שנבדוק כמה נוכל להרוויח מההתקדמות הזו או בכמה היא תקל עלינו את החיים, נבדוק ונוודא שהכלים הללו לא ירחיקו אותנו מהיעד החשוב ביותר - חינוך הילדים, שהם ימשיכו להתחנך בטהרה כמקדם, שלכלים אלו לא תהא השפעה שלילית עלינו - וגם עליהם!

אם אנו עומדים לצאת לחופשה, והמחיר זול, והמיקום מעולה, והאווירה מושלמת, אך אם היעד מספר אחד, אם הילדים שלנו לא יהיו מוגנים ושמורים במיטב ההגנה - נותר על החופשה הזו, כי יש לנו יעד איכותי וחשוב בהרבה והוא נפש ילדינו!

כך נזכה, בעזרת ה', לגדל דור ישרים מבורך, בנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות, שימקמו גם הם את ילדיהם בראש הרשימה, וישושו וישמחו לוותר ולהקריב כל מנעמי עולם, כדי להמשיך את המסורת, להמשיך את המנגינה!

הגאון שכח את מספר הטלפון...

הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, נהג ללמוד מדי יום עם בנו הגאון רבי דוד שליט"א. כדי לתאם את שעת הלימוד היומית בתוך הל"ז הצפוף של גאון ישראל, נהג הרב להתקשר לבית בנו מדי יום, כדי להודיעו על שעת הלימוד.

באחד הימים, כשהגיע הבן ללמוד בבית אביו, ראה את אמו מחייכת ואומרת: 'ראה נא, תעריך כמה חשובה לאבא שעת הלימוד. הן אביך יודע את כל התורה בעל פה, אך את מספר הטלפון בביתך הוא אינו זוכר... מדי יום אנו מתגייסים למטרה החשובה - למצוא את ספר הטלפונים ולחפש בו את מספר הטלפון שלך, כדי לתאם את השעה היעודה!'

כשמע הרב את דברי הרבנית, נענה בחיוך ואמר: 'עתה אשנן את המספר 20 פעמים, עד שאדע אותו בעל פה. ממחר זה כבר לא יקרה, אני אזכור את המספר ואשמרנו בזכרוננו!' ישבו האב והבן שניות אחדות ושיננו את מספר הטלפון, כמה ספרות בסך הכל, עד שהגאון הנערץ נבחן וידע היטב את המספר...

ביום המחר, בהגיעו ללמוד, שאל רבי דוד את אמו הרבנית: 'נו, איך היה היום? שוב נדרשתם לחיפושים או שאבא זכר את המספר?' חייכה אמו והגיבה: 'בני יקירי, נראה לך שאבא זכר? הרי דיונים הלכתיים שדן בהם לפני שבועים שנה הוא זוכר אותם על בוריים, אך מספר טלפון אותו שינן אך אתמול - הוא לא זוכר, כי זה לא חשוב לו! לאבא חשוב לזכור את התורה, את הסוגיות שלמד, את התשובות שכתב - זה מה שמונח בראש מעייני! כל היתר - מתנדף מזכרוננו ואיננו!'

כמה מרומם לקראת את הסיפור, ולהבין עד כמה גדולה ההשפעה של הגדרת היעד, עד כמה היא קובעת אם נצליח ועד כמה להתעלות בתורה. כשהיעד מוגדר, כשהשאיפה ברורה, כשהמטרה בוערת בעוצמה ולא זיזים ממנה - בסופו של דבר משיגים את היעד ומגיעים למטרה, ומה שלא חשוב באמת - מתנדף עם הרוח, ומתיר את מלוא הכוחות והכישורים למטרה האמיתית!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מטות השפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

איש כי ידר נדר לדי' (ל, ג)

במדרש: הדא הוא דכתיב "ימינו כצל עובר" בביאור מדרש זה כתב בספר הקדוש "קדושת לוי", עפ"י הגמ' נדרים (י, א) שאסור לומר "לה' קרבן" רק יאמר "קרבן לה'" והטעם, שמא ימות אחרי שיזכיר שם ד' קודם שיאמר "קרבן" ויוציא ח"ו שם שמים לבטלה, לפי זה אמר כאן הפסוק "נדר לה'" ולא כתוב "לה' נדר" כנ"ל שמא ימות קודם, וזה מה שבא המדרש ליישב, למה כתב בסדר זה? ומתירץ הדא הוא דכתיב ימינו כצל עובר וא"כ יש חשש שלא יספיק לסיים את המילה קרבן.

בהקשר לזה, ישנה פנינה נפלאה בספר "שם משמעון" על התורה, בשם הרב הגאון החסיד מו"ה יצחק פרענקל זצ"ל האבד"ק טיסמיניץ שהקשה על מנהג העולם כשנותנים שלום זה לזה, שהמקדים שלום לחבירו אומר "שלום עליכם" וחבירו משיבו "עליכם השלום" וקשה למה לא משיבו ג"כ "שלום עליכם" ולמה הפוך מילותיו? ותירץ הגאון ז"ל שהטעם הוא דמציונו ש"שלום" הוא אחד משמותיו של הקב"ה כמו שנאמר בספר שופטים "ויקראו לה' שלום", לפי זה יש לבאר שלכן עונה חבירו "עליכם השלום" ולא "שלום עליכם" מטעם דחיישין שמא ימות ח"ו ונמצא שם שמים מתחלל, ואם תשאל איך יכול הראשון לומר מקודם "שלום" ואחר כך "עליכם" ולמה לא חיישין שמא ימות? התשובה: מטעם דאיתא בחז"ל "כל המקדים שלום לחבירו מאריכין לו ימיו ושנותיו" א"כ ליכא למיחש כלל שמא ימות דאדרבא מאריכין לו ימיו ושנותיו...

(תפארת יוסף)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל, ג)

בספר "דרך שיחה" (מה שנשאל והשיב הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל) מובא:

הביא הרב בס' "ארחות ישר" (דף ו' ע"ב) מספר חסידים שאם ישמור האדם את פיו מדיבורים אסורים ולא יחל דברו, אזי כל אשר יבקש מהש"ת יתקבל, וכן הובא מהחיד"א על פסוק זה.

והוסיף הרב: סיפר לי אבא זצ"ל שכאשר בנו את בנין ישיבת נובהרדוק בפנינסק, היו באים מדי שנה לסנדלר שם כדי לבקש כסף, ופעם אחת אמר למבקשים: "לא גמרתם את הבנין, לעולם כבר לא תגמרו!" וכך הוה, לפני שגמרו את הבנין באה השואה ולא גמרו את הבנין.

שאלתי את הרב אם הכיר את הסנדלר מת"א שמחזיקים אותו לצדיק וקדוש, ואמר לי: לא הכרתיו, רק פ"א בא אלי יהודי שאתן לו כת"י מהחזו"א, שאלתיו למה לך זה, ואמר שהוא חולה מאד רח"ל, ולפי דעת הרופאים נותרו לו רק שבועיים לחיות, הלך לסנדלר הנ"ל, ואמר לו שישגי כת"י של החזו"א ויתלהו על צווארו כמו קמיע ועי"ז יחיה, לי לא היה כת"י מהחזו"א, ושלחתי להגר"ר שמריהו גריינימן זצ"ל, ולא ידוע לי מה היה סופו של הנ"ל.

סיפר הרב זצוק"ל, כי הרופא הגוי שבא מארה"ב לנתח את חמיו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ביקש ברכה מחמיו, ושאלו: על מה אתה רוצה ברכה? וענהו, שהניתוח יצליח. ונתן לו ברכה. ואמרתי להרב שאם כן נמצא שהניתוח עבר ב"ה בהצלחה מכח ברכת חמיו, רק שתמיד הרי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין אכן כאן הרי היה זה ברכה לגוי, ועי"ז אינו בגדר "מתיר עצמו" נהנה הרב והוסיף: שבמסכת מועד קטן דף ט' ע"ב אמרו "אמר ליה הנך כולהו ברכתא נינהו וכו'" ושמעתי מאבא זצ"ל, בשם המגיד מדובנא ז"ל שאמר כי מה שאמרו כך כי ידעו שלא יבין וישאל אביו, ועי"ז שאביו יתרגם זה יהיה ברכה מאביו.

סיפר הרב, כי השאגת אריה בסוף ימיו היה רב במיץ, ושמע שאנשים מתלחשים, שאל על מה, וענו שהנה לא ידעו שיבוא רב זקן כזה, וכמה זמן כבר יהיה אצלם. השאגת אריה היה אז בן שבעים שנה ואמר, שהוא מבטיח להם עשרים שנה, ואכן כך היה שנפטר כשהיה בן תשעים.

סיפר הרב, שסיפר לו הגאון ר' מאיר קרליץ זצ"ל, כי בוילנא היכן שהגר"א קבע מקום תפילתו היתה חבית עם מים לנט"י עבור הציבור, פ"א

נגש הגר"א ליטול ידיו, ולא היו כבר מים בחבית, ראה זאת א' הילדים, רץ מיד לביתו והביא לו מים, אמר לו הגר"א: תחיה מאה שנה. כשהגיע הלה לגיל תשעים ותשע, נחלה, ולא רצה שיביאו רופא אצלו, ובהגיעו לגיל מאה שנה בדיוק, נפטר. ר' מאיר סיפר שהכיר את היהודי בוילנא.

אמרתי להרב מה ששמעתי שהיה אצל הח"ח הרבה פעמים שביקשוהו ברכה, והיה עונה: למה לך ללכת מאחור תלך ותפנה בדרך הישרה להקב"ה. ופ"א אמר כן לבני זוג שלא זכו לזש"ק לכו ישר להקב"ה ואח"כ באמת נושעו. וביאר הרב, מקודם חשבו שיש מה שיכול להושיען ואח"כ סמכו רק על הקב"ה, בזה לבד נושעו.

סיפר הרב, כי כאשר עמד ש. פ. לבחירות מול מ. ב. אמרו לאבא זצ"ל ש. פ. אמר כי אם יבחר לראה"מ יקח את כל בחורי הישיבות לצבא. ואמר אבא ז"ל "ער וועט קיין מאל ניט זיין אראש ממשלה" - הוא כבר אף פעם לא יהיה ראש ממשלה. אמרו לי שהוא מרגיש ש'קללה רובצת עליו' אני יודע איזו קללה, זו הקללה של האבא, ואף שיה'ן כרא"מ באופן של 'ממלא מקום', אבל מעולם לא נבחר יותר.

כך היו הגדולים מכסים את המופתים שעשו: ספרתי להרב מה ששמעתי מהגאון ר' יואל קלופט זצ"ל, ששמע מהרב קלמס זצ"ל רב דמוסקבה, שפ"א נסע הרב קלמס עם הרידב"ז ברכבת, ולפתע הגיע לרידב"ז יהודי המתחנן על אשתו שהיא עומדת לילד וכבר התחילו צירים, וכעת היא ברכבת באמצע הדרך. אמר לו הרידב"ז: מה אני כבר יכול לעזור לך, המשיך האיש להתחנן על נפשו, ואז אמר לו הרידב"ז: תאמר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" הפוך. והנה מיד אח"כ בא היהודי והודה לרידב"ז שאכן פסקו הצירים. שאל הרב קלמס את הרידב"ז: מהיכתי תיתי אמרת לו כך? ענהו הרידב"ז: העניין פשוט יש סגולה למקשה לילד לומר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" שזה מציל מצרה, וכיון שה'מקשה לילד' נפתח הולד ע"י שאומרים יושב בסתר ישר, ממילא על ידי שאומרים אותו הפוך נסגר הולד...

הוסיף הרב: היתה פעם אשה עגונה שבעלה נעלם ולא ידעה אם הוא חי או שמא השתמד ח"ו, באה אל ה'בית הלוי' ואמר לה: מה אוכל לעזור לך, אמרה לו: רבי רק תאמר לי אם הוא חי, ענה לה: הוא חי. שוב שאלה: רק תאמר לי אם הוא השתמד, ענה לה: לא. ושוב שאלה: רק תאמר לי אם יחזור, ענה לה: יחזור. ולאחר זמן אכן חזר הבעל חי בריא ושלם. אמרו לבית הלוי כי הנה מופת גדול. אמר להם אין זה מופת כלל, כי מה שאמרתי שהוא חי, משום "חזקת חיים". מה שאמרתי שלא השתמד, משום "חזקת כשרות". ומה שאמרתי שישוב, כי אם הוא חי, וכשר, מדוע שלא יחזור...

ידוע המעשה על רבי אהרן הכהן זצ"ל, חתן מרן הח"ח זצ"ל, בהיותו אברך סמוך על שולחן חותנו נחל פעם אכזבה בהשתדלותו להשיג משרת רבנות בעיר מסויימת, הצטער על כך ר' אהרן והשיח לבו בפני חותנו. הח"ח דיבר על לבו, והצביע על גודל האחריות שברבנות, וכי אין כדאי להצטער בשל אי קבלת המשרה. ברם, דעתו של חתנו טרם נחה בזאת.

הציע לפניו הח"ח לספר לו מה שאירע לו בתקופה הקצרה בה כיהן כרב בעיירתו ראדין, ושהיווה א' הגורמים לעזיבתו את הרבנות, אך בתנאי שיקבל ר' אהרן ע"ע לבל יספר זאת לאיש כל עוד שהוא - הח"ח - נמצא בחיים, וכך סיפר לו הח"ח:

באותו זמן ארע שאחד הקצבים נתפס במכירת בשר טריפה. והועבר מיד מחזקתו. הלה בא לפני, והביע חרטה על מעשהו, והבטיח שלא ישוב עוד לכסלה. נוכחתי שהלה מתכוון ברצינות, ומאידך היה נתון במצוקה וטפלי היו תלויים בו, שיתפתי מדת רחמים לדין והחזרתיו לכשרותו, ואילו על חטאו קנסתיו לנדב לבימ"ד ארבעים ליטרא של נרות. הקצב לא האריך ימים לאחר אותו מעשה, וכעבור זמן קצר הלך לעולמו. באחד הימים, ואני לומד כדרכי בעזרת נשים שלידי ביהכ"נס, נפלה עלי תרדמה, ובחלומי,

הכפר, בירך אותי - כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שנים בגולה ואחד בארץ הקדש".

"ברוך ה'" - המשיכה האשה לספר - "בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבריסק אמר כי התפלל באותו בית כנסת) והנה עתה קפצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא - ממון רב, לקיים את המשך הבטחתו - לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק. אך כיון שאין מכרים בירושלים באתי לשאול אותי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים - ואפקיד את הכסף בידו - והוא כבר יעביר אותו לתעודתו".

התפלא רבי חיים:
"לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם ה"שאגת אריה" בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בוער לך?!"... ביטוח מה"שאגת אריה".

למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! - מלחמת מדין.
כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אילו משה רבינו ע"ה היה מעוניין לחיות עוד כמה שנים היתה לו יכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל ואחר תאסף אל עמיך" - אינך מת עד שתנקום במדין. לא היה לו ציווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה.

עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכן אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם בהללו שהחטיאו את ישראל בפריצות!! באותו יום הוא כבר ערך גיוס - לנקום בחטא הפריצות "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!" משה רבינו ידע להעריך כמה שווה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישרא בחיים, עם ישראל יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב - חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל. ובכך לימד אותנו מהו חטא!

א"כ, מלחמת מדין לימדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות של חטא, ועד היכן מגעת חומרתו של עון. דבר נוסף היא לימדה אותנו:

הגיוס של אותה מלחמה

הגיוס שערך משה רבינו היה בו לימוד מיוחד לדורות.
דיברתי פעם לפני סגני אלופים האוהבים לשמוע על גיוס. סיפרתי להם על הגיוס הראשון בתורה - מלחמת מדין.

שלושים ושש אלף חיילים יצאו למלחמת מדין - שניים עשר אלף למלחמה עצמה - חזית. שניים עשר אלף - לשמירת הכלים, ושניים עשר אלף - לתפילה כך מבואר בתורה ובגמרא.

נמצינו כי שליש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. המתפללים הם חלק מהגיוס, אינם פטורים מהצבא - הם הצבא...

אתם, אמרתם להם, חושבים כי אנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה, טעות, אנו חושבים - כי הם הצבא עצמו. כך למדנו מהגיוס הראשון של עם ישראל, המתפללים היו - צבא ההגנה לישראל.
דבר שלישי למדנו ממלחמת מדין:

הפקרת חיים ולא הפקרת הכרת הטוב

לאחר הגיוס, משה לא עמד בראש אלא שלח את פנחס ע"ה ללחום עם המדיינים.

שאל הקב"ה את משה, היתה עליך מצוה ללחום ומדוע הינך שולח שליחים? ובאמת, משהו לא מובן כאן, משה רבינו, מסר נפשו כפשוטו, על מלחמת קדש זו עד שהפקיר את חייו למענה, ולפתע בביצוע הלוחמה למעשה, הוא נעמד בצד ושלח את פנחס.

השיב משה להקב"ה, איני יכול להילחם אישית, כי גדלתי כמה שנים במדין, מצאתי שם שידוך. הכרת הטוב. למדנו כאן פלאי פלאות: הפקרת החיים ולא הפקרת הכרת הטוב... עד היכן מגעת חובת הכרת טובה.

הנה משה רבינו לימד אותנו מהי הכרת הטוב עוד בעיצומן של עשרת המכות במצרים. לא הכה את המים והחול (מכת דם ומכת כינים), כי בגיל שלושה חדשים אמא הניחה אותו בתיבה ביאור, שם ניצל - במים, והכרת הטוב לחול כי השתמש בחול של מצרים להטמין את המצרי, לכן לא הכה אותם בידיו.

אך היה אפשר לתמוה, וכי היתה לאדמה אפשרות להתנגד ולמנוע ממשה רבינו ע"ה לקבור את המצרי בתוכה, א"כ, וכי חייב לה הכרת הטוב האם עשתה דבר למען משה?! אך כך לימדו אותנו גדולי ישראל, בחיוב הכרת הטוב. איזו עדינות של גדולי ישראל - הכרת הטוב למים ולחול!

הכרת טובה לאדם ולהקב"ה

"מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו" נשאלת השאלה וכי מה הוא אשם שאין בו דעה, מסכן מה הוא אשם שאינו יכול לעזור לעצמו? מסביר הסטייפלער זצ"ל - הכוונה למי שאין בו דעה, מסכן מה הוא אשם שאינו יכול לעזור לעצמו? מסביר הסטייפלער זצ"ל - הכוונה למי שאין בו דעה ושכל להכיר טובה - עליו אין לרחם. אין לרחם! אתה לא מכיר טובה אין לרחם עליך! מי שאינו מבין להכיר טובה זו כסילות. זו גם גאוה וחוצפה גדולה. מאד. ובכך מגיעים בהכרח לבריחה מהכרת הטוב לה'. 'עבודת האלוקים' אומר "חובת הלבבות" היא לחוש חייב - "בעל חוב" להקב"ה,

והנה שלשה אנשי צורה מופיעים לנגדי והגדול שביניהם פונה אלי בשאלה: ר' ישראל מאיר הלא תזכור המאורע באותו קצב שקנסתו לנדב מ' ליטרא נרות, אמור נא, לשם מה התכוונת בקנס זה, בתור עונש למען יזהר להבא וכן לטובת הציבור למען ישמעו ויראו או גם למען תהיה לנענש כפרה על עוונתי נדהמתי מאד, וראש המדברים הרגיעני ואמר שימתניו לי עד שתשוב דעתי אלי, נתתי לב להיזכר באותו ענין, והשבתי שעד כמה שבזכוני הקנס הוטל עליו לשם עונש, ולא לשם כפרה.

כשהתעוררתי מתרדמתי, ראשי היה כבד עלי, חזרתי לתלמודי ושוב נפלה עלי תרדמה. הפעם הופיע לפני הקצב, כשכולו מדוכדך, ובקול בוכים טען כנגדי: אוי, רבי, ראה מה עוללת לי בתשובתך לבי"ד של מעלה. כשעמדתי בדין והקטיגור תבע לדון אותי בגיהנום בעבור האכלת טריפות, טענתי שכבר נתכפרתי בקנס של הנרות שהטלת עלי, טען לעומתי הקטיגור שהקנס לא בא לשם כפרה, אלא לשם עונש גרידא, והוחלט איפה לשאול את פיר על כוונתך, ומאחר שתשובתך היתה שלא התכוונת לשם כפרה, יהיה עלי עתה לעבור יסורי גיהנום קשים על אותו עון. לאחר מעשה זה, סיים הח"ח, גמלה אצלי ההחלטה להסתלק מן הרבנות.

(דרך שיחה)

ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה (לב, ו)

שואלים המפרשים מדוע המתניו בני גד ובני ראובן מלענות, ולא ענו מיד?

שמעתי לבאר עפי" המעשה הבא, הגאון בעל "שפת אמת" בצעירותו, לא היה מגיע לבית המדרש לפנות בוקר, בעת פתיחת הלימודים, אלא היה מאחר קצת, הדבר נגע לסבו הגאון בעל "חידושי הרי"ם", והוכיחו על כך בדברים קשים, והשפת אמת שמע בהקשבה והחריש, אחר כך נודע לבעל חידושי הרי"ם שנכדו היה יושב ולומד כל הלילה ובגלל סיבה זו לא היה יכול להקדים ולבוא לפנות בוקר לבית המדרש. בעל חידושי הרי"ם פנה אל נכדו ושאל אותו מדוע כשהוכחתי אותך לא אמרת לי שלמדת עד השעות הקטנות של הלילה, וישבת והקשבת לתוכחתי מבלי להפסיק אותי ולומר לי את האמת? השיב הנכד, באמת שחבל היה לי להפסיד אפילו מלה אחת מדברי תוכחתו של הסבא ולכן לא הפסקתי, כדי להצדיק את עצמי.

ואסמכתא לכך מצינו בתורה בפרשת מטות כאשר משה רבינו הוכיח בלשון קשה את בני גד ובני ראובן על שרוצים לנחול את נחלתם בעבר הירדן ודיבר איתם קשות "והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים וכו'" ובני גד ובני ראובן האזינו לדבריו ורק לאחר שסיים תוכחתו ענו "עבדיך יעברו את הירדן למלחמה ולא נשוב אל בתינו עד התנחל ישראל איש נחלתו", ומדוע לא אמרו זאת מיד למשה רבינו? אלא מכאן שהיתה אהובה עליהם תוכחתו של משה רבינו כי נאמנים פצעי אוהב, והמשיכו להקשיב לדבריו עד תומם ואף אני נהגתי כן.

ובהקשר לזה במידת "אוהב את התוכחה", מסופר (מובא בספר "מוסר ד") שפעם אחת בא רבי בונים מפשיסחא אצל רבו הק' "החווה מלובלין" והיו עיניו של רבי בונים אדומות ודומעות מבכי, שאל אותו החווה "מה קרה ועל מה הבכתי?" ענה לו רבי בונים שאחד העליב אותו ולכן הוא בוכה, שאל אותו החווה "ומה עשית לאותו אדם?" ענה לו "נשקתי אותו", היה החווה מלובלין תמה על דברי רבי בונים, ושאל אותו "מי היה האיש הזה" והשיב זהו הספר "שבט מוסר" לרבינו אליהו הכהן שדבריו נגעו ללבו ולכן בכה, וכשסיים נשק את הספר והחזירו למקומו...

(ציוני תורה)

מאוצרות המגידים

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר לא) רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

"רבי יהודה אומר אילו היה רוצה משה לחיות כמה שנים היה חי שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף תלה הכתוב מיתתו במדין אלא להודיעך שבחו של משה אמר בשביל שאחיה יעכב נקמת ישראל מיד (במדבר לא) וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר רבה פכ"ב) ישנו סיפור מבעל ה"שאגת אריה", סיפור אמיתי שהרב מבריסק סיפרו כמה פעמים:

אשה זקנה נקשה על דלתו של רבי חיים מוואלזין ובפיה סיפור ובקשה בצידו:

"לפני כחמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואלזין. באותם ימים ה"שאגת אריה" עבר ממקום למקום (היה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחודש, חודשיים. ה"שאגת אריה" הקפיד שלא לאכול 'חדש' גם בחוץ לארץ. ולי (לאלמנה) היה קמח מהישן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את

פינחס שקול ככולם, כמו שמשנה רבינו במלחמת עמלק הרים ידיו עבור כל ישראל, כך פינחס התפלל והכניס בהם אור האמונה במוחש. ולכן גם כשהרבי שולח אדם שישע במטוס למדינה רחוקה, צריך להתפלל שיזכור שהוא שליח של הרבי, בלי זה, יתנפח בגאווה ח"ו.

וכן מעשה בהאדמו"ר הבית ישראל כשנפרד ממנו סוחר אחד כשבא ליטוע למרחקים, ביקש ממנו שיביא לו מקטרת מפאריז, שיזכור גם בפאריז את הבית ישראל...

כך גם כשעושים רצון הבורא ית"ש, צריכים רחמים גדולים לזכור שאנו עושים שליחותו ואין לנו כלום מעצמנו, כי ה' אחד ושמו אחד.

(הגרמ"י רייזמן)

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש (לא, מט)

הרב שלמה לוינשטיין שליט"א

מורי ורבותי! שלושת ההפטרות בשלושת השבועות לפני ט' באב הם כך: דברי ירמיהו, שמעו דבר ד', וחזון ישעיהו. אומר הרבי ר' יונתן אייבשיץ שזה בא להגיד לנו מה צריכים לתקן, שלשת העבירות שהכי הרבה נכשלים בהם "דברי" מלשון דיבור, "שמעו" זה השמיעה ו"חזון" זה הראיה.

שמירת העיניים, רבי מיכל יהודה (שליט"א) זצ"ל היתה לו אמא זקנה שגרה בבני ברק ברח' בעש"ט, ואיפה רבי מיכל יהודה גר? ברח' וילקומיר, 5 דק' הליכה, רבי מיכל יהודה נהג לבקרה מידי שבוע בשבוע, עד, שהתחיל לבוא כל יום... שאלה אותו "מה קרה שהתחלת לבוא כל יום?" ענה: "למה לא? זה הרי כיבוד או"א", "ועד היום?" – שאלה, ענה: "עד היום היה חבל על העיניים" "נו, והיום?" "היום" ענה רבי מיכל יהודה "ברוך השם נהיה לי "קטרקט" בעיניים (חולי שנהיה כיסוי כזה על העיניים) וממילא איני רואה טוב".

יום אחד שאלתי את רבי מיכל יהודה האם הסיפור הזה נכון, אז אתם יודעים מה הנוסח שלו "אולי" לא יודע" "אם מספרים אז יכול להיות", "אבל זה כן אני זוכר", אומר לי רבי מיכל יהודה, "שעברתי ניתוח על העיניים בעקבות הקטרקט ועשו לי נזק עצום!", אני חשבתי שהוא מתכוון למה שהוא לא רואה בעין אחת, אז הוא אומר לי "לא, מאז הניתוח התחלתי לראות ברחוב כל כך טוב וזה נזק עצום! ואם תשאל אז למה עשיתי את הניתוח, כי לפני כן הלכתי ברחוב ואנשים אמרו לי שלום ולא עניתי להם, כי לא ראיתי אותם, והם נעלבו, אז עשיתי את הניתוח כדי שאוכל להגיד שלום אבל זה נזק עצום".

מורי ורבותי! הבן איש חי מביא מדרש מאוד יפה, הוא אומר שכששלמה המלך נשא את בת פרעה, אז היא באה אליו שהיא רוצה שהוא יעשה לה משהו מיוחד, מה זה המשהו הזה? שיזמין את כל העופות שיש בעולם שיבואו כל סוגי העופות ויכניס אותם לבית כלא וישחט את כולם ושיבנה לה מהעצמות שלהם בית. למה את צריכה כזה דבר? ככה, ככה אני רוצה. טוב רוצה רוצה. גזר שלמה המלך שכל סוגי העופות חייבים לשלוח נציג, ועד חודשיים מהיום כולם חייבים להופיע. אחרי חודשיים באמת כולם הגיעו, ראה שלמה המלך שעוף אחד עדיין לא הגיע, חיכה לו, והנה פתאום גם העוף הזה מגיע, שאלו שלמה "איפה היית", ענה העוף, "בדרך לכאן עשיתי איזה סקר בעולם", מה הסקר? "בדקתי מה יש יותר בעולם: זכרים או נקבות?" "נו, ומה המסקנה?" שאל שלמה, ענה העוף "גיליתי שיש יותר נקבות, והראי שאתה לבד כבר נשוי לאלף נשים", אמר לו שלמה המלך תדע לך שטעית, יש יותר זכרים בעולם. אמר לו העוף, סליחה אדוני המלך, אתה לא הבנת אותי, אתה חושב שספרתי אנשים או נשים? לא, לא זה ספרתי, אני בדקתי כמה "זכרים" יש וכמה "נקבות" יש. הכוונה: בעיני אחד שאשתו מושלת עליו וכל מה שהיא אומרת הוא מיד עושה כמו לדוגמא שהיא אומרת לו לקבץ את כל העופות כדי לבנות לה בית או כל מיני רעיונות משונים והוא עושה את זה, בעיני הוא "נקבה" ולא זכר... שמע אותה שלמה המלך, ושחרר את כל הציפורים...

אומר הבן איש חי, כיוצא בדבר אם אדם לא לומד תורה, לא מניח תפילין, אז הוא לא זכר אלא נקבה. לפי זה אומר הבא"ח, במלחמה הרי קשה להקפיד על כל המצוות ועוד יותר קשה ללמוד תורה, באו כל האנשים שיצאו למלחמת מדיין ואמרו למשה רבינו "עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש" כולם נשאו בדרגת "איש" המשיכו לשמור מצוות כמו שצריך ואף ללמוד תורה.

(הר"ש לוינשטיין)

נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך:

פרש"י ע"פ מש"כ בספרי 'אף ע"פ ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר'. ויותר מזה כתוב במדרש: (ילקוט שמעוני במדבר - פרק לא - המשך רמז תשפה) 'נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר

הן כדברי רש"י שהם רק י"ב אלף, והן כדברי בעה"ט שהן כ"ד אלף, כי פינחס נחשב כ"י"ב אלף והוא לשבט לוי. ונמצאו כל דברי חכמים קיימים. לאור הנ"ל גם מיושב שבאמת לא היה פינחס מתוך הי"ב אלף הראשונים, כי הוא בעצמו נחשב כ"י"ב אלף נוספים. ונמצא רש"י ובעה"ט שניהם כאחד.

חשבון שמו של פינחס במיליו ומיליו דמיליו כמנין י"ב אלף

עוד דבר פלא כתב התפארת יעקב צבי שכשנחשב סוד פינחס זה אליהו ויש בו נשמות נרב ואביהוא, כשכותבים פנחס במיליו ובמיליו דמיליו, כזה: פא, פא אלף, אלף למד פא. נון, נון ויו נון, חית, חית יוד תיו, סמך, סמך ממ כף. ואליהו במיליו דמיליו, ובן אלעזר סתם. הוא בגימ' י"ב אלף בדיוק שוה בשוה.

ולכן הקשה רש"י 'ולמה שלח את פנחס', כי גם כשכותבים אלעזר במיליו ומיליו דמיליו ואליהו ובן אהרן, גם עולה בגימ' י"ב אלף, א"כ למה שלח את פנחס והרי אלעזר גם היה יכול להיות שקול כנגד כולם? ותיירץ רש"י שהלך פנחס לנקום נקמת מדין מה שמכרו את זקנו יוסף שפטפט ביצרו, ואלעזר אינו נכדו ופינחס הוא כן נכדו. לכן שלחו את פינחס ולא את אלעזר. אבל מצד חשבון הי"ב אלף שניהם שווים כ"ב אלף.

והנה בפשטות בדברי המדרש רבה כתוב שהיה י"ב אלף ועוד י"ב אלף, י"ב אלף חלוצי צבא י"ב אלף התפללו. גם זה מתאים כהנ"ל, ש"י"ב אלף המתפללים הוא פינחס בעצמו, מה עשה פינחס, לא אחז נשק אלא חצוצרות וציץ נזר הקודש, הוא זה שמתפלל. ובא זה ללמדנו שהמתפלל הוא שקול ככל הלוחמים כאחד.

כשהקב"ה מצוה לצאת ללחום מה צורך יש לי"ב אלף מתפללים?

כתב רבי יחזקאל לוינשטיין בספרו אור יחזקאל על אמונה [ח"ג עמוד קפ] החזון"א אמר שהעסק שלו בחיים הוא אמונה, אמונה במוחש. לכאורה צריך להבין מה צריך י"ב אלף לוחמי צבא וי"ב אלף מתפללים. מה מקום לתפילה כאן, הרי צוה הקב"ה לצאת למלחמת מדין, לתת נקמת ה' בהם, מה מקום לתפילה כאן, כשאדם מאמין בהקב"ה ויוצא לקיים מה שצוהו ה', מה שייך להתפלל כאן, הרי הוא יוצא לעשות רצון השם?

ונאמר ע"פ משל, כשאדם נוסע עם מטוס למדינה אחרת, הוא בא להפריד מהרבי לבקש ברכה, הרבי מברך אותו כי מלאכיו יצוה לך, תצליח בדרכיך. אך פעם שניה קרא הרבי לחסיד ושלח אותו שיעלה על המטוס ויסע למדינה רחוקה וכו', מה שייך לבקש שם ברכת הרבי, הרי הרבי בעצמו שולח אותו. כך בשלמא במלחמת רשות, יועצים באחיותופל ושואלים באורים ותומים האם יצליח, אך כאן כשהקב"ה שולח, מה מקום לתפילה? ויותר יפלא שמשמע במדרש רבה שאנשי התפילה הלכו יחד עם אנשי המלחמה למלחמה. למה לא הספיק שישבו בביתם ויתפללו עליהם. י"ב אלף חלוצי צבא יצאו להתפלל, י"ב אלף ישארו בבית המדרש ויעשו יום תפילה. וכן מה צריך דווקא י"ב אלף, שיכריז משה רבינו שכל ישראל יאמרו פרקי תהלים אחר שחרית להצלת המלחמה. למה הוצרך לייחד י"ב אלף מתפללים שיצאו איתם למלחמה?

גם כשאדם מקיים דבר ה', צריכים רחמים גדולים שלא יפול ליכחי ועוצם ידי

וביאר רבי יחזקאל ע"ד המוסר, אדם נשאר אדם, כיון שיוצא למלחמה בכח ועוצם יד, הרי הוא יכול כל רגע ורגע לשכוח מי שלח אותו, לא רק פשוטי עם אלא אפי' אנשים גדולים במעלה יש להם סכנה שישכחו את האמונה במוחש, הן אמת שהי"ב אלף היוצאים למלחמה הם יראים ושלמים ואין מתייראים מהעבירות שבידם, אך כיון שיתחילו לנצח המלחמה, יבא היצר הרע ויפתה אותו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. לכן היה כל לוחם צריך מתפלל צמוד אליו. כמו במלחמת עמלק הוצרך משה רבינו להרים את ידיו, בזמן שישראל משעבדים לבם לאביהם שבשמים היו נוצחים, אם לא שעבוד הלב כלפי מעלה, אפילו במלחמת מצוה יכול אדם ליפול מיד לכחי ועוצם ידי. בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, ואעפ"כ רק כשירים משה ידו וגבר ישראל. וכ"כ רבינו יונה ש"ג פט"ו שהקב"ה שולח אותנו למלחמה בעוה"ז ואין שום עצה, רק להעמיד תפילה יחד עם המלחמה תמיד.

הצמידו 'מתפלל' לכל 'לוחם' שלא ישכח את השי"ת

כל יוצא צבא היה צריך לנגד עיניו 'מתפלל', כיון שרואה לנגד עיניו 'נצחון', מוכרח בכל רגע ורגע לראות את המתפלל לידו. לולא זאת, היו נופלים לקליפת כחי ועוצם ידי.

והאריך רבי יחזקאל שזהו היסוד שביאר הכוזרי טעם למאה ברכות בכל יום, שאדם שעבד לפרנסתו והרוויח את פת לחמו, אם לא יברך לפניו ולאחריה, יפול לאפיקורוסת 'כחי ועוצם ידי'. דוד המלך ראה שהיה מגפה עמד ותיקן מאה ברכות, כי כשיוצאים למלחמה, כל הנאה בעוה"ז הוא מלחמה, צריך עוד אלפי ישראל, מתפלל לנגדי, זהו הברכה לפניו ולאחריה, הוא בחי' י"ב אלף הנוספים.

תאסף אמר משה אם איני יוצא עכשיו אני נותן פתחון פה לבני אדם להשיח אילולי בקש משה שלא למות לא מת שאמר לו הקב"ה אם אין אתה מתנתקם בשונאייהם של ישראל אין אתה מת והיה יושב לו עשרים שנה או שלשים שנה, אלא אמר משה אין רשות בידינו לעכב את המצוה, מיד וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם, מכאן אמרו חכמים כל המקיים מצוות רבו הכתוב מונה שבחו'. ובהמשך שם ששמעו בני ישראל שמיתת משה תלויה במלחמה זאת, לא רצו ללכת עד שנמסרו בעל כרחן, שנאמר 'וימסרו'.

עוד במדרש [רבה ותנחומא] 'וישלח אותם משה, אפשר אמר לו הקב"ה למשה 'נקום' הוא שולח אחרים? אלא ע"י שנתגדל במדין אמר אינו בדין שאני מייצר למי שעשה לי טובה, הלשון אומר באר ששתיית ממנו מים אל תזרוק בו אבן'.

גם כשעושים פעולות גדולות ונצורות, יש לזכור שלא לעבור על מדות שבין אדם לחבירו

הוא דבר פלא שהקב"ה אמר לו מצוה לנקום במדין ואחר יאסף אל עמיו, מצד אחד יש לו חשבון שאם ידחה המלחמה יוכל לחיות עוד שלושים שנה, וחס ושלום אינו עושה כך אלא תיכף יוצא למלחמה. וכלשון חז"ל שהיה לו למשה תשוקת נקמת מדין. מאידך הקב"ה אומר לו שהוא ינקום ואינו הולך לבדו משום שהיה לו טובות במדין. וצריך להבין האיקר שמע משה מפי הקב"ה ש'ינקום נקמת' אין הכוונה שהוא בעצמו ילך, משום הכרת הטוב, אלא ישלח אחרים. וכן כבר למד במצרים שאמר לו הקב"ה שיאמר לאהרן שיכה את היאור ולא הוא לבדו משום הכרת הטוב ליאור. ראיתי דבר פלא בספר לב אליהו לרבי אליהו לפיאן זצוק"ל, למדנו כאן דבר פלא, שאע"פ שיש כאן מצוה גדולה ונוראה לקיים במסירות נפש ולוותר על שלושים שנות חיים, אעפ"כ אין זה תירוץ לעבור על הלכות מדות שבין אדם לחבירו כהכרת הטוב וכדו', יש לך אדם שהוא עסוק במסירת נפש במצוה רבה מאד, ובדרכו הוא דורך על הרבה מדות שבין אדם לחבירו. ואילו משה רבינו אע"פ שהוא מוותר על עשרות שנות חיים, אינו מזלזל בשום מדה שבין אדם לחבירו!

וכן מצאנו ביהושע בן נון שצוהו הקב"ה ללחום בל"א מלכים, והיתה מיתתו תלויה בזה, ואמר יהושע: אם אני הורגו אני מת מיד, מה עשה, התחיל מעכב במלחמתם שנאמר ימים רבים עשה יהושע מלחמות את המלכים האלה, אמר לו הקב"ה וכך עשית? הריני מקצר את ימך עשר שנים וימת יהושע בן נון בן מאה ועשר שנים, אע"פ שאמר לו הקב"ה כאשר היית עם משה אהיה עמך והיה לו לחיות ק"ך שנה, אלא כיון שעייב המלחמה שלא למות, נתקצרו לו עשר שנים משנותיו. וכתב רבי אליהו לופיאן שמאד קשה לומר כך על יהושע בן נון, הרי לא חשב על עצמו כלל, צדיק זה שסמך משה רבינו ידיו עליו, והעיד עליו מלך העולם שהוא איש אשר רוח בו, הרי שהיה בתכלית השלימות, היתכן לומר שהוא עייב המלחמה כדי להאריך שנות ימיו?

ידע יהושע שלאחר מותו ישחיתו בע"ז, לכן דחה הריגת ל"א מלכים

וביאר רבי אליהו דהנה לאחר מיתת משה רבינו היתה מכה גדולה לישראל, וכמ"ש בגמ' תמורה דף טז. ששכחו שבע מאות קלות וחמורות ואלף ושלש מאות הלכות. אכן נתגברו על זה ע"י עתניאל בן קנז וגו'. מ"מ מלבד זאת היתה תלויה ועומדת נבואת משה רבינו שהיא קשה עד מאד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', יהושע בן נון ידע בנפשו שכל זמן שהוא חי, הרי זה נחשב כאילו משה חי, וכמ"ש רש"י שכל זמן שהתלמיד חי הרי זה כאילו משה רבו חי. ולכן יועבדו ישראל את השם כל ימי יהושע'. שנה אחר לאחר הסתלקות יהושע כבר נאמר שעבדו את אלהי מואב ואת אלהי עמון ואת אלהי פלשתים.

יהושע אינו מכזב לחקות את מדרגותיו של משה רבינו

ובזה מבאר רבי אליהו לופיאן שיהושע בן נון בוודאי ידע שמשנה רבינו לא עשה חשבונות מה יהיה לאחר מותו, והלך לנקום מדין בתמימות כדבר השם, ולא עלה על דעתו לחשוב ממה שיהיה 'לאחר מותו', מרוב גדלותו לא עלה על רעיונותיו מה יהיה אחרי מותו, כי היה מילתא דפשיטא אצלו שתיכף שהקב"ה מצוה לעשות, מקיימים תיכף בלי שום חשבונות כלל. אילו היה עולה על רעיונו הקדוש של משה רבינו, בוודאי היה מעכב נקמת מדין, שלא לסכן את בני ישראל ב'השחת תשחיתו', ולא יתחלל שם שמים. אלא כיון שהיה משה במדרגה שלימה כזאת שלא עלה הדבר על דעתו. אך מדרגת יהושע שהחשבון כן עלה על רעיונו, וממילא בוודאי הדין נותן שידחה הריגת ל"א מלכים ולא ישחיתו בני ישראל ולא יתחלל שם שמים בעולם ח"ו. כי יהושע אינו מכזב לחקות מדרגות של הרבי שהוא אינו אוחז בהם. הקב"ה יודע מה שבלב האדם. וכל אחד צריך לנהוג כפי דרגתו.

וכן מצאנו ביהושע בן נון שצוהו הקב"ה ללחום בל"א מלכים, והיתה מיתתו תלויה בזה, ואמר יהושע: אם אני הורגו אני מת מיד, מה עשה, התחיל מעכב במלחמתם שנאמר ימים רבים עשה יהושע מלחמות את המלכים האלה, אמר לו הקב"ה וכך עשית? הריני מקצר את ימך עשר שנים וימת יהושע בן נון בן מאה ועשר שנים, אע"פ שאמר לו הקב"ה כאשר היית עם משה אהיה עמך והיה לו לחיות ק"ך שנה, אלא כיון שעייב המלחמה שלא למות, נתקצרו לו עשר שנים משנותיו. וכתב רבי אליהו לופיאן שמאד קשה לומר כך על יהושע בן נון, הרי לא חשב על עצמו כלל, צדיק זה שסמך משה רבינו ידיו עליו, והעיד עליו מלך העולם שהוא איש אשר רוח בו, הרי שהיה בתכלית השלימות, היתכן לומר שהוא עייב המלחמה כדי להאריך שנות ימיו?

ידע יהושע שלאחר מותו ישחיתו בע"ז, לכן דחה הריגת ל"א מלכים

וביאר רבי אליהו דהנה לאחר מיתת משה רבינו היתה מכה גדולה לישראל, וכמ"ש בגמ' תמורה דף טז. ששכחו שבע מאות קלות וחמורות ואלף ושלש מאות הלכות. אכן נתגברו על זה ע"י עתניאל בן קנז וגו'. מ"מ מלבד זאת היתה תלויה ועומדת נבואת משה רבינו שהיא קשה עד מאד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', יהושע בן נון ידע בנפשו שכל זמן שהוא חי, הרי זה נחשב כאילו משה חי, וכמ"ש רש"י שכל זמן שהתלמיד חי הרי זה כאילו משה רבו חי. ולכן יועבדו ישראל את השם כל ימי יהושע'. שנה אחר לאחר הסתלקות יהושע כבר נאמר שעבדו את אלהי מואב ואת אלהי עמון ואת אלהי פלשתים.

חשבון זה עשה יהושע בן נון להציל את בני ישראל מרדת שחת, לכן ראה לעכב הריגת ל"א מלכים שע"י ימשיך הוא לחיות ולא יעבדו ישראל עבודה זרה. אמנם משה רבינו גם היה יכול לחשב חשבון זה, שאילו היה הוא חי עוד ל' שנה בוודאי היה נדחה נפילת ישראל כמספר שנים הללו. אך קיים דבר ה' בזריות ויצא לנקום נקמת מדין. משא"כ יהושע כן חישוב חשבון זה, ומה היה בסופו, שהקב"ה קיצר שנותיו בעשרה שנים. אילו לא היה עושה חשבון זה, היה מאריך ימים עוד עשרה שנים. ואילו אצל משה הוא להיפך, שאילו היה עושה חשבונות ודוחה נקמת מדין, היה מת לאחר ל' שנים וממילא היה מתקיים מיד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', כיון שנזדרז לקיים מצות הנקמה ולא עשה שום חשבון, או אז נתפרש 'אחרי מות' שהכונה אחרי מות יהושע, והרוויחו עוד שנים רבות שלא ליפול לעבודה זרה. זהו עבודתו של אדם שלא לחשב חשבונות, אלא לקיים דבר ה' בתמימות ופשיטות, ואז יצליח בכל מעשיו. כי עצת השם היא תקום.

אך עדיין צריכין אנו למודעי, היתכן לומר כך על יהושע בן נון, הרי בוודאי קיים דבר ה' בתכלית השלימות, ומאידך מדוע לא הלך בדרכו של משה שהלך לנקום במדין בלי שום חשבונות?

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל, ג)

בעיני המון העם, לפעולה ולמעשה של האדם יש תוקף ומשמעות ואילו למילה יש פחות חשיבות ותוקף. אמר - אז אמר... הבטיח - אבל לא הבטיח לקיים... אולם במבט אמיתי, הדיבור הוא קודש. אדם חייב לעמוד בדיבור ובמילתו. מילה - זו מילה! המילה צריכה להיות יציבה ואיתנה כמו בטון יצוק, אפשר לבנות עליה בנין.

אומר רבי חיים ויטאל: כל דיבור שאדם מוציא מפיו עושה רושם בעולמות העליונים, לטוב ולמוטב. מצד אחד דיבורים טובים בוראים עולמות - 'ואשים דברי בפך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ' (ישעיהו נא, טז), ומצד שני - דיבורים לא טובים מחריבים עולמות ח"ו.

לכן התורה מצוה את האדם 'לא יחל דברו' - אל תזלזל בדבריך, אל תעשה אותם חולין, כי עליך לדעת שלדיבור יש כוח אדיר, 'ככל היוצא מפיו יעשה' - הדיבור מחולל בעולמות העליונים דברים נוראים.

אומר החיד"א: 'לא יחל דברו' - אם האדם לא מחלל את דברו, אם הדיבור שלו קדוש, אזי 'ככל היוצא מפיו יעשה' - הריבונות של עולם יעשה ככל היוצא מפיו, כל בקשותיו של האדם תענינה מן השמים. צדיק גזור והקב"ה מקיים.

הרמב"ם אומר שבארץ ישראל אין שדים. אומרים ה'עולם' שאפילו אם יש שדים, אחרי שהרמב"ם אמר שאין - הם יצאו! 'ככל היוצא מפיו יעשה', ואם הרמב"ם אמר - דבריו קיימים, גם אם הם מצריכים שינוי הטבע.

"סעו הביתה, היא תהיה בריאה"

הנה סיפור, אחד מני רבים, של "ככל היוצא מפיו יעשה":

בשנתו האחרונה של מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, כמה שבועות לפני ראש השנה שלחו אתו אנשי ביתו לשהות בחורשה מבודדת מחוץ לראדין, כדי

עשר אלף לתפילה, כתוב שהם לא היו במערכה ממש, הם יצאו מחוץ למחנה להתפלל.

יש לדקדק: למה כתוב אלף למטה? היה צריך לומר אלף ממטה, כלומר, מהמטה – מהשבת – לקחו אלף! אלא, רמוז כאן מה היה הצורך באותם שנים עשר אלף של תפילה: הם היו "אלף למטה", לצורך המטה של המלחמה. כי כשם שלצורך המלחמה צריכים שנים עשר אלף חלוצי צבא שילחמו בחזית, כך בדיוק צריכים שנים-עשר אלף שיתפללו. בלעדיהם אין כלום! מוראדיגע זאך.

נשאלת שאלה נוספת: לכאורה היה צריך להיות שלושה-עשר אלף. הרי כאשר משה רבנו שלח לקחת מכל שבט, בסיכום היו שם שלושה-עשר אלף! שמעתי כי בעת שהרבי מגור – "בית ישראל" זצ"ל בא לבקר את ה"חזון איש" זצ"ל, ה"חזון איש, ביקש ממנו, שיגיד ווארט, חידוש, מאביו, בעל ה"אמרי אמת".

ומה הוא אמר? הוא שאל את השאלה הזו – מדוע כתוב "וימסור מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף", הלא היו שלושה-עשר אלף? ותריך שהרי באותו חז"ל נאמר שהלשון "וימסור" פרושו בעל כרחם, אבל הם מצדם לא רצו ללכת כיון ששמעו שפטירת משה תלויה במלחמת מדין.

מי לא רצה ללכת? שנים עשר אלף. אבל שבט לוי כן רצה ללכת. אצלם – "סביב משכן ה' יחנו" "האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר... כי שמרו אמרתך" – אם הקב"ה אומר ללכת, הולכים! פטירת משה איננה אפילו שיקול כאשר הקב"ה אומר ללכת. נמצא שה"וימסור" היה שנים-עשר אלף, כי האלף הנוספים של שבט לוי באו מרצונם, אבל בסיכום הכללי היו באמת שלושה-עשר אלף.

ה"חזון איש" הגיב על כך, באידיש כמוכן: "לא מוכרח שזה נכון"...

ובאמת הרמב"ן עושה חשבון, כי בכל התורה כולה לא קיים מושג של שלושה-עשר שבטים. כי כשיש אפרים ומנשה, שבט לוי בחוץ, וכשיש שבט לוי, אפרים ומנשה נחשבים כשבט אחד. לפי זה, גם לענינו, מנשה ואפרים היו אחד, כיון ששבט לוי הלכו, כפי שרש"י מציין.

התפילה – מהות האדם

"כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, וכשמת – אומרים לו: אי ענו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו" (ברכות ו ע"ב).

מדוע הזכר אברהם דוקא? כי אברהם קבע מקום לתפלתו, כמו שנאמר: "אל המקום אשר עמד שם את פני ה'" (בראשית יט, טז).

רבינו יונה (ע"ה ר"ף ברכות דף ג ע"ב) שואל – מה הגדלות בקביעת מקום לתפילה, עד כדי כך שבשביל כך הוא כבר זוכה שאלוקי אברהם בעזרו, ושהוא חסיד ושהוא ענו "אי חסיד אי ענו" – ביטוי שנאמר על משה רבנו, והספד שאמרו אחרי מיטתו של שמואל הקטן?

מתוך רבינו יונה, אלו דבריו: "ויש לומר, שלא אמרו בעבור קביעות המקום בלבד, אלא רוצה לומר שכל כך מדקדק בתפלתו שגם בזה הוא נזהר, שרוצה שתהיה תפלתו במקום מיוחד, וכיון שכל כך הוא אוהבת התפילה, ודאי מידת הענוה יש בו כדי שתהיה תפלתו מקובלת לפני המקום, כענין שנאמר 'ובחי אלקים רוח נשברה', שאם לא יהיה לו הענוה לא יוכל לעולם להתפלל בכונה ולא תהיה מקובלת לפני המקום ב"ה, וכיון שזכה לענוה יהיה זוכה למידת החסידות, שהיא גדולה יותר, שהאחת גורמת לחברתה, כדאמרינן 'ענוה מביאה לידי חסידות'. נמצא שבעבור דקדוק התפילה זוכה לאלו המעלות, ויאמרו אותם עליו כשנפטר מן העולם".

אחרי שזוכים לענוה יש חסידות, אם כן הוא ענו וגם חסיד, וכשמת אומרים לו "אי חסיד אי ענו" – והכל מגיע מהרצון להתפלל בשלמות.

הספר 'חרדים' מבאר את הפסוק במשלי (כז, כא): "מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו" – כאשר רוצים לבחון את סוג הכסף מביאים מצרף, על ידו בוחנים ובודקים את סוג הכסף. וכור לזהב – את הזהב בוחנים בכור. ואם מעונינים לבחון היטב ולדעת מי האיש – בודקים לפי מהללו. תראו את מי הוא מהלל. אם משבח צדיקים, מעשים טובים – "תדע ובהנחת כי איש טוב הוא, ושרש הצדק נמצא בו והמשבח רשעים או מהלל מעשים מגונים הוא הרשע הגמור" (רבינו יונה).

אדם מהלל ומשבח את ראש הממשלה: "ראש הממשלה, אח – כל הכבוד, כזה פינער מענטש...". וכי אותו ראש ממשלה הוא פינער מענטש? הלא מחלל שבת הוא, ובזמן שבת המקדש היה קיים היו רוגמים אותו באבנים, אם היה עושה זאת במזיד ובהתראה. הוא יורק לאבא בפנים, ואתה אומר עליו שהוא 'פינער מענטש'? אם נוה לך לומר על מי שלא מניח תפילין דברי שבח, הרי שאתה עצמך רשע גמור! "איש כפי מהללו" – על פי מה שהוא מהלל.

מוסיף החרדים ואומר עוד פשט ב"איש לפי מהללו": אם אתה רוצה לדעת איזה איש הוא, תסתכל כיצד הוא מהלל את בורא עולם בתפילה. זה האדם! התפילה מספרת על מהותו.

להרגיש שמדברים לבורא עולם: "ברוך אתה ה'". לא לחטוף את המילים, לא למהר. מוראדיגע זאך. ובאמת, הזוכה שתפלתו כהוגן – היש דבר מתוק מזה? כתוב במדרש שיר השירים "שמאלו תחת לראשי" – זה קריאת שמע, 'וימינו תחבקני' – זו תפילה. אנו לא היינו יכולים להוציא מהפה כאלו הגדרות, אם לא היה כתוב מפורש במדרש רבה. לאלו דרוגות אפשר להגיע בעת התפילה, לביכול להתחבק עם בורא העולם!

לאגור כוח לקראת הימים הנוראים שבפתח. הוא התגורר בתוך בקתה במרכז החורשה והיה הוגה בתורה ועובד את קונו באין מפריע.

באחד הימים נעצרה בביתו בראדן כרכרה ובה קבוצת יהודים. זה היה מחזה נפוץ ולא עורר תשומת לב מיוחדת. אולם מי שהביט אל תוך הכרכרה נגלה לפניו מחזה לא נעים: לדפנות הכרכרה היתה קשורה נערה יהודיה. מסתבר שהיא חסרת דעה, רחוקה מן השפיות, ובשל מצבה היא נוהגת להתפרע ולהשתולל, לשבור ולנתוץ מכל הבא ליד, ואין מנוס אלא לכבול את ידיה ורגליה לבל תזיק לרבים. בני משפחתה עשו את כל הדרך מביתם לראדן כשהיא קשורה בתוך הכרכרה, כדי להתברך מפי ה"חפץ חיים".

בני הבית אמרו להם שה"חפץ חיים" לא נמצא. הוא שוהה מחוץ לעיר וישוב רק לקראת הסליחות. אך הם התעקשו: אם כבר הגענו עד הנה, נשאר כאן עד שישוב. נסו לדבר על לבם: זה יקח כמה ימים, ובינתיים מה תעשו עם הנערה החולנית? רחמנות עליה! אך הם בשלהם.

כשראו בני הבית שיש להם עסק עם אנשים שידועים מהם רוצים, בקשו מהרעבעצין רשות להביא את הנערה החולנית אל ה"חפץ חיים" במקום שהותו. היא הסכימה. אחד מבני הבית הצטרף לקבוצה ויחד עשו את דרכם לחרשה שמחוץ לראדן.

כשהגיעו לשם, התיירו את החבלים מידיה ומרגליה, האחים אחוזו בחזקה בידיה והובילו אותה אל ה"חפץ חיים". היא התחילה להתפרע ולהשתולל, חסרת מעצורים. התפרצה אל תוך בקתתו של ה"חפץ חיים", שבאותה שעה ישב ולמד. היא תפסה את כובעו והשליכה אותו על הרצפה, צעקה וצרחת בקולי קולות.

ה"חפץ חיים" הרים את עיניו וראה לפניו בחורה משוגעת ר"ל. ואז הוא התחיל לצעוק בבכיה: "רבונו של עולם, דאס איז דאך א אידישע טאכטער! (זו הרי בת ישראל!)"

כשסיים אמר להם: "סעו הביתה, היא תהיה בריאה".

מספר היהודי שהיה עד ראייה למפגש של הנערה החולנית עם החפץ חיים: נטלתי את כתובתם. לא התעצלתי, אחרי הימים הנוראים נסעתי לביתם. התברר שהיא הבריאה ונהייתה כאחד האדם. הם סבלו ממנה במשך שנים רבות, וברכה אחת של ה"חפץ חיים" שמה קץ לסבלם.

"מי גילה לך את הלחש הזה?"

יש סיפור על הגאון מוילנא, שמעתי ממשהו ששמע מר' שלום:

הגאון לא היה נעזר ברופאים – "מה חלק ברופאים בבית עושי רצון השם". פעם סבל מדלקת אזנים קשה. מכיון שלא הלך לרופא, ספרו לו בני הבית שיש אשה שמרפאת באמצעות לחש. הגאון הסכים שהאשה תבוא לביתו. הוא פנה אליך ובקש לדעת מה הלחש, אולי חלילה זה שם טמא. אמרה: "הרי זה מקור פרנסתי היחיד, ואם אגלה את סודי אני עלולה לאבד את מטה לחמי" ... אבל כמוכן אין לחשוש מהגאון שיעשה שימוש לרעה בלחש ויגלה אותו ברבים.

גלתה האשה לגאון כיצד עובד הלחש: "אני נוטלת בידי כוס מים, מברכת 'שהכל נהיה בדברו' ושותה. זה הכל... וזה עובד!"

שאל הגאון: "מי גילה לך את הלחש הזה?"

– "הרבנו של עולם!"

וכך היא מספרת: "הייתי ילדה יתומה, אבי נפטר. נשארתי ללא פרנסה. נכנסתי לבית הכנסת, פתחתי את ארון הקודש ובכיתי לה: 'אין לי פרנסה'. פתאום אני שומעת איזו בת קול שאומרת לי: 'תגידי שהכל נהיה בדברו, לרפואת בני אדם ותהיה לי פרנסה ברווח'. ככה אני מתפרנסת לא רע כבר שלושים שנה"...

שמע הגאון את סיפורה ופרץ בצחוק, ומן הצחוק התפוצצה המוגלה שבאזנו. הוא כבר לא היה צריך את הלחש כדי לרפא את אזנו...

שאלה האשה: "למה הגאון צחק?" ואז הוא סיפר: "אני הייתי הבת קול... הייתי שם בבית מדרש, ראיתי יהודיה בוכיה, לא יכולתי ללמוד. שמעתי שהיא צועקת 'פרנסה, פרנסה', ואמרתי: 'אם את צריכה פרנסה, תגידי שהכל נהיה בדברו, זה יעזור לך'. לא חשבתי מראש ולא תכננתי מראש לומר את הדברים, זה מה שיצא לי מהפה באותו רגע כדי להפיס את דעתה של האשה".

הגאון לא חשב ולא התכוון, אבל "ככל היוצא מפיו יעשה" – אחרי שהדבר יצא מפיו, הקב"ה קיים את דבריו.

אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל... וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף (לא, ד-ה)

התפילה – צורך המלחמה!

במדרש נתחומא (פרשת מטות סימן ד) מובא [לדעה אחת], שהיו שלוש פעמים שנים-עשר אלף. ומה היה תפקידם? "שנים עשר אלף חלוצי צבא, שנים-עשר אלף לשמור את הכלים ושנים עשר אלף לתפילה", ואותם שנים

אמר לו רבי חיים אהרן – ורק מי שהכיר את הקדוש ר' חיים אהרן מבין שזה מאד מתלבש עליו מה שאמר על עצמו – וכה אמר לו ראש הישיבה:

"כל החיים שלי, בעת שאני מתפלל - - לא נכנסות לי באמצע שמונה עשרה מחשבות זרות, אף פעם. והנה במנחה זו, אחרי שבאת לבקש ממני רשות, בעת שאמרתי 'ברך עלינו', 'בנדיקט' עלה במחשבותי. המשכתי הלאה: 'בנדיקט', 'בנדיקט'. עוד פעם 'בנדיקט'... אמרתי לעצמי: טוב, נחשוב היטב על המקרה בעת 'סדר מוסר' ואתבונן מה המשמעות של הדבר שהרהרתי באמצע שמונה עשרה. כי בחיים לא קרה לי כדבר הזה. איך נכנס בנדיקט ב'ברך עלינו'?"

הגיע סדר מוסר, עושים חשבון הנפש. התחלתי לחשוב, איזה חטא עשיתי שכזאת מנחה היתה לי? ערכתי חשבון נפש, ונוכחתי שאין שום דבר. כלום. אז אם כן מדוע באמת נכנס בנדיקט בראש? צריך לומר שהחלטה להורות לבנדיקט להשאיר, אינה טובה ואינה נכונה. לכן מיד מהרתי להגיד לך, תסע".

עד כאן דבריו. כן רבותי, מוראדיג. קודם דברנו על כוח התפילה, כעת אנחנו אומרים – מה זו תפילה.

אני מדבר אל עצמי, לא אליכם. שאדם יחשוב דברים זרים בתפילה! האם זה הגון, נכון שזה קשה מאד, אבל נחשוב בכנות, זו ממש חוצפה. אתה מדבר אל הקב"ה, וחושב על באבע מעשה'ס, א חוצפה. לכן צריכים לעשות כל טצדקי להתפלל!

כתוב בגמרא בברכות ש"חסידי הראשונים, היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכוונו לבם למקום", משמע שהתפללו משהו עוד לפני התפילה, כי משמע שאחרי שהתפללו היו מכוונים את לבם בתפילה. מה התפללו?

התפללו שיתפללו טוב. התפללו שיכוונו לבם למקום. צריכים תפילה על זה, ויש צורך בעבודה ובמאמץ ולעבדו בכל לבבכם, זו עבודה של הלב, להרגיש שהוא עומד לפני הקב"ה. כשאדם כך מרגיש – הוא אינו זקוק ליותר חיזוק. זה החיזוק הכי גדול. אני עומד לפני מלך. אה!

כיצד זוכים ללב טהור?

רבי שלמה לונשטיין שליט"א, סיפר לי את המעשה הבא, על פי מה שסיפר לו בן דודו – רבי יצחק לונשטיין, (זצ"ל) שהיה משמש בקודש אצל ראש הישיבה, הגאון הצדיק רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל.

אגב, לא אני מחלק תארים "הגאון הצדיק". אלא ה"חזון איש". כי הגיס שלי שיהיה בריא - רבי אריה איברמס – היה מהמקורבים אל ה"חזון איש" והוא סיפר לי, שפעם אחת הם ישבו בחדרו, דברו דבר תורה והזכירו כי רבי אהרן לייב אמר משהו.

הוא שאל: "מי אמר? מי?"

אמר: "ר' אהרן לייב".

אמר להם ה"חזון איש": "זאגט, 'הגאון הצדיק ר' אהרן לייב'".

זה סיפור לפני למעלה מששים שנה. כבר בימים ההם אמר להם ה"חזון איש": "תאמרו הגאון הצדיק", ממילא גם אני אומר כך בדרשות.

על כל פנים, סיפר ר' יצחק לונשטיין, אי רבותי, מבהיל. אחד הבחורים הריקנים, ה' ישמור, ה' ירחם – שיחזרו בתשובה, בא למשמש בקודש, הרב יצחק לונשטיין, ואמר לו: "שמע, אני רוצה כעת להכנס אל הרב, אבל רצוני כי תבטיח לי, שלא תפריע לי לדבר כל אשר עם לבבי".

- "מדוע אפריע לך?"

- "כי אני רוצה כעת לשפוך כל מה שיש לי בלב, הכל!"

הוא חשב לעצמו, מה כבר הבחור יכול לומר. אמר לו: "הכנס".

כהקדמה, באמצע הסיפור: ר' אהרן לייב שיהיה בריא, ביקר פעם במרפאת שיניים. שאל אותו הרופא: "איך אתה אוכל, הרי אין לך שיניים? יש לו ארבע שיניים בלבד", במה אתה אוכל?

הוא השיב לו: "בשביל ארבע סעודות בשבוע זה מספיק [שלוש סעודות ומלוה מלכה]". כי כל השבוע אינו אוכל כמעט. הרב יצחק לונשטיין סיפר כי לר' אהרן לייב היה ספק פעם בשבת בברכת המזון האם אמר 'רצה והחליצנו', וההלכה היא שצריך לחזור על ברכת המזון. מדוע צריך לחזור?

כי כיון שאדם רגיל לברך בלי 'רצה', מסתמא אמר כהרגלו ולא הזכיר. "אבל אני" – אמר לו ר' אהרן לייב – "אני מברך רק עם 'רצה' כי אין לי כמעט ברכת המזון אחרת". מה הדין אצלי...?

אתם מבינים?

שאל אותו ר' יצחק: "כמה זמן הרב לא אכל לחם באמצע השבוע?"

"שבעים שנה!" השיב לו.

בקיצור, הבחור מהחבר'ה, נכנס והתישב והציג תמונה טובה של חתיכת בשר מבושל...

שאל אותו הרב: "מה זה?"

וכאן, כשיצאו למלחמת המצוה, הקב"ה מצוה: "אלף למטה". כנגד אלף הלוחמים יש צורך באלף לתפילה, לא אחד פחות!

וראו נא: התורה אומר "לכל מטות ישראל תקחו". לכאורה היה צריך להיות כתוב "מכל", מה הרמז בלשון התורה "לכל מטות ישראל"? אלא ללמדנו בא, שתפילתם פועלת לטובת כל מטות ישראל.

התפילה בירושלים והנס בבני ברק

אספר לכם מעשה שכמדומה שאף פעם לא ספרתי. להכיר מעט מה זה תפילה. לא כוח התפילה, אלא – כיצד צריכה להראות התפילה.

אני הקטן למדתי שנה אחת, בתשכ"ד בירושלים, ב"ישיבה למצוינים" [כך שמה]. ראש הישיבה היה הגאון הקדוש רבי חיים אהרן טורצין זי"ע, יד ימינו של הרב מבריסק, לא משה ידו מתוך ידו. הישיבה היתה כעין הכנה לישיבה של רבי יושע בער סולובייצ'יק בנו של הרב מבריסק.

שם בישיבה למד אתנו אחד האחים למשפחת בנדיקט המפוארת, כמדומה ששמו היה לייזר – אליעזר בנדיקט. אם המשפחה ובניה התגורר ברחוב סוקולוב בבני ברק [אביהם, רבי יחיאל, הסתלק בצעירותו, ביום ראש השנה]. אחותו של אליעזר התחתנה, והוא נסע לחתונה.

אחר כך, אמו עשתה 'שבע ברכות' והוא רצה להשתתף, כי ידע שבואו ישמח אותה.

ואז, לא כהיום, היו שואלים רשות מראש הישיבה האם לנסוע. לא נסעו סתם ככה. בצעהרם לפני תפילת מנחה הוא נישג לרבי חיים אהרן, ואמר כי הוא רוצה לנסוע לבני ברק לשמחת שבע הברכות: "אמא עבדה והכינה, ואני יודע כי היא רוצה שאבוא".

התשובה היתה: "אינך צריך לנסוע. מספיק שהשתתפת בחתונה".

אם ראש הישיבה לא מאשר, לא נוסעים.

לפני מעריב למדו מסור, חצי שעה או ארבעים דקות. לפתע ר' חיים אהרן קם ממקומו נישג אליו, ואמר לו: "בנדיקט, סע". בסדר.

לאחר כמה רגעים הוא הבחין שאינו קם לנסוע. רבי חיים אהרן קם שוב ממקומו, הלך אליו, ושאל: "מדוע אינך נוסע?"

"רצוני קודם הנסיעה להתפלל מעריב, כי אינני יודע אם יהיה לי מנין בבני ברק [בימים ההם]".

"לא, לא. עכשיו תיסע!"

נו, ראש הישיבה אומר לנסוע, נוסעים.

מובן לכם שאז לא היה קו 400, לא 402 וגם לא 403. היה אוטובוס לתל אביב, אוטובוסים שנסחבים, טרנטעים – נסיעה לא קלה. וגם היו מוניות שעברו יותר קרוב לישיבה. כל חברת נסיעה עם המסלול שלה.

לייזר בנדיקט מיד יצא לעבר רחוב יפו, שם היתה תחנה של שירות מוניות. נכנס למונית הראשונה שעמדה בתור ויצא לדרך.

הנסיעה היתה לתל אביב ומשם לבני ברק באוטובוס נוסף, אבל לקראת סוף הדרך הבחור שם לב שהנה הם חולפים לא הרחק מבני ברק. ביקש מהנהג שיעצור לו.

- "למה אתה רוצה לעצור?"

- "כי בעקרון אני צריך לבני ברק, והנה כאן מעבר לכביש זה בני ברק, מדוע להטלטל עד תל אביב?"

- "בסדר". עצר לו והוא ירד.

ירד מהמונית, הסתכל לכל הכוונים, איזה בני ברק? מה בני ברק? טעות, זו לא בני ברק! [כנראה ירד בצומת מסובים]. מה הוא עושה כעת?

עמד והרהר עם עצמו מה לעשות. לא חלפו שתי דקות ועובר טנדר, שיצא מבאר יעקב, ובתוך הרכב היה הרב דרבקין מבני ברק. הוא קרא לו מתוך הרכב: "בנדיקט, מה אתה עושה פה באמצע הכביש?"

הבחור השיב: "ירדתי כי חשבתי שכאן בני ברק, ובסוף אין בני ברק, אין שום דבר..."

"עלה, עלה על הטנדר, אנחנו הרי נוסעים לבני ברק".

הביאו אותו עד הבית – ברחוב סוקולוב בבני ברק. פלאי פלאים. ממש השגחה מיוחדת שירד שם, ובדיוק טנדר של תלמידים ורבנים מיישיבת באר יעקב חלפו לידו והבחינו בו.

הוא רק נכנס הביתה... בהלה והתרוצצות. רצים, באים. מה קרה?

אמא הכינה מיני סלטים ומאכלים. תוך כדי הכנה הכניסה לפיה זית כדי לטעום, הגרעין נדחק במקום לא טוב בגרון, ורצים בבהלה: אמא לא יכולה לנשום, כמעט נחנקת.

רץ מהר במדרגות, נכנס הביתה. הוא היחיד מכל הסובבים שידע את המלאכה. עשה את הטיפול הנכון, והוציא את הגרעין. ממש הצלת נפשות. מעשה פשוט. א מופת מרבי חיים אהרן. הוא רזז אותו שלא ימתין למעריב – "עכשיו תסע". וכל הדרך התנהלה בהשגחה מיוחדת עד שנכנס בדיוק כאשר הגרעין נתקע בגרון.

כאשר שב לירושלים, אמר לראש הישיבה: "שהרב יגיד לי, מהיכן ידע שאני חייב לנסוע ולהציל את אמא שלי. מדוע הרב אמר לנסוע מהר ולא להמתין. והרב הרי חזר בו מדעתו הראשונה שאיני צריך לנסוע?" וכמובן תאר לו את כל פרטי המעשה, כיצד הגיע ברגע הנכון, חלילה חלילה אם לא היה שם - - -

- "זה בשר מאד מאד טעים. האם הרב רוצה שאני אביא לו כזה בשר לאכול, ושהרב ידע שאני יכול להביא לו בשר משהו משהו..."

- "לא, אל תביא".

- "אולי גלידה, אני יכול להביא, יש בחנות גלידות מאד טעימות".

פונה ר' אהרן לייב לר' יצחק ותמה: "מה הוא רוצה מהחיים שלי?"

אזה, המשמש הבין שכבר צריכים להוציא אותו.

אמר הבחור: "שמע, אני מתחנן אליך מאד שלא תוציא אותי. הבטחת לי שלא תפריע לי".

ואז התרגש הבחור ואמר: "ראש הישיבה! אני מסתובב כבר עשר שנים בישיבות, ואין לי טעם בגמרא, אין לי טעם. רק בבשר ובגלידה. מה אני יכול לעשות שאין לי טעם בתורה. אין לי שום טעם. מסבירים לי: 'תראה, תראה, כל כך מתוק'. - אבל אצלי זה לא מתוק. אני אומר לראש הישיבה, אם הוא רוצה, אני אביא לו סטיק ויראה שסטיק כן טעים לכל הדעות..."

הרב שטיינמן אמר לו: "איני צריך שתביא לי, כי אין לי טעם בזה. ולא צריך את זה".

אמר הבחור: "ולי, אין טעם בלימוד. מה רוצים מהחיים שלי? אילו תביעות אפשר לתבוע ממי שאין לו טעם ברוחניות?"

נו רבותי, מה עושים?

אמר לו ר' אהרן לייב (שיהיה בריא) בנוסח שלו.

"אולי אתה יכול להגיד לי מה האוכל הכי מתוק שיש?"

הוא התחיל לחשוב, לחשוב "הרב, אני לא יודע כעת לומר בדיוק, אין לי כרגע מנוחה לחשוב ולדעת את כל המאכלים הטעימים שידוע לי עליהם".

"אני, כן יודע" - אמר לו ר' אהרן לייב - "האוכל הכי מתוק, זה דבש. הוא מתוק ביותר. ואספר לך מה שהיה פעם בעירנו. יהודי קבל אורח חשוב ורצה לכבדו, וכיון שהיה לו דבש טהור הגיש לו ואמר - 'יענקל'ה, קח כפית דבש ויהיה לך טעים בפה'".

בסדר. יענקל אמר: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו. הכניס את הדבש לפה - אי, מר כלענה. זה מר!'

'מה?! זה מר?! טוב, אנסה אני לטעום'. המארח גם הוא ברך ברכה, טעם - אה, דבש אמיתי! טעים מאד. כיצד אפשר להגיד על זה מר?'

שאל אותו המארח: תגיד לי, אולי יש לך פצעים בפה?'

- 'כן, בשפתים, ובעיקר פצעים בלשון'.

- 'אם כך מה אתה רוצה? - הפה שלך מר, לא הדבש. הפצעים הללו מאבדים לך את המתקנות של הדבש ואתה טועם בכל דבר טעם מריר!'

אתה אומר שאין לך טעם בלימוד, שאין לך מתקנות בתורה? - סיים ר' אהרן לייב וצוק"ל - "הפה שלך מלוכלך. אתה מדבר על ניבול פה, אתה שקוע בחטא, איך אתה רוצה שתהיה מתקנות בתורה? תחזור בתשובה, יהיה לך פה נקי, תפסיק לעשות עבירות. או אז, תראה איזה טעם יהיה לך בלימוד התורה!" ה' יהיה בעזרונו, שנזכה באמת ל"וטהר לבנו לעבדך באמת", אמן וכן יהי רצון. (יחי ראובן)

כתוב בספר חכמת התורה עה"פ 'ומקנה רב היה לבני גד ובני ראובן הרבה מאד' ובאו למשה רבינו ובקשו חלקם בעבר הירדן שהוא מקום מרעה. ואי במדרש [ילקוט אות תשפ"ו, וכן בב"ר פ' ויצא פרק ע"ב פסקא א'] - חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה, ראובן הלך והביא את הדודאים לאמו, לכן הוא בא ורוצה חלקו בעבר לירדן. כ"כ במדרש רבה ויצא. וצריך להבין מה שייך זה לזה? וכן יש להבין בשלמא ראובן למדנו מה היה שורשו, אך מה עם ה'חנוך לנער' של גד וחצי שבט המנשה?

וביאר מהרש"ק דבר נפלא ביותר, לאה אמנו מתאוה ומשתוקקת להוליד עוד שבטי קודש, גם לאחר שהולידה ד' שבטים, אך ותעמוד מלדת ורוצה עוד. ראובן ידע שאמו רוצה להביא בעולם ששה צירופי הויה ב"ה. ששה שבטים, מסתמא ביקשה מראובן שיתפלל על אמו לאה שתזכה להוליד עוד צירופי הויה. אמר לה ראובן, אמא יקרה, צריך גם להתפלל וגם לעשות השתדלות, ולכן הביא תרופות להולדה, וכמ"ש ברמב"ן שהדודאים מסוגלים לבנים, או מצד רפואה או מצד סגולה, שניהם הם השתדלות. הדרך הפשוטה הוא להתפלל לפני השי"ת, וראובן רצה לחדש שצריך גם השתדלות על בני חיי ומזוני.

כשבא ראובן לפני לאה, אמר לה, אמא, הבאתי השתדלות. לאה לא השתמשה עם זה, אלא בסוף נתנה כל הדודאים לרחל אחותה, שעדיין לא הולידה צירוף הויה אחד בעולם. ובפשטות נתנה את כל התרופות הללו לרחל. 'ולקח גם דודאי' משמע שלקחה כל הדודאים לרחל.

יששכר נולד בלי שום השתדלות, לכן הוא עצמו מתפרנס בלי שום

השתדלות כלל

והנה לאה נושעה בלי דודאים, מי נולד אז? יששכר, שלא מכניס אצבע קטנה במים קרים לצורך פרנסה, וזכה לחלק יפה מאד בארץ ישראל, כמו שאומר זבולון על יששכר, אני עושה השתדלות והוא יושב ולומד, יששכר אפילו לא עושה השתדלות שזבולון יתן לו, הוא יושב ועוסק בתורה. כי כל עיקרו נולד ע"י דחיית ההשתדלות. אינו שואל 'מהיכן ירק זה חי', לא מתרגש מטענות על אברכי כולל, איך אתם חייב בהפקרות, כי יששכר אומר, לפני שנולדתי, דחתה אמי את ההשתדלות, לא בני לא חיי לא מזוני צריכים השתדלות.

יוסף הצדיק נולד ע"י השתדלות, ורואים בו שני התנועות, בטחון

והשתדלות גם יחד

אך ראובן כן סבר שצריך להביא השתדלות, מי לקח את הדודאים, רחל אמנו, ונולד ממנה יוסף הצדיק, ורואים בו שני התנועות בענין ההשתדלות. מצד אחד דרשו בו 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו' - זה יוסף, ולא פנה אל רהבים' - זה יוסף, אך בשביל שלקחה אמו דודאים, אמר לשר המשקים 'כי אם זכרתי'.

הנה 'מנשה' בגימ' 'פרנסה', יש חצי שבט המנשי, מחצית אנשים אומרים שצריך להשתדל, מחצית אנשים אומרים שצריך בטחון. אין בזה בירור חותך, הבטחון וההשתדלות ביחד הם מאה אחוז, כשיש שמונים אחוז בטחון, צריך עשרים אחוז השתדלות, וכן כל אחד לפי מדרגתו. ושני הדרכים אינם מופרכים, כמו שכתב השלה"ק קונטרס איך לחיות עם השתדלות דקדושה, יחד עם השי"ת. והנה ארץ ישראל אין בה שום השתדלות, למטר השמים תשתה מים, בא"י עיני ה' אלקיך בה מראשית ועד אחרית. משא"כ בשאר הארצות הסמוכות לא"י יש שם השתדלות.

והנה בני גד ובני ראובן וחצי מנשה עוסקים בהשתדלות, יש להם מקנה רב ורוצים מקום מרעה, ורואים שיש כאן מקום מרעה. באו לפני משה רבינו, נחנו נעברו חלוצים, נחנו נבנה ערים, גדרים. לא נשוב עד התנחל וכו', אלו לשונות של בעל השתדלות. אמר להם משה 'תרבות אנשים חטאים', אם תרצו לעשות השתדלות, מדוע לא הזכרתם שם השי"ת בדבריכם? ועל זה טוען המדרש 'חנוך לנער על פי דרכו', ראובן הביא דודאים, לכן הוא מבקש חלקו בעבר לירדן.

ואח"כ עשו תשובה, ואמרו 'עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה', 'כל חלוץ צבא לפני השם', והזכירו שם השי"ת בדבריהם. וכמו שלימד השלה"ק, וכן בימינו רוב העולם הם מבחינת גד ראובן וחצי שבט מנשה, עוד לא זכינו לתכלית השלימות לחיות כמו בארץ ישראל, איש תחת גפנו כבימי שלמה, במהרה בימינו יהיו כל העולם כך, אך בינתיים אלו שנולדו ע"י דודאים, ואלו שהביאו דודאים, בקשו על ההשתדלות.

שבט גד לא היתה כונתם על ריבוי השתדלות, על להסתופף בקברו של

משה רבינו

אך שבט גד, באמת ענין אחר הוא משבט ראובן ומנשה, ולגד אמר ברוך מרחיב גד, וירא ראשית לו, כי שם חלקת מחוקק ספון, ופרש"י שכיון שראו שמשה רבינו יקבר בהר נבו, בחרו להיות בחו"ל כדי שמשנה רבינו יהיה חלקם, הרי שלא כיוונו על השתדלות פרנסה אלא עיקר כוונתם היה רק על ציונו הקדוש קודש קדשים של הצדיק האמת, לכן לא הוזכר במדרש בני גד, רק בני ראובן הם עוסקים בהשתדלות, ובסוף לא קבלה לאה את הדודאים אלא נתנה לרחל ונולד יוסף הצדיק שהיו בו שני התנועות הנ"ל, כיון שאכלה אמו דודאים, לכן יש חצי שבט מנשה. חציו כאן וחציו שם. חצי בטחון וחצי השתדלות. אך על עוד שיש פרנסה עם השתדלות, יש גם בזה מהלך, להכניס את השי"ת בתוך ההשתדלות. ובסוף גם זה קיבל הכשר ממשה רבינו.

ג' מדרגות למדנו כאן, השתדלות בלי השי"ת פסול לגמרי, השתדלות עם בטחון, צריך שיהיה שם שמים שגור על פיו, ואז הוא כשר, בטחון בלי השתדלות, זהו מדרגת הצדיקים והנלוים אליהם.

(הגרמ"י רייזמן)

בדרך הדרוש

גבי געויל מדין, איתא במדרש בשעת מיתת אהרן הבטיחו הקב"ה למשה שהוא בעצמו יקבור אותו וזה שאמר הכתוב נקום נקמת וכו' ממילא כל אשר לא יבוא באש נמצא מוכח הפסוק הזה מוכח שאני יכול לקבור אותך לז"א אחר תאסף אל עמך. (מדרש יונתן)

וידבר ד' אל משה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף על עמך (לא, ב)

קשה למה דוקא אחר נקמת המדינים יאסף אל עמיו, ויש לתרץ ע"פ מה דאיתא במס' סנהדרין (דף ל"ט ע"א) שאל האי מינא לר"ג אלקיכם כהן הוא כי קבר למשה במאי קטבל אילימא במים הא כתיב מי מדד בשעלו מים אלא גנורא דכתיב כל אשר לא יבוא באש תעבירו במים נמצא מוכח הפסוק כל אשר לא יבוא באש מוכח שהקב"ה יכול לקבור למשה דאל"כ לא הי' לו תרויח והפסוק כתיב

בני אמונים
מתחזקים בעניית אמן

לעניית אמן היום במועד
הדרה חר' אהרן גינדי מפורסם ויוצא
מסדר אמונים

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת מטות תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 442

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'עסק' של אמן

מבקר עד ערב אנו זוכים להיות מקפידים בברכות; ברכות השבחה, ברכות הנהיגו וברכות המצוות. 'מאה ברכות' ואף יותר מכך אנו זוכים לברך מדי יום, אולם אחרי הכל המלאי מגבל... שכן יותר ממה שהזכרנו לברך את הברכות הנצרכות, הזכרנו שלא לברך 'ברכות שאינן צריכות'. והרי כבר קבעו חכמים (ברכות לג א): "כל המברך ברכה שאינה צריכה, עובר משום: לא תשא את שם ה' אלקיך לשווא" (שמות כ ז). לעניית אמן לעמת זאת אין כל הגבלה; כל אדם החפץ בכך יכול לקבץ לעצמו אין ספר אמונים במהלך היום, אם רק יהיה 'שומר אמונים', כלומר ישתדל לשמע ברכות מאנשים רבים ולענות אחריהם אמן.

נראה כי ענין זה נכלל בשאלה הראשונה שעתידי האדם להשאל בפני בית דין של מעלה (שבת לא ב): "נשאת ונתת באמונה?" - האם התייחסת לעניית אמן, שהיא יסוד האמונה, כמו שהתייחסת למשאל וימת' העסקי שלך?

אדם הזוכה עוד בהיותו בעולם הזה להבין שכל אמן היא בעצם יהלום בעל ערך עצום, ממילא יתייחס לענין בעסק לכל דבר; בעולם העסקים מקבל הכלל: "יש לו מנה - רוצה מאתיים", ואם כן, על אחת כמה בעסק של אמן: 'איש עסקים' חכם בודאי לא ירשה לעצמו לתת, ולו לאמן אחת להשטט לו מבין הדינים!

באחד מכתובי 'בני אמונים' נשא דברים המשגיח הדגול רבי דב יפה זצ"ל, ובדבריו שתרף את הצבור במסר פשוט אך מדויק כל כך:

בעלי המוסר מבארים פי הקדוש ברוך הוא ברא את עולמנו הגשמי באופן שכל שהדבר חיוני יותר לאדם, כך הוא מצוי יותר; החמץ שהאדם אינו יכול לחיות רגע בלעדיו, מצוי בו ללא הגבלה, כך גם המים, מוצרי המזון הבסיסיים וכו' הלאה. ככל שהדבר נחוץ יותר כך הוא זמין יותר.

"מסתבר", אמר המשגיח, "כי כלל זה אמור גם בעולם הרוחני; ככל שהדבר נחוץ יותר, כך הוא זמין יותר. הזמינות של מצות עניית אמן מלמדת אותנו אפוא על נחיצותה הרבה לשלמות נפשו של היהודי".

ארשה לעצמי להוסיף ולומר כי יש לתת את הדעת גם לסגולתיה הגשמיות של האמן. שהרי מכל אמן נברא מלאך של רחמים השומר ומגן עלינו, ומיהו החכם שיתר ולו על מלאך אחד שכזה!?

בקריאת 'נשאת ונתת באמונה' ובברכת שבת שלום,

278 218 מנחם פריד

האחרונה שבה? שגאת חנם!

בכך נבין את הסבה שבפיוט 'שוננת יעקב', איננו אומרים בסתמא "ארוך המן" כשם שאנו אומרים "ברוך מרדכי היהודי", אלא מזדקקים להסביר את הסבה לכך - "אשר בקש לאבדני". בא הדבר ללמדנו שאף כאשר אנו מקללים את שונאינו, אל לנו לעשות זאת מתוך שגאת חנם אלא בהסבר סבת הדבר (זכרו מאיר מאמר קפח).

המצוות נזרות והעברות נפקדות

'ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש' (לא מט) בפתיחת תפלת 'זכרונות' במוסף דראש השנה אנו אומרים: "אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם". לכאורה, משמעות המלים "פוקד" ו"זוכר" אחת היא, ומה הטעם לכפל זאת?

רבי שלמה קלוגר מבאר שלפרוש רש"י כאן ש"ולא נפקד" פרושו "ולא נחסר", מתפרשת התפלה היטב: "אתה זוכר מעשה עולם" - את המצוות שעשינו מאז ומעולם הנזכר ומחשיב, ולעמת זאת: "ופוקד [מחסר] כל יצורי קדם" - את העברות שעשינו מקדמת דנא אתה מחסר מהחשבון. שכן בשונה מהמצוות הקיימות לנצח, העברות מתכפרות בכל שנה ביום הכפורים, ואיננו נדונים אלא על מכסת העברות שעשינו מיום כפורים שעבר ועד עתה (הקמת התורה עמ' קצו).

מאה ברכות -

כפר נפש

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ג א) דרש הרמ"ע מפאנו:

חכמים (חלין פז א) אמרו כי שכרה של כל ברכה הוא עשרה זהובים. והנה אם נחשב, ערכו של כל זהוב הוא עשרים וחמשה זוז, וערכו של זוז הוא עשרים וארבעה אסרים, נמצא שבכל זהוב יש שש מאות אסרים [24X25]. ואם כן, ברכה השונה עשרה זהובים - ערכה ששת אלפים אסרים. נמצא אפוא שבהשלים האדם את חובת אמירת 'מאה ברכות' ביום, עומד שכרו על שש מאות אלף אסרים, ולפי שדי במטבע של אסר כדי לשמש ככפר נפש לאדם מישראל, כפי שזרמו בפסוק: "לאסור אסר על נפשו", נמצא שבאמירת מאה ברכות מביא אדם כופר נפש בעבור ששים רבוא [שש מאות אלף] נפשות ישראל (מאמרי הרמ"ע מפאנו, מאמר 'צבאות ה', ח"ג אות ד).

השפעת הדבור תלויה בשמירה עליו

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ג א) רבי חיים ויטל מביא בשם רבי שמעון טורנו כי הפתוב: "ככל היצא מפיו יעשה" מלמדנו כי דבורו של האדם פועל ומשפיע בעולמות העליונים; מדבורי תורה ומצוה נבראים סגורים, ואלו מדבורי עברה נבראים מקטרגים. לכן מזוהר האדם לבל "יחל דברו" - שלא יחלל את דבורו בדברי חלין (לקוטי תורה עקב).

עוד דרש רבי בנימין ויטלי מוחמי איטליה: כיון שאמרו חכמים (פסיקתא וזרתא כי תצא): "כל המאחר נדרו אין תפלתו מתקבלת", לכך מזוהרה התורה כי רק מי ש"לא יחל דברו" אלא ימהר לקיים נדריו, אזי "ככל היצא מפיו יעשה" - ישמע הקדוש ברוך הוא לתפלתו.

רבי יצחק ויס אב"ד ווערבוי פרש שלפיקו תקנו להתיר נדרים בערב ראש השנה ולשוב ולהתירם בכניסת יום הכפורים בתפלת 'כל נדרי'; במים קדושים אלו שהתפלה כה משמעותית, חשוב שלא נהיה חלילה בכלל מי שמאחר נדריו שאין תפלתו נשמעת (אגבול בנימין ח"ג דרוש מד; ש"ח יצחק).

שגאת חנם - החמורה שבכלן

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסר אל עמדי" (לא ב)

רש"י מפרש שהסבה שצוה הקדוש ברוך הוא לנקם דוקא במדינים ולא במואבים, אף שהמדינים לא נטלו חלק עקרי בהחטאת ישראל אלא רק באו לעזר למואבים, היא לפי שבשונה מהמואבים שפעלו כנגד ישראל מתוך פחד, התעברו המדינים על ריב לא להם.

רבי דב מאיר רובמן ראש ישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה למד מפאנו לקח נוקב על חמרתו של עוון שגאת חנם. הנה כי כן, אף על פי שהמואבים הם שזימו את הפעולות נגד ישראל ואף נטלו בהן חלק מרכזי, בכל זאת לא הם נענשו על כך, אלא דוקא המדינים שנגררו אחריהם מתוך שגאת חנם שהיתה בלבם.

רבי אביגדור מנקביץ ראש ישיבת 'אור החיים' בסלבדוקה היה לומד על חמרתו של עוון נורא זה אף מנסח התפלה הנאמרת בחזרת הש"ץ במים הנוראים: "אבינו מלכנו, זכר רחמיך וכבש פעסה, וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועוון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פגעניות וכל גזרה וכל שגאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך" - הגה לפנינו סדרת בקשות שפדרכה של תפלה הן הולכות מן הקלה אל החמורה (ראה ב"ב ח ב), ומהי

תפלה, תפלה ורק תפלה!

והתישב על ספסל סמוך. "ר' יהודי", פנה אליו יהודה, מתנשף ממתח, "אולי אתה מכיר כאן איזו תחנת מוניות? אני חייב להגיע בדחיפות לשדה התעופה ואיני מוצא דרך לעשות זאת."

הזמן הטיב בסבלנות: "כיון שאני בדרך לבית הכנסת, אוכל לקחת אותך במכונית אל תחנת המוניות הסמוכה, שם בודאי תמצא מונית..."

גו, אם יש סכוי קל שהנסיעה הזאת תעזר לי להגיע בזמן לטיסה, שווה לנסות...! הרהר יהודה.

האיש התאמץ בעת צעידתו למכונית, ויהודה חש חסר נעימות. אלמלא הדחיפות לא היה מטריח את האיש המבוגר שלצדו.

האיש הזמין את יהודה להתישב לצדו, התניע את המנוע ופתח בדירה שכלל לא התאימה לאיש בגילו ובמצבו...

יהודה הודה לו בטוב לב, בקש לחטף עמו שיחה, אך הזמן היה מרכז בכביש, פנוי חתומות.

יהודה הביט בשעונו. הנסיעה היתה ארפה מדי. היכן תחנת המוניות? אלא שלפתע הבחין כי הם נוסעים בכביש המהיר. התחור לו להפתעתו כי האיש החליט לקחתו לשדה התעופה...

"אני לא מאמין! אתה מסייע אותי לשדה התעופה? מה קרה לך?" הזדעק יהודה, אך האיש נותר בפנים חתומות והתמיד בשתיקתו.

רק כאשר התקרבו לשדה התעופה פצה הזמן את פיו, נתן מבט חודר ביהודה ואמר לו בחריפות: "וכי מה חשבת לעצמך? יהודי עומד ברחוב בלילה וממהר לביתו ואני אעמד מנגד? וכי לא נותרה בי ולו פסה של לב יהודי?"

ואז הנמיך האיש את קולו ואמר לי כממתיק סוד: "דע לך שבדרך כלל בשעה זו אני כבר מצוי בבית המדרש. יש לי עבודה רבה... לסיים את התהלים, דף היומי, קרבנות, ברכות השחר... אלא שמשום מה היום אחרתי לקום, קמתי בארבע במקום בשלוש... כנראה שמשמים הועידו לי תפקיד אחר."

האיש שב להתעטף בשתיקתו, ושתי דקות לאחר מכן הוריד את יהודה בפתח בית הנתיבות שבמיאמי. יהודה עלה למטוס עוד לפני הזמן, כששפתיו אינן פוסקות מלרש את הלקח הנוקב שלמד באותו לילה:

"תפלה, תפלה ורק תפלה!"

מפי בעל המעשה

"כן", השיב יהודה, "האמת ששמחתי כל כך לפגוש אותך, קויתי ללמוד ממך אי אלו 'טיפים' לחיים..."

בתגובה צחק בנימין בטוב לב: "טיפים? יש לי בסך הכל 'טיפ' אחד, והוא: תפלה! תפלה, תפלה ורק תפלה! על כל מה שאני צריך אני מבקש. לפני כל פעולה שאני עושה אני עוצר ומדבר עם הקדוש ברוך הוא בשפה פשוטה. אני מבקש ממנו על דבר קטן כגדול, אפילו על מקום חניה... ואני רואה נפלאות. כך אני מחנך גם את ילדי: תתפללו ותבקשו בפשטות על כל דבר! תבקשו על כל מה שאתם צריכים! גם הם זוכים לראות במוחש, יותר מפעם אחת, כיצד הקדוש ברוך הוא עוזר בפעל לאלו שמבקשים ממנו באמת."

בנימין דבר בכנות משכנעת, ומשאף סיים את המונולוג הסוחף, רץ לדרך, מותר את יהודה מהרהר ונפעם: לשמע דברים שכאלו מ'איש פשוט' כבנימין, 'איש העולם הגדול' שרואה בתפלה את סוד ההצלחה - זהו שעור חודר מאין כמותו.

עתה, בעמדו בשעת לפנות בקר ברחוב השומם, ממתין עד בוש לנהג שעמו ספס מראש שייסע אותו לשדה התעופה לטיסה הפנימית שתוביל אותו לעיר מגוריו, טיסה שאותה תכנן מראש בהתאם לעבודה שהיה עליו להיות בבית לצורך דחוף ביותר כבר בשעת בקר מקדמת, נזכר לפתע ב'סודו' של בנימין הסוחר - "תפלה, תפלה ורק תפלה!", והבין מד את אשר עליו לעשות.

הנהג בושש מלהגיע, הרחוב היה שומם לחלוטין, אולם בורא עולם מקשיב ושומע - ידע יהודה. לנגד עיניו צפו ועלו דברי הש"ה הקדוש (מס' תמיד נר מצוה קכו): "כל יחיד ויחיד מחייב להתפלל להשם יתברך איזה צורך הצריך לו, ואל יבטח על חריצותו ושכלו, כי במה נחשב, ו'עצת ה' היא תקום'. ועל כל עסק וענין, יתפלל להשם יתברך מכל מה שהפה יכול לדבר. ואחר התפלה יעסק בעסק זה, וישים בטחונו בהשם יתברך, שהוא יעזר ויושיע לו."

עיניו העיפות של יהודה פנו כמאליהן למרום ושפתיו רחשו תחנה ובקשה: "ה' יהי עזר לי!"

אך סיים תפלתו, והנה אור נדלק באפלת הלילה. דלתו של אחד הבתים בקרבת מקום נפתחה, ומבעד לפתח השתרך לאטו יהודי קשיש הנשען על מקלו. יהודה התקרב, האיש סיים לרדת במדרגות

שעת לפנות בקר, רחוב 41, מיאמי ביץ', פלורידה. יהודה עמד ברחוב החשוך והשומם, מזודתו שמוטה למרגלותיו, והוא אינו יודע את נפשו מדאגה. הוא הביט חליפות בשעונו ובכביש הריק, ורגש היאוש החל לכרסם בו בכל פה... כמעט חשב לסב על עקביו, ואז נזכר בבנימין.

את בנימין, מכרו משכבר הימים, פגש אתמול במטוס בעת שעשה את דרכו מניו יורק לכאן. במשך תקופה ארכה מאד לא נפגשו דרכיהם, בנימין שעוד מצעירותו נודע לאיש זריז, ממלח ובעל יזמה, הספיק

אך סיים תפלתו, והנה אור נדלק באפלת הלילה. דלתו של אחד הבתים בקרבת מקום נפתחה, ומבעד לפתח השתרך לאטו יהודי קשיש הנשען על מקלו. יהודה התקרב, האיש סיים לרדת במדרגות והתישב על ספסל סמוך.

נמל התעופה במיאמי

בינתיים לעלות על במות ההצלחה. בחוש העסקי הממלח שגחן בו הוא הצליח לעשות חיל רב בעסקיו. יהודה שמח לפגוש בו. הוא קנה כי בשעה המשתפת שתהיה להם, בעודם יושבים זה לצד זה, יוכל ללמד ממנו אי אלו סודות מנסיונו בעולם העסקים.

אלא שבנימין, למרבה ההפתעה, שלף מיד מכיסו כרף משניות קטן, ומרגע ההמראה החל ללמד מתוכו. יהודה התכנס אל תוך עצמו בהערכה מהולה בקנאה. בסתר לבו היה מאכזב מההזדמנות שהחמצה.

המטוס נחת. בנימין הכניס את המשניות לתיקו, ורק אז התפנה לברך את ידידו לשלום; "מה נשמע? שנים שלא נפגשנו..."

ברכת הודאה

מהות הברכה

הקדוש ברוך הוא עושה עמנו כל העת חסדים וטובות לאין מספר. התנהלות העולם בדרך הטבע מסמאת את עינינו מלהבחין בכך, אולם ללא יד ה' המושלת בכל בהשגחה פרטית, לא היה בידינו לעשות שום פעולה, ואף לא פעולה פשוטה כנשימה. את הפסוק (תהלים קנ ו): "כל הנשמה תהלל י-ה", דרשו חכמים (ב"ר יד ט): "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא". לאור זאת היה על האדם לעמוד ולהודות לבוראו בכל רגע ממש, אולם מאחר שהדבר בלתי אפשרי, עמדו אנשי כנסת הגדולה ותקנו את ברכת ההודאה שבה אנו מודים על רב נסים שפסקליא הבורא לעשות עמנו מדי יום" (תורת חיים ב"ק טז א).

באמרנו: "ועל נסיה שבכל יום עמנו" מודים אנו על נסיה הגלויים לנו ומוספים להודות - "ועל נפלאותיה שבכל עת", הינו נסים שאינם גלויים, ככתוב (תהלים קלו ד): "לעשה נפלאות גדולות לבדו", ודרשו חכמים (ילק"ש תהלים רמז תשנא) נפלאות שרק הוא לבדו יודע עליהם (שי"ח צחק' בסדור 'אשי ישראל').

ה'בית הלוי' מבאר שהרגשתנו ביחס לתלות שלנו בקדוש ברוך הוא נמשלת לאדם הטובע בים וכא חברו והושיט לו ידו להצילו. כתוצאה מכך באותה עת יש בלב הנצול כלפי מצילו הן רגשות אהבה - על כך שמצילו, והן רגשות פחד - מיראתו פן יעזבנו. כך בכל רגע תלויים חיינו בידיו של הקדוש ברוך הוא, שאם רגע אחד לא יהיה איתנו מיד נהיה לתהו. על כך אנו מעידים באמרנו: "על חיינו המסורים בידך", וידעה זו אמורה להביאנו ליראה ולאהבה כאחת ('בית הלוי' עה"ת פר' בראשית).

מקור הברכה

לאחר ברכת העבודה תקנו חכמים לברך את ברכת ההודאה, שכן מצינו בפסוק שלאחר הקרבת הקרבן יש להודות לה', ככתוב (תהלים נ כג): "זבח תודה וכבדנו", ויש לדרוש את המילים "זבח תודה" כך: לאחר זבחת קרבן יש לתת תודה לה' (מגלה יח א; רש"י שם ד"ה זבח. וראה ב"ח או"ח קכא).

בעל 'סדר היום' (סדר פגנת שמונה עשרה) מפרש סמיכות ברכות אלו כך: במדרש הובא (אסתר י יא) שאדריונוס קיסר הביע בפני רבי יהושע את פליאתו על כשר עמידתו של עם ישראל בהיותו בגלות, אף על פי שהוא בבחינת "כבשה שעומדת בין שבעים זאבים". רבי יהושע השיב לו שאין זה מחמת כשר עמידתם של ישראל, אלא מרחמי הבורא המגונן עליהם ומצילים מיד רודפיהם. לפיכך לאחר שהזכרנו בברכת העבודה שגלינו מארצנו והתבטלה עבודת הקרבנות, מיד סומכים אנו הודאה לקדוש ברוך הוא על הנסים שעושה עמנו בכל גליותינו, לקיימו ולהצילנו מיד שונאינו ומבקשי נפשנו.

ה'חרדים' (ט כג) כותב כי זכירת חסדי ה' התמידים היא מצות עשה מן התורה, ככתוב (דברים ח ב): "וזכרת את כל הדרך אשר הולכת ה' אליך זה ארבעים שנה במדבר"; אם נצטוונו לזכור את החסדים שעשה ה' עם אבותינו במדבר, על אחת כמה וכמה חובה עלינו לזכור את החסדים הרבים שעושה ה' עמנו בכל עת ובכל שעה.

סגלת הברכה

כתבו בעלי התוספות (דעת זקנים' עקב י ב): ברכה זו פותחת בפולה "מודים" שהיא בגימטריה מאה, ללמדנו שכל האומר ברכה זו בכונה וכורע בה כהלכה, כאלו קיים בכך את מצות מאה ברכות.

החיד"א (דבש לפי מערכת ה אות ז) מביא מאמר חכמים שכל המודה לה' על גס שנעשה לו, הקדוש ברוך הוא מצילו בשכר זאת מצרה אחרת. לאור זאת פרש ה'בני יששכר' (מאמרי פסלו - טבת מאמר ד) שלכך מסתימת ברכה זו במלים: "האל ישועתנו ועזרתנו סלה...", כלומר בשכר שהודינו בברכה זו לה' על הנסים שהקדוש ברוך הוא עושה עמנו, נזכה שישועתנו יעזור לנו בעתיד.

מועד ההודאה או מועד ההטבה

בבאור התבות: "ערב ובקר וצהרים" הנאמרות בהמשך ברכה זו הביא רבי יהודה בן רבי יקר שתי דעות: לדעה הראשונה תבות אלו באות לתאר את מועד ההודאה, ולפיכך יש לשייך לתחלת הברכה - "נודה לה וגספר תהלתך... ערב ובקר וצהרים", כלומר בשלוש התפלות שאנו מתפללים בעתות אלו. לדעה השנייה הן באות לתאר את מועד ההטבה, ולכך הן המשך רציף לנאמר לפנייה: "ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת, ערב ובקר וצהרים" (פירוש התפלות והברכות ח"א עמ' סא).

ה'עץ יוסף' באר שלכך מפרטים אנו במיוחד זמנים אלו, אף על פי שבזה הרגע כללנו: "וטובותיה שבכל עת", לפי שבכל אחד מהם אורבות לנו סכנות מיחדות, ככתוב (תהלים צא ה-ו): "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם; מדבר באפל יהלך מקטב ישוד צהרים".

כונת אמן

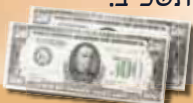
כונת אמן: אמת שדרכך להיטיב ורק לה נאה להודות.

אברך יקר,

הצטרף לרבים שהצטרפו למיזם 'דרך אמונה' ומשפיעים קודם כדי לענות אמן אחר ברכות השחר של המתפללים, ותזכה להתעטף בשפע של טוב וחסד.

בין המקפידים על כללי המיזם במהלך חדש אב תתקיים הגרלה על 6 מלגות בסך 500\$ כל אחת.

הגרלה תתקיים אי"ה ביום שלישי ג' באולול תשפ"ב. הזוכים יקבלו הודעה ושמותיהם יפרסמו במוקד 'דרך אמונה' שלושה 3.

"כדאי לו לאדם להברא ולחיות חיים ארמים ואפלו לסבל גיהנום, בשביל השכר שצפוי לו עבור עגית אמן פעם אחת"
(אור החקלא' ח"ג עמ' רעה בשם הסבא מקלים).

אמן אמת

מוקד 'דרך אמונה' 03-91-7-91-91

- 1 שמיעת כללי המיזם
- 2 הרשמה להשתתפות בהגרלה, בין השעות 20:00-22:00
- 3 שמיעת שמות הזוכים

לזכות לשכר עשרה זהובים

במסכת חלין (פז א) אמרו חכמים כי שכרה של כל ברכה הוא עשרה זהובים. הש"ך (ח"מ שפב י) חדש שכונת חכמים היא רק למברך בפני אחרים שעונים אמן על הברכה, אבל לא למי שמברך בינו לבין עצמו. על פי זאת עורר רבי יעקב כולי שיש לו לאדם לברך ברכות השחר דוקא בפני מי שיענה אחריו אמן, כדי שיזכה המברך להשתכר שוי של עשרה זהובים בעבור כל ברכה ("לקוט מעם לועז' משפטים עמ' תשלא).

הברכות של אתמול, של מחר ושל היום

החסיד המפרסם רבי מרדכי חנא פוקס היה מקפיד לשמע מדי בקר את ברכות השחר מפי רבו, בעל 'אהבת ישראל' מו"זניץ.

באחד הימים הצליח חתנו שהיה גר בסמוך לבית מדרשו של הרבי לשכנעו שיפנס לביתו לפני התפלה כדי לחזק את לבו בשיתית כוס קפה. כשונכנס רבי מרדכי חנא באותו בקר לבית המדרש, כבר אחז הרבי לאחר ברכות השחר... רבי מרדכי חנא לא יכול היה לסלח לעצמו; הוא התהלך הלוך ושוב בכאב ולא חדל מלהוכיח עצמו בקול: בעל תאוה שכמוהו! וכי קפה היה חסר לה?!

אחד מידידיו שנסה להרגיעו שאלו: "מה קרה? מה הרעש? הלא כבר שמעתם את הברכות פעמים אין ספור, ועוד תזכו לשמע אותן פעמים רבות, בעזרת ה'..."

אך ר' מרדכי חנא לא התרגש מהדברים, הוא הניף ידו בבטול ואמר: "איי, מה שח אתה?! אכן, שמעתי ואף בעזרת ה' אזכה לשמע גם בעתיד. אך מה ששמעתי אתמול היה בשביל אתמול, מה שאשמע מחר, יהיה בשביל מחר, אולם את הברכות של היום הפסדתי ועל כן גדול צערי" ('קדוש ישראל' ח"א עמ' קטז).

למערכת 'זכר מאמינים',

ראשית אוֹדָה על העלון היקר על שלל מדוריו הנפלאים, אשר הצד השווה שבכלם שהם דברי חזק יקרים ומגונים על אמירת מאה ברכות ועניית אמן אחריהן.

מעיונות האמונה הנפתחים מכחכם משפיעים רבות, עמלכם נושא פרות לתפארה, בכל אתר ואתר נכרת השפעתכם העמקה בהתייחסות לעניית אמן בקרב כל שדרות הצבור.

אתם מרבים להביא אמרות ועבודות על גדל כחה של עניית אמן לפתח שערי רחמים. רצייתי לשתפכם שהיום בשעת אמירת שיר של יום - ליום חמשי - חשבתני על רמז נפלא המלמד על מעלת עניית אמן.

ראשי התבות של הפסוק (תהלים פא יא): "הרחב פיך ואמלאהו" הם צ"א כגימטריה של אמן. והנה רש"י על אתר מפרש פסוק זה: "הרחב פיך - לשאל מפני כל תאות לבך; ואמלאהו - ככל אשר תשאל אמלא". ואנו נוסיף שלזאת יזכה ביתר שאת מי שמקפיד לענות אמן בכל כחו.

בכבוד ובהוקרה,

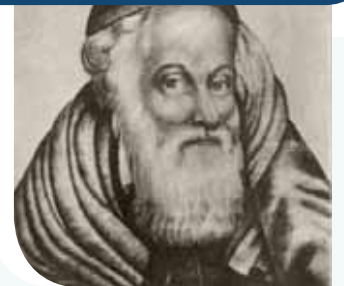
א.פ.י.

אשדוד.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

ציור תמונת הישמוח משה זצ"ל בעלת דרשה בבית מדרשו

ה'ישמוח משה' זי"ע

כ"ח בתמוז תר"א

הרב הקדוש רבי משה טייטלבוים נולד בפרעמישלא שבגליציה בשנת תקי"ט לאביו ר' צבי הירש. בשנת תקמ"ה התקבל לכהן כרב בשינוא. בהשפעת חתנו בעל ה'ארוה דבי עילאי' הצטרף אליו לנסיעה לרבו החוזה מלגלין ונעשה לחסידו המובהק.

בשנת תקס"ח נתבקש לכהן כרב באיהעל שבהונגריה, שם החל לנהל באדמו"רות והחל להפיץ את דבר החסידות באזורי הונגריה וסלובקיה. נודע בדרשותיו המיוחדות שאף שלעתים ארכו כפוח שעות, השומעים היו נותרים להקשיב להן באזנים פרויות. פרושיו ודרשותיו על התורה נקבצו בספרו 'ישמוח משה' שהדפס במהדורות רבות. גדולי דורו הרבו להפנות אליו שאלות בהלכה, חלק מתשובותיו הדפסו בספרו 'השיב משה'.

כל ימיו היה מצר ביותר על חרבן בית המקדש; סמוך למטתו היו מנחים תמיד מקל ובגדי שבת, כדי שיהיה מוכן מיד ללכת ולהקביל באמצעותם את פני המשיח בבואו. מימיו לא נזקק לרופאים, אולם סמוך לפטירתו חלה לפתע והשיב נשמתו לבוראו בכ"ח תמוז תר"א. הובא למנוחות בבית העלמין הישן באיהעל.

אמן בכונה מכפרת ומקדשת

בהנהגות טובות שכתב רבנו הוא מונה שתי פעמים את החובה לענות אמן בכונה אחר כל ברכה: בסעיד ד' מונה הוא מצוה זו בין שש המצוות שמסגלות לכפר על עוונותיו של אדם, ובסעיד ה' חוזר ומונה מצוה זו בכלל שמונה המצוות המקדשות את האדם.

מאה ברכות מביאות ליראת שמים

באמירת מאה ברכות ביום קושר האדם את נפשו ורוחו לקדוש ברוך הוא וזכה להתמלא ביראת ה'. דבר זה נלמד מהמשוה הפסוק שעליו הסמיכו חכמים את תקנתם (דברים י יב): "ועתה ישראל מה [מאה] ה' אלוקיך שאל מעמך כי אם ליראה". המלים "כי אם ליראה" אינן באות כצווי, אלא באה התורה ללמדנו שכה גדולה היא מעלתה של מצות 'מאה ברכות', עד שכל המקפיד עליה מדי יום זוכה בקלות להתמלא ביראת ה'. משום כך אף נאמר בפסוק "מה" ולא "מאה", כדי לרמז לנו שבאמירת מאה ברכות נעשית השגת המעלה של יראת שמים דבר של מה בכך ('ישמוח משה' עקב).

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
21:59	20:23	19:07
21:56	20:25	19:23
21:59	20:26	19:17
21:57	20:23	19:26

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

פרשת מטות • כ"ד תמוז תשפ"ב • גליון 781

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

הוא הרבה יותר מהגון, לכן אנחנו מעונינים להוסיף לך על הסכום החודשי. אבל לא מהחזרה הבא, אלא כבר מעכשיו."

אני מסופק אם אי פעם התנהלה שיחה כזאת. ששוכר יתקשר לבעל הבית ויציע לו מיוזמתו להעלות את השכר?!

התלמיד שלי התרגש מאוד, אך שלל את זה מכל וכול: "ישר כוחכם עם המחשבה ועל הרגישות. אכן גם לי מעלים את שכר הדירה, אבל לא היה בדעתי להעלות לכם ולא אקח מכם סכום נוסף בשום פנים ואופן. אתם זוג צעיר. תחסכו לעצמכם כדי שתזכו לקנות דירה בעתיד בעזרת ה'..."

השוכרים התווכחו ודרשו בתוקף להוסיף לבעל הבית שלהם כל סכום שבעל הבית שלו יוסיף לו!

שיחת טלפון מבורא עולם

אני שוב מדגיש שזה מעשה אמיתי, כי זה נשמע סיפור הלקוח ממחזות המדע הבדיוני. בעל המעשה סיפר לי בעצמו וגם הוא לא האמין שדבר כזה יכול לקרות. ומעבר לכך שזהו מעשה נפלא של אהבת ישראל, יש בו גם חיזוק עצום באמונה בהשגחה פרטית ובפרט בעניין הפרנסה שאין טעויות ואין דרך הטבע כלל.

אנשים בוכים ומתלוננים: הכול יקר לי, אני לא גומר את החודש, בעל הבית לא מתחשב במצב ואפילו מנצל אותי, מה אני אעשה, אין לי עבודה, השכר שלי נמוך, לאף אחד לא אכפת, הממשלה, שר האוצר, המשבר בדור, אין מי שיעזור לי וכו' וכו'.

תתבוננו בסיפור הזה ותחשבו: אם שוכר חושב על בעל הבית שלו ודואג לו ולמשפחתו, למרות שדרכו של עולם היא שהשוכר רואה בבעל הבית שלו עושק ומנצל ומנסה להוריד את המחיר כמה שיותר - על אחת כמה וכמה בורא עולם, שהוא אבא שלנו ואוהב אותנו, הוא יודע בדיוק מה עובר עלינו. הוא יודע בדיוק שהמחירים

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

ההיסטוריה חוזרת

השיחה שלא הפתיעה

זה סיפור אמתי מהימים האחרונים. אחד התלמידים שלי סיפר לי זאת ממקור ראשון:

הוא ידע ששיחת הטלפון הזו תגיע, והטלפון אכן לא הכזיב. בתוך עמו הוא יושב, וכמו כולם, גם הוא שמע שנבואת חז"ל שהיוקר יאמיר בימות עקבתא דמשיחא - מתקיימת. החברים שלו סיפרו לו ששכר הדירה שלהם עלה בצורה משמעותית. בכל הארץ המחירים עולים, ובפרט באזורי הביקוש. הוא גר בירושלים, איזור ביקוש למהדרין. הוא ידע שייתכן מאוד שגם בעל הבית שלו יעלה לו את סכום השכירות החודשית.

כשראה על הצג את שמו של בעל הבית, הוא כבר תיאר לעצמו לשם מה הוא מתקשר. "תראה", אמר לו בעל הבית, "אנחנו אוהבים אותך, אתה משלם בזמן, אבל אתה יודע, גם לנו עולים המחירים וכו' וכו' והנה החזרה עומד להיגמר, ואנחנו שוקלים בחזרה הבא להעלות לך את המחיר בחמש מאות שקלים..."

הוא קיבל את זה בהבנה ובאהבה וסיים את השיחה. התלמיד הזה שוכר דירה בירושלים, אבל הוא בעצמו גם משכיר דירה בעיר אחרת, מאוד מבוקשת. הדיירים - זוג צעיר, והמחיר נוח וזול משמעותית מהמחירים שבאותו

בורא עולם, שהוא אבא שלנו ואוהב אותנו, והוא יודע בדיוק מה עובר עלינו. הוא יודע בדיוק שהמחירים עולים, הוא יודע בדיוק שקשה לנו, והוא בוודאי לא "מפקיר" אותנו לגורלנו.

האיזור, שעלו מאוד מאז חתימת החוזה הראשון של הזוג.

השיחה שכן הפתיעה

לבו של התלמיד לא הניח לו להעלות להם את השכירות. הוא סבל רבות מבעלי דירות ואמר לעצמו 'מה ששני עלי לא אעשה לשוכרים שלי'. שוכרים חיים בסוג של אי ודאות, ולפני חתימת החוזה האחרון הם רצו לדעת לאן הרוח נושבת. הוא הרגיע אותם ואמר שהוא לא מתכוון להוציא אותם מהדירה ונתן להם אופציה בחוזה לשנה נוספת באותו מחיר.

אמנם הכול מתייקר, והריבית עולה, והמשכנתה מתייקרת, וגם מחירים של הדלק ושאר מוצרי הצריכה מאמיר, וערך הכסף נשחק, והייתה לתלמיד שלי הצדקה מוחלטת לדרוש עלייה בשכר. אבל הוא נותר נאמן לעקרונות שלו.

והנה, יום אחד הטלפון שלו מצלצל. זה היה השוכר. הוא עונה. חושב אולי ישנה תקלה בדירה הדורשת טיפול. לאחר פתיחה בדברי שלום, ניגש השוכר לעניין:

"תראה, פלוני, כל החברים שלנו מספרים לנו שמעלים להם את מחירי השכירות, וחשבנו לעצמנו הרי גם אתה בעצמך שוכר, וסמן הסתם גם לך מעלים את השכר החודשי, והרי יש לך ילדים רבים בבית בלי עין הרע, ואנחנו יודעים שהמחיר שבו אתה משכיר לנו את הדירה

הרגע שכולם חיכו לו

הרב שלום ארוש שליט"א חוזר לשיעורו השבועי

מידי יום חמישי | בית כנסת ע"ש חללי צה"ל, הסביון 7, חולון | 21:00

כנסת ארבע

"כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש"

מכלול בתוכינו זהו ליבון פינמי שהוא הרבה יותר עוצמתי מאשר מקווה, שאותו ליבון מזכך פעם אחר פעם את אותו כוח הרע המולד אצל כל אחד מאיתנו.

הנה הנה זוהי הדרך, זה המרשם להגיע לאותו דרגת זיכון ועוגן עילאי ששום דבר בעולם לא ישווה לו!

אלא... שלעצה הזאת גם היא צריכה העצה, כי מי כמו כל אחד מאיתנו יודע עד כמה לא קל להגיע למצב של חמימות הלב, עד כדי שהיה לנו דיבורים חמים... דיבורים שילבנו ויזכנו וינקו מאיתנו את כל אותם מוגלות וכדו'.

אלא שתמיד לבעל העצה לצדיק הנאמן לרופא הנפשות יש עצה לכל שלב, והיא הצעקה, "פה צעקה בין בתורה בין בתפילה" בשביל להוציא את המוחין מתעלומתן!!! קובע הצדיק האמת.

צעקה היא גם משהו מאד מעשי ומכני בהתחלה, יש בה משהו פיזי שגם אדם ללא טיפת חמימות בלב יכול לבצע!

אלא שדווקא צעקות כאלו פעם אחר פעם יכולים להביא את הארת המוחין להתעוררות הלב.

ממש כנגרטור שמושכים באותו חוט פעם אחר פעם עד שנדלק ומלהיב את כל הסביבה.

הש"י יתן לנו את אותה תמימות אמינית להתחדש בעצות המתוקות והמושלמות כל כך של הצדיק, ונזכה לאושר בלתי נדלה על ידיהם אמן. (מיוסד על פי תורה קנו, וכ"א בליקוטי מוהר"ן)

כבר גילה לנו רבי נתן שיש בה את כל התקווה המקוות, זה לא סוד שמים מטהרים מכל טומאה וחלאה. "מקווה ישראל מושיעו בעת צרה!"

אבל עדיין האם יש מקווה פינמי, האם יש את אותם מים שיכולים לחדור פנימה לעומק החומר ולזכנו ולטהרו מבפנים, ובמילים אחרות האם יש את הדרך או המרשם שהביא את רבי זושא למה שהביא אותו, וכמוהו גם את כל אותם צדיקי הדורות כל אחד לפי מדריגתו הרוחנית,

האם זה מציאותי בכלל גם לאנשים מגושמים כמונו, חומריים ונכשלים גם הם יכולים להגיע למצב של אותה טהרה וזכות עד כדי שיחושו באופן טבעי לחלוטין את הנעימות האין סופית שיש בכל דבר שבקדושה, "כלתה נפשי אחרך..."

והאמת היא... שמקווה של מים אמנם אין... אבל מקווה של אש יש גם יש...

זוהי העצה הכל כך פשוטה, כשאדם זוכה לדבר ולהוציא את רצונותיו להש"י בחמימות הלב "חם ליבי בקרבי בהגיגי תבער "אש" דברתי בלשוני".

אותם דיבורים שיוצאים מעומק הלב שלנו להש"י, גם אם בעיניים שלנו, הם לא עושים ומשפיעים בנו איזשהו שינוי דרמטי יתר על המידה, אבל הדבר המיידי שזודאי

הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי זיע"א התבטא פעם ואמר "כשאני יבוא לעולם הבא לא אקבל גן עדן על כל היגיעות ועבודת הש"י שעבדתי את קוני, והסיבה לכך המשיך ואמר: כי זה היה התאוה והתענוג הכי גדול בשבילי... ולא היה לי שום יגיעה בזה.

אמנם המשיך הצדיק ואמר... אבל על אותם יגיעות שהתייגעתי עד שהגעתי לאותה מדריגה שזה היה הדבר הכי נעים בשבילי, על אותם שנים אני יקבל שכר!!

אמרה זו מחדדת לנו את הידיעה הכל כך אמינית, עד כמה עבודת הש"י וקרבת אלוהים הם הם התאוות האמיתיות והנעימות הנצחית לאין שיעור וערך כמה שכל מה שיש לעולם הזה להציע גם יחד.

אלא שלזה עצמו צריך עצה!

האיך אנשים כערכינו יכולים להתקרב ולו במעט לכוה רמה של נקיון וזכות פנימית, שנצליח לבטל את הרע מקרבינו, את אותם תאוות מציקות ומידות רעות שהורסים כל חלקה טובה במשך חיינו וכמאמר חז"ל "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מהעולם", ולהגיע על ידי זה לאותו עוגן ונעימות רוחנית של "עין לא ראתה אלוהים זולתך".

אמנם הש"י נתן לנו מתנה שנקראת מקווה, ובמתנה זו

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
*3030 קו ההלכה הספרדי:

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

מכיון שאני לומד הרבה נושאים יחד לכן אני רגיל להדביק סימניה על הספר במקום שבו סיימתי לימודי בפעם האחרונה (הסימניות הצבעוניות שנדבקות על הספר עם סימון חץ) האם מותר לי להדביק את הסימניה בשבת?

אף שאסור להדביק ניירות בשבת ומי שמדביק ניירות עובר על איסור תופר. (שלחן ערוך סימן ש"ט סעיף י"ד) בכל אופן את הסימניות הנ"ל מותר להדביק, והסיבה משום שיש להם קצה שאינו מודבק ועשוי באופן שאדם יוכל לתלוש את הסימניה ולהעביר אותה לדף הבא, וזה נחשב ל"בית אחיזה" שכל דבר שיש לו בית אחיזה מוכיח שלא נעשה לקיום ולא נחשב לתפירה, ולכן מותר. על פי השלחן ערוך סימן ש"ד סעיף י'.

חברים ישבו יחד ורוצים להבהיל את חברים המשותף בצחוק, האם מותר הדבר?

מבואר בשלחן ערוך שאסור לצער את חבריו וזה נחשב בגדר "אונאת דברים" שאסורה. שלחן ערוך חושן משפט סימן רכ"ח סעיף א'. ובשלחן ערוך נפסק שאם אירע לחבירו נזק בעקבות הבהלה, אף שפטור בדיני אדם חייב לשלם כדי לצאת ידי חובה כלפי שמיים. שם סימן ת"ב סעיף ל"ב.

אומרים שגם לקם משנתו בבוקר, אבל לדברים אחרים שהצריכו ליטול אחריהם ידיים אין צריך דווקא בכלי אלא יעביר את ידיו תחת זרם המים ג' פעמים בסירוגין. (כלומר פעם ימין ופעם שמאל כך יעשה שלש פעמים). אור לציון (חלק ב' פרק א' הלכה ט"ו)

ישנתי לילה בבית מלון ובבוקר כשקמתי משנתי וחפשתי כוס לעשות נטילת ידיים של הבוקר לא

מצאתי, האם אני יכול לעשות נטילת ידיים בלי כלי ולברך על נטילת ידיים?

אף שלכתחילה ראוי להקפיד על כלי גם בנטילת ידיים של בוקר, מכל מקום אם נקלע למצב שבו אין לו כלי יכול ליטול ידיו תחת הברז שלש פעמים לסירוגין ויכול אף לברך על נטילת זו. (אור לציון חלק ב' פרק א' אות ה').

בזמן חזרת השליח ציבור כשהציבור אומר "מודים דרבנן" האם צריך לעמוד או שאפשר לשחות מעט כשהוא יושב?

בשעת אמירת מודים דרבנן יש לעמוד ולכרוע, ולא יאמרנו מיושב אלא אם הוא זקן ביותר או חולה. ארחות חיים (תפילה סימן מד) והביאו בית יוסף סימן קכ"ז.

אדם שיוצא מהשירותים לאחר עשיית צרכים, או שנטל ציפורניו האם צריך ליטול ידיים דווקא עם כלי או שאפשר להעביר ידיו תחת הברז?

כל הדברים הללו אינם צריכים נטילת ידיים בכלי, שלא הצריכו נטילת ידיים בכלי אלא רק לסעודה ויש

מסירות נפש על התפילין

במחנה העבודה בסביר היה נער פולני בשם חיים שפירא מהעיר לומז'ה, כאשר פרצה המלחמה הקשה נאלץ לנדוד הנער הצעיר ולעבור תלאות קשות עד שהגיע אל המחנה הנורא. ישב הנער ונזכר בימים בהם למד בישיבתו הקדושה, כיצד פתח את הגמרא ולמד פלפול מעניין, דן בפוסקים ועבר לאחרונים. נזכר בימים בהם היה בביתו הנעים יחד עם משפחתו. כמעט ואיבד תקווה אך מזכרת אחת ונותרה לו מבית אבא, התפילין אותם לקח והסתיר בתוך בגדיו הם אשר החיו את נפשו מדי יום ביומו, במסירות שמר עליהם והקפיד שאף אחד לא ידע על קיומם, שאם חלילה יגלו השומרים את האוצר היקר יחרימו ויענישו אותו בחומרה.

שיוכל
להגיע
אליו להניח
הנער ניסה להניע
תפילין.
מו הרעיון
שנשמע מסוכן ולא כדאי
בכלל, אך ר' נחמן לא הקשיב וסחף בשיריו את הנער
הצעיר לשירה בצוותא שיחד הם מתחזקים באמונה
ומתמלאים בתקווה ונחמה.

בכל בוקר היה מתעורר חיים עוד לפני שהשמש מציצה ומתחת לשמיכתו היה מניח תפילין ומברך בכוונה, מתפלל תפילת שחרית בהתרגשות עצומה ומיד חולץ את התפילין ומטמין בתוך חולצתו.

ביום שבת נקרא חיים הצעיר לשליחות כלשהי, להגיע אל אחד מהמחנות באזור. כאשר הגיע אל המחנה ביצע את השליחות שהוטלה עליו ופנה לדרכו, ביציאה מהמחנה שמע קול שירה: "אל גינת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל". הטה אזנו ברוב קשב והאזין למילים הנשמעות, התרגשות אחזה בו, לרגע חשב שהוא עייף מהדרך ומדמיין את השירה אך הקול היה ברור ומוכן, חיפש הנער אחר השירה ומצא אותו, מאחורי שיח יושב לו יהודי סבוגר בעל זקן ארוך ופאות ארוכות בצדדי לחיו, עניין עצומות והוא ממשיך בשירתו.

נגש אליו הנער וניסה לדבר איתו אך היהודי סירב להתייחס אל הנער שנראה כמו ילדי הגויים. "אני יהודי" קרא לעברו, "השירה שלך מרגשת מאוד ומזכירה לי את בית אבי ואימי" אך לשווא היהודי אפילו לא הראה טיפה של התייחסות לדבריו. הוציא הנער מכיסו את התפילין והראה לו, באותו הרגע כאילו התעורר לחיים ובהתרגשות קרא: "אוי... חמש עשרה שנים שלא הנחתי תפילין" ופרץ בדמעות כמו ילד קטן, אבל היום לא אוכל להניח, יום שבת היום".

התחיל היהודי לספר לחיים הצעיר ששמו הוא נחמן ברנוב והוא נשפט 20 שנות עבודה במחנה בסיביר על שעסק בלימוד תינוקות של בית רבן, חלפו להם כבר חמש עשרה שנים ונותרו רק עוד חמש שנים לצאת מאן. ביקש הקשיש לדעת באיזה מחנה מתגורר חיים בכדי

עולים, הוא יודע בדיוק שקשה לנו, והוא בוודאי לא "מפקיר" אותנו לגורלנו. אלא חושב עלינו ודואג לנו ולא יחסיר מאתנו דבר. ה' זן ומפרנס לפני עליית המחירים וגם לאחריה.

אתם יכולים לראות את הסיפור הזה כטלפון אישי לכל אחד ואחת מכם. על הקו בורא עולם, אבא שבשמיים, והוא מתקשר אליכם ואומר: "בני היקר, בתי היקרה, אני יודע שבעל הבית מעלה לך את השכירות, אני יודע שהמשכנתה שלך מתייקרת, אני יודע שכל תדלוק של הרכב שלך הרבה יותר יקר, אני יודע שאתה ואת יוצאים מהסופר עם אותה עגלה אבל עם חשבון הרבה יותר גדול. אני יודע הכול, ואני דואג לך, ואני מוכן ורוצה ומשתוקק לתת לך ולהשלים לך את כל מה שחסר לך, את כל מה שהעלו לך. אל תדאג. אל תדאגי. חזקו ואמצו, אני איתכם!"

זה הזמן לאהבה

מסר נוסף ולא פחות חשוב. אנחנו נמצאים כעת בימי בין המצרים שבהם אנחנו מתאבלים על החורבן שקרה לנו בגלל שנאת חינום. בזמן שקשה לכולם בפרנסה - עלינו לשים לב יותר לחברים, לתת אוזן קשבת, לעודד, להתחשב, להתחזק בצדקה ובגמילות חסד. סיפור כזה הוא לימוד זכות גדול על עם ישראל ונדבך נוסף בבניין בית המקדש.

האגדה מספרת על שני אחים שהיו שדוניהם סמוכים זה לזה. לאחד הייתה משפחה ברוכת ילדים והשני היה רווק וערירי. לאחר שקצרו את שדוניהם ואספו את האלומות והעמידו גורן, שכב כל אחד בביתו והתהפך על משכבו.

האח הרווק אמר בלבו: הלא אחי צריך להאכיל פיות רבים, ואני אין לי צורך בכל התבואה הזאת, אקום בחסות החשיכה ואעביר בחשאי חלק מהתבואה מהערימה שלי לערימה של אחי...

וגם אחיו, בעל המשפחה, חשב על אחיו הבודד ורצה לחזקו ולשמחו, ואמר בלבו אקום באישון הלילה ואעביר חלק מהתבואה שלי לגורן של אחי בלי שהוא ישים לב - שלפחות יוכל להתנחם בהצלחה ובשפע שלו, ואולי אף ירצו יותר לקחתו כחתן בגלל עושרו...

כך קמו שניהם לבילה ונשאו ברעה על שכמם את אלומותיהם. באמצע הדרך נפגשו שני האחים. כל אחד ראה מולו את אחיו, והבין מיד את מחשבותיו הטוהרות. הם נפלו זה על צווארו של זה ובכו מהתרגשות על האהבה שביניהם.

אומרת האדה שהקדוש ברוך הוא ראה את זה ובחר באותו מקום להיות המקדש לדורות!

יהודים יקרים, מה שהיה חסר לנו עכשיו זה רק בחירות. כאילו לא מספיקה לנו שנאת החינום שכבר משתוללת. זה הזמן להרבות באהבת ישראל. במקום לחלוק ולבזות ולשנוא, אנחנו צריכים לרחם על כולם, לאהוב את כולם, ולהתפלל על כולם, לרחם, לוותר, לעזור, והעיקר לא לצעוק על יהודי, וכמובן להרבות בטוב וחסד בעולם הזה כדי שזנכה לתקן את כל השנאת חינום וזנכה לבניין בית המקדש ברחמים, במהרה בימינו אמן.

ברכת שבת שלום ומבורך

למחרת בבוקר כהרגלו קם חיים מוקדם והתחיל בתפילת שחרית מתחת לשמיכה, רגע לפני שסיים הרגיש בנגיעה קלה, מרוב בהלה כמעט ופרחה נשמתו ונחרד שאולי גילו אותו ועכשיו יחרימו את התפילין ויפגעו בו. חלץ את התפילין בזריזות הציץ מבעד לשמיכה. למולו ראה את ר' נחמן ברנוב ובאחת נרגע ונשם לרווחה. אך לפתע שוב נבהל והפעם דאג ללידו המבוגר שמה יתפסו אותו ויהרגו אותו על שברח מהמחנה שלו. הרגיע אותו ר' נחמן, ביקש את התפילין ונכנס מתחת לשמיכה. לאחר כשעה יצא כשעניין אדומות וסיפר ששיחד את השומר במחנה במנת הלחם היומית שלו כדי שיתן לו לצאת מהמחנה ולא ילשין עליו.

"מחר אבוא שוב באותה השעה" אמר הקשיש, "ואם צריך אותך כל יום על מנת הלחם שלי בכדי לקיים מצווה כה חשובה שהתגלגלה לידי - מצוות הנחת תפילין" המשיך היהודי לספר "התרגלתי לכאב הרעב, זה אינה פעם ראשונה שאין אוכל מגיע אל פי והנה ברוך השם אני חי, במשך שבוע כלאו אותי ללא מזון כיוון שלא הסכמתי לחטוב עצים ביום שבת קודש".

במשך מס' שבועות המשיך להגיע כל בוקר ר' נחמן אל הצריף להניח תפילין כשכולו מלא שבח והודיה לבורא על חסדו, עד שהנער חיים נאלץ לעבור למחנה מרוחק מאוד ואת אותו חסיד לא זכה יותר לראותו.

שומרים על קדושת ביהבנ"ס - לומדים הלכה

מי שהולך לדבר מצוה ורוצה לקצר את דרכו
דרך בית הכנסת אינו ראשי לעשות כן
אולם ישנם פוסקים המתירים
ובפרט אם הוא "ממהר" לדבר מצוה
ואם לא יקצר את הדרך יפסיד את המצוה
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

לייחד לו שעה

התבודדות ומעלת התפילה
הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

ויקשר מחשבתו בו כאילו כבר עומד לפניו ביום הדין, וידבר לאל יתברך כאשר ידבר העבד אל רבו והבן אל אביו... וכתב עוד: והעיקר הבכיה והיודי והגדרים שלא יעשה זאת לעולם, והי' ראה ללבב. ע"כ. והנה, הבאור הלכה הנ"ל הזכיר הנהגה של יום אחד בשבוע, אבל באמת כל מי שהאמת יקרה לו, מבין היטב שאי אפשר לאדם פשוט להתרחק יום שלם מבני אדם, ועוד לעסוק בתשובה יום שלם, וגם כל אחד מבין שברבי חטאיו, לא צריך שיחכה לסוף השבוע על מנת לעשות תשובה, ומה גם שבדרך כלל, הוא ישכח מה שהיה בתחלת השבוע. אלא כל יום ויום צריכים לעסוק בתשובה.

כל שכן שלא יחכה לסוף השנה בשביל לעשות תשובה. כי אם יחכה אדם לימי אלול על מנת לעשות תשובה על חטאיו ועוונותיו, אוי ואבוי לו, כי ישכח את רובם, ועוד, כיצד יוכל לחיות כל אותם ימים עד אלול כשמשא העוונות על כתפו, וכל מיני ייסורים וצער באים עליו בשל עוונותיו וכל שכן שמוכן על פי כל המובא לעיל, שזו שטות גדולה לסמוך על ימי התשובה בסופה של השנה, בעוד שאפשר בכל יום להמתיק את כל הדינים ולחיות חיים מתוקים, ובפרט שמאוד חשוב להגיע לאותם ימי תשובה בלי אותו מצבור עצום של העבירות של כל השנה, וכך יכול לעסוק באותם ימי רצון בתשובה יותר עמוקה ויסודית, ולזכות להתעלות אמתית.

אדם שאינו שופט את עצמו, הוא גם מפסיד את ההזדמנות להיפטר מכל הדינים, וגם יש עליו קיטרוג על כל עוון ועוון ולו הקטן ביותר, והוא מעורר עליו דין אחר, גדול עוד יותר. כי מאחר ובשמיים רואים, שהוא חי את חייו בלי חשבון, ואין לו עניין לתת דין וחשבון לפני הקדוש ברוך הוא על כל מעשיו, ולמעשה זה מראה שלא איכפת לו ואין לו יראה מה, והוא חי כאילו אין דין ואין דין, ואין שום הנהגה והשגחה ח"ו, וכל אחד יכול לעשות ככל העולה על רוחו מבלי לתן דין וחשבון, אם כן, גם בשמיים מפסיקים לעשות חשבונות, וה' מסיר השגחתו ממנו, וכל פגעי הטבע והמזיקים יכולים לעשות בו כרצונם, בלי שום חשבון.

זה בשביל לחזק את הנקודה, שכל אדם חייב שיהיה לו זמן לעשות חשבון נפש על כל מעשיו, והזמן הזה הוא השעה התבודדות, כי ללא שעה התבודדות לחשבון נפש, מתי יעשה האדם את חשבון הנפש שלזו תוך כדי עשיית שאר דברים? אף אחד לא יכול להגיע לישוב הדעת אמיתי, כשהוא נתון ללחץ החיים ולמלחמת הקיום, ומבלי להיות פנוי לגמרי, ליישב את דעתו. וזה גם בטח לא מראה על רצינות, לעשות חשבון נפש ותשובה ברישול כזה. וזה מה שכתוב בביאור הלכה על שלחן ערוך אורח חיים סימן תקע"א, שמביא את מה שכתב השל"ה הקדוש בשם ספר חרדים, שתלמיד חכם לא יסיף את עצמו, רק יום אחד בשבוע יתרחק מבני אדם, ויתבודד ביע לבין קונו.

ר' מאיר הלוי ראטענברג
זיע"א - אור לשמים
כ"ה תמוז

לאורם נלך
הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

המאור ושמשו. והשלישי הוא רבינו רבי מאיר מאפטא ז"ע. רבינו היה בעל מגן נפלא ומשורר נפלא ומחונן בקול נעים ומלא מתיקות, וכל ניגוניו ונוסחאות תפילותיו היו מלאים בכיסופים לבורא ית"ש, ועד היום יש במסורת מניגונים אלו המעוררים רגשות קודש.

כשנפטר החוזה מלובלין ז"ע המשיך רבינו את דרכו, ואף החוזה רמז את זאת כשביקש להעלותו לתורה לחמישי ושם כתב: **וַיִּסְמָךְ יְאֵת יְיָוֵנוּ עָלָיו וַיִּצְאֵהוּ פְּאֻשָּׁר** ובכך ראו גדולי התלמידים סמיכה להנהגה, ואכן כשנסתלק רבם קבלו את רבינו לרב עליהם.

ספרו "אור לשמים" על התורה הכתוב בדרך הפרד"ס מכיל גם קצת חיזושים וש"ת בדרך הפלפול.

תמצית משנתו הטהורה של רבינו היא הכנעה ושפלות מתוך שמחה, ורצון לעורר שפע טובה וברכה לישראל, וכמו שכתב בספרו הק' (פרשת בשלח מ"א ב' ד"ה עזי) "דהנה העיקר יוסד שורש העבודה הוא ע"י מידת האין כאשר הורגלו לדבר מזה תמיד, לא להרפות מזה כלל"

רבינו כתב בספרו (בלק פ"ז) כי ימי בין המצרים הם ימים קדושים והימים האלה גם מסוגלים לתשובה ובנוסף לזאת הם מסוגלים לפרנסה "כי הם כ"א יום כמנין השם הק' "אה-ה" סוד התשובה.

רבינו תיקן תפילה מיוחדת מאוד שנדרסה בראש הספר "אור לשמים" והרה"ק ר' שלמה הכהן מרדאמסק ז"ע היה רגיל לאומרה בכל יום ערב ובוקר, ואמר שהיא סגולה לפרנסה והצלחה, לאומרה בכל יום.

רבי מאיר הלוי נפטר באפטא ביום כ"ה תמוז תקפ"ז ומנוחתו כבוד באפטא. תורת אמת היתה בפיהו ומי יתן ועיניו תראה בקרוב בקיום דברי קדשו בשובה ונחת מרוב כל, אכ"ר.

רבינו הק' נולד לאביו רבי שמואל סג"ל הלוי מצאצאי השל"ה הקד' ולאמו שהיתה נכדת הש"ך - רבי שבתי הכהן זיע"א. את התורה למד מאחיו הגדול ר' מרדכי מסוכטשוב שהיה תלמידו של הרה"ק בעל נעם אלימלך ז"ע ומגדולי תלמידי החוזה מלובלין, וזרכו התקרב להיות גם מתלמידי החוזה מלובלין ז"ע.

את תורתו למד בתחילה מתוך דחקות נוראה, וביתו היה ריק מכל, ובעוד שהוא עצמו שרוי היה בתעניות רובו של שבוע, רעבה משפחתו ללחם ממש, ומספרים שפעם אחת בימי החורף הגדול היה קור גדול ונגרם ע"י כך לרבינו ביטול תורה גדול ועבודה, התפלל להשי"ת בלשון הזה: "או שלמאיר יהיה מעות לקנות עצים להסקה או שהקור יפסק" ומיד נפסק הקור.

רבי דוד מלעלוב ביקר בביתו, ולאחר שעמד על מצבו הקשה התבטא כי יבואו ימים ועל שולחנו ישפך יין רב כמים, ואכן לא ארכו הימים ור' מאיר זכה לקיים את התורה מתוך עושר.

רבינו כיהן כרב בעיר סטאנביץ עד שנפטר רבו הק' ה"אוהב ישראל" מאפטא ואז עבר למלאת את מקומו, וזאת משום מעשה שהיה בשנת תקצ"ט שאמר ה"אוהב ישראל מאפטא לבני ביתו שיארוז את החפצים, משום ששמע משמים שרבי מאיר הלוי נבחר להיות רב בעיר אפטא. והיות שאין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימה א"כ עליו לפנות את מקומו, כי אחריו חייב בסכנה, ובאותו שעה עבר לכהן ברבנות בעיר יאס, כי אחרת חייב בסכנה, ואילו רבינו עלה על כס הרבנות באפטא שבה כיהן כרב עד יומו האחרון ושם מנוחתו כבוד.

היה תלמידו של החוזה בכל כוחו ונשמתו, והחוזה מלובלין כיבדו מאוד עד שפעם אחת התבטא: "יש לי שלוש תלמידים שאינם שוכחים מפחד השי"ת אפילו רגע אחד והם: הרה"ק ר' צבי הירש מזידטשוב ז"ע והרה"ק ר' קלמן מנייאשט ז"ע -

משלימים את תורת רבי חיים קנייבסקי

תורה צריכה דוקא להיות בדבור, כי הלימוד שהוא במחשבה לבד נשתכת, ואין בא לידי מעשה.

תתמגנט לזה!

להזמנות לאירועים | חתונה | בר-מצוה | ברית | להקדשות ולזיכוי הרבים
052-2240696

כדי שתקבלו את הטופ נתנו לכם הכל

רק בעלון האהוב "חוט של חסד"

נעים לעין

עלון מעוצב ונאה
לעין למרות
הפיקוח הרוחני

פיקוח רוחני

צוות עלון קפדני ולא
מתפשר על מנת
להגיש לכם תוכן
יהודי נקי

עשיר

העלון מכיל תוכן
המתאים
לכל המשפחה

אמוני

העלון היחיד בעל
תוכן אמוני עשיר

תמיד יהיה לנו טוב ואפילו עוד יותר

לידיו של החתן וקידש בה את הכלה בשמחה. ממילא אין שום סימן לא טוב בנפילת הטבעת, אלא רק שהזמן עדיין לא הגיע. ועתה שכבר הגיע הזמן בעזרת השם, הזיווג יעלה יפה יפה."

ידידי היקרים, יש הרבה מאוד מה ללמוד ממעשה זה. לא מעט פעמים אנחנו מסהרים להסיק מסקנות לא נכונות, ומסבירים את מה שקורה לנו באופן כזה או אחר שאינו טוב, וחושבים שזה הסימן המובהק לכך שלא נצליח וכיוצא בזה. אמנם, מוטלת עלינו החובה לחיות באמונה, להאמין בהשגחה של ה'.

הדבר העיקרי שחייבים לקבוע בלבנו הוא מה שמלמד אותנו מורינו הרב שלום ארוש שליט"א וחוזר על כך שוב ושוב, שכל אחד מאתנו יאמין: השם יתברך אוהב אותי אהבה אין סופית, ותמיד יהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב, וכל מה שקורה לי ועובר עליי בחיים - זה אך ורק לטובתי, וגם אם נראה לי שהדבר לא מסתדר או שלא הולך לי, השם יודע בדיוק מתי הזמן הראוי עבורי לכל דבר. וזה נכון לכל דבר: לזיווג, לזרע בר קיימא, להצליח באיזה מקצוע, להשיג דבר כזה או אחר.

שמעתי לא מעט פעמים על אנשים שהשם פתאום "זרק" אותם מהמסלול המקסים שסללו להם וחרב עליהם עולמם, ורק לאחר זמן הבינו את ההשגחה הנפלאה של השם, כמה שזה היה הדבר הטוב ביותר עבורם. לכן, ידידי היקרים, נתחזק באמונה שהשם עושה לנו טוב ונזכה לומר תודה על כך, וע"י האמונה שלנו תתבטל הגלות לגמרי ויבוא משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

מעשה שהיה בחתונה שבה נכח מרן הגר"ז מבריסק זצ"ל. בזמן החופה, כאשר הגיע זמן נתינת הטבעת לכלה, נפלה לפתע הטבעת ונעלמה. כולם חיפשו את הטבעת ומצאוה, והחזירו אותה לחתן. וכאשר רצה החתן לשוב ולתת את הטבעת, נפלה הטבעת בשנית. שוב חיפשו את הטבעת עד שמצאוה. ובסוף לשמחת כולם קידש החתן את הכלה בטבעת. אלא שהחתן, הכלה והמחנותיים - ליבם נקף אותם, והרהרו לעצמם: מה פשר הדבר הזה שפעמיים נפלה הטבעת ונעלמה, והחופה התעכבה זמן רב, אולי יש בזה סימן לרעה שהזיווג הזה לא יעלה יפה חלילה? הרי בכל יום ישנן עשרות חתונות, ומעולם לא שמענו שהטבעת נפלה מידי של החתן פעמיים...

הרב מבריסק הבין לרחשי ליבם, ומיד אמר: "יודעים אתם למה הטבעת נפלה? משום שעדיין לא הגיע הזמן", וביאר את דבריו, "הקב"ה קובע לכל חתן את הזמן המדויק שבו יזכה לקדש את הכלה כדת משה וישראל. הזמן שנקבע הוא באיזה יום, שעה, דקה ושנייה, ובדיוק באותו הרגע מוסר החתן את הטבעת ומקדש בה את כלתו, ואפילו לא רגע אחד, לא לפני כן ולא אחרי כן."

"בחתונה הזו", אמר הרב, "החתן והכלה כבר עמדו תחת החופה, מוכנים ומזומנים לקידושין, אבל נותרו דקות ספורות לזמן שנקבע משמיים. ונוצרה בעיה, מצד אחד החתן כבר עומד לקדש, ומצד שני הזמן טרם הגיע. כדי לפתור את הבעיה, היו חייבים לעכב את הקידושין; ואיך יעכבו אותם בזמן שכולם עומדים מוכנים? לכן נשלח מלאך משמיים שיפיל את הטבעת מידי של החתן פעמיים, ובתוך כך עברו הדקות הללו. וכשהגיע הזמן שנקבע לקידושין, שבה הטבעת

חיזוקון

מתחזקים בשמירת שבת

הפת
בסעודה

יאכל כל כזית לחם
בתוך 7 וחצי דקות.
וחכם עיניו
בראשו
לאכול מיד
את הלחם,
כדי שלא ישבע
משאר מאכלים,
ואחר כך יקשה לו
לאכול לחם כשיעור

(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

המוסיף מחול על הקודש ומקדים את קבלת השבת
הוא מראה את חביבות השבת, שהוא שמח בבואה
וזהו כבודה.

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

היכן בפרשתנו רבע שהוא בעצם אחד מחמישה?

תשובה לפרשת חוקת:

"וישלח מלאך ויציאנו ממצרים" (כ טז) ופירש רש"י מלאך זה משה, מכאן שהנביאים קרויים מלאכים.

זוכה לפרשת חוקת: חיים גליק, רחובות.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

קשים במיוחד שהיה לי קשה והרגשתי בודדה מייד שמעתי את הדיסקים של רחלי הקטנה וזה היה עושה לי שמחה בלב, ממלא אותי בשמחה ואמונה ומשקיט את הכאבים והייסורים.

בהשראת הדיסקים הייתי אומרת לה' הרבה תודות ומזמורי לתודה, מילאתי את שקי התודה שלי בעוד מזמורים ותודות לה'. באותו הזמן התחיל גם לצמוח לי לאט לאט השיער עד שכבר לא ראיתי צורך בחבישת הפאה ולאחר התייעצות עם אמא ואבא החלטנו שאין לי עוד צורך בפאה.

הגיע היום בו נפגשתי עם הכיתה ועשו לי מסיבה מאוד יפה ומשמחת בה אמרתי לקדוש ברוך הוא תודה וביחד עם הכיתה אמרנו את המזמור המיוחד - "מזמור לתודה" המורה שמה יד על כתפי ואמרה לי- רחלי את ממש גיבורה את ניצחת מחלה כל- כך מסובכת, התרגשתי מאוד. היום ברוך ה' אני בת תשע ואני בריאה תודה לה', אב הרחמן שאוהב אותנו ועושה לנו הכל מאהבה בלבד. מרגישה ממש כמו הילדה של הדיסק אבל במציאות: רחלי הקטנה לומדת אמונה ואומרת תודה!

רחלי הקטנה- זה סידרה או אמיתי?!

שלום, שמי רחלי. רציתי לספר את סיפור התודה שלי. לא על אף אחד מישראל גילו לי את המחלה הידועה בהיותי רק בת שבע, עברתי הרבה בדיקות וטיפולים כימוטרפיים והשיער שלי נשר כולו, לכן נאלצתי לחבוש פאה. ילדה בגיל 7 עם פאה. התקופה הזו הייתה לא פשוטה כלל וכלל, זו הייתה תקופה שבה הייתי חלשה מאוד ועייפה תמיד. באחד מימי האישפוז נכנסו מספר רופאים לחדרי שבבית החולים ואמרו להורי בפנים דאגות מאוד שכנראה אצטרך לעבור ניתוח. נלחצתי מאוד בגין הניתוח הקרב והבא.

הורי ניסו להרגיע אותי במילות אמונה ואמרו לי שאני צריכה לקבל שהכל מאיתי יתברך ולהאמין שהקדוש ברוך הוא מעביר אותי את כל הדרך המפרכת הזו רק בגלל אהבתו וחיבתו הגדולה אליי.

ביום הולדתי זיבאיי קנו לי הורי דיסקים של רחלי הקטנה, שמעתי אותם והתחזקתי מאוד בתודה ובאמונה. הדיסקים הללו מלאי עוצמה ואמונה, נותנים הרבה כח והרבה כלים לחיים. ובמצבים

כבוד הזולת | תמוז

אנו כולנו חלקים של נשמה אחת גדולה! לכן תדע שכל יהודי הוא חלק ממך, ותתיחס אליו כפי שאתה מתיחס לעצמך. (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחוקים- 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשורון

בדרכי אבותנו

זהו את הצדיק בתמונה והשלימו את האות המתבקשת, את התוצאה כתבו למטה. ספירת האותיות היא רק מהשם הפרטי ושם המשפחה (ללא הכינוי 'הרב') השמות הם של הצדיקים ולא הכינויים לדוג' - ר' ישראל מאיר ולא החפץ חיים

אות שניה

אות ראשונה

אות שביעית

אות תשיעית

אות ראשונה

אות שניה

אות שלישית

אות שלישית

אות רביעית

אות שניה

אות שביעית

אות שישית

התוצאה מהאותיות

בדיחות הדעת

איזה אחד שאוהב מאוד את הים קרא את השמות של כל הילדים שלו על שם הים: גל, חופית, ואיציק. אז חברו שאל אותו מה הקשר איציק לים? ענה לו שזה המציל!!!

העלון מוקדש להצלחת

רבקה בת חנה
משפחת אברהמי

להקדשת העלון: 02-5308000

כל כך מוצא חן בעיני. אבל יום אחד אצטרך לנסות את הפטנט השלם... (הסיפור מעובד מתוך הספר של עדינה בר-אל)

התמקדות

הסיפור מעניין, ואפשר גם להקריא אותו לילדים ולחשוב איתם ביחד מה המסר. מבחינתי הוא פתיח מצויין לנושא של "התמקדות". התמקדות במה? זו כבר שאלה מצוינת. גם שמעון בסיפור לעיל שאל אותה. היו לפניו שתי אפשרויות: התמקדות בלימודים או התמקדות בכדורגל. בסיפור עם שמעון, הוא החליט להתמקד בכדורגל. בואו נתמקד בסיבה שלו, ונשאל: מה הסיבה ששמעון לא התמקד בעיקר, שהוא הלימודים, והעדיף להתמקד בכדורגל שהוא הטפלו? כנראה ישנם סיבות מגוונות, אך העיקרית שבהם היא: "סיפור ההצלחה". שמעון מתמקד במה שהוא טוב בו ומצליח. שמעון מצליח בכדורגל, ולכן הוא משקיע בכדורגל.

סדר עדיפויות

כדי ללמד ילד להיות ממוקד במה חשוב לו ולנו, עלינו ללמד אותו את המושג "סדר עדיפויות" לימוד זה, נשאיר בע"ה לשבוע הבא. וביתניים נקריא לו את הסיפור, נחשוב אולי אפשר ליצור מהסיפור הזה דיון על משמעות בחיים (כמובן לפי גיל הילד) על עיקר וטפל, ועל השאלה העיקרית: מהו הדבר הכי חשוב לנו, והאם אנתנו משקיעים את החיים שלנו במה שחשוב באמת.

המשך בע"ה בשבוע הבא!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק כא'

הורים יקרים, המאמרים האחרונים עוסקים ב"מימוניות ההכשרה ללמידה" דהיינו: באותם כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה. בפרק הנוכחי, נתחיל ללמוד על "התמקדות" שהיא המיומנות השלישית מתוך חמש המיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה.

המפתח להצלחה

שמעו סיפור, שמעון לא אהב ללמוד. אז מה? יש עוד ילדים שאינם אוהבים ללמוד, אבל שמעון לא אהב עוד משהו- שמעון, גם לא אהב לקבל ציונים נמוכים. בכל פעם שחילקו מבחנים בדוקים בכיתה, היה שמעון לוקח במהירות את המבחן מידי המורה, מקפל ומכניס לכיס. "כמה קיבלת?" היו שואלים החברים. "לא אכפת לכם!" היה עונה בזעף, "ובעצם, גם לי לא אכפת בצלצול להפסקה, היה שמעון חוטף מיד את הכדור ורוץ איתו החוצה. ושם במגרש, שמעון היה כמובן על הגובה! שמעון, היה מצטיין בכדורגל, וברגע שנכנס למגרש, הוא כבר שכח את הציון הנמוך שקיבל במבחן. אבל לא רק הוא שכח, גם חבריו שכחו, המשחק היה יותר מעניין ובמיוחד שחבריו העריכו אותו על הגולים הנהדרים, שהצליח להבקיע לשער. "כדורגל, כדורגל! כל היום רק כדורגל" אמא הייתה כועסת על שמעון, "ומה יהיה על הלימודים?" שמעון לא היה עונה, רק משפיל מבט ומסתכל על הכדור שלו, כן זה שבזכותו הוא היה מצליח ומקבל מעמד בין חבריו.

בסתר ליבו, שמעון היה מהרהר וחושב: "איך אפשר להצליח במבחנים? איך אפשר להצליח בלימודים? חבל שאין לי פטנט". יום אחד שמע שמעון את אחותו שרה, משוחחת בטלפון עם סבתא: "סבתא, אל תשכחי להדליק בשבילי נרות לצדיקים, סבתא... כן... ביום שלישי, בעשר בדיוק"

שמעון התפלא: ביום שלישי בשעה עשר? מה פתאום מדליקים נרות באמצע השבוע? "נרות? מה פתאום נרות? מה אמרת לסבתא" שאל את אחותו. שרה הסמיקה קצת: "אה... סתם..." אבל הוא לחץ שתספר לו. "טוב,

אספר לך", אמרה שרה, "אבל שלא תעז לגלות את הסוד הזה לחברות שלי". אחרי ששמעון הבטיח לה, היא סיפרה לו, שיש לה ולסבתא הסכם: לפני כל מבחן סבתא מדליקה נרות ומתפללת. ושבתא עושה זאת, היא מצליחה במבחן. איזה רעיון! שמעון היה מאושר. הוא גילה את המפתח להצליח במבחנים! עד מהרה באה לידי ההזדמנות לנסות את הפטנט. "תלמידים", הודיע המורה, "בשבוע הבא יהיה לכם מבחן מסכם בתורה על כל ספר שמות". כל התלמידים התרגשו ועשו תוכניות איך ללמוד, עם מי ומתי, כדי להספיק בזמן ולהוציא ציונים טובים, ורק שמעון לא היה מודאג. "נו, שמעון, מתי תתכונן למבחן?" הייתה אמא שואלת יום יום. שמעון היה עונה: "יהיה בסדר, אמא, אל תדאגי! יש לי תוכנית" ויורד לשחק כדורגל. בערב המבחן צלצל שמעון לסבתא וביקש: "סבתא, שרה סיפרה לי את הפטנט שלכם, הפטנט של המבחן, את יכולה להדליק מחר נרות בשבילי". "טוב" צחקה סבתא, "יש לך מבחן מחר?" "כן, בשעה תשע, מבחן בתורה". סבתא הבטיחה לדייק.

למחרת בשעה תשע חילק המורה שאלוני בחינה, לא דף אחד, אלא חמישה דפים, מבחן מסכם על כל חומש שמות. שמעון ישב, העט בידו. הוא קרא את השאלה הראשונה- והנה... הוא לא ידע דבר! הוא זכר, אמנם, במעורפל משהו על משה ואהרון, משהו שלמדו מזמן בכתה, אבל את הפרטים לא זכר, ובכלל לא ידע איך להתחיל לכתוב את התשובה. אחר כך קרא את השאלות הבאות, גם עליהן לא ידע לענות. איך זה יכול להיות? אולי סבתא שכחה? אולי סבתא לא דייקה? לבסוף הוא הגיש למורה דף כמעט ריק ויצא סן הכיתה, עצוב מאוד. כשחזר בצריהים לבית, צלצל לסבתא: "סבתא, הדלקת נרות?" שאל אותה. "כן, שמעון", אמרה, "בדיוק בתשע". "אז למה לא ידעתי שום תשובה?" שמעון כמעט בכה. "לא ידעת שום תשובה? למדת?" שאלה סבתא. "לא", ענה. "אוי ואבוי" אמרה סבתא, "שרה סיפרה לך, כנראה רק חצי מהפטנט. החצי ראשון הוא שצריך להתכונן למבחן, החצי השני הוא שאני מדליקה נרות ומתפללת, שהנכד שלי יזכור ולא ישכח מה שלמד.

"שמע שמעון את דברי סבתא ואמר בליבו: "זה לא

הספרים האהובים של הרב שלום ארוש קרובים אליך

מחפש את הנציג באיזור מגוריך?

נעזור לך למצא אותו: 052-2240696

עכשיו

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות

גידוליה של סלבודקא ישב פעם בדין תורה, והורה לבעל דין שהוא מחוייב להישבע. קם האיש והתכונן להישבע מיד. פנה אליו אב בית הדין ואמר לו, לפני שתישבע, אני רוצה לספר לך סיפור על בעל ה"נתיבות המשפט".

כידוע, חוץ מגאונותו, היה גם עניו גדול מאוד, הוא היה נוהג להתלבש בבגדים פשוטים כדי שלא יכירוהו, וכשהוצרך לנסוע בדרכים, לבש בגדים עוד יותר פשוטים. פעם נסע בעגלה לוורשא עם אנשים נוספים, לפתע צעק אחד הנוסעים שגנבו לו חבילת שטרי כסף שהחזיק בכיסו, היה זה סכום כסף גדול מאוד.

הנתיבות המשיך ללמוד ולא שמע כלל מהמתרחש סביבו. לפתע הצביע הנוסע על הגאון, ואמר שהוא

הגנב, וגם נתן כמה "סימנים", כמו למשל שישב בשקט ועוד "כמה סימנים".

חלק מהנוסעים גם הצטרפו להשערה זו. כשהגיעו לוורשא, הזמין הנוסע את בעל הנתיבות לדין תורה אצל אחד מרבני העיר.

לדיון הגיעו גם חלק מנוסעי העגלה שרצו לראות איך יפול דבר. הרב התחיל לחקור את ה"נתיבות", בלי שהוא יידע בכלל מי הוא, ולאחר שהנתיבות הכחיש, חייב אותו בשבועה.

הנתיבות שמע שהוא מחוייב שבועה, אמר שהוא לא מוכן להישבע ומוכן לשלם חצי מהסכום.

לאחר שהתובע לא הסכים, הוא העלה את המחיר לתשעת אלפים חמש מאות רובל, וכשראה שגם זה הוא לא מוכן, אמר ה"נתיבות" שבליט ברירה הוא מוכן להישבע, אבל ביקש מהרב שיתן לו כמה דקות להתכונן לכך.

הגאון עמד ליד הקיר, והתחיל להתייפח בבכי, והכין את עצמו למעמד השבועה.

"איש כי ידור נדר" (ל, ג)

"בעל הטורים" כתב "נדרים" בגימטריה "רוצח", כי הנודר שאינו מקיים את נדרו חשוב רוצח, וכן אמרו חז"ל (שבת לב:), בעוון נדרים בנים מתים כשהן קטנים, ובעוון נדרים מתה אשתו.

מדוע העונש חמור כל כך?

כתב ב"ספר החיים", אחיו של המהר"ל מפראג, כל המצוות גם אם אינו מקיים אותם ישנם אחרים שיקיימו אותם, לדוגמא אם אחד לא מניח תפילין, המצווה לא התבטלה מהעולם, שהרי אחרים מניחים תפילין, אבל נדר שאדם נדר המצווה היא שלו בלבד, ואם הוא לא יקיימה, אין אחר בעולם

שיקיימה במקומו, והמצווה בטלה מן העולם, לכן עוון נדרים חמור כל כך.

מצד שני, הרי אותה המצווה שנדר האדם לקיים, אינה מצוות עשה הכתובה בתורה, לכן לא האדם עצמו מת אלא הקרובים שלו.

"איש כי ידור

נדר" (ל, ג)

בסוף ימיו, כאשר נחלש ראש ישיבת "באר יעקב" רבי משה שמואל שפירא, ערך "התרת נדרים" כדי שיוכל לשבת ב"קריאת התורה". אמנם, למרות שגם

ב"חזרת הש"צ" נהג לעמוד קודם לכן, החל לשבת בלא התרת נדרים.

שאלו אותו מה ההבדל? ענה, בחזרת הש"צ עמדתי מצד ההלכה, וכיון שאני זקן וחלוש, ממילא אני פטור. אך בקריאת התורה, שעד עכשיו עמדתי מצד הנהגה טובה, הריני זקוק להתרת נדרים.

"או השבע שבועה" (ל, ג)

בספר "ברכי נפשי" מסופר, ר' מנחם הלוי שטיינברג בעל ה"מחזה אברהם" מפארי

ברוך אתה... שלא חסר בעולמו כלום...

מְחַנְכִּים אוֹתָנוּ לְהִיּוֹת הַכִּי מְשֻׁלְמִים.
מְהַרְגֵעַ שְׁנוֹלְדָנוּ כְּלָם תּוֹלִים בָּנוּ תְקוּוֹת וְדוֹאֲגִים
לְהַבְטִיחַ וּלְיַחַל שְׁאַנְחָנוּ נִהְיָה הַכִּי מְשֻׁלְמִים שֵׁשׁ: נִלְמַד
בְּיִשְׁיבוֹת הַכִּי טוֹבוֹת, נִקְבַּל אֶת הַשְׁדוּף הַכִּי נוֹצֵץ, נִחְבָּשׁ
אֶת הַכּוֹבֵעַ הַכִּי מְשֻׁלָּם, וְעוֹד כְּיַד הַדְּמִיוֹן הַטּוֹבָה.
הַבְּעֵיָה מִתְחִילָה כְּשֶׁאַנְחָנוּ מִתְחִילִים לְהַגְדִּיר אֶת
עַצְמָנוּ לְפִי מַעֲטָה הַשְּׁלֵמוֹת.
חֲסָרָה נְפִילָה אַחַת קִטְנָה - וּמַעֲטָה הַשְּׁלֵמוֹת נִסְדָּק,
מַחֲט קִטְנָה מְנַפֶּצֶת אֶת כָּל הַדְּמִיוֹן שֶׁיִּצְרָנוּ לָנוּ סָבִיב.
אַנְחָנוּ מְגִלִים אֶת הָאֲמֶת שְׁלָנוּ, וְרוֹאִים כִּי אֵינָנוּ
מְשֻׁלְמִים.
אֲבָל לֹא לְמַדוּ אוֹתָנוּ לְהִתְמוֹדֵד עִם חֲסָר שְׁלֵמוֹת, וְלִכֵּן
אַנְחָנוּ בּוֹחֲרִים בְּדֶרֶךְ כָּלָל בְּאַחַת מִשְׁלֹשֶׁת דְּרָכֵי
הַהִתְמוֹדְדוּיּוֹת....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות

היה זוג שלא זכו לילדים שש עשרה שנים. באו לרבי חיים קנייבסקי זי"ע וביקשו ברכה, הרב בירך אותם בזש"ק, ושאל אותם האם פעם פגעו במישהו במשך החיים.

אותו אדם התאמץ לזכור, והעביר את חייו אחורנית, עד שנזכר שכאשר למד בישיבה קטנה, היתה אשה שאחראית על הניקיון, והיה פעם שלא יכלה לנקות, הביאה איתה כמה ילדים שינקו והדבר גרם לקצת רעש ואי נוחות.

לפתע נזכר, שהוא ניגש אל אותה אשה והעיר לה בצורה לא יפה על ההפרעה שהיא גורמת בכך שהביאה את הילדים לישיבה.

אותה אשה ענתה לו שהיא מברכת אותו שאף פעם לא יפריעו לו ילדים...

למחרת, חזר מיד לבית הרב, וסיפר את מה שנזכר.

יעץ לו ר' חיים, לחפש את אותה אשה ולבקש את סליחתה. ואמנם, לאחר שמצאה וביקש את סליחתה, זכה לחבוק בן לאחר שנה.

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

שאלו את מרן הגראי"ל שטיינמן במה

זכה ה"חפץ חיים" שעד הוצאת ה"משנה ברורה" היו פוסקים שעם ישראל הלכו לאורם והכריעו כדעתם, כמו המג"א, קיצור שו"ע, החיי אדם ועוד, ומעת הוצאת המשנ"ב, הספר שדעתו מכרעת בכל הלכה ומנהג הוא ספר המשנ"ב?

וענה, שבזכות זה שה"חפץ חיים" מסר נפשו שעם ישראל לא ידברו את מה שאסור לדבר, הוא זכה שנתקיים בו הפסוק "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה"!

"ואשה כי תדור נדר" (ל, ד)

אם נתבונן בפרשת נדרים נמצא כי רק פסוק אחד בכל הפרשה מתייחס לנדרי האנשים, בעוד שאר הפרשה עוסקת בנדרי נשים.

כולם ראו שמדובר באיש אלוקים קדוש, עד שלפתע נפל אחד הנוכחים בדיון על הרצפה והתעלף. כשהעירוהו מעלפוננו, החל לצעוק 'אני הגנב', תעזבו את היהודי הקדוש הזה.

עכשיו פנה הרב אל ה"נתיבות", ושאל אותו מי אתה. סרב הגאון לענות להזדהות.

ציווה עליו הרב בגזרת המרא דאתרא לעשות זאת, ואז אמר, שמי הוא "יעקב לוברבום".

כשהרב שמע את שמו וידע לפני מי הוא עומד, נפלה על הרב פחד ואימה, והוא ביקש מהנתיבות ש"ימחל לו", אבל בעל הנתיבות אמר לו, אתה נהגת כשורה, ופסק הדין שלך בענין השבועה היה נכון.

אחרי שנרגעו הרוחות והגנב החזיר את הכסף, פנה המרא דאתרא לבעל

ה"נתיבות", ושאל אותו

למה היה מוכן לשלם רוב רובו של הכסף, וכשהגיע לתשעת אלפים חמש מאות רובל נעצר ולא רצה לשלם יותר.

ענה לו: יש ברשותי חמשת אלפים מזומן, אלפיים נוספים אשיג ע"י מכירת כלי הכסף שלי, אלפיים חמש מאות נוספים אוכל להביא ממכירת הספרים שלי, אבל כשהגעתי לתשעת אלפים חמש מאות

והתובע לא היה מוכן גם לסכום זה, ידעתי שיותר מזה לא אוכל להתחייב אלא א"כ אקח הלוואות, ולכן אינני מוכן.

כל זה סיפר ה"מחזה אברהם" לבעל הדין שהתחייב להישבע, ואמר לו שלא ישבע מיד, אלא ילמד מהנתיבות על ההכנות שיש לעשות לפני שנשבעים.

היוצא מהסיפור הנ"ל, האדם צריך לתת כל מה שיש לו על מנת לחסוך את השבועה (ובספר חסידים כתב, שהרבה עיירות נחרבו בעוון שבועת אמת), ועוד, לא לקחת הלוואות בשום פנים ואופן, וכבר כתב החכם מכל אדם 'לוה רשע ולא ישלם' (תהלים לו, כא).

"לא יחל דברו" (ל, ג)

רבי יצחק זילברשטיין סיפר מעשה נורא שסיפרה לו הרבנית קנייבסקי ע"ה.

לעי"נ האשה החשובה מרת **מרים יוכבד ב"ר צבי** ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות

נידון בייסורים, יתרו שברח זכה שבניו ישבו בלשכת הגזית.

שאל רבי חיים שמואלביץ, לכאורה איוב כמעט ולא חטא, שהרי שתק, ועל זה נידון ב"יסורי איוב", לפי זה היה צריך להיות שבלעם יקבל עונש כפל כפליים, ולכאורה מדוע נענש במיתה גרידא ללא ייסורים?

ומתרץ, לחיות בייסורים עדיין אין זה עונש חמור כמו מוות, כי כל רגע בחיים, גם מתוך ייסורים נוראים, עדיף ממוות, וכמו שאמר דוד המלך (תהלים קיח, יח) "יסור יסרני י-ה ולמוות לא נתנני", אפילו ייסורים בייסורי איוב בכלל, אם רק "ולמוות לא נתנני", עלי להודות על כך להקב"ה.

כזה גדול הוא אושר החיים.

"שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה" (לא, כו)

בעל ה"אבני נזר" חלה והרופא אסר עליו ללמוד, והדבר העכיר את רוחו עד כדי דיכאון ממש.

אמר לו חמיו, מה שהקב"ה רוצה כך עושים, מי לנו גדול ממה רבנו, שראשו בשמים, וכולו לתורה, והנה כאן מצווהו הקב"ה "שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה", לך תספור כמה חמורים נלקחו בשבי, אך כיון שזאת היתה המצווה וזה היה רצון ה', כך עשה משה.

הוא הדין בעניינך: אם כעת המצווה המוטלת עליך היא לא ללמוד, זה מה שתעשה, אל תלמד!

"ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש" (לא, מ)

נקודה זו בוודאי דורשת ביאור.

מבאר רבי יוסף צבי הלוי דינר בספרו "מקדש הלוי", הלא נאמר (קידושין מט:): "עשרה קבין של שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים..." מעתה היה מקום לקבוע כי האישה אינה מקדישה תשומת לב רבה לדבריה, ואין לייחס להם משמעות...

לפיכך מבהירה התורה, כי לדבריהן ונדריהן של הנשים יש משמעות מחייבת, וחומרן אינה פחותה מחומרן נדריהם של האנשים!

"וימסרו מאלפי ישראל" (לא, ה)

להודיעך שבחן של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל, עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר (שמות יז, ד) עוד מעט וסקלוני, ומשמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין, לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן. (רש"י)

אמר רבי זלמן סורוצקין: העולם לא השתנה, כשהרב חי, אומרים שהוא לא שווה הרבה, אבל הרבי הקודם היה משהו משהו... ומחכים שהרב הנוכחי ילך לעולמו, ואז יאמרו גם עליו שהיה משהו, מצורע אחרי מות - קדושים אמור.

הגמ' בשבת (קה:): אומרת, חכם שמת הכל קרוביו, הכל קורעין עליו, הכל חולצין עליו. כלומר, כל זה מדובר על חכם שמת, אבל מה עם חכם שחי? וכן כתוב "יצאתו של צדיק מן העיר עושה רושם", אבל כשהוא יהיה בתוך העיר, מי זכר אותו וידע שהוא קיים.

"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" (לא, ח)

הגמ' בסוטה (יא:). אומרת, שלשה היו באותה עצה, בלעם שיעץ נהרג בחרב, איוב ששתק

המציאות היא, שאכן, איננו משלמים! מעטה השלמות הוא שקר ודמיון! בעולם הזה אין שלמות! רק רבוננו של עולם הוא שלמות!
לא צריך להבהל מחסר השלמות שלנו! כי למה השם ברא את העולם, האם כדי שאנחנו נהיה משלמים? לא!
סבת הבריאה היא כדי שאנחנו נפיר בשלמות היחידה שיש בעולם!
אם אנחנו מבינים את הנקודה הזו, ויודעים לעמד מול האמת מבלי לטשטש אותה, אם אנחנו מוכנים להכיר בכך שאיננו משלמים, שתמיד יש בנו חסרון - לא רק שהנפילה לא תגרום לנו לסחרור וליאוש, אדרבה! היא תשמח אותנו, היא תגרום לנו לראות שוב את חסר האונים שלנו ואת שלמות השם!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות

כשחשבה לשיכורה (שמואל א', א, יז), ומדוע בירך אותה, רק מפני שחשד בה? אלא, שמי שחושד בחברו חייב לברך אותו.

משה רבנו חשב שהם רוצים להתחמק מהמלחמה, וכיון שחשד בהם, הוא נאלץ לברך אותם, נתן להם הבטחה מראש של ארבע עשרה שנות חיים.

"ויסעו ממרה ויבואו אילימה" (לג, ט)

המפרשים הקדושים פירשו זאת שכאשר אדם נוסע (בורח ומתרחק) מהמרה השחורה והעצבות הוא מגיע אילימה, מלשון אלים וחוק, דהיינו שמתחזק בעבודת ה' יתברך.

הצדיק מרוזין זצ"ל אמר שיש לזה ראייה מהתורה שנאמר "ועתה אל תיעצבו ואל ייחר בעיניכם" מלמד שמי שמתעצב, מגיע לכעס חס ושלום.

מסופר על בן מלך, שהיה בעצבות גדולה, וחשב לשלוח יד בנפשו.

הלך להתייעץ עם אחד החכמים הגדולים של הממלכה, והוא השיאו עצה להשיג חולצה של אדם שאין לו דאגות ושמח בחלקו, וכשילבש חולצה זו יתרפא.

מיד הלך בן המלך והתחיל לחפש נסיכים, עשירים, רוזנים, מישהו ששמח בחלקו, ושאין לו דאגות.

פעם אחת יצא בחברת עבדיו כדי לצוד ציד, ובדרכו פגש איזה רועה צאן יושב תחת העץ ומנגן בחלילו, ונראה כאילו אינו מבני עולם הזה.

פנה אליו הנסיך ושאל אותו לשמו ולמעשיו, ענה לו אותו רועה צאן, שהוא יוצא בכל בוקר לרעות את צאנו, ויושב לנוח, ולנגן מעט, וכך מבלה הוא את יומו בששון ובשמחה, ולא חסר לו מאומה.

הביט בו הנסיך וראה אותו לבוש בלויי סחבות וגופייה דלה עליו.

שאל בן המלך את רועה הצאן: "האם אתה שמח בחלקך?" ענה לו הרועה: "כן".

המשיך בן המלך לחקרו: "האם אין לך דאגות?" ענה לו הרועה: "אין".

חזר ושאלו: "האם היית מוכן להתחלף איתי ולהיות נסיך?" ענה לו: "לא".

הרהר הנסיך בלבו שהנה זכה סוף סוף למצוא אדם ששמח בחלקו, ואינו דואג.

פנה אליו הנסיך ואמר לו, שהוא מבקש ממנו חולצה אחת תמורת תשלום.

ענה לו אותו רועה צאן בפשטות ובתמימות: "אילו הייתה לי חולצה - כלום הייתי חסר דאגות...?"

במדרש מובא שהכוונה לתפילין של יד ותפילין של ראש. הרה"ח ר' חיים צבי פולק ז"ל אביו של הרה"ג רבי אברהם פולק ראש ישיבת קרלין סטולין סיפר לילדיו מעשה נורא שעבר עליו בתקופת השואה ואת ניסי הניסים שהקב"ה עשה עימו כאשר הצילו ממוות בטוח.

בהיותו נער בעל שיער בלונדיני שהיה מיוחס אצל הגרמנים כגזע הארי, משך חיים צבי את ליבו של אחד המפקדים במחנה המוות בו שהה המפקד בדרגת קצונה גבוהה, ולקח אותו למשרת בביתו.

תנאיו של הנער היהודי היו אפוא הרבה יותר טובים משל אחיו וכמו כל יהודי טוב ניצל הנער את המצב החדש כדי לקיים מצוות שלא היה באפשרותו לקיים בהיותו עם יתרא אחיו.

כאשר היה המפקד יוצא מן הבית לכמה דקות, הזדרז חיים צבי להניח את התפילין שהיו מוסתרות עמו.

פעם מיהר הקצין לחזור לביתו ותפס את הנער היהודי כשהוא כורך את התפילין על ידו.

הייתי בטוח שנותרו לי מספר שניות לחיות סיפר האב לילדיו.

"מה זה הרצועות הללו שאתה כורך על היד?" שאל המפקד, שמשום מה לא ידע על קיומן של התפילין אצל העם היהודי.

הקב"ה שראה את מסירתו של הבן יקיר שלו לקיים מצות תפילין, נתן בליבו של חיים צבי את החכמה להשיב לגרמני כראוי כדי שיוכל להמשיך ולהניח תפילין...

'מסורת משפחתית המקובלת אצלנו מדורי דורות, אומרת שאם רוצים להעניק סגולה להצלחתו של בעל הבית בכל העניינים, קושרים את הרצועות השחורות הללו על היד השמאלית' השיב הנער היהודי, והקצין הגרמני שמע זאת והתיר לו להמשיך ולכרוך את הרצועות...

"ונכבשה הארץ לפני ה' ואחר תשובו" (לב, כב)

אומר ה"משך חכמה", משה רבנו בירך אותם שהם ישובו מהמלחמה בחיים, ובאמת אמרו בני גד ובני ראובן למשה "ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה' כאשר אדני דובר".

כלומר, שמחו לקבל "תעודת ביטוח" לארבע עשרה שנה, שבע שנות מלחמה ושבע שנות חלוקה.

ובאמת, מדוע משה רבנו נתן להם הבטחה זו?

אומר רבי ראובן קרלינשטיין, הגמ' בברכות (ל"א): אומרת, שכאשר אדם חושד בשני לשוא - חייב לברך אותו. מהיכן לומדים זאת? מעלי הכהן שבירך את חנה

{ אז נדברו }

פרשת מטות (בחר"פ: פנחס) | תשפ"ב | לסדר: "לא נפקד מוננו איש" | גליון מס': 566

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

תשעה באב זה לא 11 בספטמבר!!! לא כולם מבינים זאת...

הייתי פעם בגיל הטיפש עשרה ואני מודה ומתוודה שהייתי באמת טיפש... אבל ברגעים מסוימים לפתע חשבתי לעצמי: בעצם למה? למה גיל הטיפש עשרה נקרא כ"כ טיפש?? הרי בסה"כ חשבתי אחרת מאבא שלי... חשבתי שאני מבין יותר ממנו... נו... בסיידר... אז בא נקרא לזה מחלוקת האחרונים... למה זה טיפש?? שתבין: מילא היום במבט לאחור, אני מבין למפרע עד כמה הייתי טיפש... אבל אני כעת מדבר על מי שכעת ועכשיו הוא עמוק בגיל הטיפש עשרה... והשבוע בדיוק הוא דיבר איתי וטען לי: למה אתה טוען שאני טיפש?? מה יש... בגלל שאני מבין יותר מאבא שלי...?? מה אני אשם שאבא שלי לא צודק... לכן אני!! אני נהפך להיות הטועה והטיפש??

אז זהו!!! שנקודת הספשות של הטיפש עשרה היא כך: כשהייתי בגיל הטיפש עשרה ניגשתי יום אחד לאבא שלי... אבא, אני יותר חכם ממך... יותר מוצלח ממך... אני מבין בכל תחום יותר ממך... בסיידר?? נו... בסיידר... אבא שלי הנהן בראשו... יש לו ברירה?? שיהיה... נו... אבל תכלס מה הלאה... מה אתה רוצה?? **אבא אני צריך כסף!!! העיניים של אבא שלי התעגלו בתדהמה...**

מה... אתה?? כסף?? ועוד ממי... ממני?? מאיפה יש לי כסף?? הרי לפני רגע הסברת לי שאתה הרבה יותר מוצלח ממני ויותר מבין ממני בכל תחום... ואם אחרי "הודיע אלוקים אותך את כל זאת ואין נבון וחכם כמוך..." אחרי הכל עדיין אין לך כסף... **אז לי??** מאיפה אתה רוצה שיהיה לי כסף?? אם בארזים נפלה השלהבת מה יגידו אזובי הקיר?? אה... שאלה עצומה...

בקיצור: מה מתברר??? שגם ידידנו הצעיר והמתוק שבטוח במאת האחוזים שהוא **יותר** חכם **יותר** מבין מאבא שלו... עדיין בתוך הלב הוא מבין מצציון שאבא שלי מסתדר בחיים ואני לא... ידעתי ליפול על אבא שלי שיוציא אותי מהבוץ וככה את השרפות שאני הדלקתי... זאת אומרת: הבנתי שמשום מה בכל תחום ובכל נושא אבא שלי מצליח ומבין והולך לו... ואני לא מצליח ולא מסתדר לבד ואני צריך את העזרה שלו ואת התמיכה שלו על כל צעד ושעל...

והבנתי את זה ממציון!!! ידעתי טוב מאוד את הכתובת לכל בעיה שלי והיו הרבה...!!! רק מה?? בכל זאת!!! **להבין ? ! ?** להבין אני מבין יותר מאבא שלי!!! כלומר: אני יודע שבשטח לאבא שלי יש כסף ולי אין כסף... אבל **איך!!!** עושים כסף... זה אני מבין "הרבה יותר" מאבא שלי... אני יודע שבשטח אבא שלי מצליח בחיים הרבה יותר... אבל איך!!! איך להצליח בחיים... בזה אני המומחה הגדול... מצטער אבא... אני פה המייבין...

זו הנקודה!!! לכן גיל הטיפש עשרה הוא כזה טטיפש מטופש!! כי זה באמת טפשות!!! מילא אתה חולק על כל מבחן התוצאה של אבא שלך... אתה חושב שהוא לא מודל לחיקוי... נו... שיהיה... נקרא לזה חילוקי דעות... **אבל לא!!!** אתה לא באמת חולק על ה"קבלות" של אבא שלך... אתה מודה בפה מלא שהוא מצליח בכל תחום בחיים שאתה כשלו... הוא הכתובת שלך בכל דבר שאתה נתקע (והרי כמעט בכל מה שאתה נוגע אתה "אבו נזק...") אז למה אתה עדיין ממשיך לחשוב שאתה המבין הגדול והוא לא?? **זו הטפשות של גיל הטיפש עשרה!!!**

עד כאן ברור?? כעת!!! כלפי מה הדברים אמורים??? אחת הקושיות העצומות שמתעוררות בימים אלו שאנחנו מתאבלים על חורבן בית המקדש: זה שמצד אחד אנחנו רואים שעם ישראל מאוד התאבלו והצטערו שבית המקדש נחרב... זה היה בשבילים עונש הכי גדול!!! **אבל מצד שני** הרי הם בכלל לא היו "בקטע" של בית המקדש... הם עבדו עבודה זרה ועזבו את ה'... אז למה כשבית המקדש נחרב... זה היה בשבילים עונש??

תאר לעצמך בחור שלא רוצה להיות בישיבה... שונא את הישיבה... נשאר בבית... לא מוכן לחזור לישיבה... והנה יום אחד הראש ישיבה מתקשר ומאיים עליו: אם אתה לא חוזר לישיבה היום... אני מוציא אותך מהישיבה... מה הבחור יענה לו?? בבקשה... הלוואי... בכיף... סוף סוף... לרגע הזה חכית... תוציא אותי מהישיבה לחיים ולשלום... אני לא רוצה לדרוך שם יותר...

על אותו משקל: עם ישראל החליטו להתרחק מה'... לא רוצים לעבוד אותו... רוצים לעבוד עבודה זרה... ואז מה העונש שלהם?? שבית המקדש נחרב?? איזה מין עונש זה?? למה זה נחשב עונש?? אלא מאי?? עכ"פ מה רואים מכאן?? **רואים שזה לא היה סתירה!!! זה הלך ביחד!!!**

עם ישראל מצד אחד לא הסתדרו עם בית המקדש!!! הוא לא היה בקטע שלהם... וזה לא סתירה שהוא היה נשמת רוח אפס... הם מצד אחד אהבו את בית המקדש והיו מחוברים אליו עד כלות הנפש... ומצד שני הם לא... לא רצו אותו... היפנו לו גב... **ותכלס זו שאלה שזעקת עד לב השמים: איך זה הולך ביחד??** רק שתבין: בסוף מגילת איכה... אחרי כל התיאורים המזויעים של "ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן" ו"בת עמי לאכזר כיענים במדבר..." אחרי כל זה מגיע הפסוק האחרון והמסכם... **על זה!!!** על זה היה דוה לבנו... **על אלה!!!** על אלה חשכו עינינו... על מה?? על הר ציון ששמים!!! זה מה שהכי הכי כואב לנו מכל התיאורים הכי קשים ומזעזעים שקראת במגילת איכה... על הר ציון ששמים!! על זה!! ורק על זה דוה לבנו... זו הנקודה שהכי מחשיכה את עינינו... **ושים לב: במי מדובר??** מדובר ביהודי שעד אתמול היה עומד כשאחריו אל היכל ה' ופניו קדמה ומשתחוה קדמה לשמש... הוא בכלל היה עסוק בלהעביר את בנו למולך בגיא בן הינם... והנה... רק נחרב בית המקדש אוי אוי... על זה!!! על זה היה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו על הר ציון ששמים... איך זה הולך ביחד? איך??

ביאור העניין בעמוד 6 בגיליון זה... על דעת הכותב בלבד...

לפניך מעלית חדישה ומשוכללת העולה עד... עד השמים!!!

לידידי ורעי חברי המתמודדים בימים אלו בשמירת העיניים... (מי שאין לו התמודדות עם זה... שלא יקרא) אני מוכרח לשתף אתכם בהרגש נפלא שנתן לי הרבה כח ותעצומות נפש בשמירת עיניים בימים אלו... **בכך**: משהו העיר את תשומת לבי שישנם שני דרכים איך להגיע עד השמים!!! אפשרות אחת: זה להוריד את השמים לארץ!!! ואז אתה אמנם מהלך בין אנשים ונראה כבן אדם אבל באמת אתה מלאך ואתה בשמים... וזה מה שהיה אצל משה רבינו שהוא עלה לשמים ל-40 יום... מה פירוש עלה לשמים?? משה ויהוה ישראל אמרו נעשה ונשמע וע"ז השכינה ירדה להר סיני... ואז משה רבינו עלה להר... ושם!!! שם היה עם השמים... (אגב: בשבילי זה היה חידוש... משה רבינו לא עלה כמו הללית ויצא מהגלקציה... הוא פשוט עלה לפסגת הר סיני ששם היו השמים... כי השכינה ירדה על הר סיני...) זו אפשרות אחת!!!

אבל יש אפשרות אחרת... במקום להוריד את השמים לארץ... אפשר לעשות פעולה הפוכה, שהארץ עולה עד השמים... ואז התוצאה היא אותה תוצאה... אתה מוצא את עצמך בשמים... רק מה? איך עושים את זה?? מילא איך מורידים שמים לארץ... זה אני מבין... מגיע מרן הבית יוסף ועוסק בתורה בקדושה וטהרה והשכינה יורדת מהשמים ושוכנת בארץ... אבל להעלות את הארץ עד השמים... איך בדיוק עושים כזה דבר??

אה... איך עושים את זה... שלא תדע... לצערנו הרב... בזה אנחנו מבינים יותר טוב... לדוגמא: כתוב בגמ': שמי שמדבר לשון הרע מגדיל עוונות עד לשמים!!! זאת אומרת: יש כזה דבר שהעוונות מטפסות ועולות ומגיעות עד השמים... יש כזה דבר שמגיע דור 2022 וגסות החומר הולכת ותופחת ונושאת ראש ועולה ועולה ומגיעה עד השמים... כן... פעם ידענו שיש ארץ ויש שמים... יש חומריות ויש רוחניות... שם בעיר החילונית יש ארציות... ואילו פה בבית המדרש הישן והטהור כאן זה שער השמים... אבל בינינו... אני לא צריך לספר לך... שמגיעים לפתע מבול של ניסיונות ואתה מוצא את עצמך בתוך הר של חומריות וגסות החומר וזה מגיע עד השמים... כלומר: אין לך שמים לברוח אליהם... ההתמודדות והניסיונות תופסים את כל המקום... את כל האוויר... ומגיעים עד השמים... זה נכנס איתך לבית המדרש... פוגש אותך בתוך התפילה ואין לך לאן לברוח... וכשמגיעים כאלו רגעים קשים... כעת יש שתי אופציות!!! אפשרות הנורמלית והצפויה היא פשוט לכרוע תחת הנטל... לטבוע בבוץ ולהיקבר בתוכו... אבל אותו בן עליה מחליט להחזיק בשיניים!!! ולמרות שהחומריות מטפסת ומגיע עד השמים... הוא מחזיק חזק חזק את האף מעל הארציות ולא נותן לעצמו לטבוע... ואז!!! ואז אתה לפתע פוקח את העיניים... ולתדהמתך מה אתה מגלה??

אני לא מאמין... אני בשמים!!! בטח... הארץ עלתה עד השמים... באופן טבעי כולם טבעו בתוך הארציות הזו... אבל מי שהחזיק חזק... דווקא הארץ הזו שימשה לו רמפה שהביאה אותו עד השמים!!! זה אותם שמים שהבעש"ט הקדוש והגדול זכו להם...

רק אצל הבעש"ט הקדוש... ב"עשה טוב" הוא הצליח להוריד את השמים לארץ... ואילו אתה באמצעות הסור מרע הצלח להעלות יחד עם הארץ עד לשמים... כשהעוונות מגדילים עד לשמים זה עצוב מאוד!! אבל מי שלא נכנע לאותם עוונות... הוא זוכה שהעוונות האלו בעצמם משמשים לו כמעלית שמגיעה עד השמים!!! הבנת את הרעיון?? זה כ"כ פשוט...

לענ"ד זה הפשט הפשוט בדברי חז"ל שאומרים: כל הרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנו זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר: עוצם עיניו מראות ברע, הוא מרומים ישכון...

אתה נאלץ ללכת ברחובה של עיר מעורבת... ויש שם חומריות וארציות ובוץ שמגדיל עוונות עד לשמים... ואתה בעצמך מהלך על שכבות הבוץ האלו ויש לך כעת את כל האפשרויות לצלול בתוך הבוץ ולשקוע בו... ואתה בחרת ללכת **מעליו**!! להתעלות ממנו... תמשיך!!! תמשיך לשמור על העיניים... אבל כשתגיע למקום מבטחים... תפקח לפתע את העיניים... **ואתה תגלה שאתה נמצא בשמים!!!** בטח... החופש של יולי אוגוסט מגדיל עוונות עד השמים... הוא מספק כמויות של התמודדות ורפש שמגיע מהארץ עד השמים... ואתה שבער בעבר התקשרת אלי ושאלת אותי: למה הרבש"ע עושה לי את זה?? אני כ"כ רוצה להיות טהור ושמור... אז למה הקב"ה שולח כאלו ניסיונות בדור שלנו?? פשוט מאוד:

בדורות עברו היה שירות מסוג של שמים שירדים עד לארץ!!! מה נעשה שבדור שלנו... אין לנו את המדרגות הגבוהות להוריד את השמים לארץ... נו... אז איך נחבר שמים וארץ?? סו"ס אנחנו פה בשביל לחבר "ק בו"ה" חיבור שמים וארץ?? בשביל זה הקב"ה ברא מעלית!!! למעלית הזו קוראים ארציות... הארץ הזו מצמיחה בוץ שעולה ועולה ועולה ומגיע עד השמים... מי שבחר לטבוע בתוך הבוץ הזה... אז הוא נשאר באותו מקום וטובע בטיט היוון אבל מי שנלחם לא לטבוע אלא להישאר מעל הארציות הזו... הוא פשוט משתמש בארציות הזו כמעלית!!! הארציות הזו בעצמה מטפסת ומעלה אותה עד לשמים... זה בדיוק מה שחז"ל אומרים: מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנו זוכה ומקבל פני שכינה... איך?? שנאמר: "עוצם עיניו מראות ברע-- הוא מרומים ישכון!!! הרע בעצמו שעולה ומטפס עד השמים... הוא זה שמעלה את הבן עליה עד מרומים ישכון!!! זה לא שהשמים יורדים לארץ אלא הארץ עולה עד לשמים... הוא לוקח את החומריות והגסות שיש בדורנו ועם זה בעצמו הוא מגיע לשמים... ההרגש הזה מאוד מאוד תפס אותי..."

עד היום... תמיד כשהגיע התקופה הזו... אני נאנח... אוי... שוב ניסיונות... שוב כל יציאה לרחוב כרוכה בהתמודדות יומיומית... (אגב: למי שאין לו קושי עם זה... כיף לו... הלוואי עלינו... לא בכח... כל אחד והניסיונות שלו... ועוד הערה: יש הרבה כאלו שהניסיונות שלם בחורף כמו בקיץ... אז דון מינה ומינה...)

אין לי כח למאבקים האלו... אין לי כח לארציות הזו... לפרץ חומריות הזו שמאתגרת אותי... אבל לא!!! פתאום אני קולט שזה בסה"כ רמפה!!! סו"ס אני רוצה להתעלות... אני רוצה להתרומם... ולמי שיוודע... בחיפה יש הרבה מדרגות וקשה לטפס... הרבה פעמים אני מסתכל על השמים ומקנא... אני רוצה להגיע לשם... מי יתן לי איזה חוני המעגל או איזה צדיק שיריד לי את השמים לארץ... (שיהיה "נהירין שמעתין כ-בשני וכו') והנה... זה הגיע!! הגיע מעלית!!! אמנם לא מעלית מסוג של משה רבינו שמוריד לנו את השמים לארץ... הגיע מעלית מסוג אחר... מעלית מסוג של ארציות וחומריות שאני תקוע פה וצריך להתמודד ולהתעלות מעל זה... וזה שאני צף מעל העוונות האלו... זה עצמו מעלה אותי עד לשמים!!! כן... כל רודפיה השיגוה בין המיצרים... דווקא הבין המיצרים הזה... דווקא התקופה הזו עם כל היולי אוגוסט... אם נצליח להתעלות מעל הניסיונות נגיע איתם עד לשמים!!

ניתן לקנות את הספר "וימאן"

העוסק בעקרונות הקדושה בדורנו ודע מה שתשיב' בכל הנוגע לתעצומות השליטה והחוסן של 'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף מומלץ ליטי בין הזמנים, שמפגשים הרבה מאיתנו בהתחככות מול הבן דוד... הגיס... האח שלא מבין... או לא מפרגן... ולעיתים גם שלא באשמתו... דע מה שתשיב!!! בעוז ובאסטרטגיות!!!

בימים הקרובים עומדת לצאת **הדפסה** נוספת של הספר 'וימאן', (הדפסה, לא מהדורה) מי שרוצה ליטול חלק בסבסוד המכירה ושמירת המחיר שהיה עד כה, (שכידוע עליות הנייר המריאו עוד יותר משאר המוצרים...) ניתן לתרום וליטול זכות בזיכוי הרבים, (לא נוכל להמתין להנצחות מודפסות, אבל זה בסדר... "יודעי דבר" טוענים שבשמים מסתדרים גם ללא תזכורת שמונצחת בספר...)

כמו כן, כפי שפורסם כאן בחודש האחרון, ניתן לקנות את הספר "המסולאים בנז" העוסק בהדרכה מעשית בעסק' היתרה... כיצד נכנסים לעסק', כיצד לבסס את העסק', כיצד למנף את העסק, כמה ומתי ניתן להרפות... מתקוות היתרה... חלקי היתרה... ועוד...

מוקדי המכירה של הספרים (אהבתי, ואהבת, וימאן)

המסולאים בנז) **שברתי הארץ**:

ירושלים

רח' נחמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל- 054-8491554

בית וגן- משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

הר נוף- 053-3148861

רוממה- הרמ"ג 29- 052-7682281

רמות ד'- רובין 47- 054-8419684

נה יעקב (הדש)- 0527680281

מודיעין עילית

רחוב קצות החושן 14, 052-7174781

הפץ חיים 14- משפחת דרבקין- 089742750

פיצוחי בראשית- ברנפלד בלבד: 0527137444

נתיבות המשפט 24- 052-7137444

גרין פארק 0527644795

אופקים- משפחת שפירא: 053-4112035

אהיסמך- שרגל 052-7171721 שבט אשר 9

אהיסמך שלב ב' 0534162979

אלעד- 03-9073067

אשדוד- הרב צור- 050-4120311

הדש **באר שבע**- משפחת חיון 0533162445

ביתר עילית- אזור רמי לוי- 054-8450998

בית שמש- נהר הירדן 9 ר"ב 058-3294147

הדש בית שמש רמה ד' 3- 0533119644

בני ברק- קיבוץ גלויית 9- 055-6728458

חזו"א 34 052-7117271

הדש אזור רח' הרב קוק- 0527603814

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה- 054-8441354

נוף הגליל- 054-8431731

כרמיאל- משפחת שטיימן 052-7136165

נתיבות- הר' גרשונוביץ 42 089934274

עפולה- 052-7686876

פתח תקוה- (מרכז העיר) 0504124235

צפת- 052-7181828

רהובות- 054-8423047

רכסים- 054-8415410

תל ציון- 052-7150166

תפרה- לימן- 055-6705003

נקודות הפצה בחו"ל:

ארה"ב, מונסי, 914 879 6022

ברוקלין: -3475123254

ליקוווד: 347-675-6830

מקסיקו: 5512778074

אירופה: לונדון: 07970287781

למי שלא אווז במדרגה להתאבל על ביהמ"ק...

והנה שוב מגיעים ימי בין המיצרים וכולנו זעים באי נוחות... בינינו... קשה לנו עם הימים האלו... הימים האלו מעוררים בנו נקיפות מצפון... אוי... בית המקדש נחרב וזה אמור להיות כואב לי... ותכל'ס... אני לא באמת מצליח להתחבר לזה... ואז נוצר מצב שמצד אחד אני... אני מה שנקרא "מכבד"... משתדל להקפיד על כל מנהגי האבלות ואפילו וואקלי אני לא מוכן לשמוע כי... כי זה פאסט נישט... אבל תכל'ס... בסופו של דבר אני לא מצליח באמת באמת להיכנס לרגשות אבלות וצער על חורבן ביהמ"ק... אז מה כן??? איך כן אפשר לתרגם את ימי האבלות על החורבן ל"אבלות ישנה" שלנו?? סו"ס זה לא חכמה להרגיש דפוק ולהמשיך הלאה... בא ננסה לחשוב מה אני לפי ערכי כן יכול להיאחז במשהו מהימים האלו?? כמדומני שזו שאלה שהרבה מתחבטים בה...

ובכן: אכן באמת להתאבל ולהצטער מעומק לב על חורבן בית המקדש... זה סוג של מדרגה!!! (כבר בזמן הגמ' התייחסו לזה כמדרגה, אם כי זו מדרגה רק למי שמסודר בחיים והאבלות הזו תופסת אותו "באמצע" משהו... כי פליטי אוקראינה מאוד מאוד מזדהים עם גלות השכינה... וגם סבתא שלי בתור ניצולת שואה... אוי למי שנכנס לביתה בתשעה באב... היתה שם קול נהי ודמעות כמיים... המדרגה פה זה למי שחי חיי שיגרה ובכל זאת מצליח להישאב למה שחסר כאן... כך שזה לא מדויק להגיד שזו מדרגה כי יש אנשים שחשים את צער השכינה מזוית אישית שלהם... וכך היה לאורך כל הדורות מול האיוון והסטפן התורנים... לא כן בדורנו שאנחנו חיים בגן עדן עלי אדמות ומתפקדים ומתבכיינים על כמה שטורים שמפריעים לנו בדרך למירוץ... במאמר המוסגר)

אז מה כן??? מה בכל זאת?? הייתי מתרגם את זה לנוסחה שכזו:

העבודה שלנו בימי בין המיצרים זה שלושה מילים:

לחשוב על הרבש"ע!!! לחשוב על אבא שבשמים!!!!
לחשוב עליו ושיהיה איכפת לי ממנו יתברך... זו הנקודה של ימי בין המיצרים!!!!

כלומר: האבלות על בית המקדש זה האיכפתיות שמתבטאת ממקום של כאב וחסר... אז גם אם אין לי את האכפתיות מהזוית הספציפית הזו של אבלות וצער... אז לפחות נאחז באיכפתיות... שיהיה איכפת לי מהרבש"ע... כי סו"ס זה עיקר הנושא... זה שורש העניין!!!

רק מה תשאל... מה פירוש "לחשוב על הרבש"ע...?" הרי תמיד אני איכשהו חושב על הרבש"ע... הרי בשביל מה אני לומד תורה ומתפלל ומקיים מצוות אם לא בגלל שאני חושב על הרבש"ע ואיכפת לי ממנו...

אז זהו שלא!!! תתפלא לשמוע שאם תשים לב אנחנו כמעט אף פעם לא חושבים על הרבש"ע... הנתון הזה קצת מזעזע... אבל אם תשים לב... אנחנו בעיקר חושבים **איך להסתדר** עם הרבש"ע!!! אבל אנחנו לא באמת חושבים עליו יתברך!!!! לדוגמא: כשאני נכנס לבית הכנסת להתפלל... על מה אני חושב?? אז ככה: (בדרך כלל אני לא חושב על

כלום... אבל כשאני כן חושב-) במקרה הטוב אני לחשוב איך אני מתפלל... האם אני מתפלל טוב או לא... או שאני לא מרוצה מהתפילה שלי וזא אוי... התפילה שלי על הפנים... או לחילופין שאני רוצה ומיחל שה' יקבל את התפילה שלי... שים לב: כל הנושא מסתובב סביבי!!! אני פה הנושא מתחילה ועד סוף... כמעט ולא יוצא לי לחשוב... הוי... אני כ"כ רוצה לעשות לה' קורת רוח... בא נלך לשבח את ה'... להודות לו... לעבוד אותו...

המחשבה הזו כמעט ולא חולפת לי בראש!!!! אותו דבר בלימוד... כשאני הולך ללמוד... על מה אני חושב?? אז או שאני חושב בלימוד... בלימוד עצמו (וטוב שכך...) לפעמים אני חושב על זה שאני לאחרונה בריפיון ו... ולכן מה?? לכן אני לא בסדר... למי זה לא בסדר?? לוי!! לא יוצא לי לחשוב על הרבש"ע... שהרבש"ע רוצה תורה... ואני רוצה לתת לו את זה...

בקיזור: ביום יום השגרתי הכל מסתובב סביבי... גם העבודת ה' הכי צרופה נשארת בתוך הקופסא שקוראים לה אני... אז זהו!!! שבימי בין המיצרים... העבודה שלנו זה לנסות לצאת מהקופסא הזו... לנסות לפתוח ראש גדול... להסתכל ימינה ושמאלה ולשאל: רגע... רבש"ע... זה אתה!!! אתה בראת את העולם... ואני פה בשבילך!! אני פה בשביל לעשות לך נחת רוח!!!! שמעתי שאתה שמח שיהודים לומדים תורה ומתפללים... לכן באתי לכאן... כדי לשמח אותך... כי זה היעוד שלי בחיים...

זו העבודה שלנו בימי בין המיצרים... לצאת מהקופסא של היום יום ולהתחיל לחשוב על הרבש"ע... לחשוב עליו!!!

ובינינו... כמה שניסיתי והשתדלתי להסביר לך מה אני מתכוין "לחשוב על הרבש"ע... נדמה לי שלמיייעשה לא הצלחתי להסביר... נכון??

אז הנה!! הדוגמא הכי זועקת והכי קולעת והיא ההדוגמא של עבודת ימי בין המיצרים זה הנושא של שנאת חינם!!!! כל שנה מחדש אני משנן כאן בגיליון את היסוד: שיש צווי (-שני) דינים באהבת ישראל... יש אהבת ישראל נוסח ספירת העומר ששם זה באמת עניין של חיזוק בבין אדם לחבירו... לנהוג כבוד זה בזה... לעשות חסד עם הזולת... זה חיזוק בבין אדם לחבירו לכל דבר... אבל כשמגיע בין המיצרים... ואז שוב אנחנו צריכים להתחזק בנושא של שנאת חינם וכו'... כאן זה כבר סוגיה אחרת!!! זה כבר לא שייך לנושא של בין אדם לחבירו... לא!!! זה "אהבת ישראל" ממקום של לבין אדם למקום...

אני שונא את אח שלי... לא אווז ממנו בגרוש... הוא עולה לי על העצבים ומצידי מתחשק לי לזרוק אותו מהחלון... ולא זו בלבד... אלא אם אני אעשה את זה... אף אחד גם לא יבוא אלי בטענות כי כולם מבינים עד כמה זה מגיע לו ביושר כי הוא באמת בלתי נסבל לחלוטין... אבל למייעשה אני לא עושה את זה... למה??

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי!!! איך אני יכול לעשות כזה דבר לאבא המשותף שלנו... אין לי לב לגרום לאבא כזו עגמת נפש...

זה הבין אדם לחבירו נוסח בין המיצרים!!! זה לא חיזוק בלחשוב על החבר... זה חיזוק בלחשוב על אבא שבשמים!!! אז נכון שאני שונא את חבר שלי ומצידי להשליך אותו לבור ולמכור אותו למצרים... אבל אבא...?? מה אני אעשה עם אבא... הילד איננו ואני אנא אני בא... איך אני יכול לעשות את זה לאבא!!! הנה לך דוגמא מוחשית ונוקבת מה זה לחשוב על אבא שבשמים... תדע לך כלל ברזל: כשאנחנו רואים שני חרדים שיש ביניהם פערים השקפתיים והם רבים וכותשים אחד את השני ושופכים בוץ ורפש אחד על השני והכל בשם היידישקייט... אם תשאל אותי מי צודק?? אני לא יודע... בדרך כלל שניהם צודקים... דבר אחד ברור כשמש בצהריים: שניהם לא חושבים לרגע על הרבש"ע!!! שלא יבלבלו את המוח... שלא ינסו לרמאות את מישהו שהם נלחמים למען הרבש"ע... כי הם לרגע אחד היו חושבים על אבא שבשמים הם לא היו עושים לו את העוול הזה!!! כי אבא שבשמים נעלב אישית כשמחרפים ומגדפים את הבן שלו... אז לחשוב על אבא שבשמים?? הם לא חושבים...

זה א' וב' של שני אחים שהם מצידם היו ממזמן מפרקים את החבילה ושלוש ולא להתראות... אבל הם מבינים שיש פה הורים משותפים שאנחנו לא רוצים לעשות להם את זה... ומי שמסוגל למחוק את היהודי השני כי הוא לא בקו שלו... זועק מההתנהלות שלו שהוא חושב על ההכל חוץ מרבונו של עולם... הוא חושב על השבת... על התורה... על המצוות... על ההשקפה... על כל היהדות הוא חושב... חוץ מעל הרבש"ע!! הנה לך דוגמא חדה ונוקבת מה זה (לא) לחשוב על הרבש"ע... אז הנה!!! זו בדיקת העבודה שלנו בימי בין המיצרים... לחשוב על הרבש"ע... במשך השנה אנחנו יותר ממוקדים... אני חושב על מסכת כתובות!! אני חושב על הלכות שמיטה!! אני חושב על המאבק נגד האינטרנט... אני חושב על חסד... חושב על בית הכנסת... חושב על הישיבה והכולל... ואם אתה רוצה... אז אני חושב על "אז נדברו"... כל המחשבות האלו זה פרטים בתוך עבודת ה'... אז בימי בין המיצרים... כעת בא ננסה ללכת שלב אחד לפני כן... **ולחשוב על הרבש"ע!!!**

עד היום חשבתי בעיקר על "אז נדברו"... מה לכתוב ומה לא... חשבתי על ההפצה ואיך לזכות את הרבים וכו'... אבל כעת בבין המיצרים... יש פתאום פוס!!! רגע רגע... עזוב לרגע את "אז נדברו"... בא נחשוב על הרבש"ע!!! אבא שבשמים אני פה בשבילך... חשוב לי לעשות לך נחת רוח... איך אעשה את זה יותר טוב באמצעות ה"אז נדברו" שלי??

נניח שאני גבאי ביהכ"ס... במשך השנה אני עסוק במאבקים בלתי פוסקים מול כל תולי המודעות ומפיצי הספרים... אני דואג שיהיה פה סדר... שאנשים יפסיקו לחשוב שזה הפקרות פה... ותליתי מודעה שאין לקיים שיעורי תורה או מתמידים ללא רשות מפורשת מהגבאי... ואם אנשים ימשיכו ללכלך לי פה בשעות הערב... אני אאלץ להגיד לכולל ערב שיחפשו לעצמם מקום אחר... והנה!!! הגיע ימי בין המיצרים... כעת עזוב... עזוב לרגע את המפתחות והניהול והמודעות... שים את כל זה לרגע בצד... כעת בא נחשוב רגע על הרבש"ע... אבא שבשמים: אני

ולא שמחת חתן... אני כעת באמצע לרקוד... מצידו שהחתן יתגרש... רק אל תהרוס לי את הריקוד...

אוי לאותו ריקוד... עם כאלו רקדנים מי צריך תשעה באב...

מבחינה מסוימת כל אחד מאיתנו קצת מזכיר את יידי הרקוד...

כל אחד מאיתנו בקופסא שלנו!!! אז יש כאלו שהקופסא שלהם מאוד מאוד קטנה... הראש שלהם נמצא באיזה סגולה נקודתית... דברנו עליהם שבוע שעבר... אבל עזוב... יש כאלו שזכו והקופסא שלהם היא מאוד רחבה ומהותית... לדוגמא: יש אחד שהראש שלו נמצא כל הזמן בלומד'ס... בעיון... במראי מקומות... ויש אחד שכל הראש שלו בהספקים ודפים וחזרות (אשרי חלקם...) יש אחד שהראש שלו נמצא בניהול... אם זה ניהול רוחני של ישיבה או חידור או סמינר או בית כנסת... ופתאום באמצע החיים מישוה מגיע להפריע לי באמצע הריקוד... הוא מתחיל לדבר איתי על הרבש"ע... אדוני!!! אתה מפרע... אתה הורס לי את המעגל... אני באמצע להתעצבן פה על מישוה שמזעזע לי את המערכת... ואתה מדבר איתי על הרבש"ע... אני באמצע לרקוד... מה אתה מצביע לי על החתן? אתה רוצה להרוס את המעגל??

ואם כן ? ! ? ? ואם באמצע הריקודים החתן רוצה שהמעגל יפסיק לרגע... כי עכשיו יש משהו אחר שיותר חשוב... יקרה משהו???

בקיצור: חבר שלי הרקוד... כמה שדיברתי עליו בצייניות... הוא לא לגמרי טועה... סו"ס בחתונה צריך לרקוד... ויש כאלו שמומחים להרוס תמיד את המעגל והם הורסים את הריקודים זה לא טוב... אבל ההלו... הכל נכון והכל צודק... סו"ס יש פה חתן!!! ובסוף זה הנושא העיקרי!!!

מותר להתרכז בריקודים אבל לא לשכוח מידי פעם לחייך לחתן!!!

זו העבודה שלנו בימי בין המיצרים... אז שוב: אמנם בימי בין המיצרים אנחנו בעיקר פוגשים את החתן ממקום של כאב וצער ואכפתיות על הפרידה והכמעט גירושין... אבל עזוב... גם אם אנחנו לא אוהבים בכאב ובהשתתפות הזו... אבל לפחות שיהיה איכפת לנו מהרבש"ע... לפחות שמדי פעם נוציא את הראש מהרגלים ונסתכל לכיוונו של החתן ונזכר שאיזה ריקוד שזה יהיה... זה בשבילנו!!! ואני רוצה לשמור איתו קשר עין והכי הכי חשוב לי לוודא שהוא באמת שמח עם זה...

ברגע שיהיה איכפת לנו מהרבש"ע כחתן... נוכל משם להתקדם הלאה להצטער עם החתן שכלתו הלכה בגלות והוא יושב ובוכה עליה... אבל מי יתן ועוד קודם שספיק להגיע למדרגה הזו... יתקיים בנו מקרא שכתוב: שוש אשיש בה' תגל נפשי באלוקי... כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה, כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך...

אבל רגע... כעת ימי בין המיצרים... וכפי שסיכמנו חושבים על הרבש"ע... ובכן: רבש"ע: אני רוצה לצאת לנופש... ואני רוצה שגם לך יהיה נופש!!! שגם אתה תשמח בנופש שלנו... איך אני יכול לשמח אותך בנופש???

הופה!!! באותו רגע הכל מתחיל להסתדר בראש... בטח... אני רוצה לצאת דווקא עם הגיס השקט הזה... (שאני יודע שהוא מרגיש בפינה... זה יכול לתרום לו...) אנחנו גם נצא למקום שמור מצד שמירת העיניים... וכעת אנחנו מחליטים שכחלק בלתי נפרד מהנופש אנחנו נקפץ לביקור קצר אצל האחייך בהוסטל ואצל הדוד המבוגר שנמצא בבית אבות...

סו"ס בל נשכח... זה לא סוד שאני פה בשביל הרבש"ע... זה לא משנה אם אני לומד במסגרת של דף ליום או של שבע דפים ליום... זה לא משנה אם אני לומד חצי יום... או לומד ג' סדרים... בין כך ובין כך אני איש של הרבש"ע... אני פה למענו יתברך... ואם ככה... מותר לי לפחות פעם בשנה לעשות ריענון נהלים!!! ולשאול: רבש"ע: אתה מרוצה מכל התהליך...?? אני קולע לטעם שלך או שאולי בטעות זזתי שמאלה???

היתה תקופה שעשיתי שטייגן מטורף... זה התחיל מדף ליום... ומשם זה התקדם לשני דפים... אח"כ הוספתי חזרות של דף אחד ליום ומשם זה התקדם לשלוש דפים... וכל כמה זמן עשיתי חשבון נפש האם אפשר להוסיף עוד שעה... וללמוד עוד דף... ואז לחזור על ארבע דפים גמ'... וכל הזמן הייתי בחשבון הנפש!!! כל הזמן הייתי מחושבן עם הדפים... ואז יום אחד עשיתי שוב חשבון הנפש... אבל הפעם זה היה חשבון הנפש מסוג אחר... באותו פעם לא דיברתי לא על דפים ולא על שעות ולא על חזרות... אלא על הרבש"ע... שלום רבש"ע... הרי גלוי וידוע לפניך מה שאני עושה... שני דפים... שלוש דפים... חזרות... בעצם רגע רבש"ע... מה אתה אומר על זה רבש"ע?? הופה!!! הייתי המום!!! בחצי שנה האחרונה לא יצא לי אף פעם לשאול את הרבש"ע איך הוא עם זה...

ואני שואל אותך: מותר?? מותר מידי פעם לפזול לכיוון של הרבש"ע לראות אם הוא "בעניין" או לא?? **שלא תבין**: זה לא בהכרח שאם אני אחשוב על הרבש"ע... אז פתאום אני אסיק מסקנות אחרות ויהיו פה שינויים מהפכניים... לא! עזוב... לא תמיד צריך שיהיה לזה השלכות... (מסתמא שלא והלוואי ולא...) עזוב!!! אני מדבר פה בשם המענטשקייט... סו"ס אתה בן אדם... אתה עושה פה משהו עם כל הלב למענו יתברך... אז לא תזיק קצת תקשורת... קריצות עין פה ושם...

רק כדי להמחיש את האבסורד: היה לי חבר קצת מרובע!!! הוא היה יודע לרקוד מאוד יפה... מאוד מדויק... בדיוק עם הרגלים ימינה ושמאלה כידוע ליודעי ח"ן... מאוד חרה לו שיש כאלו שלא רוקדים לפי הקצב והם הורסים את כל המעגל... היה לו על זה תוויירה שלימה... תכל'ס... כשהייתי מגיע איתו לחתונה של חבר... ברגע שהבן אדם התחיל לרקוד זהו... אין עם מי לדבר!!! כל כולו מרוכז בריקוד... עסוק ברגלים שלו...

אה... יש פה חתן...?? אה... אנחנו פה רוקדים בשביל לשמח אותו?? לא!!! איפה... לא מעניין אותו לא חתן

אחראי על בית גדול כזה שכל היעוד שלו זה לקדש את שמך ולהתפלל ולשבח ולעשות לך נחת רוח... וזה חשוב לי!!! מי כמוך יודע כמה הבית כנסת הזה עולה לי בחיים... גלוי וידוע לפניך כמה מפתחות מרשרשות לי בכיס בגלל הבי"כ וכמה מודעות ואזהרות תליתי פה רק בחודש האחרון... אבל אני עכשיו לא חושב... לא על השיפוץ של בית שני... ולא על הכוסות ח"פ שמשאירים לי... ולא על המתמידים שאני הולך לגרש כי הם עושים לי בלגן... אני עכשיו חושב רק עליך אבא שבשמים!! אני רוצה לשמח אותך... ואנא... איך אני יכול להתייעל בזה? איך אני יכול עוד יותר לשמח אותך במשבצת שלי כגבאי של בית גדול לה' זה???

תרשה לי לנחש... שאם אותו גבאי יסכים לחשוב על הרבש"ע במשך ימי בין המיצרים... הוא עלול להפתיע אותנו עם מסקנות אחרות לגמרי!!! הוא פתאום יגיע למסקנה שאפשר לתת לכולל ערב להמשיך לעשות כאן בלגן וגם להשאיר את המתמידים למרות שהם לא בקשו רשות "מפורשת" כי נכון שלגבאי זה לא מסתדר והם הצליחו לעלות לו את הפיוז... אבל היות וחושבים פה על הרבש"ע... אז השיקולים קצת... קצת משתנים...

ובינינו... **נכון אתה מחייך עכשיו??** נכון שאת הדוגמא הזו אתה מבין מממצוין?? אז סליחה מהגבאי שנפילתי עליו כקרנב והשתמשתי בו כדוגמא... אבל אנא... בא נקיש ממנו אלינו... תבין שכמו שהגבאי שמתרוצץ עם המפתחות... ברגע שהוא יצא מהקופסא של המפתחות ויתחיל לחשוב על הרבש"ע... אתה מבין טוב מאוד שהשיקולים שלו ישתנו לבלי היכר... אז קח בחשבון שאותו דבר בדיוק אצל כל אחד ואחד מאיתנו...

יש לנו המון שיקולים נכונים וצודקים בתוך עבודת ה'... אבל זה צודק באופן נקודתי!!! זה נכון כל זמן שאני נשאר סגור בתוך המגירה!!! אבל אם רק נסכים לפתוח ראש... ונסכים לחשוב לרגע על הרבש"ע... רגע... איפה פה הרבש"ע?? הוא מרוצה?? הוא בעד או נגד?? הופה!!!

פה פתאום יש הפתעות!!! ובשביל זה יש לנו את ימי בין המיצרים...

אדון אז נדברו במשך השנה עסוק במחשבות נקודתיות נח... מה אני כותב בשבוע הזה?? ולאנשים נמאס לקרא על שמירת העיניים ופגעי הטכנולוגיה... ואת מי אסור לי להרגיז השבוע כדי לא לקבל את הצעקות שקבלתי בשבוע שעבר?? כשה שיקולים שעומדים לי בראש אז התכנים הם כן וכך... והנה פתאום הגיע ימי בין המיצרים... וזהו... עזוב אז נדבר... אבא שבשמים: אני פה למען?? אני רוצה לכתוב השבוע משהו שישמח אותך?? שיגרום ליהודים לעשות לך נחת רוח?? אתה מבין לבד שהמסקנות הם אחרות לגמרי... זה תכנים אחרים לגמרי...

והדוגמא האחרונה חביבה: התכניות לבין הזמנים כבר בעיצומם... מה אתה אומר... לאיפה יוצאים?? ואיך נפוש?? ומה נעשה? איזה טיולים?? ועם איזה גיס או אח "בא" לי לצאת?? זה ממש הרכבת ממשלה!!!

גיליון מס' 482 פרשת מטות
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשות ולשותפות בהפצת
דברי התורה של רבינו זצוק"ל
053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

כל דפיקה השיגוה בין המצרים

הגורם המרכזי לחורבן הוא הקלקול שנתקלקלו בין אדם לחבירו כמש"כ (יומא ט' ב') לא חרבה ירושלים אלא בגלל שנאת חינוס. והזמן גרמא לכתוב על ארחות חיי ה'בן אדם לחבירו' של רבינו זצלה"ה, אשר היוו מקשה אחת בהנהגותיו עם ה'בן אדם למקום' באופן מוחלט, ואף שמטבעו כמעט ולא היה לו שיג ושיח עם הבריות, מ"מ בכל צד המשתלשל מציווי התורה וההלכה היה איש רעים להתרועע, ואציין אי אלו שביבים מהמארג שנשתקף בזה מהשהיה בצילו ז"ל.

א. תפילה: באותם שנות השובע בהם נפלה בחלקי הזכות לקבוע תפילת שחרית כותיקין במניין רבינו זיע"א בביהכ"נ לדרמן, מעבר לכל המשתמע מכך, שפר חבלי להיות 'שכינו' של רבינו ! וכל זה בזכות מימרת חז"ל בברכות (ו' ב') שכל הרגיל לבא לבית הכנסת ולא בא יום אחד הקדוש ברוך הוא משאיל בו, רבינו הק' ראה זה הלכה למעשה להידבק במידותיו של מקום והשתדל לפקוח עין על מי שנעדר מהתפילה לדרוש בשלומו בנעימות ובחן, ה'מה קורה איתך?' של רבינו לא ימושו מליב, [וכן שמעתי מעוד מתפללים שיבלח"א], וכאן המקום לעורר על מידות אלו שכעת פזורות בחלל כמש"כ ביערות דבש, והכל יכולים ליטלם לעילוי נשמתו ולקירוב הגאולה בב"א.

ב. אכילה: בכל ימות השבוע היה נזהר רבינו זצ"ל שלא לאכול בפני אנשים, והיה ממתין ארוכות עד שיתפנה החדר, וכשזמן הנץ מתאחר ורבים הבאים בשעריו פעמים לקח אף 40 דקות ויותר מריבוי השואלים, ורק כשהאחרון יצא היה נועל הדלת ופונה לסעוד את ליבו, בפת שחרית, לעומת זאת בשבת הנהגה הייתה הפוכה, והיה החדר מלא על גדותיו, בטיפוסים שונים ומגוונים, וכמדומה שנהג כן מפני שידע שרצון הרבנית ע"ה בריבוי אורחים, עד שנחלשה וראה שזה מזיק לבריאותה, ואז החלו לסנן קמעא קמעא את האורחים'.

ג. גמ"ח: רבינו זלה"ה היה מאד חרד לספרים שבספרייתו הגדולה, וכל ספר היה יקר חין ערכו בעיניו למאד, וכשהיה מבחין שספר מסויים נעדר היה טורד את מנוחתו, ופעמים ששיחת היום של רבינו עם ב"ב היתה: לאן נעלם ספר פלוני? ואעפ"כ לא היה נמנע מלהעמידם ולהשאילם לרבים, שמימרת חז"ל (כתובות נ' א') בשבח המשאל ספרים לאחרים גברה על יקרת נכסיו, ומ"מ היה מקפיד להגביל זמן להחזרתם, וספרים שהיה חושש לגורלם היה אף מטמינם בארון נעול.

ד. זריזין מקדימין: רבינו זצוק"ל היה מספר תמיד מה ששמע ממחנתו ר' שכנא קולדצקי זצ"ל ששמע מחמיו רבי זרח ברורמן זצ"ל שהיה תלמיד מהר"ל דיסקין, ופ"א כיבד את רבו הגר"ל בסנדקאות והברית הייתה אמורה להתקיים מיד לאחר הנץ, והגר"ל איחר מלהגיע ולקח ר' זרח את הסנדקאות לעצמו ואח"כ בא המהר"ל ושיבחו ע"ז שהתנהג בטוב, שאדם גדול הוא רק מעלה במצוה, ואילו זריזין מקדימין הוא חלק מגוף המצוה, ואעפ"כ היה מורה רבינו שאף שיש דין זריזין מקדימין מ"מ ראוי להתחשב בקרובים המבוגרים וכיו"ב, שב"א לחבירו זה גם עניין. ובזה נהג להיפך מסברת העולם שמבינים את הצורך להמתין עבור סנדק חשוב לברית עד לצהרים, ולעכב כולם לכבודו, אבל ענין ד"א וכבוד המשפחה אינם מחשיבים כ"כ. [אמנם בס' כל משאלותיך (עמ' שפ"ו) הביא שהיה פ"א שנסתפק בזה רבינו אם זריזין מקדימין עדיף מאדם גדול, והרי טובת הילד שיהיה אדם גדול, ולכן דעביד כמר עביד ואיך שירצה יעשה עיי"ש].

ה. כבוד חבירי: כשגייס שליט"א התארגן בשעטומ"צ והוא היה מקורב לרבינו ז"ל משחר טל נעוריו ורבינו היה מעורב בפרטי השידוך וכו', אולם כשבאתי לבשר לרבינו ע"כ, שמע והתעניין אצלי כמי שלא ידע מכלום תחילה ושמח בשמחתי וכו', ואח"כ יצאתי החוצה וסיפרתי לבני הבית, אמרו לי שאני העשירי שבא לבשר לרבינו... ולא אפונה כי עד היום מהדהדת בליבי השמחה ששמח עימי אז... !

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית ברכה רבקה רוזנברג ב"ר שלמה אריה ז"ל

היומן

שבת כ"ד תמוז תשע"ט

ביקשו לשאול בדבר הצעת שידוך, שאביה של המדוברת שמו 'אברהם אליעזר', ונקרא בפי מכריו 'אברהם', ולבחור המדובר קוראים ומשתמשים בשם 'אברהם אליעזר' האם אפשר לעשות השידוך, והשיב מרן: לא כדאי. טען השואל, הרי מרן כותב בטעמא דקרא בשם החזו"א ששם המרוכב משתי שמות זה שם אחד ארוך, וא"כ 'אברהם אליעזר' אין זה נחשב שנקרא כלל 'אברהם'? ומרן ענה כיון שנראה כשם אחד יש בזה קפידיא [לא הלשון המדויק].

במהלך היום דפקו בדלת מספר בחורים וביקשו לשאול, לאחד החברים שלהם בישיבה ניגד דם רב מהאף, עד כדי חשש פקוח נפש. במרפאה פלונית שהלך אמרו לו שצריך להתפנות לבית חולים, אך מכיון והוא תושב חו"ל ואין לו קופת חולים, יגבו ממנו ממון רב, ובאם יחכו עד מוצש"ק אולי יהיה אפשר לסדר את זה ללא עלות גבוהה, האם ללכת לבית חולים כעת או להמתין למוצ"ש? מרן חשב מעט והשיב שילך מיד לביה"ח ולא ימתין למוצ"ש.

יום ראשון כ"ה תמוז תשע"ט – נכנס אחד ואמר שמבקש ברכה להצלחה בעסקים, אמר לו מרן: אני נותן לך ברכה שתצליח בעסק התורה... חזר השואל וביקש גם בעסקים'. וחזר מרו והדגיש 'רק בעסקים של תורה'...

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורחות יושר"

יב. בשעת קדיש אסור אפ"ל להרהר בד"ת, ומעשה בחסיד א' שראהו חברו לאחר מותו שפניו מוריקות א"ל שזה עונש מפני שה' מדבר בשעת קדיש (מ"ב סי' נ"ו סק"א).

הקדיש הוא שבח גדול ונורא שתקנו אנשי כנסת הגדולה אחרי חורבן בית ראשון, והיא תפילה על חילול שמו יתברך מחורבן בית המקדש וחורבן ארץ הקודש ופיזור ישראל בארבע כנפות הארץ, ואנו מתפללין שיתגדל ויתקדש שמו יתברך כמו שנאמר [יחזקאל ל"ח כ"ג] "והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני השם"

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מְדוּר שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

פְּרֻשֵׁת נִסְעֵי - רֹאשׁ יִשִׁיבֵת פּוֹנְבִיז' הַגָּאוֹן רֵבִי שְׁמוּאֵל רוֹזֶנְבֶּרְג (כ"ז תמוז)

פְּרֻשֵׁת דְּבָרִים, גְּלִיּוֹן בֵּין הַזְמַנִּים - יִרְעֵה כְּפֹלֶה עַל הַקֶּשֶׁר הַמִּסְתוּרִי עִם הַכְּמִי הַקְּבֵלָה וְתוֹרַת הַנִּסְתֵּר (ה' באב)

עוֹד בְּקִרְבֵּן בְּס"ד: עַל רֶשֶׁכֶּה"ג הַגְּרַח"ע גְּרוֹדִינְסְקִי (ה' אב), וְעַל הַגְּהַ"צ רֵבִי אֱלִיהוּ דוֹשֵׁנִיצֵר זצ"ל (כב אב)

נִשְׁמַח לְקַבֵּל מִקּוֹרְאֵינוּ הַנְּאֻמִּים מִסְמֻכִּים, תְּמוּנֹת, עוֹבְדוֹת וְזִמְעוּשֵׁי הַקְּשׁוּרִים לְהַנִּל

הַגָּאוֹן רֵבִי חַיִּים שְׂאוּל קַרְלִיץ זצ"ל

בבית (והוסיף לו - המחיר אינו ענין לכאן, כי אם הכשרות לא בסדר צריך להוציא כל מחיר כדי לקנות מאכלים כשרים בלי חששות של איסורים).

"הרי ר' חיים שאול ביקש"

סיפר רבי ישעי' אפשטיין שפעם ביקש ממנו רבינו שרוצה לבוא לקרית ספר לשוחח עם המרא דאתרא בענין הכשרות, וכשהתפלא, כי ידע שרבינו מעולם לא התערב ולא עסק בדברים כאלו, ענה לו בפשיטות שעושה כן מפני ש"ר' חיים שאול ביקש ממני לדבר עם הרב דשם, כדי שיאות להכניס את ההכשר שארית ישראל לעירו". כיוצא בזה אירע בשנותיה הראשונות לייסוד מערכת הכשרות 'שארית ישראל', שרבינו ניאות לבקר במאפיית מצות מכונה, בעיר קרית ספר, לבקשת רח"ש, נשאל אז רבינו על מה יצא מגדרו להסכים, והשיב "הרי ר' חיים שאול ביקש ואי אפשר לסרב לו"...

היחיד שיכול לדבר על ביטול תורה

פעם דיבר רח"ש על ענין ביטול תורה, ואמר כי אין בדורנו מי שיכול לדבר על ענין ביטול תורה, חוץ מאחד מקמניץ ושמו מלכיאל ויטקומר, שלמד קודם בברנוביץ' ואחר כך בקמניץ והיה שקוע כל דיבורו ועומק מחשבתו רק בעיון התורה, והיה מדבר בדרך מהישיבה לאכסני' במנחת חינוך ועוד, וכן הבחור הרשל גראנוביצר, ובסוף אמר לי "היום אפשר לומר כן על רבי חיים קניבסקי" (אחת שאלתי עמוד ק"מ מעדות תלמידו ר"מ ויספיש).

המסכת הארוכה ביותר

סיפר רבינו שבילדותו שמע בשם הגר"א כי מסכת ברכות היא הגדולה בש"ס (במספר מילות הגמרא), וכשלמד בישיבה בחורים התווכחו בזה, והיו שאמרו שמסכת בבא בתראה ארוכה יותר, ופעם רח"ש בחיבתו לתורה ספר את תיבות הגמרא ומצא כי אכן מסכתא בבא בתראה היא גדולה יותר ממסכת ברכות במספר המילים שלה!.

(ספר כל משאלותיך בנוסח דומה פרשת בחוקותי עמוד תכ"ז).

[הנה בתשובה בכתב יד לשואל השיב רבינו כי כפי הנראה השמועה הלזו אינה נאמנה, ועכ"פ כיום שיש אפשרות לבדוק במהירות את מספר המילים באמצעות תוכנות מחשב, מצאו כי המסכת בתלמוד בבלי עם מספר המילים הגדול ביותר הוא מסכת שבת (שבה: 117,922 מילים) ואחריה מסכת סנהדרין (106,774 מילים) ואחריה מסכת פסחים (84,489 מילים) ואחריה מסכת בבא בתראה (89,373 מילים). מתוך ספר לדופקי בתשובה].

רבינו, רח"ש קרליץ, נכדו חתן הבר מצוה מאיר זלושינסקי, אביו רבי יונה אליהו זלושינסקי

שמחת נישואי

סח רבינו: זכורני את שמחת נישואיו של רח"ש, השמחה התקיימה בביתנו, כיון שהוריו היו דחוקים מאוד בכסף, ורצו לחסוך בהוצאות, וערכו את החתונה בביתנו....

בשמחת שבע ברכות לבתו של רח"ש עם חתן רבי יונה אליהו זלושינסקי, נראים רבינו ורח"ש (מברך על הכוס)

גמר מלאכה בבית

רבינו היה רגיל לשלוח לרח"ש את ספריו שחיבר, וכך עשה גם כשיצא לאור הספר 'דרך אמונה' על מעשרות. והנה בדיוק בעת ההיא התעוררה לרח"ש שאלה על היין שהיה עושה לעצמו בביתו, אם נחשב גמר מלאכה בבית, וא"כ לא ראה פני הבית אחרי גמר מלאכה, וממילא אין זה טבל ודאי או לא, ועיין בדרך אמונה ועל פי המובא שם עלה לו שאין זה טבל ודאי, ולא יוכל לעשר בברכה, והלך לרבינו לשוחח עמו, ורבינו אמר לו שהוא כן יכול לעשר בברכה כדין טבל ודאי. ואכן לשנה האחרת ואילך סמך על דבריו (מפי בנו הגר"י ישעי' קרליץ שליט"א, ולא הארכנו בפרטים וממילא אין ללמוד מזה להלכה).

מתכבד בקריאת הכתובה תחת החופה בנישואי בת רבינו, נראים: קיצוני מימין, הגר"ש ברמן, מרן הסטייפלר, מרן הגרא"ל שטינמן (אוחז בנר), הגר"ח קרליץ, רמ"ג, החתן הגר"ש שטינמן

בראש מערכת הכשרות

כאשר הקים מרן הגרא"מ שך את מערכת הכשרות 'שארית ישראל' הציב בראשה את הגר"ח זצ"ל, ורבינו סמך את ידו על כשרות זו שהיתה תחת פיקוחו והכוונתו של רח"ש.

ופ"א הגיע אברך שהי' רגיל לקנות עופות שחוטים ולמלוח ולהכשיר אותם בביתו, ואחרי שנוסדה מערכת הכשרות הנ"ל והיו מוכרים עופות מוכשרים מהודרים במחיר זול, בא לרבינו לשאול אם יכול להתחילה לקנות בחנות את העופות הללו או שעדיף להמשיך להכשיר בביתו אף שהמחיר יקר יותר.

וענה לו שצריך לדעת את המציאות, מה רמת הכשרות במליחה, ושישאל את רח"ש, ואם יאמר לך שזה בסדר אינך צריך להכשיר